27 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ - 4 ΜΑΡΤΙΟΥ 2020 · ΤΕΥΧΟΣ 736 · 210 Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ · WWW.ATHENSVOICE.GR · FREE PRESS ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ

ATHENS voice

Athena Maschi
Ο παππούς μου ο Takis
Της **Αγγελικής Μπιρμπίλη**

Μιχάλης Χρυσοχοΐδης
Συνέντευξη με τον υπουργό Προστασίας του Πολίτη
Της **Λίνας Παπαδάκη**

Γιάννης Στουρνάρας
Ο άνθρωπος που κράτησε τη χώρα στην Ευρωζώνη
Του **Σταμάτη Ζαχαρού**

Bullying
Ανήλικοι σε παιχνίδια βίας για μεγάλους
Του **Κώστα Κυριακόπουλου**

Γεράνι, εδώ θα τα δεις όλα
Του **Τάκη Σκριβάνου**

Μιλούν:
Νίκολας Νεγκρεπόντε
Les Negresses Vertes
Άνθιμος Ντάγκας
Κωστής Νικηφοράκης
Θέμις Μπαζάκα
Πάσχος Μανδραβέλης
Κική Τσιλιγγερίδου
Θοδωρής Αναγνωστόπουλος

ΤΙ ΕΧΕΙ ΤΟ
Κουκάκι
ΚΑΙ ΔΕΝ ΞΕΚΟΛΛΑΜΕ;
Του **Βαγγέλη Περρή**

ATHENS VOICE RADIO 102.5

ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΤΟΥ

ΓΙΑΝΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ

Η ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΗΣ ΤΡΥΠΙΑΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

Ένα εκατομμύριο τρόποι ν' αγαπάς

powered by

ONASSIS CULTURE

ΑΠΟ 5 ΜΑΡΤΙΟΥ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΑΣΤΥ

ΚΟΡΑΗ 4, ΠΛ. ΚΛΑΥΘΜΩΝΟΣ (ΣΤΑΣΗ ΜΕΤΡΟ: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΙΣΜΠΙΚΗΣ ΒΙΚΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΟΡΤΕΚΗΣ ΣΤΑΘΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΑΚΑΤΟΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΟΥΡΙΚΗΣ

Η FALIRO HOUSE ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΜΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ Α.Ε. FALIRO HOUSE EZ FILMS SUTOR KOLONKO Y.E. FILMS LTD ΣΕ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΕ ΕΡΤ Α.Ε. ONASSIS CULTURE
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ (Σ.Ε.ΚΙΝ.) DIGITAL DISTRICT ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ POPION PRODUCTIONS YAFKA
ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ EKOME A.E. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ THE CNC AND THE GFC – FRENCH-GREEK CoPRODUCTION FUND FILM UND MEDIENSTIFTUNG NRW
MEDIA CREATIVE EUROPE "Η ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΗΣ ΤΡΥΠΙΑΣ ΚΑΡΔΙΑΣ" VFX SUPERVISOR ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΟΤΖΙΑΣ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΜΟΥΚΗΣ ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΛΑΡΔΙΚΟΥ ΣΚΗΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΑ ΣΤΑΥΡΙΔΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΗΧΟΥ – ΜΙΞΑΖ ΚΩΣΤΑΣ ΦΥΛΑΚΤΙΔΗΣ ΗΧΟΣ ΝΤΙΝΟΣ ΚΙΤΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΗ JEAN-MICHEL BERNARD ΜΟΝΤΑΖ ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΤΣΑΪΤΗΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ ΙΩΑΝΝΑ ΜΠΟΛΟΜΥΤΗ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓοι DAVID DANESI JEAN-MICHEL BERNARD ΠΑΡΑΓΩΓοι ΠΑΝΟΣ ΠΑΠΑΧΑΤΖΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ELIE MEIROVITZ
INGMAR TROST ΓΙΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΣΕΝΑΡΙΟ ΓΙΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΧΑΡΗΣ ΛΑΓΚΟΥΣΗΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΚΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ATHENS VOICES

ΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΤΗΚΑΝ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

Παρέα με hipsters έξω από μπαρ, καπνίζουν και μιλάνε για προσωπικά θέματα. Ένας από αυτούς λέει:

-Εγώ πάντως κάνω πολύ sexting.
-Κι εγώ!

...ακούγεται αντρική φωνή να του απαντάει από τη διπλανή παρέα.

(Παγκράτι, Πέμπτη βράδυ)

Δύο 20άρηδες περιμένοντας έξω από το μετρό:

-Το πάει για βροχή.
-Πω ρε γαμώτο, κι έχω μόνο 5 ευρώ.
-Τι σχέση;
-Δεν ξέρω τι να πάρω, ομπρέλα ή μπουκέτο;

(Αγίου Βαλεντίνου ανήμερα, Σύνταγμα, Παρασκευή μεσημέρι)

Ο φίλος μας, συγγραφέας Πέτρος Μπιρμπίλης, στο σούπερ μάρκετ, στον διάδρομο των γαλακτοκομικών. Τον πλησιάζει μία ηλικιωμένη κυρία:

-Νεαρέ, μπορείτε να μου πείτε αν αυτό το γιαουρτάκι γράφει 2% ή 10% λιπαρά; Γιατί δεν έχω μαζί μου τα γυαλιά πρεσβυωπίας...

...Ο Πέτρος απαντάει:

Και μόνο που με είπατε νεαρό, ζητήστε μου ό,τι θέλετε.

Και μετά βγάζει τα δικά του γυαλιά από την τσέπη του, πρεσβυωπίας.

(Σκλαβενίτης, Νεάπολη, Παρασκευή πρωί)

Παρέα αγόρια-κορίτσια πίνουν τα ποτά τους σε μπαρ. Ανάμεσά τους και μία Αμερικανίδα:

-Ποιες ελληνικές λέξεις ξέρεις; τη ρωτάνε.
-Κώλος, φετίχ, καλησπέρα.
-Αααα ωραία!

(Κουκάκι, Σάββατο βράδυ)

-Πώς σου φάνηκε το ορτύκι, Θεοχάρη;
-Δεν έχω ξαναδουλέψει μαζί του, σεφ.

(Μάστερ Σεφ, Τρίτη βράδυ)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ
panikoval500@gmail.com

Η αγαπημένη στήλη **Athens Voices** στα ηχεία και τα ακουστικά σας. Οι φωνές της Αθήνας, όσα κρυφακούει ο Γιάννης Νένες στο δρόμο, στο Μετρό, στο γραφείο, σε γνωστά, πολυσύχναστα μέρη αλλά και απίθανα σημεία, κάθε μέρα στο **Athens Voice Radio 102.5**

24 ΦΤΙΑΞΕ ΜΟΥ ΤΗ ΜΕΡΑ

Μιλάμε για απέραντο, έτσι; Ξεκινάει από τον Βόρειο πόλο ο κλιματισμός και τελειωμό δεν έχει!

(πινακίδα στην Εύβοια)

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα το σχεδιάζει ο **Νεκτάριος Σταματόπουλος.** Είναι εικαστικός καλλιτέχνης και σχεδιαστής. Έργα του έχουν εκτεθεί σε σημαντικά ιδρύματα και αίθουσες μουσείων του εξωτερικού. Εργάστηκε ως επισκέπτης καλλιτέχνης στη Βασιλική Ακαδημία Τεχνών της Δυτικής Αγγλίας στο Μπρίστολ. Έχει λάβει πολλές πρωτιές και διακρίσεις ως art director σε βραβεία όπως τα ERMIS και EVENTS Awards. Διατέλεσε μόνιμος συνεργάτης των εφημερίδων ATHENS VOICE, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ κ.ά.

Info~DIET

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ

ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ

Για τη νοστιμότερη λαγάνα του λεκανοπεδίου συστήνω τον Φούρνο του Τάκη.
(Μισαραλιώτου 14, Κουκάκι)
Για αγορά σπιτικής ταραμοσαλάτας συστήνω το ντέλι της Νόρας.
(Αναγνωστοπούλου 11, Κολωνάκι)
Για επιτόπου δοκιμή συστήνω τη θρυλική ταραμοσαλάτα του Βασίλαινα (από το 1920).
(Βρασίδα 13, Χίλτον)
Για γλυκό της ημέρας συστήνω: τους λουκουμάδες του Κτιστάκη
(Σωκράτους 59)
τα σιροπιαστά του Güllüoğlu
(Νίκης 10, Σύνταγμα)
και φυσικά τον χαλβά του Κοσμίδη, τον χύμα, τον φρέσκο (όχι στο κουτάκι) που πρέπει να πάτε πριν τη Καθαρά Δευτέρα για να τον βρείτε.
(Αγ. Δημητρίου 1, Δραπετσώνα)
Καλά κούλουμα σε όλους!

COCOOWA

Αυτές είναι οι πιο φανταστικές σοκολάτες της πόλης και τις βρήκα στο Ergon Athens .
(Μητροπόλεως 23)

ΒΡΕΘΗΚΕ Ο ΤΑΦΟΣ ΤΗΣ ΝΕΦΕΡΤΙΤΗΣ

Δηλαδή, τόσα χρόνια λάθος προφίλ κοιτούσαμε;
(ατάκα που ακούστηκε στο γραφείο)

ΜΑΣΚΕΣ

Έξω οι βενετσιάνικες, έξω οι προστασίας μαρτύρων, μέσα οι χειρουργικές, μέσα και οι αργίλου.

Η ADELE ΑΔΥΝΑΤΙΣΕ

Κι έγινε σαν τις άλλες. Την προτιμούμε με το βάρος της και το plus size εκτόπισμά της.

ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ ΤΑ «ΦΙΛΑΡΑΚΙΑ»

Ας τους πει κάποιος για το «Κωνσταντίνου και Ελένης»...

ΓΚΟΥΡΜΕ

«Λιποθύμησα γιατί είχα φάει κοκορέτσι, πριν βγω να τραγουδήσω».

ΞΥΛΟΤΡΙΧΟΣ

Όλα τα είχε η Αθήνα, το ξυλοφάγο έντομο της έλειπε που δεν έχει αφήσει μουριά για μουριά. Θα προλάβουμε να τις σώσουμε;

ΚΑΔΟΙ ΣΚΟΥΠΙΔΙΩΝ

Γιατί αγοράζουμε κάδους με καπάκι αφού πουθενά δεν έχω δει κάδο κλειστό; Γιατί δεν αλλάζουμε προμηθευτή να βρούμε κάποιον που να μπορεί να μας προτείνει ένα κόλπο και το καπάκι να κλείνει με ένα κλείσιμο του ματιού;

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΤΕΛΟΣ

Υπόγεια διάβαση

Της ΜΙΚΑΣ ΣΥΜΠΟΥΡΑ

Σαν μια σκηνή επαυξημένης πραγματικότητας, ο ολάνθιστος θάμνος της παιδικής μου ηλικίας, ο Εχίνοπας, ξαναφάνηκε στους στριφογυριστούς δρόμους που έκανε το λεωφορείο τις καθημερινές μέρες εργασίας στις ακτές του Σαρωνικού προς τη μεριά της θάλασσας. Και αργότερα στον αυλόγυρο μιας εκκλησίας με θέα τον Υμηττό τους ξαναείδα, ανεπιτήδευτα φυτεμένους θάμνους Εχίνοπα στο διάδρομο για περίπατο. Τα κρεμαστά τους φύλλα με τα ασπρουδερά άνθη μυρίζουν για μέρες και μέχρι να ξεραθούν κρατάνε το σχήμα τους σαν ανθοδέσμες που ξεράθηκαν στα χέρια μιας ξεχασμένης νύμφης. Οι μεγάλοι όρθιοι ανεμόμυλοι με τις δονκιχωτικές φτερωτές που τραβούσαν νερό μέσα από τα πηγάδια και στέκονται διάσπαρτοι σε παραλιακά προάστια βρίσκονται εκεί γύρω για να συνοδεύουν λες τους ολάνθιστους θάμνους - νύμφες, στα μέσα του χειμώνα. Σταματώ την οδήγηση και σε κάποιο σημείο περνώ απέναντι από την υπόγεια διάβαση στην πλευρά της παραλίας. Ανάμεσα σε ζουζουνίσματα εντόμων κόβω με φειδώ μερικά κλαριά με άνθη από τους πιο φορτωμένους θάμνους. Μέχρι να πάω στο σπίτι έχει μοσχοβολήσει όλο το αυτοκίνητο και έχει γεμίσει ανθάκια άσπρα με λιγοστό μωβ χρώμα.
Αυτή η διακριτική μυρωδιά θα με ακολουθεί πάντα και θα μου θυμίζει την αλλαγή μιας εποχής από τον χειμώνα στην άνοιξη, και την αλλαγή μιας στάσης ζωής προς τη χαρά, την ελπίδα και το φως.

Όταν φωτογράφισα την NELLY'S

«Όταν φωτογραφίζετε κάποιον, να περνάτε χρόνο μαζί του»

Του ΓΙΑΝΝΗ ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΔΗ

Το 1994 φωτογράφισα τη Nelly's στο σπίτι της κάπου στη Νέα Σμύρνη. Ζούσε σε ένα διαμέρισμα ρετιρέ, αν θυμάμαι καλά, περιποιημένο και αρχοντικό. Μπαρόκ έπιπλα και μια βιτρίνα στο βάθος όπου είχε όλες τις φωτογραφικές της μηχανές. Ήταν ένα από τα ινδάλματά μου λόγω των γυμνών που είχε κάνει στην Ακρόπολη. Είχα πάει να της κάνω το πορτρέτο. Η Nelly's τότε ήταν τυφλή. Δεν μπορείτε να διανοηθείτε πόσο οδυνηρή είναι η απώλεια της όρασης για έναν φωτογράφο. Πήγα στο σπίτι της και περίμενα ένα μισάωρο μέχρι να την ετοιμάσουν... με λίγα λόγια να της βάλουν τα καλά της!

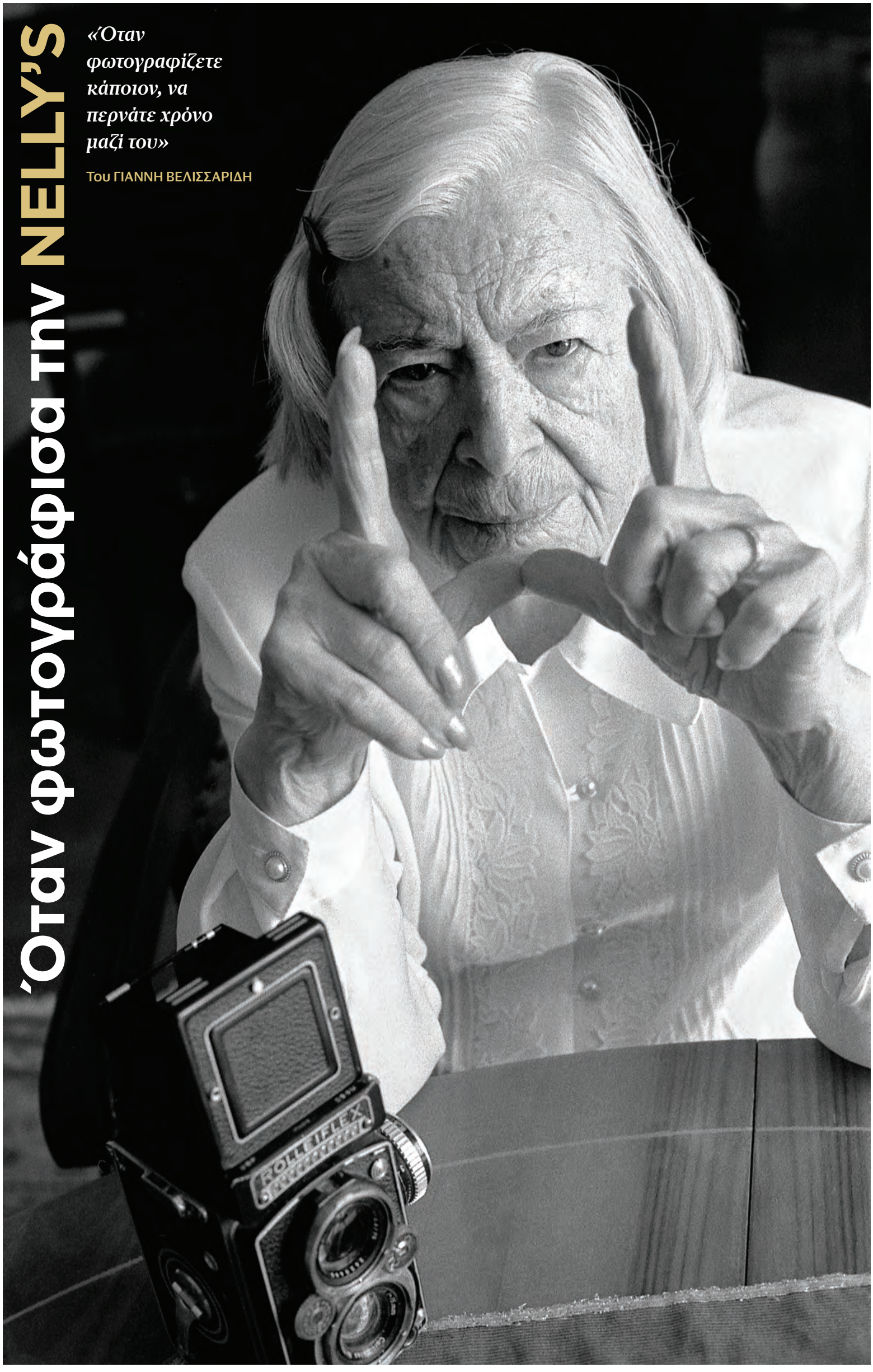
Αντίκρισα μια πολύ καλή γιαγιούλα. Φορούσε ένα λευκό πουκάμισο με σχέδια υφαντά και είχε ένα κοκαλάκι στα μαλλιά. Της ζήτησα μια φωτογραφική μηχανή να την έχουμε ακουμπισμένη δίπλα μας και ξεκίνησα σχεδόν αμέσως να τη φωτογραφίζω, λες και θα μου έφευγε. Μου έβγαλε την αγαπημένη της φωτογραφική μηχανή, μια διοπτική Rolleiflex, και κάθισε απέναντί μου· ήξερε να στήνεται. Όλη η φωτογράφιση έγινε με την καθοδήγηση της φωνής μου, μιας και δεν έβλεπε. Τη φωτογράφισα σε ασπρόμαυρο φιλμ 135mm. Κάποια στιγμή της είπα πόσο πολύ τη θαυμάζω. Χαμογέλασε. Ζήτησε από τη βοηθό της να φέρει ένα λεύκωμα με την αυτοβιογραφία της για να μου το χαρίσει με την υπογραφή της.

Όταν τέλειωσα, μου έδωσε γραπτώς μια συμβουλή – σαν αφιέρωση στο βιβλίο της. Η βοηθός της άλλαζε θέση στο χέρι της όσο εκείνη έγραφε, όταν τέλειωνε μια σειρά για να πάει στην επόμενη. Μου έγραψε: «Όταν φωτογραφίζετε κάποιον να περνάτε χρόνο μαζί του, πριν τη φωτογράφιση, ώστε να δείτε τις καλύτερες γωνίες και εκφράσεις του!». Η συμβουλή - παρατήρησή της είχε να κάνει με το γεγονός ότι είχα ξεκινήσει να τη φωτογραφίζω κατευθείαν, με το που συναντηθήκαμε.

Από τότε και για πάντα καθιέρωσα τη συμβουλή της η οποία με βοήθησε να εξελιχθώ στο πορτρέτο. Πρέπει να «ακούς» τον φωτογραφιζόμενο και να τον αφουγκράζεσαι, πριν σηκώσεις την κάμερα...

Λίγοι είναι οι φωτογράφοι που με επηρέασαν με την τόλμη και τον αυθορμητισμό τους όσο εκείνη, πόσο μάλλον αν σκεφτεί κανείς ότι η συγκεκριμένη φωτογράφιζε πριν από 100 χρόνια. Με τις φωτογραφίες της τόσο στον χορό όσο και στα πορτρέτα –σημαντικών προσώπων της εποχής της, όπως ο Κωστής Παλαμάς και ο Ελευθέριος Βενιζέλος– η Nelly's άφησε το στίγμα της στον πολιτισμό και στις καρδιές μας.

Στους νεότερους εραστές της φωτογραφίας, σε όσους δεν τη γνωρίζουν, θα ήθελα να τους πω ότι ήταν η φωτογράφος του μεσοπόλεμου και έγινε γνωστή και αγαπητή από τις ημίγυμνες φωτογραφίες με την ουγγαρέζα χορεύτρια Nikolska στον Παρθενώνα, οι οποίες προκάλεσαν σκάνδαλο στην κοινωνία της εποχής, όταν δημοσιεύθηκαν το 1929 στο γαλλικό περιοδικό *Illustration*. Α

Μια γεύση συνυφασμένη με την παράδοση της

Καθαράς Δευτέρας!

ΑΠΟ ΤΟ 1924
Μακεδονικός Χαλβάς

Η Καθαρά Δευτέρα πλησιάζει και οι περισσότεροι από εμάς ήδη κάνουμε σχέδια για το πώς θα περάσουμε το πρώτο εορταστικό τριήμερο του έτους. Παραδοσιακά η Καθαρά Δευτέρα σηματοδοτεί την έναρξη της Σαρακοστής και αποτελεί την ιδανική ευκαιρία για την οικογένεια και τους φίλους να έρθουν πιο κοντά, να μαζευτούν γύρω από το τραπέζι και να απολαύσουν μαζί τις παραδοσιακές νοστιμιές της ημέρας. Κάποτε, το τραπέζι αυτό βρισκόταν στην εξοχή, σήμερα όμως μπορεί να στρωθεί οπουδήποτε! Σε κήπους και μπαλκόνια, στο σπίτι ή σε πικ νικ στην ύπαιθρο, όλη η παρέα μαζεύεται για να συνεχίσει την όμορφη αυτή παράδοση με χαρταετό, νηστίσιμα μεζεδάκια, λαγάνα και... **Μακεδονικό Χαλβά!**

Ο Μακεδονικός Χαλβάς παράγεται από ταχίνι, δηλαδή **100% αλεσμένο σουσάμι**, που εδώ και σχεδόν έναν αιώνα εξακολουθεί να αλέθεται σε πέτρινους μύλους, χωρίς τη χρήση χημικών ή άλλων ουσιών. Ο πατροπαράδοτος αυτός τρόπος παραγωγής σε συνδυασμό με την άριστη ποιότητα των πρώτων υλών, έχει σαν αποτέλεσμα τη **μοναδική, αυθεντική γεύση** του Μακεδονικού Χαλβά που δίνει μια ξεχωριστή γλύκα και νοστιμιά στο νηστίσιμο τραπέζι... γεύση που τον έχει αναδείξει πρώτο στην καρδιά μας και απόλυτο πρωταγωνιστή στο τραπέζι της Καθαράς Δευτέρας!

Καλά κούλουμα!

TO BURN OR NOT TO BURN

Ένας άλλος αποχαιρερισμός. Το Κέντρο Αποτέφρωσης Νεκρών Ριτσώνας (ΚΑΝ), κοντά στο 75ο χιλιόμετρο της Εθνικής προς Λαμία, παρέχει μια εναλλακτική τελευταία φροντίδα, την καύση του σώματος.

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΑΤΣΟΥΚΑ

Κηδεύω, από το αρχαιοελληνικό κήδος, σημαίνει φροντίζω (βλ. κηδεμόνας.)
Μέσα από τα ταφικά έθιμα, η κοινότητα αναγνωρίζει, αναθυμάται και αποχαιρετά το μέλος που απέρχεται από τους κόλπους της.
Κυριολεκτικά μιλώντας, αναφερόμαστε στην υπενοικίαση μιας έκτασης γης όπου θα φιλοξενηθεί η σορός του νεκρού μέχρι την οριστική της «χώνεψη».
Την παροχή αυτής της τελευταίας φροντίδας επιβλέπει ο αντίστοιχος κλάδος υπηρεσιών, τα γραφεία τελετών, με την πολιτική κηδεία σημαντικά φθηνότερη καθώς εκπίπτει η πληρωμή του εκκλησιαστικού τελετουργικού.

Επιπλέον, στον σχετικό, συνήθως άτυπο, τιμοκατάλογο των «κοιμητηρίων» συναντά κανείς διάφορες εκπλήξεις. Το να υπάρχει δέντρο κοντά στον τάφο κοστίζει κάτι παραπάνω. Η βρύση σε μικρή απόσταση, επίσης.
Ύστερα, υπάρχει το ζήτημα της εκταφής του νεκρού με το καθόλου αμελητέο ψυχικό κόστος του. Όσον αφορά τη διαφύλαξη των οστών, υπάρχουν κι εδώ διαβαθμίσεις σε ποιότητα υπηρεσιών και χρέωση. Π.χ. τα πάνω ράφια στο οστεοφυλάκιο κοστίζουν ακριβότερα από τα κάτω.
Πάνω απ' όλα, η σημαντικότερη επιβάρυνση μιας κηδείας είναι, ενδεχομένως, η ιδέα του νεκρού να σήπεται υπόγεια με τη βοήθεια φυσικών δυνάμεων και οργανισμών.

Το Κέντρο Αποτέφρωσης Νεκρών Ριτσώνας (ΚΑΝ), κοντά στο 75ο χιλιόμετρο της Εθνικής προς Λαμία, παρέχει μια εναλλακτική τελευταία φροντίδα, την καύση του σώματος.
Μέσα στην τετράμηνη μόλις λειτουργία του, το κέντρο σημειώνει μια μικρή αλλά σταδιακή αύξηση στις εργασίες του που αντιπροσωπεύουν περίπου το 1% των κηδειών στην Ελλάδα.

Μέσα στην τετράμηνη μόλις λειτουργία του, το κέντρο σημειώνει μια μικρή αλλά σταδιακή αύξηση στις εργασίες του που αντιπροσωπεύουν περίπου το 1% των κηδειών στην Ελλάδα.

Κάναμε τη διαδρομή της μιάμισης ώρας από την Αθήνα με πούλμαν ναυλωμένο επί τούτου από γραφείο τελετών. Ο καιρός που μας συνόδευσε ήταν αμφίθυμος, με τον ήλιο να παλεύει με την καταχνιά και το ψιλόβροχο. Υπερίσχυσε η κακοκαιρία, χαρίζοντάς μας όμως ένα σύντομο ουράνιο τόξο στα διόδια στο Σχηματάρι. Τι καλύτερος οιωνός για έναν αποχαιρετισμό, συμφωνήσαμε.

Κάθε κηδεία και σχολείο, κάθε τελευταίος αποχαιρετισμός και μια ανακεφαλαίωση εφ' όλης της ύλης. Έτσι κι εδώ, ο χρόνος της διαδρομής αποδείχτηκε ιδιαίτερα παραγωγικός σε ιστορίες για τον απελθόντα, που κάποιοι γνώριζαν για 45 χρόνια και άλλοι μόλις για 2 εβδομάδες.

Φτάνοντας στο λιτά σχεδιασμένο κτίριο, περιτριγυρισμένο από καλλιεργημένες εκτάσεις, σχεδόν κανείς μας δεν είχε προηγούμενη εμπειρία αποτέφρωσης. Γνωρίζαμε, πάντως, πως είχε προηγηθεί πολύς κόπος και χρόνος για να δημιουργηθεί το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο στην Ελλάδα. Είκοσι τρία χρόνια, για την ακρίβεια, από το 1996 που το ζήτημα κατατέθηκε για πρώτη φορά στη Βουλή προς συζήτηση.

Τον Ιούλιο του 2017 επετράπη τελικά στον ιδιωτικό φορέα *cremation.gr* να προχωρήσει στη δημιουργία του κέντρου αποτέφρωσης, καθώς οι δήμοι της χώρας αδυνατούσαν ν' ανταποκριθούν στα απαιτούμενα κριτήρια (τεχνικά, περιβαλλοντολογικά και διαδικαστικά).

Ο χώρος που έχουν δημιουργήσει είναι απέριττος, ευάερος, λειτουργικός. Ο μινιμαλισμός του χώρου αντανακλά τη χαμηλότονη φιλοσοφία της επιχείρησης. Δεν διαφημίζουν τις υπηρεσίες τους, βασιζόμενοι στην έλξη, μάλλον, παρά στην προώθηση. Αντίστοιχα, το τελετουργικό επαφίεται στους συγγενείς και φίλους. Το προκαθορισμένο μισάωρο μπορεί να συμπεριλαμβάνει κάποιες προσφωνήσεις ή αναγνώσεις (γραμμάτων ή ποιημάτων), τραγούδια ή και σιωπή.

Σε κανέναν μας δεν έλειψε ο χρυσοποίκιλτος στόμφος της ορθοδοξίας. Εκεί, στο όριο του κόσμου, η αφαίρεση αποδείχνεται μια πραγματικά πολύ καλή ιδέα. Επιτρέπει στις μνήμες να πάρουν την υπόσταση που τους αναλογεί και στη θλίψη να εκδηλωθεί αβίαστα, όπως η αναπνοή ή η βροχή. Δεν χρειαστήκαμε κάποιο υψιπετές τελετουργικό για να βρει το συναίσθημα την κοίτη του, το αντίθετο. Ο άδειος χώρος και τα χωρίς σενάριο λόγια ενέτειναν την αίσθηση συμμετοχής, όπως σε ένα παιχνίδι που το συνδημιουργείς καθώς αυτό εξελίσσεται. Ή, μια παράσταση όπου δεν υπάρχει διαχωρισμός ανάμεσα στον χορό και το ακροατήριο.

Η αίσθηση της κοινότητας αναδύθηκε μέσα από αυτό τον συλλογικό αυτοσχεδιασμό ανέλπιστα απτή και παρηγορητική. Ήταν κάτι που μου άρεσε να σκέφτομαι ότι το εισέπραττε και ο επίτιμος καλεσμένος της ημέρας. Το κέρδος λοιπόν, για μένα, ενός αποχαιρετισμού απαλλαγμένου από το βαρύτιμο θρησκευτικό του περιτύλιγμα ήταν αυτό. Η μοιρασμένη εμπειρία μιας λύπης τόσο ανάλαφρης που ήταν σχεδόν δοξαστική. **Α**

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ
ΤΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

Το Γενικό Συμβούλιο της Τράπεζας της Ελλάδος καλεί τους μετόχους της Τράπεζας, σύμφωνα με το Καταστατικό της και το Νόμο, σε Τακτική Γενική Συνέλευση, την Παρασκευή 20 Μαρτίου 2020, στις 12:00 το μεσημέρι, στο Κεντρικό Κατάστημα της Τράπεζας, στην Αθήνα, Ελευθερίου Βενιζέλου 21, 2ος όροφος, αίθουσα Γενικών Συνελεύσεων.

Τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης είναι τα εξής:

1. Ανάγνωση της Ετήσιας Έκθεσης επί των Οικονομικών Καταστάσεων της χρήσης 2019 (του Ισολογισμού και των λοιπών Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με το Καταστατικό της Τράπεζας), καθώς και της διαχείρισης, που υποβάλλεται με εντολή του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

2. Ανάγνωση της Έκθεσης των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών επί των Οικονομικών Καταστάσεων της χρήσης 2019.

3. Έγκριση των Οικονομικών Καταστάσεων χρήσης 2019, μετά της επ' αυτών και της διαχείρισης Ετήσιας Έκθεσης, καθώς και της Έκθεσης των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.

4. Έγκριση της διάθεσης των καθαρών κερδών της χρήσης 2019, σύμφωνα με το άρθρο 71 του Καταστατικού, που ανέρχονται στο συνολικό ποσό των ευρώ 842.313.498.-, ως εξής:

Μέρισμα προς καταβολή: 0,6720 ευρώ ανά μετοχή σε 19.864.886 μετοχές	ευρώ	13.349.203.-
Έκτακτο αποθεματικό	ευρώ	50.000.000.-
Υπόλοιπο περιερχόμενο στο Ελληνικό Δημόσιο	ευρώ	778.964.295.-

5. Καθορισμός αποζημίωσης και οδοιπορικών εξόδων των μελών του Γενικού Συμβουλίου.

6. Συζήτηση και ψηφοφορία επί της έκθεσης αποδοχών του άρθρου 112 του ν. 4548/2018 για τη χρήση 2019.

7. Καθορισμός αμοιβής των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών για τη χρήση 2020.

8. Απαλλαγή των μελών του Γενικού Συμβουλίου και των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών από κάθε προσωπική ευθύνη για τα πεπραγμένα και τη διαχείριση της χρήσης 2019.

9. Εκλογή Συμβούλων.

10. Εκλογή Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών για τη χρήση 2020.

11. α. Έγκριση διορισμού μελών της Επιτροπής Ελέγχου για τον μέχρι τη Γενική Συνέλευση χρόνο.
    β. Εκλογή μελών της Επιτροπής Ελέγχου.

12. Ανακοίνωση διορισμού μέλους του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής.

13. Λοιπές Ανακοινώσεις.

Στη Συνέλευση έχει δικαίωμα να λάβει μέρος και να ψηφίσει είτε αυτοπροσώπως, είτε μέσω αντιπροσώπου, τηρουμένων των περιορισμών των άρθρων 8, 13 και 14 του Καταστατικού, ο κύριος τουλάχιστον εβδομήντα πέντε (75) μετοχών, που είναι εγγεγραμμένος στα αρχεία του Συστήματος Άυλων Τίτλων (Σ.Α.Τ.) που διαχειρίζεται η εταιρεία «Ελληνικό Κεντρικό Αποθετήριο Τίτλων Α.Ε.» (ΕΛ.Κ.Α.Τ.) της «Ελληνικά Χρηματιστήρια – Χρηματιστήριο Αθηνών Α.Ε. Συμμετοχών» (Ε.Χ.Α.Ε.), στο οποίο τηρούνται οι κινητές αξίες της Τράπεζας, κατά την έναρξη της πέμπτης ημέρας πριν από την ημέρα συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης, εν προκειμένω της Κυριακής 15 Μαρτίου 2020 (ημερομηνία καταγραφής), χωρίς να απαιτείται δέσμευση των μετοχών του. Ανά εβδομήντα πέντε (75) μετοχές παρέχουν στον κύριο αυτών το δικαίωμα μιας (1) ψήφου. Μέτοχοι, που έχουν λιγότερες από εβδομήντα πέντε (75) μετοχές, μπορούν να διορίσουν κοινό αντιπρόσωπο μέτοχο, ο οποίος μπορεί να παραστεί στη Συνέλευση, εφόσον συγκεντρώνει την αντιπροσωπεία τουλάχιστον εβδομήντα πέντε (75) μετοχών *(άρθρα 13 και 16 του Καταστατικού, σε συνδυασμό με τη 2/29.2.2000 απόφαση του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας περί αναπροσαρμογής –από είκοσι πέντε (25) σε εβδομήντα πέντε (75)- του ελάχιστου αριθμού μετοχών που απαιτείται για την παροχή δικαιώματος συμμετοχής και ψήφου στη Γενική Συνέλευση, μετά την επελθούσα -κατ' άρθρο 9 του Καταστατικού- διάσπαση της μετοχής της Τράπεζας, σύμφωνα με την 1/17.1.2000 απόφαση του Γενικού Συμβουλίου, που εγκρίθηκε με την 8/4.2.2000 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου – ΦΕΚ Α΄ 17/7.2.2000).*

Τα δικαιώματα διοικήσεως, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος παραστάσεως και ψήφου στη Γενική Συνέλευση, αναστέλλονται για τους μετόχους που εμπίπτουν στην παρ. 5 του άρθρου 8 του Καταστατικού *(όπως προστέθηκε με την από 24.4.2012 απόφαση της 79ης Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας που κυρώθηκε με το άρθρο 165 παρ.7 περ.β' του ν. 4099/2012 [ΦΕΚ Α΄ 250/20.12.2012])*, ήτοι πρόσωπα επί των οποίων η Τράπεζα ασκεί εποπτεία σύμφωνα με το άρθρο 55Α του Καταστατικού ή με διάταξη νόμου, επιχειρήσεις συνδεδεμένες με αυτά, μέλη των διοικητικών συμβουλίων ή διαχειριστές τέτοιων προσώπων, σύζυγοι και συγγενείς αυτών έως δευτέρου βαθμού.

Επίσης, ουδείς μέτοχος, εκτός του Δημοσίου και όσων εμπίπτουν στο άρθρο 2 του ν. 2292/1953, δύναται να ασκήσει στη Γενική Συνέλευση δικαίωμα ψήφου για αριθμό ψήφων υπερβαίνοντα το αντιστοιχούν σε δύο εκατοστά του μετοχικού κεφαλαίου ποσοστό *(τελευταίο εδάφιο του άρθρου 13 του Καταστατικού, όπως προστέθηκε με την από 24.4.2012 απόφαση της 79ης Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας, που κυρώθηκε με το άρθρο 165 παρ.7 περ. γ' του ν. 4099/2012 [ΦΕΚ Α΄ 250/20.12.2012])*.

Οι μέτοχοι που έχουν δικαίωμα να λάβουν μέρος στη Συνέλευση καλούνται να προσέλθουν στην Υπηρεσία Μετοχών του Τμήματος Γραμματείας της Τράπεζας της Ελλάδος για να παραλάβουν τα δελτία εισόδου τους μέχρι και την **Πέμπτη 19 Μαρτίου 2020.**

Η απόδειξη της μετοχικής ιδιότητας γίνεται με απευθείας ηλεκτρονική σύνδεση της Τράπεζας με τα αρχεία του ως άνω Συστήματος Άυλων Τίτλων.

Ο διορισμός και η ανάκληση αντιπροσώπου του μετόχου γίνονται εγγράφως. Οι μέτοχοι που επιθυμούν να συμμετάσχουν στη Γενική Συνέλευση μέσω αντιπροσώπου ή να ανακαλέσουν τον εν λόγω διορισμό οφείλουν να καταθέσουν στην Υπηρεσία Μετοχών του Τμήματος Γραμματείας της Τράπεζας της Ελλάδος σαράντα οκτώ (48) τουλάχιστον ώρες πριν από την ορισθείσα ημερομηνία συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης, ήτοι το αργότερο μέχρι την **Τετάρτη 18 Μαρτίου 2020,** συμπληρωμένο και δεόντως υπογεγραμμένο το σχετικό έντυπο αντιπροσώπευσης, το οποίο είναι διαθέσιμο και στον διαδικτυακό τόπο της Τράπεζας www.bankofgreece.gr στην ενότητα «Ενημέρωση Μετόχων».

Ο μέτοχος μπορεί να διορίσει αντιπρόσωπο για μία και μόνη Γενική Συνέλευση ή για όσες Συνελεύσεις λάβουν χώρα εντός ορισμένου χρόνου.

Μέτοχοι που είναι νομικά πρόσωπα, μετέχουν στη Γενική Συνέλευση διά των εκπροσώπων τους και πρέπει μέσα στην ίδια προθεσμία να καταθέσουν τα νομιμοποιητικά τους έγγραφα σύμφωνα με το νόμο. Σε περίπτωση που τα ως άνω έγγραφα έχουν ήδη κατατεθεί σε άλλη Υπηρεσιακή Μονάδα της Τράπεζας, αρκεί να γίνει σχετική αναφορά στο έντυπο αντιπροσώπευσης ή να υπάρξει σχετική έγγραφη ενημέρωση.

Κάθε μέτοχος μπορεί να συμμετέχει αυτοπροσώπως ή μέσω αντιπροσώπου, επιτρεπομένου του διορισμού μέχρι τριών (3) αντιπροσώπων ανά μέτοχο. Αντιπρόσωπος που ενεργεί για περισσότερους μετόχους μπορεί να ψηφίζει διαφορετικά για κάθε μέτοχο.

Ο αντιπρόσωπος μετόχου υποχρεούται να γνωστοποιεί στην Τράπεζα, πριν από την έναρξη της συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης, κάθε συγκεκριμένο γεγονός που μπορεί να είναι χρήσιμο στους μετόχους για την αξιολόγηση του κινδύνου να εξυπηρετήσει ο αντιπρόσωπος άλλα συμφέροντα πλην των συμφερόντων του μετόχου.

Σύγκρουση συμφερόντων είναι δυνατόν να προκύπτει ιδίως όταν ο αντιπρόσωπος είναι:

α) Μέτοχος που ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας ή είναι άλλο νομικό πρόσωπο ή οντότητα που ελέγχεται από τον μέτοχο αυτόν,

β) Μέλος του Γενικού Συμβουλίου ή της εν γένει Διοικήσεως της Τράπεζας ή μετόχου που ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας ή άλλου νομικού προσώπου ή οντότητας που ελέγχεται από μέτοχο, ο οποίος ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας,

γ) Υπάλληλος ή ορκωτός ελεγκτής της Τράπεζας ή μετόχου που ασκεί τον έλεγχό της ή άλλου νομικού προσώπου ή οντότητας που ελέγχεται από μέτοχο, ο οποίος ασκεί τον έλεγχο της Τράπεζας,

δ) Σύζυγος ή συγγενής πρώτου βαθμού με ένα από τα φυσικά πρόσωπα που αναφέρονται στις ανωτέρω περιπτώσεις α έως και γ.

Δεν προβλέπεται η δυνατότητα συμμετοχής στη Γενική Συνέλευση από απόσταση με οπτικοακουστικά ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα χωρίς τη φυσική παρουσία των μετόχων στον τόπο διεξαγωγής της, ούτε η δυνατότητα συμμετοχής των μετόχων στην ψηφοφορία από απόσταση, διά αλληλογραφίας ή με ηλεκτρονικά μέσα, διεξαγόμενης πριν από τη Συνέλευση.

Μέτοχοι δικαιούμενοι ψήφου σύμφωνα με τα ανωτέρω εκπροσωπούντες:

α) το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας:

1) Δικαιούνται να ζητήσουν από το Γενικό Συμβούλιο να εγγράψει πρόσθετα θέματα στην ημερήσια διάταξη της Γενικής Συνέλευσης, κατόπιν σχετικής αίτησης που πρέπει να περιέλθει στο Γενικό Συμβούλιο δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση (καταληκτική ημερομηνία: **Πέμπτη 5 Μαρτίου 2020).** Η αίτηση για την εγγραφή πρόσθετων θεμάτων στην ημερήσια διάταξη πρέπει να συνοδεύεται από αιτιολόγηση ή σχέδιο απόφασης προς έγκριση από τη Γενική Συνέλευση. Η αναθεωρημένη ημερήσια διάταξη δημοσιοποιείται με τον ίδιο τρόπο όπως η προηγούμενη ημερήσια διάταξη, δεκατρείς (13) ημέρες πριν από την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης (καταληκτική ημερομηνία: **Σάββατο 7 Μαρτίου 2020)** και ταυτόχρονα τίθεται στη διάθεση των μετόχων στον διαδικτυακό τόπο της Τράπεζας.

2) Δικαιούνται να υποβάλλουν σχέδια αποφάσεων για τα θέματα που έχουν περιληφθεί στην αρχική ή την αναθεωρημένη ημερήσια διάταξη με αίτηση η οποία πρέπει να περιέλθει στο Γενικό Συμβούλιο επτά (7) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης (καταληκτική ημερομηνία: **Παρασκευή 13 Μαρτίου 2020).** Τα εν λόγω σχέδια αποφάσεων τίθενται στη διάθεση των μετόχων έξι (6) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης (καταληκτική ημερομηνία: **Σάββατο 14 Μαρτίου 2020).**

β) το 1/10 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, δικαιούνται να ζητήσουν από το Γενικό Συμβούλιο να χορηγήσει στη Γενική Συνέλευση πληροφορίες για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων και την περιουσιακή κατάσταση της Τράπεζας κατόπιν αίτησής τους που πρέπει να περιέλθει στο Γενικό Συμβούλιο πέντε (5) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση (καταληκτική ημερομηνία: **Σάββατο 14 Μαρτίου 2020).**

Κατόπιν αίτησης οιουδήποτε μετόχου, που υποβάλλεται στην Τράπεζα πέντε (5) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση (καταληκτική ημερομηνία: **Σάββατο 14 Μαρτίου 2020),** το Γενικό Συμβούλιο παρέχει στη Γενική Συνέλευση τις αιτούμενες συγκεκριμένες πληροφορίες για τις υποθέσεις της Τράπεζας, στο μέτρο που αυτές είναι σχετικές με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Υποχρέωση παροχής πληροφοριών δεν υφίσταται όταν οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται ήδη στον διαδικτυακό τόπο της Τράπεζας.

Το πλήρες κείμενο των εγγράφων και των σχεδίων αποφάσεων, καθώς επίσης οι πληροφορίες του άρθρου 123 παρ. 3 και 4 του ν. 4548/2018 διατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή στον διαδικτυακό τόπο της Τράπεζας της Ελλάδος www.bankofgreece.gr στην ενότητα «Ενημέρωση Μετόχων». Τα εν λόγω έγγραφα και πληροφορίες διατίθενται και σε έγχαρτη μορφή από την Υπηρεσία Μετοχών του Τμήματος Γραμματείας της Τράπεζας της Ελλάδος, Ε. Βενιζέλου 21, Αθήνα (τηλ. 210-320 2064, 210-320 3341 και 210-320 3288, fax 210-322 6371).

Αθήνα, 17 Φεβρουαρίου 2020
Με εντολή του ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Μιχάλης Χρυσοχοΐδης

«Ο ανταγωνισμός για το Κέντρο είναι ευλογία για τον τόπο»

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Η φωτογραφία του Γιώργου Βασιλάκη στον προθάλαμο του γραφειου του υπουργού φέρνει στη μνήμη τι έχει ζήσει ο άνθρωπος που το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη είναι σαν να γράφει στην ούγια το όνομά του. Ο **Μιχάλης Χρυσοχοΐδης** από τον 7ο της Κατεχάκη μιλά για την αστυνομική βία λέγοντας *«δεν ξεθαρρεύουν τάχα οι λύκοι, γιατί η αστυνομία δεν είναι λύκοι»*. Παραδέχεται για το μεταναστευτικό - προσφυγικό πως *«δεν θα το λύσουμε μόνοι μας αλλά να εκμεταλλευτούμε τη γεωπολιτική διάσταση της χώρας μας»*. Ξεκαθαρίζει την πολιτική διάσταση της δημόσιας τάξης με τη φράση *«δεν υπάρχουν κεντροαριστεροί τσιμεντόλιθοι»*. Παραφράζει τον Λευτέρη Παπαδόπουλο στην ερώτηση για την πολιτική καταγωγή του και τέλος κλείνει τον υπολογιστή πατώντας στο YouTube τον σμυρναίικο αντικριστό. Κύριες και κύριοι, ο Μιχάλης Χρυσοχοΐδης σε 22 ερωτήσεις αλλιώς.

— Υπάρχει ποιοτική διαφορά στην παραβατικότητα της χώρας ανάμεσα στις δύο θητείες σας ως υπουργού Προστασίας του Πολίτη; Τεράστια. Γιατί μεσολάβησε η δεκαετία της κρίσης. Η κρίση απονομιμοποίησε τους θεσμούς και ενίσχυσε την αυθαιρεσία. Σιγά-σιγά έγινε και εισαγωγή οργανωμένου εγκλήματος. Είναι άλλη κοινωνία η σημερινή, από άποψη παραβατικότητας.

— Υπάρχει διαφορά στην κατάσταση των διωκτικών μηχανισμών, από εκεί που τους αφήσατε, με το επίπεδο που τους ξαναβρήκατε μετά την 5 ετία ΣΥΡΙΖΑ; Τεράστια επίσης. Δεν είναι σωστό να λέμε πως ευθύνεται μόνο ο ΣΥΡΙΖΑ. Η κρίση δημιούργησε προϋποθέσεις απραξίας για τους ένστολους, άλλαξαν τα σχέδια ζωής τους με τις μειώσεις μισθών και συντάξεων. Ξαφνικά δεν μπορούσαν να σπουδάσουν παιδιά, να ζήσουν με αξιοπρέπεια. Είναι σοκ όλα αυτά. Η ευθύνη του ΣΥΡΙΖΑ είναι που πρόσθεσε και μια σύγχυση, πολιτική και επιχειρησιακή, στους στόχους της αστυνομίας. Δεν της έδωσε τη σημασία που έπρεπε.

— Υπάρχει αστυνόμευση με ΠΑΣΟΚ και αστυνόμευση με ΝΔ; Υπάρχει αστυνόμευση ενεργητική, έξυπνη, προσαρμοζόμενη στις ανάγκες και συνθήκες της εποχής. Όποιος βάζει κομματικά πρόσημα σε αυτό, ξεχνά τον ρόλο που από το Σύνταγμα έχει η αστυνομία.

— Πιστεύετε ότι διορθώθηκε ένα λάθος όταν αφαιρέθηκε η Μετανάστευση από το υπουργείο σας; Νομίζω πως δεν είναι θέμα σωστού και λάθους. Το λάθος είναι να βάζουμε ιδεολογικό πρόσημο σε πρακτικά θέματα. Η Ευρώπη λειτουργεί ολόκληρη με ενιαίο υπουργείο. Από την άλλη, η Ευρώπη δεν έχει ροές και σύνορα με γείτονα που εργαλειοποιεί το μεταναστευτικό. Μεταναστευτικό χωρίς αστυνομία δεν έχει νόημα. Για λόγους πρακτικούς, για συντονισμό, για υποστήριξη, για ασφάλεια. Τον Ιούλιο ήταν ένα υπουργείο φάντασμα χωρίς δομές, υπηρεσίες. Η αστυνομία κράτησε το Αιγαίο με κάποια λαμπρά παιδιά της στις υπηρεσίες και ιδιαίτερα στο άσυλο. Φτιάξαμε νόμο και υπηρεσίες. Πρώτον ο νόμος – επιτέλους αποκτήσαμε συνεκτικό, συνεπές θεσμικό πλαίσιο. Δεύτερον έγινε η αναδιοργάνωση των υπηρεσιών ασύλου, προσελήφθη προσωπικό, άρχισε η μετεγκατάσταση στο «Κεράνη». Χωρίς αυτά υπουργείο δεν στεκόταν, θα χανόταν πολύς χρόνος. Τώρα είναι ένα στοίχημα να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες ανασυγκρότησης και στα κέντρα υποδοχής, και στις ακέφαλες δομές. Δεν είναι μόνο επιστροφές. Είναι και διαχείριση και συνύπαρξη και ενσωμάτωση και παιδιά, πολλά παιδιά που θέλουν ειδική μέριμνα και φροντίδα.

— Νιώθετε, στιγμές, σαν τους ηθοποιούς που τυποποιούνται σε έναν ρόλο; Και ναι και όχι. Ναι, γιατί είναι πλέον η 4η φορά που έρχομαι στο υπουργείο. Όχι, γιατί είναι κάθε φορά αλλιώς τα πράγματα και είμαι αλλιώς κι εγώ. Τα σημερινά προβλήματα, π.χ. μεταναστευτικό, η κοινωνία μετά την κρίση, εγώ εξωκοινοβουλευτικός υπουργός, μόνο ξαναπαιγμένος ρόλος δεν είναι.

— Θα θέλατε να υπάρχει ευρύτερη συνεργασία ανάμεσα σε ΠΑΣΟΚ και ΝΔ; Το ιστορικό ΠΑΣΟΚ δεν υπάρχει. Έχει ολοκληρώσει τη διαδρομή του. Το ΚΙΝΑΛ είναι ένα νέο διάβημα, ένα στοίχημα που μένει να αποδειχθεί. Εγώ θέλω μια σύμπραξη οριζόντια, γι' αυτήν αγωνιζόμουν πάντα. Θεωρώ τη συναίνεση πυρήνα, καρδιά λειτουργίας της δημοκρατίας. Σε φανατισμό, σε εχθροπάθεια, σε ακραία πόλωση είμαι από φύση και θέση απέναντι. Και θεωρώ τη συναίνεση πολύ συγκρουσιακή, δύσκολη, μαχητική διαδικασία, που όμως εξασφαλίζει το μέγιστο κοινωνικό όφελος. Το ΚΙΝΑΛ προσπαθεί να σταθεί σε τέτοιο δρόμο. Έχει την ευκαιρία, να δούμε αν έχει και την ικανότητα.

— Δεν φοβάστε πως αν το δικό σας υπόδειγμα το ακολουθήσουν κι άλλα σημαντικά στελέχη της δικής σας καταγωγής στο τέλος ο κεντροαριστερός χώρος θα παραχωρηθεί στον ΣΥΡΙΖΑ; Οι πολιτικοί χώροι δεν παραχωρούνται, δεν είναι οικόπεδα. Κατακτώνται με πολιτικές. Για παράδειγμα, είναι «δεξιά» ή «κεντροαριστερή» πολιτική να ορίζεις

Σε φανατισμό, σε εχθροπάθεια, σε ακραία πόλωση είμαι από φύση και θέση απέναντι. Και θεωρώ τη συναίνεση πολύ συγκρουσιακή, δύσκολη, μαχητική διαδικασία...

«Παραμπίμ το γιαχαμπί / γιαραμπίμ το γιαχαβάχ / αχ λουλούδι μου Γκιούλμπαχαρ». Καλοκαίρι του 2000 σε κτήμα φίλων με τον ακορντεόν του. Στα 10 του ξεκίνησε να κάνει μαθήματα. Πήγαινε με το ποδήλατό του στην ίδια σχολή που μάθαινε μπουζούκι ο Χρήστος Νικολόπουλος.

τους χώρους εποπτευόμενης χρήσης τοξικομανών; Να φτιάχνεις εντός και εκτός αστυνομίας θεσμούς που περιορίζουν την αστυνομική βία, να μαζεύεις το συνονθύλευμα των διαδικασιών και να κάνεις νόμο, δίκαιο νόμο ασύλου; Το λέω αυτό γιατί είναι πολιτικές της σημερινής «δεξιάς» κυβέρνησης. Όπως το λέει κάπως αλλιώς κι ο Λευτέρης Παπαδόπουλος, η ζωή, η πράξη, οι πολιτικές κάνουν την κεντροαριστερά, τη φιλελεύθερη πολιτική, τον σεβασμό δικαιωμάτων. Κεντροαριστερό τσιμεντόλιθο έχετε δει;

— Πιστεύετε ότι υπάρχει πάντα ανάγκη δημιουργίας ισχυρού κεντροαριστερού πόλου; Θεωρείτε τον εαυτό σας τμήμα του ή σας καλύπτει πια η ΝΔ με την οποία συνεργάζεστε; Αυτή τη στιγμή η ΝΔ και ο ΣΥΡΙΖΑ ανταγωνίζονται για το κέντρο, δηλαδή προτείνουν πολιτικές διακυβέρνησης που αποφεύγουν τα άκρα. Όχι πάντα, όχι συνεχώς, αλλά συνολικά προς τα εκεί κινούνται. Αυτό είναι ευλογία για τον τόπο. Η ΝΔ του Κ. Μητσοτάκη το κάνει με μεγαλύτερη συνέπεια, με συνεχή προσπάθεια σε πολιτικές και πρακτικές. Δεν βλέπω το ίδιο από τον ΣΥΡΙΖΑ. Δεν είναι σε θέση να κάνει προγραμματική αντιπολίτευση, αλλά ταυτόχρονα μοιάζει ρετρό, άλλης εποχής, όταν προσποιείται ότι κάνει κινηματική, ακτιβιστική αντιπολίτευση. Τα υπόλοιπα είναι περισσότερο λόγια, ισχυρισμοί κι ετικέτες κι εγώ είμαι άνθρωπος της πράξης.

— Πιστεύετε ότι είναι δυνατόν στο εγγύς μέλλον τα Εξάρχεια να γίνουν Παγκράτι; Φυσικά και όχι. Και κανείς δεν το θέλει. Εξάρχεια θα μείνουν, απλά θα μπορώ να πάω κι εγώ βόλτα.

— Πότε περάσατε από τα Εξάρχεια τελευταία φορά; Είδατε, σας πρόφτασα. Φανερά, εδώ και πολύ καιρό. Και μου αρέσουν ιδιαίτερα.

— Τα κρούσματα αστυνομικής αυθαιρεσίας είναι συχνά για να θεωρηθούν εξαιρέσεις. Πιστεύετε ότι ένα κομμάτι της αστυνομίας εκτονώνει τώρα τα απωθημένα του λόγω της ανοχής στην παραβατικότητα επί ΣΥΡΙΖΑ, πηγαίνοντας στην άλλη άκρη του εκκρεμούς; Δεν πιστεύω ότι το κύριο είναι η θεωρία περί «λυμένων χεριών». Δεν ξεθαρρεύουν τάχα οι λύκοι, γιατί η αστυνομία δεν είναι λύκοι. Είχαν εγκαταλειφθεί σαν Σώμα, ανεκπαίδευτοι, χωρίς προορισμό και

Η Αστυνομία δεν έχει εχθρούς, δεν πρέπει να σκέφτεται με στερεότυπα, με «εμείς κι αυτοί» κι όλα όσα συμβαίνουν στην πολιτική. Η Αστυνομία είναι για να εφαρμόζει τους νόμους.

Το 1976 ο Μπερνάρντο Μπερτολούτσι παρουσιάζει το κινηματογραφικό έπος «1900», ένα φιλμ διάρκειας 5 ωρών που αφηγείται την πορεία της ιταλικής αγροτικής τάξης. Ο γιος του τσιφλικά και ο γιος του κολίγα εμπνέουν μια γενιά νέων που κρεμούν στον τοίχο τους τη γνωστή αφίσα. Ο Μιχάλης Χρυσοχοΐδης την είχε στο πρώτο του δικηγορικό γραφείο σε ηλικία 26 ετών. Την πήρε μαζί του και την έβαλε πίσω απ την υπουργική καρέκλα στην πρώτη του θητεία στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης.

περηφάνεια. Έτσι ο καθένας μπορούσε να βγάζει τον χαρακτήρα του και, ξέρετε, σε 57.000 ανθρώπους οι χαρακτήρες δεν είναι ίδιοι. Αυτό αλλάζει τώρα κάθε μέρα, μέρα με τη μέρα. Με επιχειρήσεις, εκπαίδευση, ψυχολογική στήριξη αλλά και συνεχή έλεγχο. Επίσης δεν συμφωνώ ότι τα κρούσματα αυθαιρεσίας είναι συχνά. Σε σύγκριση με τι είναι συχνά; Με την περίοδο του ΣΥΡΙΖΑ, όπου το αστυνομικό έργο ήταν πολύ περιορισμένο;

— Πιστεύετε ότι υπάρχει μια αλήθεια για το Μεταναστευτικό - Προσφυγικό; Είτε ακροδεξιοί κάτοικοι που πιστεύουν ότι απειλούνται και αλλοιώνεται ο πληθυσμός είτε υποκινούμενοι από αριστερούς και ΜΚΟ μετανάστες; Όταν η πολιτική δεν δίνει πειστικές απαντήσεις, θεωρίες συνωμοσίας και ανορθολογισμός βασιλεύουν. Το μεταναστευτικό δεν θα το λύσουμε. Μόνοι μας, εννοώ. Πρέπει όμως να το διαχειριστούμε ακόμη καλύτερα, να κάνουμε πιο ανθεκτική την κοινωνία σε κρίσεις, να εκμεταλλευθούμε τη γεωπολιτική του διάσταση για να αποκομίσουμε στρατηγικά οφέλη ως χώρα. Αν τα κάνουμε αυτά, τότε οι ακραίοι δεν θα βρίσκουν ακροατήριο.

— Ποια είναι κατά τη γνώμη σας η σύγχρονη μορφή τρομοκρατίας στη χώρα μας; Επιβιώνει μια εγχώρια τρομοκρατία, που δεν υφίσταται στην Ευρώπη. Είναι πιο βίαιη, πιο τυφλή. Το χειρότερο, εδώ και χρόνια οργανωμένο έγκλημα και τρομοκρατία έχουν αναμειχθεί επικίνδυνα και εντελώς ανενδοίαστα.

— Στις ομάδες κουκουλοφόρων «χαμηλής βίας» ποια χαρακτηριστικά δίνετε; Μπορούμε ακόμα να μιλάμε όπως παλιά για «παιδιά καλών οικογενειών»; Δεν ξέρω να σας πω γιατί αυτές οι ετικέτες, κάθε ετικέτα, δεν μου αρέσουν. Από τα στοιχεία βλέπουμε να συνυπάρχουν διαφόρων κοινωνικών στρωμάτων παιδιά, με κυρίαρχη διάσταση αλλοδαπούς που είτε βρίσκουν καταφύγιο στην ανομία είτε κάνουν, γιατί έτσι επετράπη και διαφημίσθηκε, παραβατικό τουρισμό. Έλα στα Εξάρχεια, θα ρίξεις και μολότοφ, έλεγε η διαφήμιση σε σχετική σελίδα του διαδικτύου.

— Δίνετε την αίσθηση όταν μιλάτε γι' αυτους ότι τους ξέρετε και με τα ονοματεπώνυμά τους. Γιατί τότε έχει επικρατήσει αυτή η εικόνα πως τίποτα δεν τους σταματά; Μα πώς τίποτε δεν τους σταματά! Μέχρι τον Ιούλιο κάθε Σαββατοκύριακο έβρεχε μολότοφ και καμένους κάδους στα Εξάρχεια. Δεν υπάρχει αυτό τώρα. Γιατί όλοι κατάλαβαν πως αυτή η εποχή πέρασε. Και οι τουρίστες της κουκούλας αποχωρούν και οι ντόπιοι όμοιοί τους εύχομαι να αλλάξουν μυαλά και δραστηριότητες.

— Η πολιτική λεγόμενη βία συνεχίζει ανεπηρέαστη από κυβερνητικές αλλαγές. Ωστόσο είχατε υποσχεθεί να τη σταματήσετε. Πρόσφατα μιλήσατε για καινούργιο νόμο. Τελικά έχετε σχέδιο για το θέμα αυτό; Προφανώς αναφέρεστε στον Ρουβίκωνα. Καταρχήν να σημειωθεί ότι πλέον βαριοπούλες και έκνομες ενέργειες τέτοιου είδους δεν υπάρχουν μετά την κυβερνητική αλλαγή. Αυτό δεν έγινε τυχαία, υπήρξαν συλλήψεις, δικογραφίες, συνείδηση ότι η περίοδος ανοχής έχει παρέλθει οριστικά. Αλλά υπάρχει κι ένα νομικό θέμα. Μια γκρίζα ζώνη, όπως είναι ο στιγματισμός με απόπειρα εκφοβισμού, αναφέρομαι σε ενέργειες σαν αυτή στο σπίτι του Άρη Πορτοσάλτε. Εδώ η Αστυνομία δεν έχει ξεκάθαρο νόμο για να εφαρμόσει. Γι' αυτό χρειάζεται να διευκρινισθούν σημεία στο νόμο. Θέλω να τονίσω και κάτι που δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε. Η Αστυνομία δεν έχει εχθρούς, δεν πρέπει να μιλά, να σκέφτεται με στερεότυπα, με «εμείς κι αυτοί» κι όλα όσα συμβαίνουν στην πολιτική. Η Αστυνομία είναι για να εφαρμόζει τους νόμους, οι αστυνομικοί εκπαιδεύονται, φοράνε στολή και ξεχωρίζουν γι' αυτόν το λόγο. Θέλω να πω ότι ο Ρουβίκωνας κι ο κάθε Ρουβίκωνας απασχολεί την Αστυνομία όταν παρανομεί, όχι γιατί εμφορείται από τις α ή β αντιλήψεις.

— Θεωρείτε πάντα τον εαυτό σας προοδευτικό πολίτη; Πώς βλέπει ένας προοδευτικός πολίτης την πολιτική της κουκούλας και του καλάσνικοφ; Δεν ξέρω τι εννοείτε προοδευτικό. Κατά τη δική μου αντίληψη κουκούλες δεν χωρούν, και πολύ περισσότερο καλάσνικοφ δεν χωρούν, στη δημοκρατία. Όταν λειτουργεί η δημοκρατία, όταν υπάρχει κράτος δικαίου, κρύβονται σε κουκούλες οι άνομοι, οι παραβάτες και οι τρομοκράτες. Δική μας δουλειά είναι να λειτουργεί το κράτος δικαίου.

— Τι φοβάστε, κ. Χρυσοχοΐδη; Να μη βλέπω τα λάθη μου.

— Πόσες ώρες κοιμάστε τη μέρα; Λίγες, είμαι ανυπόμονος κι εργασιομανής.

— Πώς ονειρεύεστε τον εαυτό σας σε 10 χρόνια από τώρα; Αριθμητικά δέκα χρόνια μεγαλύτερο. Με την ίδια όρεξη, ενέργεια και υγεία για δουλειά όπως σήμερα.

— Μπορείτε να μας διηγηθείτε μια ιστορία που ξεχωρίζετε από την περίοδο της 17Ν; Δεν θα ξεχάσω ποτέ τη συνάντηση με τον Μιχάλη Περατικό. Πατέρα δολοφονημένου γιου από την τρομοκρατική οργάνωση. Δεν θα επεκταθώ σε λεπτομέρειες αλλά θα σας πω ότι εκείνη η συνάντηση με συντάραξε. Όπως λέει και ο Βιζυηνός, μετεβλήθη εντός μου ο ρυθμός του κόσμου. Η σύλληψη των δολοφόνων έγινε απόλυτη προτεραιότητα πλέον για μένα.

— Στο ακορντεόν τώρα τι παίζετε; Α, εδώ στο τέλος πιάσατε τα σοβαρά. Να μπείτε να δείτε στο διαδίκτυο ένα υπέροχο ορχηστρικό με ακορντεόν που φέρει τον τίτλο σμυρναίικος αντικριστός. Εκεί είναι η ψυχή μου. A

ATHENS voice

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελές

Σύμβουλος Έκδοσης Σταυρούλα Παναγιωτάκη
Διευθύντρια Σύνταξης Αγγελική Μπιρμπίλη

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης Λουίζα Ναθαναήλ

Art Director Φώτης Πεχλιβανίδης

Τεχνικός διευθυντής Βάιος Συντσιρμάς

Υπεύθυνος Ύλης Τάκης Σκριβάνος
Επιμέλεια Ύλης Δήμητρα Γκρους

Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης
Αρχισυντάκτες Γιάννης Τσάκαλος, Έρρικα Ρούσσου

Συντακτική ομάδα: Ν. Αμανίτης, Ν. Αργυροπούλου, Μ. Βελέντζας, Ντ. Βλαχοπούλου, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Ν. Γεωργελέ, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Α. Γκόρου, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Γ. Δημητρακόπουλος, Θ. Ευθυμίου, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνος, Μ. Κοντοβά, Ε. Κυριακίδου, Μ. Μαρμαρά, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζάρογλου, Ελ. Μπεζιριάνογλου, Γ. Νένες, Μ. Νομικός, Ευτ. Παλλήκαρης, Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Ν. Παπαηλιού, Γ. Παυριανός, Κ. Περρή, Μ. Προβατάς, Κ.Ρήγος, Ν. Σταμάτη, Ζ. Σφυρή, Σ. Τριανταφύλλου, Ευ. Τσαβδάρη, Σ. Τσιτσόπουλος, Σ. Χαραμή, Λ. Χουρμούζη

Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα
info@athensvoice.gr
Υπεύθυνη οδηγού Δανάη Καμζόλα
avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Μορφούλα Βογιατζόγλου, Sotos Anagnos
Εικονογραφήσεις Θοδωρής Μπαργιώτας, Β. Γκογκτζιλάς, art@athensvoice.gr
Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάτσης, Γιάννης Βελισσαριδης, Χρήστος Κισατζεκιάν, Δημήτρης Κλεάνθης, Πέτρος Νικόλτσος

Advertising Manager Πέπη Κράλιοβιτς

Digital Advertising Director Εύα Βαγγέλη

Direct Market Στεφανία Μουστάκη, Βασίλης Ζαφειρούλης, Κρύστα Φωτεινοπούλου
Υποδοχή Διαφήμισης Νίκη Σκαμάγκα
marketing@athensvoice.gr
Digital Advertorial Coordinator Έφη Ορφανάκου
efiorfanakou@athensvoice.gr
Digital Traffic Manager Εύη Ταρνάρη

Διεύθυνση Λογιστηρίου Έφη Μούρτζη
Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη, Μαρία Καραχοντζίτη, Βασίλης Νάκος, Μαίρη Λυκούση

Διαχωρισμοί - Εκτύπωση
Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ
Διανομή: Free Sunday

Athens Voice S.A.
Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369
fax: 210 3632.317
Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310
Athens Voice Radio 102.5: 210 3648. 213
Αγγελίες: 210 3617. 369
Λογιστήριο: 210 3617. 170

www.athensvoice.gr
Αν δεν βρίσκετε την Α.Ν. στα σημεία διανομής, μπορείτε να επικοινωνήσετε στα τηλέφωνα: 210 3617.360, 210 3617.369

ATHENS voice

Κωδικός εντύπου: 7021
ISSN 1790-6164

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΤΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΕΝΤΥΠΟ

Στη Λέσβο δοκιμάζεται το νέο εφιαλτικό σκηνικό με τους μετανάστες

Του **ΝΙΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ**

Αποστολή ισχυρών δυνάμεων της Αστυνομίας στη Λέσβο και τη Χίο με τους τοπικούς άρχοντες υπό την ασπίδα του περιφερειάρχη Κ. Μουτζούρη να παίζουν την καριέρα τους και την επόμενη εκλογή τους συναγωνιζόμενοι σε πατριωτικά, ξενοφοβικά και πολλάκις ακροδεξιά συνθήματα. Παράνομες μικροπολιτοφυλακές στη Μόρια και το Μανταμάδο, επανδρωμένες κυρίως από εφήβους ακροδεξιάς επιρροής, κάνουν κουμάντο στους δρόμους και τις πλατείες της Λέσβου κυρίως από την πλευρά της Καλλονής, όπου ο δήμαρχος Βέρος σε αγαστή σχέση με τον περιφερειάρχη κουμαντάρουν τους ντόπιους πληθυσμούς. Η σπίθα που έβαλε φωτιά ήταν οι επιτάξεις γης για την κατασκευή των Κλειστών Κέντρων Κράτησης (ΚΚΚ). Ως άλλοθι λειτούργησαν οι χείριστοι χειρισμοί του Νότη Μηταράκη, του αρμόδιου υπουργού, ο οποίος αν και Χιώτης (θα έπρεπε να γνωρίζει) έχασε την μπάλα από την πρώτη στιγμή. Αν διαβάσει κάποιος τα πρωτοσέλιδα των τοπικών ιστοτόπων θα νομίζει ότι στη Λέσβο και τη Χίο άρχισε η επανάσταση κατά του Αθηναϊκού Κέντρου και της κυβέρνησης. Μόνο που η ασκούμενη αντιπολίτευση δεν είναι από «αριστερά», όπως θα φανταζόταν ο αφελής παρατηρητής. Αλλά από τα δεξιά της Δεξιάς, στην οποία έχει προσχωρήσει το παπαδαριό που θυμήθηκε τους Αγαρηνούς, και ένα κομμάτι της ντόπιας Αριστεράς, που θυμήθηκε τα μικροαστικά ανακλαστικά της (δεν τα είχε ξεχάσει και ποτέ άλλωστε).

Μένει να εκτιμήσουμε, όλοι μαζί και με ψυχραιμία, την πραγματικότητα. Το ΑΕΠ των νησιών του Βορειοανατολικού Αιγαίου αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια, αν και παρατηρήθηκε πτώση του τουρισμού. Πώς, διάολο, συνέβη κάτι τέτοιο; Δεν πρόκειται για θαύμα. Είναι απλά το αποτέλεσμα μιας άλλης οικονομικής δραστηριότητας που αναπτύχθηκε γύρω από το μεταναστευτικό ζήτημα. Real Estate, εμπόριο, διακίνηση τροφίμων, εμπόριο ειδικών τεχνικών συστημάτων, απορρόφηση ντόπιου εργατικού δυναμικού, ειδικός «τουρισμός» ειδικών επί θεμάτων μετανάστευσης, κινητικότητα των ΜΚΟ, εγκατάσταση στο νησί πολλών εταιρειών λόγω μειωμένου ΦΠΑ κ.λπ. Παράλληλα με τα παραπάνω αναπτύχθηκε στη Λέσβο και τη Χίο αλλά και τη Σάμο ή τη Λέρο ένα ολόκληρο σύστημα παραοικονομίας και ιδιαίτερα μία underground local economy. Παράνομη διακίνηση ανθρώπων, εμπορευμάτων και υπηρεσιών, επί το κομψότερον, trafficking, παράνομη διακίνηση φαρμάκων και ουσιών, παράνομη παροχή υπηρεσιών (αιτήσεις, προώθηση αιτημάτων, νόμιμα ή παράνομα ταξιδιωτικά έγγραφα, νομικές συμβουλές κ.λπ.).

Όλες αυτές οι δραστηριότητες, νόμιμες και παράνομες, συντέλεσαν στην αύξηση του συλλογικού πλούτου στα νησιά αυτά. Βεβαίως, όπως συμβαίνει πάντα, τα περισσότερα οφέλη τα καρπώθηκαν εκείνοι που ενεπλάκησαν περισσότερο. Παρατηρήθηκε μεγάλη αύξηση των ενοικίων ή των χρονομισθώσεων ακινήτων Airbnb, αύξηση των μισθών στο τοπικό εργατικό δυναμικό το οποίο εργάζεται είτε σε δομές είτε σε ΜΚΟ, είτε και στα δύο. Η Λέσβος, η Χίος και η Σάμος, αλλά και η Λέρος με την Κω, αποτελούν πλέον πόλο έλξης των δημοσίων υπαλλήλων διαφόρων κατηγοριών που ζητούν να μετατεθούν στα νησιά λόγω ειδικού bonus (αστυνομικοί, λιμενικοί, επί παραδείγματι).

Προφανώς άλλαξαν πολλά πράγματα στην καθημερινότητα των κατοίκων αυτών των νησιών. Προφανέστατα υπήρξαν αρνητικές επιπτώσεις στη ζωή των πολιτών. Σίγουρα επιδεινώθηκαν τα ζητήματα ασφαλείας σε όλα τα επίπεδα. Ωστόσο με τον ένα ή τον άλλο τρόπο οι τοπικές κοινωνίες κατάφεραν να απορροφήσουν το μεγάλο σοκ και να ανταποκριθούν οικονομικά και τεχνικά στην αιφνιδιαστική επέλαση του μεταναστευτικού ζητήματος αναπληρώνοντας μάλιστα τα κενά που παρουσίασε η κεντρική διοίκηση.

Τι συνέβη, λοιπόν, και τα πράγματα άλλαξαν τόσο δραστικά ώστε το κλίμα στο Βορειοανατολικό Αιγαίο να είναι σχεδόν πολεμικό;

Είναι προφανές πως το ευαίσθητο ισοζύγιο οφέλους - απώλειας έγειρε μονόπαντα κάποια στιγμή. Η επισημοποίηση της μονιμότητας με την προοπτική κλειστών δομών και η αίσθηση πως η Ευρώπη αντιμετωπίζει τα ελληνικά νησιά ως μόνιμες δομές (φυλακές) κράτησης θα έχει οπωσδήποτε άμεσες επιπτώσεις στη διαμόρφωση των τιμών real estate και στον τουρισμό. Θα απαξιωθεί η γη και θα απαξιωθούν οι δυνατότητες τουριστικών υπηρεσιών. Μακροπρόθεσμα οι τοπικές κοινωνίες θα απολέσουν τη δυνατότητα ανταπόκρισης στις βασικές οικονομικές δυναμικές. Τα προσωρινά οφέλη από την οικονομία και παραοικονομία της μετανάστευσης θα είναι πια περιορισμένα σε σύγκριση με τις μακροπρόθεσμες απώλειες.

Αυτή τη διάσταση δεν την κατάλαβε ούτε ο ΣΥΡΙΖΑ ούτε την κατανοεί η σημερινή κυβέρνηση. Τα μεγάλα νησιά του Βορειανατολικού Αιγαίου (όπως και τα ιταλικά νησιά) πρέπει να τύχουν ειδικών προγραμμάτων οικονομικής ανάπτυξης με επαναστατικές δομές οικονομικής δραστηριότητας σε σύγχρονους τομείς και νέες τεχνολογίες. Οι πολίτες αυτών των περιοχών πρέπει να πεισθούν πως ως αντάλλαγμα στις μόνιμες κλειστές δομές για μετανάστες - πρόσφυγες που όπως φαίνεται είναι πλέον αναπόφευκτες λόγω συνολικότερης ευρωπαϊκής πολιτικής, θα πρέπει να δοθούν εχέγγυα μόνιμης και εγγυημένης οικονομικής δραστηριότητας.

Η οικονομική και σε έναν βαθμό η κοινωνική ανασφάλεια που προκαλείται από τα κύματα μετανάστευσης, αν δεν ισοφαριστούν από μία αντίστοιχη αίσθηση οικονομικής και κοινωνικής προοπτικής, τότε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα οι τοπικές αυτές κοινωνίες θα πέσουν στην πολιτική αγκαλιά των διαφόρων ακροδεξιών, ξενοφοβικών και ρατσιστικών πολιτικών εκδοχών οι οποίες λειτουργούν ως εναλλακτικές προτάσεις δυστυχώς. Συνέβη στη Γερμανία και την Αυστρία και τις πρώην ανατολικές χώρες. Αρχίζει βαθμηδόν να εμφανίζεται ως φαινόμενο και στις τοπικές κοινωνίες του Βορειοανατολικού Αιγαίου στις οποίες δυναμικό πολιτικό ρόλο διαδραμάτιζε μέχρι πρόσφατα η Αριστερά (Λέσβος και Σάμος).

Η αδυναμία του κεντρικού κράτους να επιλύσει άμεσα και μεσοπρόθεσμα τουλάχιστον τα πρακτικά και τεχνικά καθημερινά προβλήματα που προκαλεί η μεταναστευτική δυναμική και να προωθήσει πολιτικές αντιμετώπισης των αναμενόμενων φοβικών ανακλαστικών μικρών σχετικά κοινωνικών συνόλων, όπως είναι οι νησιωτικές κοινωνίες, δεν αντισταθμίστηκε από πρωτοβουλίες σε υπερεθνικό επίπεδο (Ευρωπαϊκή Ένωση) που θα λειτουργούσαν εκτονωτικά. Αντιθέτως κυριάρχησε και δικαιολογημένα η αίσθηση της αδικίας και της ανισότητα, όπου η πλούσια και ασφαλής Βόρεια Ευρώπη καταδικάζει τον ευρωπαϊκό νότο να διαχειριστεί το μεταναστευτικό και να εισπράξει όλες τι αρνητικές και αποσταθεροποιητικές επιπτώσεις.

ΟΠΟΥ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΡΑΤΟΣ ΥΠΑΡΧΕΙ ΦΑΣΙΣΜΟΣ. ΔΥΣΤΥΧΩΣ ΔΕΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΠΛΟΪΚΟ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑ ΑΛΛΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΙΣΟΠΕΔΩΤΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.

Είναι λοιπόν προφανές πως τα πλέον συντηρητικά κομμάτια αυτών των τοπικών κοινωνιών (Εκκλησία, τοπικοί προύχοντες που ελέγχουν τις τοπικές μαφίες) αυξάνουν την επιρροή τους όσο το κράτος αδυνατεί να λειτουργήσει ως καταλυτικός ρυθμιστικός παράγων. Όπου δεν υπάρχει Κράτος υπάρχει φασισμός. Δυστυχώς δεν πρόκειται για ένα απλοϊκό απόφθεγμα αλλά για μία ισοπεδωτική πραγματικότητα. Αυτό συμβαίνει σε διαδοχικές φάσεις αυτή τη στιγμή στο Βορειανατολικό Αιγαίο. Η τοπική αυτή αστάθεια μεταδίδεται και στην υπόλοιπη χώρα. Εκεί όπου οργανώνονται οι νέες δομές φιλοξενίας ή κράτησης μεταναστών και προσφύγων (είναι όλο και λιγότεροι). Σε λίγο η Ελλάδα θα κληθεί να διαχειριστεί τοπικούς πυρήνες επιθετικών ξενοφοβικών ανακλαστικών σε διάφορες περιοχές της χώρας. Το σκηνικό έχει αρχίσει να στήνεται. Η Ευρώπη παραμένει αδιάφορη για τις επιπτώσεις. Κάποια στιγμή, όταν τα πράγματα φτάσουν σε πλήρες αδιέξοδο, θα αναπολούμε τη Μόρια. Αυτή θα είναι η κατάντια μας. **A**

Ο ΝΙΚΟΛΑΣ ΝΕΓΚΡΕΠΟΝΤΕ ορμοτίζεται το μέλλον

Ο ραματιστής και γκουρού της πληροφορικής, ο ελληνοαμερικανός αρχιτέκτονας, επιστήμονας κι επιχειρηματίας **Νίκολας Νεγκρεπόντε** θα είναι ομιλητής στο **Delphi Economic Forum**, που θα πραγματοποιηθεί 5-8 **Μαρτίου**. Λίγο πριν την πολυαναμενόμενη τοποθέτησή του, ο ιδρυτής του **Media Lab** του **MIT** και ιδρυτής του οργανισμού ***«Ενας Φορητός Υπολογιστής για Κάθε Παιδί»*** απαντά σε απορίες για τη σχέση των ανθρώπων με την τεχνολογία, τον ψηφιακό κόσμο και το μέλλον που έρχεται και για τη δική του σχέση με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ**

— Προβλέψατε από τη δεκαετία του '80 πως τα τηλέφωνα θα έπαυαν να λειτουργούν με καλώδια, προβλέψατε από το 1995 στο βιβλίο σας «Being Digital» πως η ψηφιακή τεχνολογία θα γινόταν ένα στενό κομμάτι της καθημερινής ζωής μας. Τι εκτιμάτε πως μας περιμένει στο μέλλον;
Αυτά που θα αλλάξουν τις ζωές μας με πιο συγκλονιστικούς τρόπους από τον ψηφιακό κόσμο και τις τηλεπικοινωνίες είναι η ανάπτυξη εφαρμογών της πυρηνικής επιστήμης και η βιοτεχνολογία. Η έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας θα οδηγήσει σε μια αστείρευτη και σχεδόν ανέξοδη μορφή ενέργειας με αρνητικό ανθρακικό αποτύπωμα. Ο κόσμος έχει ανάγκη τουλάχιστον πέντε φορές περισσότερη ενέργεια από αυτή που παράγει και την ίδια στιγμή μπορεί να αναστρέψει τη σημερινή εικόνα του πλανήτη με δεκαπλάσια δύναμη. Οι έρημοι θα μπορούσαν να γίνουν πλούσια δάση, ο πλανήτης να λειτουργεί σαν ένα τεράστιο air-condition, τα μολυσμένα νερά, οι ξηρασίες, τα σκουπίδια, ακόμη κι οι ακραίες καιρικές συνθήκες να πάψουν να υπάρχουν. Με ανάλογο τρόπο, η βιοτεχνολογία επαναπροσδιορίζει τον άνθρωπο ως οργανισμό. Έχουμε ήδη τη δυνατότητα να διαχειριζόμαστε ακόμη μικρότερες κλίμακες, κλίμακες που μέχρι σήμερα ήταν απαγορευτικές από την ίδια τη φύση. Μηχανική και επιστήμη θα είναι σχεδόν ταυτόσημες. Όλες οι ασθένειες θα εξαλειφθούν. Το προσδόκιμο ζωής θα αυξηθεί κατά εκατοντάδες χρόνια. Η απευθείας επικοινωνία μεταξύ δυο εγκεφάλων θα γίνει πραγματικότητα. Και θα αποκτούμε γνώση απλά καταπίνοντας ένα χάπι.

— Θυμάστε την πρώτη σας επαφή με έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή; Τι σας γοήτευσε στον κόσμο της τεχνολογίας; Η πρώτη μου επαφή με ηλεκτρονικό υπολογιστή ήταν το 1961 όταν ο τότε καθηγητής μου μηχανολογικής μηχανικής, ο Στίβεν Κουνς, με έβαλε να παρακολουθήσω ένα μάθημα πρωτοετών στο MIT. Ήταν η περίοδος που έκαναν την εμφάνισή τους τα πρώτα γραφικά και οι εφαρμογές 3D. Ο Στιβ ήταν στην επιτροπή αξιολόγησης των εργασιών για το Διδακτορικό δύο πρωτοπόρων, του Λάρι Ρόμπερτς, που ανακάλυψε το ίντερνετ, και του Άιβαν Σάδερλαντ, που εισήγαγε τα αλληλεπιδραστικά γραφικά μέσω υπολογιστή, ανοίγοντας τον δρόμο στην εικονική πραγματικότητα. Ο Στιβ ήταν τόσο ενθουσιασμένος με τους δύο διδακτορικούς φοιτητές του, οι οποίοι μετέτρεπαν ένα μάλλον βαρετό εισαγωγικό μάθημα σε ένα συναρπαστικό ταξίδι στο μέλλον. Κυριολεκτικά «κόλλησα».

— Αλήθεια τι σας έκανε να πιστέψετε και να επενδύσετε στο περιοδικό «WiReD» που άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο διαβάζουμε και μαθαίνουμε για θέματα τεχνολογίας; Θα πω, η μοίρα. Γνώρισα τον Λούις Ροζέτο και την Τζέιν Μέτκαλφ, σε ένα μπαρ στο Άμστερνταμ το 1989, για μια συνέντευξη που ήθελαν για το «Electric Word», το μικρό έντυπο που κυκλοφορούσαν, ειδικού ενδιαφέροντος. Ένα χρόνο μετά ήρθαν στην Αμερική και δημιούργησαν το WiReD. Ζήτησαν τότε τη βοήθειά μου τόσο στο περιεχόμενο όσο και στο κομμάτι της χρηματοδότησης. Μεταξύ πολλών άλλων, πρότεινα να παρακολουθήσουν το TED, στο οποίο ήμουν ένας από τους βασικούς ομιλητές, ενώ ο άνθρωπος που το οργάνωνε, ο Ρίκι Γογέρμαν, ήταν, και είναι, ένας πολύ αγαπημένος φίλος. Έτσι και έκαναν – το ίδιο και ο γιος μου, ο Ντιμίτρι, 20 ετών τότε. Ώρες, και μερικά ποτά (!), μετά ο Λούις, η Τζέιν, ο Ρίκι, ο Ντιμίτρι κι εγώ κουβεντιάζαμε για το πώς μπορούμε να χρηματοδοτήσουμε το WiReD. Σε μια στιγμή «έκλαμψης» είπα, «εγώ θα το χρηματοδοτήσω», ίσως και για να εντυπωσιάσω τον γιο μου, ποιος ξέρει τι σκεφτόμουν. Ποτέ δεν κοιτάξαμε πίσω σε εκείνη την κουβέντα που αποδείχθηκε ένα από τα πιο ενδιαφέροντα πράγματα που έχω κάνει ποτέ και σίγουρα μία από τις πιο επικερδείς επενδυτικές ιδέες μου.

— «Ένας Φορητός Υπολογιστής για Κάθε Παιδί», ένα προσωπικό σας όραμα. Αισθά-

Οι νέοι επαναστατούν ενάντια στις κοινωνίες του «εγώ, εγώ, εγώ» των τελευταίων 40 χρόνων και ζητάνε πλέον μια κοινωνία του «εμείς, εμείς, εμείς», μέσα στην οποία το ομαδικό όφελος είναι εξίσου σημαντικό

PHOTO BY THOS ROBINSON-GETTY IMAGES FOR CODE-TO-LEARN FOUNDATION_GETTYIMAGES

ομίας στη ζωή μας κι άλλαξε τον κόσμο;

νεστε δικαιωμένος σήμερα για τη συμβολή σας ενάντια στον ψηφιακό αναλφαβητισμό; Ξεκίνησε κυρίως σαν ένα πείραμα αυτοδιδασκαλίας, δηλαδή, πόσα μπορεί να μάθει μόνο του ένα παιδί, με ή χωρίς την υποστήριξη κάποιου δασκάλου. Η ιδέα υπήρχε στο πίσω μέρος του μυαλού μου για περισσότερα από 20 χρόνια, μάλιστα την περιέγραφε σε ένα βιβλίο του ο καλός φίλος και συνάδελφος Σέιμουρ Πάπερτ. Το βιβλίο λεγόταν «Η μηχανή των παιδιών» (The Children's Machine). Εκείνη την εποχή, το 2005, έκλειναν ήδη 25 χρόνια που είχα δημιουργήσει και διηύθυνα το εργαστήριο Πληροφορικής και Επικοινωνίας του MIT (MIT Media Lab) που σήμερα απαριθμεί 800 συμμετέχοντες, έναν «τόπο συνάντησης» ανθρώπων που, χωρίς περιορισμούς, μπορούν να αναπτύξουν εκκεντρική σκέψη και να γίνουν εξαιρετικά δημιουργικοί. Το 2005 είπα στον εαυτό μου, αυτή είναι η ευκαιρία σου. Βρήκαμε τον αντικαταστάτη μου στο Media Lab και εγώ πήρα μια άδεια από το MIT για να ιδρύσω τον μη κερδοσκοπικό φορέα «Ένας Φορητός Υπολογιστής για Κάθε Παιδί». Ξεκίνησα με 30 εκατομμύρια δολάρια για τις πρώτες έρευνες που θα οδηγούσαν σε αυτό που αρχικά ονομάσαμε «ο φορητός υπολογιστής των 100 εκατομμυρίων». Αυτό που ακολούθησε ήταν τόσο συναρπαστικό και ταυτόχρονα αναπάντεχο: τον σχεδιάσαμε, τον φτιάξαμε, δώσαμε 3 εκατομμύρια κομμάτια μέσα σε δυο χρόνια, σε κάθε παιδί στην Ουρουγουάη, για παράδειγμα, και αποκτήσαμε την αξιοπιστία που μας επέτρεπε να συμμετάσχουμε και να κερδίζουμε παγκόσμιους διαγωνισμούς μαζικών προμηθειών υπολογιστών που συνήθως έφταναν και το ένα εκατομμύριο κομμάτια. Όταν ανακοινώναμε την τιμή μας στις εφημερίδες πριν από έναν διαγωνισμό, οι υπόλοιποι έπρεπε να κάνουν μικρότερες προσφορές, κάτι που ήταν θεμιτό φυσικά. Στη Νικαράγουα, δηλαδή, πήραμε κατά λάθος τον διαγωνισμό. Κανένα πρόβλημα. Η αξιοπιστία μας όμως ήταν αυτή που τράβηξε τις τιμές στην παγκόσμια αγορά προς τα κάτω. Αυτό ήταν τεράστιο.

— Η τεχνολογία μειώνει τις αποστάσεις στην επικοινωνία αλλά απομακρύνει ταυτόχρονα τους ανθρώπους από τη μεταξύ τους επαφή. Συμφωνείτε ή βρίσκετε τεχνοφοβική αυτή την άποψη; Ο «μηδενισμός» των αποστάσεων είναι, για πολλούς λόγους, το τελευταίο που θα μπορούσαν να προσφέρουν οι τηλεπικοινωνίες. Ήταν σημαντικότερο, κατά την άποψή μου, το γεγονός ότι μπορούσες πλέον να βρίσκεσαι σε πολλά μέρη ταυτόχρονα. Βλέπεις τέσσερις νεαρούς ανθρώπους να πίνουν ή να τρώνε σε ένα εστιατόριο, και οι τέσσερις ασχολούνται με το κινητό τους, στέλνουν μηνύματα, χαζεύουν. Το ίδιο το φαγητό ή το ποτό μοιάζει να χάνει το νόημά του, η έξοδος σαν ιδέα, αφού όλοι τους βρίσκονται εκείνη τη στιγμή «κάπου αλλού». Πόσες φορές το έχεις δει αυτό! Αυτή όμως η δυνατότητα, να βρίσκεσαι σε δυο μέρη ταυτόχρονα, είναι ανεκτίμητη και από μόνη της αποτελεί μια μορφή «κοινωνικότητας». Δεν το βλέπω απαραίτητα ως κάτι κακό. Σκέψου το σαν να βρίσκεσαι με περισσότερους από έναν ανθρώπους, οποιαδήποτε χρονική στιγμή. Οι ενήλικες δεν καταφέρνουμε τόσο καλά να κάνουμε παράλληλα διαφορετικά πράγματα, γι' αυτό και μας ξενίζει αυτό, μας απογοητεύει, επειδή θεωρούμε ότι πρέπει να εστιάζουμε την προσοχή μας αποκλειστικά σε ένα πράγμα τη φορά.

— Η Πάτμος είναι το νησί σας. Είστε επίτιμος δημότης, επενδύσατε στη διαδικτυακή προσβασιμότητά της, παντρευτήκατε εκεί. Τι vibes σας βγάζει αυτός ο τόπος; Είχα σπίτι στην Πάτμο για περισσότερα από 40 χρόνια, από τότε που δεν υπήρχε σχεδόν τίποτε εκεί και η απόσταση από την Αθήνα ήταν σχεδόν απαγορευτική (18 ώρες με το πλοίο και δρομολόγιο δυο φορές τη βδομάδα). Επίσης, οι περισσότεροι νέοι, άντρες και γυναίκες, έφευγαν για την Αυστραλία ή την Αμερική. Οι ελληνικοί νόμοι εθνικής ασφάλειας απαγόρευαν τότε πως έπρεπε να ήσουν έλληνας υπήκοος για να αποκτήσεις γη σε διασυνοριακές περιοχές, όπως ήταν η Πάτμος. «Πέρασα» το τεστ (νιώθω ακόμη πολύ περήφανος για το ελληνικό μου διαβατήριο). Το νησί αναπτυσσόταν με πολύ αργούς ρυθμούς τα πρώτα 15 χρόνια και μετά βίωσε μια εκρηκτική αλλαγή, από το καθόλου αυτοκίνητα, σε περισσότερα από 3.000, παραπάνω δηλαδή και από τους μόνιμους κατοίκους του. Παρέμενε όμως ένα τόπος μαγικός, ένα καταφύγιο ιδανικό, εκεί όπου μπορούσα να γράφω, εκεί όπου ο γιος μου μάζευε υπέροχες καλοκαιρινές αναμνήσεις. Μου λείπει αφάνταστα.

— Ποιον ορισμό δίνετε στην επιτυχία; Είναι πολύ αστεία η λέξη «επιτυχία». Προτιμώ τις λέξεις «εκπλήρωση» και «κατόρθωμα». Η επιτυχία έχει συνδυαστεί πολύ με το χρήμα, να βγάλεις λεφτά, να γίνεις πλούσιος. Η λέξη επιτυχία δεν συμπεριλαμβάνει συνήθως έννοιες όπως κοινωνική ευθύνη ή δίκαιο, ηγετική ικανότητα στον δημόσιο φορέα, ούτε προσδιορίζει τα πιο δημιουργικά, καλλιτεχνικά επιτεύγματα, παρά μόνο αν αυτά σε κάνουν διάσημο. Για μένα, η λιγότερο αξιοθαύμαστη πτυχή της «επιτυχίας» είναι να αποκτήσεις χρήματα. Μια σχετική σημείωση: Στις Ηνωμένες Πολιτείες σήμερα, ένας υποψήφιος των Δημοκρατικών και αρκετοί νέοι άνθρωποι αυτοανακηρύσσονται σοσιαλδημοκρατικοί. Δεν πιστεύω πως αυτό έχει να κάνει τόσο με τα βαθύτερα νοήματα του σοσιαλισμού, όσο κι αν ενστερνίζομαι τις περισσότερες μορφές του. Αυτό που νομίζω πως σημαίνει πραγματικά είναι πως οι νέοι άνθρωποι αρχίζουν να επαναστατούν ενάντια στις κοινωνίες του «εγώ, εγώ, εγώ» που καλλιεργούσαμε τα τελευταία 40 χρόνια και ζητάνε πλέον επιδεικτικά μια κοινωνία του «εμείς, εμείς, εμείς», μέσα στην οποία το ομαδικό όφελος είναι εξίσου σημαντικό και όχι κάτι που αποδοκιμάζεται. Η αντίθεση μεταξύ επιτυχίας και εκπλήρωσης φαίνεται εντονότερα στο γεγονός ότι δεν μπορώ να σκεφτώ ούτε έναν άνθρωπο στη σχετικά μεγάλη σφαίρα των γνωριμιών μου, που να έχει συμβουλεύσει τον γιο ή την κόρη του να απασχοληθεί στον δημόσιο φορέα. A

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο άνθρωπος που κράτησε τη χώρα στην Ευρωζώνη και τα ATM γεμάτα ευρώ

Του **ΣΤΑΜΑΤΗ ΖΑΧΑΡΟΥ**

Η τοποθέτηση του Έλληνα κεντρικού τραπεζίτη στην κομβική θέση του προέδρου της Επιτροπής Επιθεώρησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας την προηγούμενη εβδομάδα κλείνει με τον καλύτερο τρόπο έναν κύκλο αναταραχής για την ελληνική οικονομία. Ο Γιάννης Στουρνάρας κολύμπησε στα βαθιά την εποχή του δημοψηφίσματος και των capital controls, αντιμετώπισε με ψυχραιμία ακόμη και την απόπειρα εμπλοκής του στην υπόθεση Novartis και σταθερά και μεθοδικά δημιούργησε έναν θεσμικό δίαυλο επικοινωνίας με τον πυρήνα της ευρωπαϊκής ένωσης.

Ποιος θα περίμενε άλλωστε το 2015, όταν το τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα ήταν ημιθανές, ότι πέντε χρόνια μετά ο Έλληνας κεντρικός τραπεζίτης θα αναλάμβανε την εποπτεία του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος; Ο Γιάννης Στουρνάρας σε δύσκολες στιγμές κράτησε τα ATM γεμάτα, συνέβαλε τα μέγιστα ώστε να μη διαταραχθεί η κοινωνική συνοχή και κατά πολλούς κράτησε τη χώρα στην Ευρωζώνη.

Η «νύχτα των κρυστάλλων» για τις τράπεζες

Το απόγευμα της 28ης Ιουνίου του 2015 εκτυλίχθηκαν αναμφίβολα οι σημαντικότερες στιγμές του ελληνικού δράματος. Ο τότε πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας είχε προχωρήσει δύο μέρες νωρίτερα στην ανακοίνωση του δημοψηφίσματος και οι πολίτες έσπευσαν σχεδόν πανικόβλητοι στα ATM. Η χώρα βρέθηκε κυριολεκτικά μετέωρη μεταξύ της ευρωπαϊκής της υπόστασης και μιας ιδιότυπης «επανάστασης» κατά των Ευρωπαίων, τους οποίους μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού αντιμετώπιζε ως εχθρούς και υπαίτιους για τα δεινά των προγραμμάτων προσαρμογής.

Δεν μπορεί κανείς να πει με σιγουριά ποια θα ήταν η πορεία της χώρας, αν ο Γιάννης Στουρνάρας δεν βρίσκονταν στη θέση του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας εκείνη την κρίσιμη περίοδο. Είναι αποκαλυπτικά τα όσα εξιστορεί στέλεχος της τότε κυβέρνησης με απόλυτη γνώση όσων συνέβησαν πριν από την κρίσιμη Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου που επέβαλλε τα capital controls.

Από την ανακοίνωση του δημοψηφίσματος το βράδυ της Παρασκευής μέχρι και το απόγευμα της Κυριακής, πάνω από ένα δισεκατομμύριο ευρώ είχαν κάνει φτερά μέσω των ATM. Η ΕΚΤ και ο Στουρνάρας κατανοούσαν ότι αν το πρωί της Δευτέρας οι τράπεζες άνοιγαν χωρίς περιορισμούς, θα συνέβαινε χωρίς αμφιβολία αυτό που οι Αγγλοσάξονες ονομάζουν bank run. Οι καταθέτες θα έσπευδαν να αποσύρουν το σύνολο των καταθέσεών τους, αίτημα που οι τράπεζες δεν θα μπορούσαν φυσικά να ικανοποιήσουν. Ο Στουρνάρας μετέφερε τη συγκεκριμένη άποψη στην κυβέρνηση αλλά δεν ασπάστηκαν άπαντες τους φόβους του τραπεζίτη.

Ο πρώτος που είχε κατανοήσει την κρισιμότητα της κατάστασης ήταν ο τότε γραμματέας της κυβέρνησης, ο δικηγόρος Σπύρος Σαγιάς. Απέναντί του ο Γιάνης Βαρουφάκης, με τη στήριξη του Νίκου Παππά και του Νίκου Βούτση. Στην ίδια κατεύθυνση αλλά με πολύ λιγότερη επιρροή και ο Παναγιώτης Λαφαζάνης, αλλά και η τότε πρόεδρος της Βουλής Ζωή Κωνσταντοπούλου. Τον τελικό λόγο φυσικά είχε ο Αλέξης Τσίπρας που άκουγε όλες τις εισηγήσεις. Ας μην ξεχνάμε ότι ο Γιάνης Βαρουφάκης θεωρούνταν ακόμη asset για την κυβέρνηση.

Περί τις 4 το απόγευμα της Κυριακής, ο Στουρνάρας συμμετείχε σε σύσκεψη στο ΥΠΟΙΚ όπου προσπάθησε να τους πείσει για την αναγκαιότητα να προστατέψουν το τραπεζικό σύστημα από τους έντρομους καταθέτες. Το κλίμα στην κοινωνία ήταν ήδη έκρυθμο. Το ενδεχόμενο κουρέματος των καταθέσεων ήταν ένα ζήτημα που συζητούνταν ανοιχτά.

Βγαίνοντας από τη συνάντηση ο Στουρνάρας ήταν βέβαιος ότι τους είχε πείσει. Υπηρεσιακά στελέχη του ΥΠΟΙΚ θυμούνται ότι η συμφωνία ήταν να εκδοθεί η ΠΝΠ νωρίς το απόγευμα ώστε να υπάρξει αρκετός χρόνος εκτόνωσης της κατάστασης μέχρι να ανοίξουν οι τράπεζες το πρωί της Δευτέρας. Όλοι θεωρούσαν ότι και ο Βαρουφάκης είχε συμφωνήσει.

Ο Βαρουφάκης ωστόσο ήταν αποφασισμένος να τα παίξει όλα για όλα. Η ώρα περνούσε και η ΠΝΠ δεν είχε εκδοθεί. Αργά το απόγευμα ο Βαρουφάκης έφερε μια εκδοχή της περιβόητης ΠΝΠ, η οποία έκανε τον Σαγιά να αγανακτήσει και να ζητήσει την παραίτηση Βαρουφάκη. Ήταν εμφανές σε όσους ήθελαν να δουν την πραγματικότητα ότι ο ΥΠΟΙΚ με τα ιδιαίτερα στιλιστικά γούστα είχε αποφασίσει να τινάξει το τραπεζικό σύστημα στον αέρα, ως μέρος του εκβιασμού τον οποίο είχε βαφτίσει αέναη διαπραγμάτευση.

Η καίρια παρέμβαση

Το ενδεχόμενο της κανονικής λειτουργίας των τραπεζών το επόμενο πρωί δεν υπήρχε σε καμιά περίπτωση στο μυαλό των Ευρωπαίων. Γνώριζαν ότι ο πανικός που θα ακολουθούσε θα είχε σαν αποτέλεσμα έκρυθμες καταστάσεις. Όχι μόνο για την οικονομία αλλά και για την κοινωνική συνοχή. Με τις πληροφορίες του Σαγιά και καθώς είχε ήδη σκοτεινιάσει χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα, ο Στουρνάρας ανέλαβε δράση.

Ενημέρωσε την κυβέρνηση ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν θα άφηνε σε καμία περίπτωση τις τράπεζες να λειτουργήσουν χωρίς περιορισμούς. Αν η κυβέρνηση επέμενε στην απόφασή της να τινάξει το χρηματοπιστωτικό σύστημα στον αέρα, η ΕΚΤ θα ανακαλούσε τις άδειες λειτουργίας των τεσσάρων συστημικών τραπεζών ή/και θα έβγαζε την Ελλάδα από το σύστημα Target, αποκλείοντας την Ελλάδα από το διεθνές σύστημα πληρωμών. Ουσιαστικά θα διέκοπτε κάθε παροχή ρευστότητας. Είχε μάλιστα προγραμματιστεί conference call (τηλεδιάσκεψη) με τη Φρανκφούρτη (όπου βρίσκονται τα κεντρικά της ΕΚΤ) για τα μεσάνυχτα, προκειμένου να ληφθούν οι σχετικές αποφάσεις.

Η κρισιμότητα της κατάστασης έκανε κάποιους ακόμη κυβερνητικούς παράγοντες να ξανασκε-

φθούν, αν θα πρέπει να ανέβουν στο άρμα Βαρουφάκη. Ο Γιάννης Δραγασάκης ήταν από τους πρώτους που αντέδρασαν. Οι φήμες αναφέρουν ότι έφυγε έξαλλος από το Μέγαρο Μαξίμου και χάθηκε μέσα στον Εθνικό Κήπο με τη φρουρά να τρέχει ξωπίσω του.

Τελικά ο πρωθυπουργός αποφάσισε πως η πρόταση Βαρουφάκη είναι εξαιρετικά επικίνδυνη και λίγα λεπτά πριν τα μεσάνυχτα έδωσε εντολή για την έκδοση της ΠΝΠ. Ήταν η στιγμή που ο Τσίπρας έλαβε την κρίσιμη απόφαση για τη χώρα. Όσα ακολούθησαν, με τη 17ωρη διαπραγμάτευση και τελικά το τρίτο μνημόνιο, ήταν αποτέλεσμα εκείνης της ορθής απόφασης. Εκείνη ήταν και η στιγμή που διέλυσε τη σχέση του Τσίπρα με τον Βαρουφάκη.

Ευκαιρία για καινούριους «δαίμονες»

Η απόφαση για τα capital controls φυσικά χρεώθηκε στον Στουρνάρα ως το μακρύ χέρι των Ευρωπαίων στη χώρα. Αυτό ίσως εξηγεί και την πολεμική κατά του κεντρικού τραπεζίτη από στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ. Το γεγονός ότι δεν υπήρχε συντεταγμένη άποψη του διοικητή με την κυβέρνηση εξελήφθη ως πόλεμος.

Βεβαίως η ανεξαρτησία της άποψης του διοικητή πηγάζει από την ίδια τη θέση του, καθώς είναι μέρος της δουλειάς του να εκφράζει ανεξάρτητη άποψη για την πορεία της Οικονομίας. Η σταθερή θέση του ΣΥΡΙΖΑ όμως, όπως την είχε εκφράσει τότε ο Αλέξης Τσίπρας, ήταν ότι «ο διοικητής της ΤτΕ πρέπει να προκύπτει μετά από διαβούλευση και εν τέλει ευρύτερες συναινέσεις και πλειοψηφίες».

Έτσι κάθε φορά που ο Στουρνάρας εξέφραζε άποψη διαφορετική με εκείνη της κυβέρνησης (και δεν ήταν λίγες οι φορές), τα στελέχη της αντιδρούσαν με σφοδρότητα. Ήταν άλλωστε δαιμονοποιημένος στην κοινωνία από την εποχή της «πλατείας». Ας μην ξεχνάμε ότι ο Στουρνάρας ήταν υπουργός Οικονομικών της κυβέρνησης Σαμαρά, στην οποία είχε επιτεθεί με σφοδρότητα ο ΣΥΡΙΖΑ.

Τελικά ο Στουρνάρας καθιερώθηκε στη συνείδηση του αριστερού ακροατηρίου ως αυτός που εξανάγκασε με τους εκβιασμούς του τους περήφανους αριστερούς να υποκύψουν σε καπιταλιστικά τερτίπια. Μέχρι το τέλος του 2019, ο Στουρνάρας είχε γίνει στόχος περισσότερων από 50 επιθέσεων από στελέχη, βουλευτές αλλά και μέσα ενημέρωσης φιλικά προς τον ΣΥΡΙΖΑ.

Ο «αρμός» που δεν ελέγχεται

Η τοποθέτηση του Στουρνάρα στη θέση του προέδρου της Επιτροπής Επιθεώρησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας γίνεται σε μια περίοδο που η Ελλάδα μοιάζει να έχει αλλάξει σελίδα. Η ευρωπαϊκή της προοπτική δεν αμφισβητείται από κανέναν σοβαρό πολιτικό παίκτη εντός και εκτός της χώρας. Έλληνες αξιωματούχοι αναλαμβάνουν σημαντικές θέσεις στην ευρωπαϊκή ιεραρχία, όπως ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Μαργαρίτης Σχοινάς. Οι αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων βρίσκονται στο χαμηλότερο σημείο της ιστορίας τους. Το γεγονός της τοποθέτησης του Στουρνάρα στη συγκεκριμένη θέση αποτελεί μια έμμεση αναγνώριση ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα αρχίζει να πατά γερά στα πόδια του. Ο ίδιος ο Στουρνάρας αναδεικνύεται σε κυρίαρχο του χρηματοπιστωτικού παιχνιδιού στην Ελλάδα.

Η είδηση ήταν φυσικό να φέρει σύννεφα στο επιτελείο του Αλέξη Τσίπρα, καθώς άπαντες αντιλαμβάνονται ότι ο Στουρνάρας θα βρίσκεται στη θέση του διοικητή τουλάχιστον μέχρι το καλοκαίρι του 2026 και τίποτε δεν θα μπορεί να τον κουνήσει. Γνωρίζουν πλέον ότι ο διοικητής θα συνεχίσει να εκφράζει την άποψή του για την ελληνική οικονομία, καθώς κάτι τέτοιο προβλέπεται και από τη θέση του. Έχουν μάθει να διαχειρίζονται την ανεξαρτησία του αλλά δεν είναι λίγοι (κυρίως οι παλαιοί) που δεν μπορούν να χωνέψουν την ισχύ και την ανεξαρτησία του θεσμού. Ο Στουρνάρας είναι ακριβώς εκείνος ο αρμός που δεν είναι εύκολο να ελεγχθεί.

ΠΟΛΛΟΙ ΠΙΣΤΩΝΟΥΝ ΣΤΟΝ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑ ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΟΤΙ ΤΟ ΞΗΛΩΜΑ ΤΟΥ ΠΟΥΛΟΒΕΡ ΤΗΣ ΕΕ ΔΕΝ ΞΕΚΙΝΗΣΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η τοποθέτηση Στουρνάρα σ' αυτή την τόσο κρίσιμη θέση είναι άλλωστε προσωπική επιλογή της ίδιας της Κριστίν Λαγκάρντ. Σύμφωνα με πηγές της ΕΚΤ, πρόκειται για μια αναγνώριση όχι μόνο των ικανοτήτων του αλλά ενδεχομένως και του ρόλου που διαδραμάτισε το 2015. Όχι μόνο για όσα πρόσφερε στη χώρα, διατηρώντας την ουσιαστικά εντός ευρωζώνης, αλλά και για όσα πρόσφερε στη συστημική σταθερότητα της Ευρώπης. Πολλοί πιστώνουν στον Στουρνάρα το γεγονός ότι το ξήλωμα του πουλόβερ της ΕΕ δεν ξεκίνησε από την Ελλάδα και μάλιστα σε μια τόσο κρίσιμη περίοδο.

Υπάρχουν βέβαια και εκείνοι που πιστεύουν ότι η τοποθέτησή του σε υψηλόβαθμη θέση της ΕΚΤ δεν εγγυάται τη δεύτερη θητεία του στην ΤτΕ. Οι πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η Α.Υ. είναι περισσότερο από ασφαλείς. Η απόφαση της Λαγκάρντ ελήφθη λίγο πριν συναντήσει τον Κυριάκο Μητσοτάκη στη Φρανκφούρτη στις αρχές Δεκεμβρίου του 2019. Ήταν ένα ταξίδι που είχαν κάνει μαζί ο Γιάννης Στουρνάρας και ο Κυριάκος Μητσοτάκης. Στην κατ' ιδίαν τους συνάντηση ανέφερε τις προθέσεις της στον πρωθυπουργό και ζήτησε τη διαβεβαίωσή του ότι θα παραμείνει στη θέση του κεντρικού τραπεζίτη της Ελλάδας. Ο πρωθυπουργός, σύμφωνα πάντα με πληροφορίες, της την έδωσε...

Ο αστικός μύθος με τα αεροπλάνα γεμάτα ευρώ

Μια άλλη ιστορία που αποδίδεται στον Γιάννη Στουρνάρα αφορά στις χρηματαποστολές που σύμφωνα με τη φημολογία έγιναν με αεροπλάνα από τη Φρανκφούρτη ώστε να παραμείνουν γεμάτα τα ΑΤΜ.

Πρόκειται για έναν αστικό μύθο χωρίς καμία υπόσταση.

Για όσους παρακολουθούσαν προσεκτικά τα τεκταινόμενα εκείνες τις άγριες μέρες του 2015, η ΤτΕ διέθετε ένα μεγάλο αποθεματικό. Ήταν ακριβώς αυτό το αποθεματικό που ήθελε να «απαλλοτριώσει» ο Παναγιώτης Λαφαζάνης (με την ιδέα φλέρταρε και ο Γιάνης Βαρουφάκης).

Ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας ωστόσο ήταν όντως σημαντικός, καθώς έπρεπε να οργανώσει ένα άνευ προηγουμένου δίκτυο χρηματαποστολών, προκειμένου να τροφοδοτεί με μετρητά το δίκτυο των ΑΤΜ ώστε να μη δημιουργήσει περαιτέρω ανησυχία στους πολίτες. Α

ΑΠΕ- ΜΠΕ/ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ/ ΚΑΝΕΛΛΙΔΟΥ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ

Μεταξουργείο

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΧΕΛΙΩΤΗ**

Είναι Παρασκευή βράδυ, 11.30 η ώρα. Το μετρό είναι γεμάτο νέους ανθρώπους, κυρίως στη 2η δεκαετία της ζωής τους, που είναι καθ' οδόν προς την έξοδό τους. Βρίσκομαι εδώ για τον ίδιο λόγο, απλά ανήκω στην επόμενη δεκαετία. Κάθομαι παράθυρο (το προτιμώ πάντα) σε θέση αντίθετη με τη φορά μετακίνησης του συρμού. Και αυτό το προτιμώ αλλά δεν κατάλαβα ποτέ γιατί. Μπροστά μου είναι καθισμένη στο πλάι μια κυρία Ινδή. Τη βλέπω προφίλ καθότι κάθεται σε αυτές τις θέσεις των καινούργιων τρένων. Ακούω μουσική και ο «θόρυβος» της νιότης έχει πνιγεί γύρω μου.

Αρχικά μου τραβάει την προσοχή το πανωφόρι της. Με ξαφνιάζει η επιλογή χρώματος που δεσπόζει επάνω της: το ροζ. Δεν ξέρω γιατί, αλλά μου φαίνεται παράξενο. Η κυρία είναι 40άρα, όμορφη, άβαφη, μελαμψή, τα χείλη της σκούρα. Το ροζ θα φαινόταν ξένο στα χείλη της, σκέφτομαι. Πάνω της όμως, παραδόξως, δεν είναι. Φοράει ένα μπουφάν χειμωνιάτικο χοντρό (δεν κάνει τόσο κρύο απόψε, ίσως είναι το μοναδικό που έχει) το οποίο έχει μια μεγάλη κουκούλα που η πλούσια γούνα της είναι ροζ. Ένα απαλό, παστέλ ροζ. Της πάει.

Ένας μικρός σάκος με ροζ λουλούδια είναι πάνω στα πόδια της, τα χέρια της ακουμπισμένα τυχαία πάνω σε αυτόν. Το βλέμμα μου κατεβαίνει στα παπούτσια της: λευκά, αθλητικά, νεανικά πολύ. Εάν ξεκίναγες από εκεί θα περίμενες να δεις ένα 20χρονο κοριτσάκι. Σχέδια, γράμματα, τρουκς, και ροζ λεπτομέρειες. Αναρωτιέμαι εάν έχει ποτέ παρατηρήσει μια πρόταση στα Αγγλικά που έχουν επάνω: live your life to the fullest. Πόσο απέχει από αυτό; Πόσο απέχουμε όλοι;

Επανέρχομαι στο πρόσωπό της. Τη χαζεύω πια ξεκάθαρα. Δεν ξέρω εάν το έχει καταλάβει, αλλά δεν γυρνάει να με κοιτάξει. Και να το γνωρίζει, και να το νιώθει, όπως πολλές φορές συμβαίνει, της είναι ίσως αδιάφορο, ή το έχει συνηθίσει. Κοιτάει μπροστά. Το άπειρο. Τα βλέφαρά της κλείνουν με δυσκολία, είναι βαριά. Ένα ανοιγόκλεισμα που πρέπει να είναι αυτόματο, φαίνεται γι' αυτήν να είναι κόπος. Είναι σαν να μη θέλει να τα κλείσει, ή να φοβάται ότι εάν το κάνει, είναι άγνωστο πότε θα ξανανοίξουν από την κούραση. Κι όμως τα μάτια της δεν φαίνονται κομμένα· η ψυχή της όμως δεν είμαι τόσο σίγουρη.

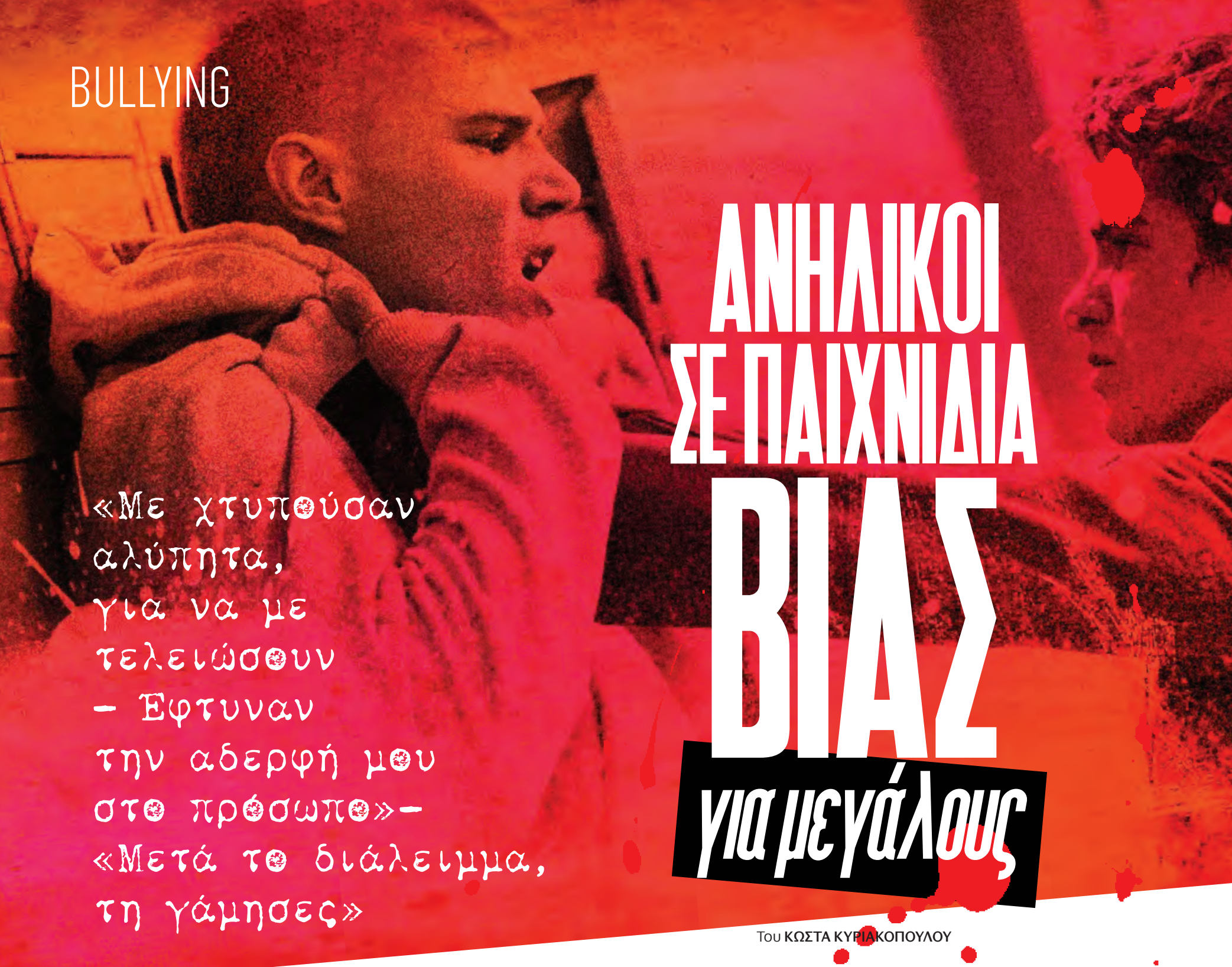
Το ροζ συνεχίζει να με σοκάρει, κυρίως γιατί πια είμαι σίγουρη πως είναι επιλογή. Το κινητό της ακουμπά στην ανοιχτή της παλάμη. Δεν το σφίγγει όπως κάνουμε όλοι μας, φοβούμενοι μη μας το αρπάξει κανείς, μη μας πέσει, μη χάσουμε το πιο πολύτιμό μας αντικείμενο. Πώς ζεις άλλωστε χωρίς αυτό; Ελάχιστοι έχουν καταφέρει να μη γίνει επέκταση του εαυτού τους, και να μείνουν έξω από αυτή τη μεταμοντέρνα φυλακή. Η κυρία φαίνεται να το κρατάει, όχι γιατί το χρειάζεται απαραίτητα εκείνη, αλλά επειδή τη χρειάζονται άλλοι. Ίσως γι' αυτό δεν θέλει να κλείσει τα μάτια της, γιατί εκεί, στο σκοτάδι αυτό, εμφανίζονται όλα όσα τη φέρνουν εδώ απόψε το βράδυ.

Επιστρέφω στην κουκούλα και τότε παρατηρώ τα σκουλαρίκια της. Ένα μικρό ροζ τριαντάφυλλο διακοσμεί το αυτί της. Χαμογελάω. Δεν μου φαντάζει πια ξένο, ούτε τυχαίο. Δεν στολίζουμε έτσι το σώμα μας από έλλειψη μιας καλύτερης δραστηριότητας. Το ροζ φαίνεται να την κρατάει «ζωντανή», να είναι μια επιλογή σε τόσο άλλα που δεν περνάνε από τα κουρασμένα χέρια της, να... «Είναι η μοναδική ώρα ησυχίας που έχω αυτή» γυρνάει και μου λέει ξαφνικά κοιτώντας με κατάματα.

Η κυρία φαίνεται να κρατάει το κινητό της, όχι γιατί το χρειάζεται απαραίτητα εκείνη, αλλά επειδή τη χρειάζονται άλλοι.

Σαστίζω. Αισθάνομαι ότι τόση ώρα που την παρατηρώ διέσπασα ασυναίσθητα τη μοναδική απομείναντα πολυτέλεια που μπορεί να χαρίσει στον εαυτό της. «Ησυχία; Εδώ μέσα;» της λέω κοιτώντας γύρω μου. Βλέπω μια νεαρή κοπέλα στα διπλανά καθίσματα να με κοιτάει παράξενα ενώ τρώει ένα κομμάτι σοκολάτας, και το παλικάρι δίπλα της να έχει ένα αδιάφορο βλέμμα ενώ πίνει το αναψυκτικό του με ένα καλαμάκι το οποίο φαίνεται να δαγκώνει εδώ και ώρα. Η παρέα πίσω μας φωνάζει εξιστορώντας περιπέτειες περασμένων εξορμήσεων στην πόλη, ενώ οδεύουν προς μια καινούργια.

«Πίστεψέ με» συνεχίζει με μια ανεπαίσθητη προφορά, «εδώ είναι ήσυχα. Μακάρι η διαδρομή να ήταν λίγο μεγαλύτερη». Δεν ξέρω τι να απαντήσω. Η λέξη «καταλαβαίνω» φαντάζει αστεία, εάν όχι προσβλητική. Δεν θέλω όμως να μείνω σιωπηλή, ή αμέτοχη, ειδικά όταν γνωρίζω ότι «έσπασε» τη σιωπή της για να μου μιλήσει. «Σας πάει πολύ το ροζ» της λέω εντέλει. Γυρνάει, μου χαμογελάει, και μου απαντά «Σ' ευχαριστώ! Είναι το αγαπημένο μου χρώμα». ●

ΑΝΗΛΙΚΟΙ ΣΕ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΒΙΑΣ για μεγάλους

«Με χτυπούσαν αλύπητα, για να με τελειώσουν – Εφτυναν την αδερφή μου στο πρόσωπο»– «Μετά το διάλειμμα, τη γάμησες»

Του **ΚΩΣΤΑ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

ΣΚΗΝΙΚΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΠΕΡΙΠΟΥ ΤΡΙΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑ, Ιούνιος, δεν είχαν πιάσει ακόμα οι μεγάλες ζέστες. Ο «Άρης» στεκόταν δίπλα σε ένα παγκάκι, στην πλατεία Ελευθερίας στον Κορυδαλλό, στον Πειραιά. Είχε σκυμμένο το κεφάλι και στα χέρια του έσφιγγε ένα κομμάτι χαρτί. Μέσα στις ιδρωμένες του παλάμες το χαρτί είχε γίνει σαν μασημένος κιμάς. Ο «Γιώργος» τον πλησίασε και τον ρώτησε «ρε φίλε, τι έχεις;». «Τίποτα», απάντησε. «Ρε συ, πριν από μια ώρα ήσουν εντάξει, γελάγαμε, τώρα τι έπαθες;».

Ο Άρης άνοιξε σιγά-σιγά την ιδρωμένη του παλάμη και άφησε το πατσαβουριασμένο χαρτί στον Γιώργο. Εκείνος το πήρε στα χέρια του, το ξεδίπλωσε και το ίσιωσε με προσοχή. Το διάβασε και αμέσως μετά κοίταξε τρομαγμένος τον Άρη. Σήκωσε το δεξί του χέρι και το έβαλε στον ώμο του Άρη. «Μετά την τελευταία ώρα, τη γάμησες, να προσέχεις που πατάς», έγραφε το χαρτί.

Λίγη ώρα μετά είδε μια παρέα να πλησιάζει στην πλατεία, με τις τσάντες να κρέμονται στους ώμους, αμάνικα μπλουζάκια και μακριές βερμούδες. Ήταν καμιά δεκαριά και φαίνονταν αγριεμένοι. Ο Άρης έπιασε τη δική του τσάντα και σηκώθηκε από το παγκάκι. Το ίδιο έκανε και ο φίλος του ο Γιώργος. Μόνο που ο δεύτερος έβαλε το χέρι στην τσέπη κι έβγαλε το κινητό. Σχημάτισε έναν αριθμό και το έβαλε στο αυτί του. Ο πατέρας του δεν απαντούσε. Οι άλλοι πλησίαζαν. Ο Άρης και ο Γιώργος πρόλαβαν να δουν τον «Λευτέρη», έναν 17χρονο που πήγαινε τρίτη Γυμνασίου. Προχωρούσε πρώτος από όλους και στο δεξί του χέρι είχε περάσει ένα κομμάτι σίδερο που κάλυπτε την ανάστροφη της παλάμης του, στα σημεία εκείνα που παλιά μετρούσαμε πόσες μέρες έχει κάθε μήνας. Στα κόκαλα της γροθιάς. Όταν ο Άρης ξύπνησε είδε από το ένα μάτι τον Γιώργο ξαπλωμένο κι εκείνον στα εξωτερικά ιατρεία ενώ άκουγε τη μάνα του να φωνάζει απ' έξω «είναι το παιδί μου μέσα», ευτυχώς είχε εφημερία το Κρατικό του Πειραιά στη Νίκαια, κοντά στον Κορυδαλλό. Του είχαν σπάσει τη μύτη και είχαν σκίσει τα φρύδια και των δυο. Ο περιπτεράς που είχε ειδοποιήσει το ασθενοφόρο είπε στους αστυνομικούς ότι φοβόταν να δώσει κατάθεση. Και κάπου εκεί είχε σταματήσει ακόμα μια ιστορία bullying, ακόμα μια ιστορία ανήλικης βίας σε κάποιο σχολείο, σε κάποια περιοχή της Ελλάδας, από κάποια παιδιά. Μια τόσο συνηθισμένη ιστορία, πλέον, που για να συγκινήσει πρέπει να πληροί λίγο πιο περίεργες προϋποθέσεις. Όπως η τελευταία με τον μαθητή Λυκείου στην περιοχή του Βύρωνα που έφαγε ξύλο από 17 άλλους επειδή τόλμησε να υπερασπιστεί την αδερφή του από το bullying που και εκείνη είχε υποστεί.

Τα παιδιά είναι αδίστακτα

«Τα παιδιά είναι αδίστακτα... Δεν έχουν τον μηχανισμό να νιώσουν εύκολα τύψεις ή και ενοχές. Δεν σου μιλάω για συμμορίες με μαχαίρια και τέτοια που βλέπεις στην τηλεόραση, αλλά αν έρθεις μερικές μέρες μαζί μου να παριστάνεις τον καθηγητή, θα δεις απίστευτες σκηνές, αρκεί να μπορείς να αντιληφθείς τι γίνεται γιατί στις περισσότερες περιπτώσεις ακόμα και το πιο άγριο bullying μοιάζει με φιλική κουβεντούλα. Τα βλέπεις όλα μαζί μαζεμένα, μοιάζουν να κάνουν χαβαλέ ή να τα λένε απλώς και αυτά εκείνη την ώρα κάνουν ό,τι χειρότερο μπορεί να γίνεται στα διαλείμματα και όχι μόνο. Ένα από τα πιο δύσκολα βήματα σε όλη αυτή την ιστορία του bullying είναι να είσαι έτοιμος να ακούσεις πόσο σκληρά είναι τα παιδιά, από το Δημοτικό κιόλας».

Ο **Διονύσης Μ.** είναι μαθηματικός και δουλεύει σε δύο τάξεις του Γυμνασίου σε μία από τις λεγόμενες «καλές» περιοχές της Αττικής, από αυτές που τα γενικότερα κοινωνικά κλισέ θέλουν μαθητές από ευκατάστατες οικογένειες να φοιτούν. Και μάλιστα, με αστική παιδεία οι περισσότερες. *«Όλα αυτά είναι αυτοπάτες που καλλιεργούν μόνοι τους οι άνθρωποι για να νιώθουν ασφαλέστεροι»*, λέει ο Διονύσης όταν πιάνουμε το θέμα, *«τελικά, bullying υπάρχει παντού...». «Όχι απλώς παντού»*, λέει. *«Λίγο μετά την υπόθεση του μαθητή στον Βύρωνα που έφαγε ξύλο επειδή προσπάθησε να υπερασπιστεί την αδερφή του, διάβαζα κάτι εύκολες αναλύσεις και μάλιστα από συνδικαλιστές συναδέλφους μας, ότι για το bullying φταίει η κρίση και κάτι τέτοια ανερμάτιστα. Ο καθένας μπορεί να δώσει όποια εξήγηση θέλει, αρκεί να ξεκαθαρίζει ότι είναι αυτή που τα ταιριάζει»* θα πει ο Διονύσης, που ως μαθηματικός γνωρίζει να προσεγγίζει τον άγνωστο Χ αλλά και να υποπτεύεται και πότε η λύση του προβλήματος φλερτάρει με το... άπειρο.

Η αλήθεια είναι ότι δεν είχαν προλάβει να κρυώσουν τα πληκτρολόγια από την υπόθεση του ξυλοδαρμού του μαθητή στον Βύρωνα και ένα άλλο περιστατικό, όχι στην Ελλάδα, έκανε τους πάντες, ιδίως τους γονείς, να νιώσουν εκείνο το γνωστό σφίξιμο στο στομάχι. Ήταν εκείνο το video με ένα εννιάχρονο αγόρι που πάσχει από νανισμό να κλαίει και να ζητά από τη μητέρα του να του φέρει ένα σχοινί για να κρεμαστεί ή το μαχαίρι για να κόψει τον λαιμό του –έκανε μάλιστα και την αντίστοιχη κίνηση με το χέρι πάνω στον λαιμό– λόγω του bullying που δέχεται στο σχολείο. Το βίντεο με το κλάμα του παιδιού, το οποίο πάσχει από κάποιο σύνδρομο νανισμού, ανέβασε στα social media η μητέρα

του. Η μητέρα του παιδιού τράβηξε το βίντεο. Όταν πήγε να τον πάρει από το σχολείο, εκείνος μόλις μπήκε στο αυτοκίνητο άρχισε να κλαίει σπαρακτικά. Οι φράσεις που έλεγε, ιδίως όταν εκλιπαρούσε να τον σκοτώσει κάποιος, μπορεί να έκαναν τον γύρο του κόσμου, όπως λέει και το κλισέ, αλλά μετά εξαφανίστηκαν και αυτές, όπως εκατοντάδες άλλες ειδήσεις καθημερινά. *«Δεν ξέρω τι άλλο να κάνω»*, έλεγε η μητέρα του. Και εδώ που τα λέμε, ποιος ξέρει τι να κάνει σε τέτοιες καταστάσεις; Πόσο μάλλον όταν μιλάμε για την Ελλάδα, όπου η μαγκιά και το νταηλίκι είναι μέθοδος διαπαιδαγώγησης και, φυσικά, ενηλικίωσης.

Στον Βύρωνα

«Με χτύπησαν άγρια, αλύπητα, με μίσος, το έκαναν για να με τελειώσουν. Εγώ προσπάθησα να αμυνθώ, αλλά δεν μπορούσα να κάνω τίποτα», είχε πει στις 10 Φεβρουαρίου ο μαθητής Λυκείου στον Βύρωνα που δέχθηκε μαζική επίθεση από νταήδες του Λυκείου, όταν προσπάθησε να υπερασπιστεί την αδερφή του η οποία δεχόταν συστηματικά bullying από την ίδια ομάδα. *«Με περίμεναν 17 άτομα και άρχισαν να με χτυπούν, να με γρονθοκοπούν και να με κλωτσούν για ενάμισι λεπτό ασταμάτητα. Δεν ήξερα από πού έτρωγα την κάθε μπουνιά και την κάθε κλωτσιά. Ήταν τόσο γρήγορο αλλά και τόσο αργό από τον πόνο»*. Η αδελφή του προσπάθησε μάταια να τον βοηθήσει: *«Ούρλιαζα. Κάποιο παιδί με κράταγε, αλλά έτρεξα. Του είχα πιάσει το κεφάλι αγκαλιά και έτρωγα κάποια χτυπήματα στην πλάτη»*.

Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι δύο από την ομάδα των επιτιθέμενων είναι γιοι μιας καθηγήτριας από το ίδιο σχολείο και, σύμφωνα με κάποιους της περιοχής, αυτό έχει παίξει ρόλο ώστε να μην πολυακούγεται η υπόθεση, μέχρι που έδωσε δημοσιότητα ο δικηγόρος του παιδιού, **Γιάννης Καλαϊτζίδης**: *«Τα ίδια παιδιά έβριζαν και προσέβαλλαν συνεχώς την αδερφή του. Της είχαν αρπάξει λεφτά, την είχαν φτύσει στο πρόσωπο, της έλεγαν ότι βρωμάει»*, λέει ο ίδιος στην Α.Ν. *«Αρχικά, το σχολείο είχε αντιμετωπίσει το πρόβλημα με κάποιες μονοήμερες και διήμερες αποβολές. Αλλά φαίνεται ότι δεν ήταν αρκετό. Το πρόβλημα μεγάλωσε και τα ίδια παιδιά δεν φαίνεται να συνετίστηκαν»*, συμπληρώνει.

«Αυτά που ακούσαμε από εκείνο το αγόρι στον Βύρωνα είναι σταγόνα στον ωκεανό», θα πει ο Διονύσης Μ. *«Το τι μαθαίνουμε κάθε μέρα στα σχολεία δεν μπορεί να το βάλει ο νους σας. Και μη βιαστείτε να ρωτήσετε γιατί δεν τα καταγγέλλετε, καθηγητές είστε και τέτοια. Οι λόγοι είναι τρεις: Πρώτος, κανένα παιδί δεν πρόκειται να τα επιβεβαιώσει και κυρίως τα ίδια τα θύματα του bullying. Το πρώτο πράγμα που νιώθουν τα θύματα είναι ντροπή για αυτό που υπέστησαν. Κατά κάποιο τρόπο, τα παιδιά θύματα –και σας το λέω εμπειρικά αυτό– στη συντριπτική τους πλειονότητα νομίζουν ότι αυτό που έπαθαν δεν ήταν βία αλλά τιμωρία για κάτι που δεν έκαναν καλά. Δεύτερος λόγος που δεν καταγγέλλουμε όσα μαθαίνουμε ή βλέπουμε καθημερινά στα σχολεία είναι ότι ακόμα και να το κάνουμε δεν υπάρχουν εκείνοι οι συμβουλευτικοί μηχανισμοί που να μπορέσουμε είτε να παραπέμψουμε τα ίδια τα παιδιά και τους γονείς τους είτε ακόμα να πάμε και εμείς οι ίδιοι. Μη νομίζετε ότι έχουμε ειδική γνώση για να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε τέτοια θέματα και ιδίως όταν οι επιθετικές συμπεριφορές συμβαίνουν σε μικρότερες ηλικίες, από το Δημοτικό σχολείο κιόλας. Και ο τρίτος λόγος. Μη νομίζετε ότι και εμείς οι ίδιοι δεν φοβόμαστε... Δεν είναι τόσο απλά τα πράγματα...»*.

Στα Μέγαρα, το έλυσαν μόνοι τους

Όλοι όσοι έχουν ασχοληθεί με στοιχειώδη σοβαρότητα με το bullying στα σχολεία έχουν καταλήξει σε ένα μότο: *«Ο μόνος τρόπος για να έχεις ελπίδες να το αντιμετωπίσεις είναι η συνεργασία του γονέα με τον δάσκαλο, κανένας άλλος»*. Κάτι τέτοιο φαίνεται πως έγινε και πριν από λίγο καιρό σε ένα σχολείο έξω από τα Μέγαρα. Οι πηγές που μίλησαν στην ATHENS VOICE παρακάλεσαν να μη γίνει ακριβής καταγραφή της περιοχής.

Ο πατέρας μιας μαθήτριας, στέλεχος μιας μεγάλης επιχείρησης, την είδε να επιστρέφει κλαμένη από το σχολείο. Το πρώτο βήμα ήταν να μάθει τι γινόταν με το παιδί του. Και αυτό είναι που πρέπει να κάνουμε όλοι όσοι βλέπουμε ότι κάτι δεν πηγαίνει καλά. Η μαθήτρια της Α΄ Λυκείου άρχισε να λύνεται στον πατέρα της. Του τα είπε όλα.

Ήταν έξι συμμαθήτριές της. *«Βρωμάς, πώς μυρίζεις έτσι, δεν πλένεσαι;»*, κάγχαζαν μπροστά της όσο πιο προκλητικά μπορούσαν μέχρι να την κάνουν να νιώσει περικυκλωμένη από τη χλεύη και των υπολοίπων. *«Πώς ντύνεσαι έτσι;»*, *«τι μαλλιά είναι αυτά;»*, *«πού νομίζεις ότι είσαι, στα 60s»*, *«κανείς δεν σε γουστάρει στο σχολείο, να το πάρεις απόφαση»*. Είναι μερικές από τις φράσεις που έβαζαν τη μαθήτρια στη γωνία και τη χτυπούσαν ανελέητα.

Ο πατέρας της ανέλαβε πρωτοβουλίες. Έκλεισε ραντεβού στο σχολείο αλλά πήγε με δικηγόρο. Ο διευθυντής ήταν περισσότερο από συνεργάσιμος και διατεθειμένος να αντιμετωπίσει το πρόβλημα. Εξι συμμαθήτριες της κοπέλας ήταν αυτές που της δημιουργούσαν το πρόβλημα. Οι τρεις από τις έξι αναγνώρισαν αμέσως το λάθος τους, ζήτησαν συγνώμη και υποσχέθηκαν ότι δεν θα ξαναγινόταν. Για τις άλλες τρεις λήφθηκαν επιπλέον μέτρα. Κάλεσαν αμέσως τους γονείς τους και έβαλαν το πρόβλημα το τραπέζι. Η μέθοδος λειτούργησε. Λίγο αργότερα ζήτησαν και εκείνες συγνώμη και το θέμα τακτοποιήθηκε.

Το 2016 είχαν γνωστοποιηθεί τα ευρήματα πανελλαδικής έρευνας που είχε κάνει η **Κεντρική Επιστημονική Επιτροπή κατά της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού**, που έχει συστήσει το υπουργείο με υπεύθυνη τη **Βασιλική Αρτινοπούλου**, καθηγήτρια Εγκληματολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Αυτή η έρευνα φαίνεται ότι είναι και η αρτιότερη από όλες τις απόψεις που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα. Ας δούμε λίγο τους αριθμούς, όσο βαρετοί και αν είναι λένε τις δικές τους αλήθειες.

Αρχίζοντας από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στο ερώτημα της έρευνας σχετικά με το αν οι συμμετέχοντες μαθητές έχουν πέσει θύματα bullying το 63,90% απάντησε «Ποτέ», το 19,68% «Σπάνια», το 8,23% «Μερικές φορές», ενώ 2,62% και 2,45% των μαθητών απάντησαν «Συχνά» και «Πολύ συχνά» αντίστοιχα. Σχετικά με το ποσοστό των μαθητών που έχουν βρεθεί στον ρόλο του θύτη, 67,62% των μαθητών απάντησαν «Ποτέ», 20,07% «Σπάνια», 6,81% «Μερικές φορές», ενώ 1,44% και 1,89% των μαθητών απάντησαν «Συχνά» και «Πολύ συχνά» αντίστοιχα. Όσον αφορά τους εμπλεκόμενους σε περιστατικά σχολικής βίας και εκφοβισμού, στο μεγαλύτερο ποσοστό συμμετέχουν μόνο αγόρια (10.145 μαθητές ή ποσοστό 30,64%), ακολούθως αγόρια και κορίτσια (5.950 μαθητές ή ποσοστό 17,97%) και σε πολύ μικρότερο ποσοστό μόνο κορίτσια (1.053 μαθήτριες ή ποσοστό 3,18%). Στα περιστατικά αυτά υψηλότερο είναι το ποσοστό συμμετοχής μόνο μαθητών του σχολείου (4.971 μαθητές ή ποσοστό 15,01%) και χαμηλότερο των εξωσχολικών (3.739 μαθητές ή ποσοστό 11,29%), ενώ μικρό ποσοστό τέτοιων περιστατικών καταγράφεται με την παρουσία καθηγητών (814 μαθητές ή ποσοστό 2,46%). Το ενδιαφέρον βρίσκεται στις αντιδράσεις των μαθητών μπροστά σε φαινόμενα εκφοβισμού, καθώς στο μεγαλύτερο ποσοστό τους οι μαθητές γέλασαν (6.741 μαθητές ή ποσοστό 20,36%), άλλοι προσπάθησαν να εμπλακούν για να τελειώσει πιο γρήγορα το περιστατικό (6.458 μαθητές ή ποσοστό 19,50%), αρκετοί απομακρύνθηκαν σαν να μη συνέβη ποτέ (3.977 μαθητές ή ποσοστό 12,01%), ενώ λιγότεροι αναφέρουν ότι φοβήθηκαν (3.489 μαθητές ή ποσοστό 10,54%). Σε μικρότερο ποσοστό οι μαθητές προσπάθησαν να εμπλακούν για να συνεχιστεί το περιστατικό (1.609 μαθητές ή ποσοστό 4,86%) ή επιδοκίμασαν τη βίαιη συμπεριφορά (1.449 μαθητές ή ποσοστό 4,38%).

Κατά τη διάρκεια μιας άλλης έρευνας, του «Χαμόγελου του Παιδιού», που είχε γίνει στο πλαίσιο πανευρωπαϊκής εκστρατείας, προέκυψε ότι περίπου το 32% των μαθητών έχει πέσει έστω και μία φορά θύμα bullying (34,2% αγόρια, 29,71% κορίτσια), ενώ σε ποσοστό 30,2% έχουν υπάρξει κάποια στιγμή δράστες τέτοιων περιστατικών. Και ποιες ήταν οι μορφές;
Χρήση κοροϊδευτικών ονομάτων: 60,69%, Σπρωξίματα και χτυπήματα: 45,39%, Πειράγματα λόγω εξωτερικής εμφάνισης: 36,3%, Ανάρτηση εξευτελιστικών φωτογραφιών μέσω Διαδικτύου: 14,26%, Διάδοση τέτοιων φωτογραφιών μέσω κινητών: 12,82%.

Δύο χρόνια μετά από εκείνη τη μεγάλη έρευνα, τον Ιούλιο του 2018, η περιοχή της Αργυρούπολης συγκλονίστηκε από την αυτοκτονία ενός μαθητή του 3ου Λυκείου της περιοχής, που κρεμάστηκε. Ο 15χρονος φέρεται πως ήταν θύμα σχολικού εκφοβισμού (bullying) και απαγχονίστηκε στα κάγκελα του μπαλκονιού του σπιτιού του. Τον βρήκαν νεκρό οι γονείς του, επιστρέφοντας από νυχτερινή διασκέδαση, ενώ βρήκαν κι ένα σημείωμα που είχε συντάξει ο 15χρονος πριν θέσει τέλος στη ζωή του.

ΠΟΙΟΣ ΞΕΡΕΙ ΤΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΣΕ ΤΕΤΟΙΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ; ΠΟΣΟ ΜΑΛΛΟΝ ΟΤΑΝ ΜΙΛΑΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΟΠΟΥ Η ΜΑΓΚΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΝΤΑΗΛΙΚΙ ΕΙΝΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗΣ ΚΑΙ, ΦΥΣΙΚΑ, ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗΣ.

Με εκείνο το σημείωμα, ο μαθητής αποχαιρετούσε τους γονείς και τον μεγαλύτερο αδερφό του και επιπλέον έκανε συγκεκριμένη αναφορά σε έξι συμμαθητές του, που τον είχαν βάλει στο στόχαστρο. Η φράση-κλειδί, στην οποία εστίαζαν οι αστυνομικοί που είχαν αναλάβει να ερευνήσουν το τραγικό συμβάν όσο και οι ψυχολόγοι που διάβασαν το γράμμα, είναι το «καταστρέψτε τους, όπως με κατέστρεψαν». Ο 15χρονος ήταν δημοφιλής στο σχολείο του και, μάλιστα, λίγες ώρες πριν από την αυτοκτονία του βρισκόταν σε πάρτι γενεθλίων μιας καλής του φίλης.

Κανείς μας τότε δεν έμαθε τότε περισσότερες λεπτομέρειες. Ούτε και το επιδίωξε, καθώς η υπόθεση ήταν εξαιρετικά ευαίσθητη. Και σιγά-σιγά τα ΜΜΕ σταμάτησαν να ασχολούνται με εκείνη την ιστορία. Φρόντιζε, άλλωστε, η επικαιρότητα και τροφοδοτούσε με άλλες παρόμοιες υποθέσεις. Δυστυχώς είναι θέμα που δεν τελειώνει ποτέ. Ίσως είναι από τα πιο δύσκολα που έχει να αντιμετωπίσει κάθε κοινωνία. Και όπως όλα τα δύσκολα, έτσι και αυτό, δεν αντιμετωπίζεται με ευχές. Ένα παλιό ηγετικό στέλεχος της ΕΛ.ΑΣ. που υπηρέτησε σε πολλές και ευαίσθητες υπηρεσίες, όπως η Υποδιεύθυνση Προστασίας Ανηλίκων της Ασφάλειας Αττικής, είχε πει σε μια παρέα δημοσιογράφων που κατέγραφαν μία από τις πάμπολλες περιπτώσεις αυτής της ανήλικης παραβατικότητας: «Κοιτάξτε, παιδιά, το bullying μοιάζει με τον σεισμό. Δεν μπορείς να τον αποφύγεις. Μόνο να προετοιμαστείς μπορείς για να αντιμετωπίσεις όσο το δυνατόν καλύτερα τις συνέπειες, τίποτα άλλο...».

Οι ιστορίες αυτής της βίας είναι πολλές, ατέλειωτες... Πολλοί, και ας έχουν περάσει χρόνια από τότε, έχουν ακόμα εφιάλτες με τους νταήδες του σχολείου να κολλάνε τα μούτρα τους στα πρόσωπα των αδυνάμων και να πουλάνε τσαμπουκάδες. Σκηνικά με ανήλικους «μαφιόζους» να δέρνουν, να απειλούν, να βρίζουν, να φτύνουν. Δεν έχει σημασία αν είναι «καλή»ή «κακή»η περιοχή τους. Αρκεί να είναι η δική τους... **Α**

ATHeNA MASCHI

Ο παππούς μου ο TaKIS

Η εγγονή του γλύπτη Takis και της Lillian Lijn, καλλιτέχνις κουκλοθέατρου η ίδια, μας διηγείται ιστορίες

Της ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΑ ΤΗΝ ATHENA, ένα όμορφο, γελαστό κι απίστευτα συμπαθητικό κορίτσι, στο σπίτι μιας κοινής φίλης στα Εξάρχεια, όταν είχε έρθει για μια επίσκεψη αστραπή στην Αθήνα και στο Γεροβουνό. Το Γεροβουνό, το «ιερό βουνό» με τη «μαγνητική ηρεμία» του παππού και της γιαγιάς της, είναι ο τόπος που πέρασε και η ίδια μικρή τα ελληνικά καλοκαίρια της. Ήταν το 1964, όταν ο Τάκης και η επίσης διάσημη καλλιτέχνιδα Liliane Lijn (παντρεύτηκαν το 1961 και απέκτησαν ένα γιο, τον Αθανάσιο, πατέρα της Αθηνάς) αγόρασαν μια έκταση περίπου 10 στρεμμάτων στον λόφο Γεροβουνό, στους πρόποδες της Πάρνηθας, και δημιούργησαν το Κέντρο Ερευνών για την Τέχνη και τις Επιστήμες (Κ.Ε.Τ.Ε.). Για αυτά τα καλοκαίρια, τις αναμνήσεις της, για τις αστείες ή τρυφερές στιγμές τους μου μιλούσε πολλή ώρα, με αγάπη. Κάποια στιγμή άρχισε να κλαίει. Γιατί, για την Athena, ο διάσημος γλύπτης Takis δεν είναι παρά ο αγαπημένος της παππούς, που μαζί του γελούσε, έκανε «χαζά» πράγματα, που τη συμβούλευε και της χάριζε τις «μαγικές» κατασκευές του.

Athena, ποια είναι η πρώτη ανάμνηση από τον παππού σου; Τον παππού μου τον γνώρισα, όταν ήμουν 7 χρονών. Ο πατέρας μου με έφερε στην Αθήνα και μείναμε στο Γεροβουνό με τον Takis. Θυμάμαι να περιπλανιέμαι στον κήπο, να χαζεύω έκπληκτη τα γλυπτά του να χορεύουν στο τραγούδι των γρύλων και η Ακρόπολη λουσμένη στο φως του ηλιοβασιλέματος στο βάθος του ορίζοντα. Έσπρωχνα τις σφαίρες και άκουγα τους πρωτόγνωρους ήχους των μαγνητών και φανταζόμουν πως κατοικούσα σε ένα παράξενο, σουρεαλιστικό πλανήτη. Οι παιδικές μου αναμνήσεις από τα έργα και τον κόσμο του Takis επηρέασαν βαθιά τη μετέπειτα πορεία μου, ήταν έμπνευση ζωής. Νιώθω πραγματικά πολύ χαρούμενη που τα σχολεία σήμερα οργανώνουν εκπαιδευτικές εκδρομές στο Γεροβουνό, ώστε να έχουν κι άλλα παιδιά την ευκαιρία να ζήσουν τη μαγεία του Ιδρύματος του Takis.

Όταν ήσουν παιδί, είχατε κάποιο δικό σας τρόπο να επικοινωνείτε; Ο Takis έλεγε συχνά πως δεν του άρεσε να συναναστρέφεται με παιδιά παρά μόνο όταν αυτά ήταν πλέον επτά ή οκτώ χρονών. Και δεν ήθελε να παρεμβαίνει στη «διαπαιδαγώγησή» τους, τουλάχιστον όχι έως ότου αποκτούσαν τα ίδια χαρακτήρα. Επιπλέον, παραπονιόταν συχνά πως του ήταν πολύ δύσκολο να επικοινωνήσει με τα παιδιά. Με εμένα πάντως επικοινωνούσε αρκετά καλά. Κάναμε ο ένας τον άλλο να γελάει, και κάποιες φορές αισθανόσουν πως κάποια από τα αστεία μας τα καταλαβαίναμε μόνο εμείς οι δυο, ήταν αποκλειστικά «δικά» μας. Δημιουργήθηκε ένας δυνατός δεσμός και αργότερα άρχισα να νιώθω πιο κοντά του, να του λέω τι σκέψεις μου, να ζητάω τη συμβουλή του. Συνήθως έδινε καλές συμβουλές που τις ακολουθούσα. Του έλεγα τα σχέδιά μου, πως θα ήθελα να κάνω οκτώ παιδιά και να ταξιδέψω τον κόσμο με ένα διώροφο λεωφορείο που θα έχω μετατρέψει σε κουκλοθέατρο. Έβλεπα τα μάτια του να ανοίγουν διάπλατα καθώς μου έλεγε «όνειρα, όνειρα, όνειρα!» (πράγματι μετέτρεψα ένα λεωφορείο σε κουκλοθέατρο, αλλά ακόμη δεν έχω καταφέρει να γυρίσω με αυτό τον κόσμο και έχω μόνο 2 παιδιά, μου λείπουν ακόμα 6!). Ο Takis συχνά έλεγε πως δεν θεωρούσε τον εαυτό του οικογενειάρχη άνθρωπο και πως δεν με συναναστρεφόταν επειδή ήμουν η εγγονή του, αλλά επειδή ήμουν σαν εκείνον, έδινα χαρά στον κόσμο μέσα από αυτό που έκανα. Νιώθω όμως πολύ τυχερή που τον είχα παππού.

Μέσα στα χρόνια έχετε βρεθεί πολλές φορές με τον παππού σου. Θυμάσαι να μας πεις κάποιες ιστορίες; Όταν ήμουν 10 χρονών ο Takis προσκάλεσε τη μητέρα μου και εμένα στο Κάιρο, όπου ζούσε τότε. Μελετούσε τις ιδιότητες των μαγνητών και την εφαρμογή τους από τους αρχαίους Αιγύπτιους στην ιατρική. Μας είχε ζητήσει να ζωγραφίσουμε στο χαρτί όλα τα φυλακτά που βρίσκονταν στο Μουσείο του Καΐρου. Μου άρεσε πολύ αυτή η «εργασία» και το μουσείο ήταν γεμάτο υπέροχα τεχνουργήματα. Ένα βράδυ μάς έβγαλε για φαγητό και στο τραπέζι, ενστικτωδώς, άρχισε να παιδεύει με τα δάχτυλά του το κερί που έσταζε από τα κηροπήγια. Τα χέρια του έτρεμαν. Ήμουν τόσο κουρασμένη και δεν ήμουν σίγουρη τι προσπαθούσε να φτιάξει αλλά περιμέναμε, σιωπηρά, και παρακολουθούσαμε τις κινήσεις του. Τα χέρια του έτρεμαν καθώς «δούλευε» το κερί, ο χρόνος έμοιαζε να πετάει, μου φάνηκε πως τον παρακολουθούσα για ώρες. Είχαμε μείνει το μοναδικό τραπέζι στο μαγαζί, στα πρόσωπα των γκαρσονιών ζωγραφισμένη μόνο απελπισία, ήθελαν να φύγουμε αλλά εμείς δεν φεύγαμε… Μου είχε φτιάξει ένα δαχτυλίδι από το κερί. Δυστυχώς μου έσπασε.

Πότε συνειδητοποίησες πόσο διάσημοι ήταν ο παππούς αλλά και η γιαγιά σου; Η γιαγιά μου, η Lilliane Lijn, είναι και εκείνη πολύ γνωστή καλλιτέχνις. Με τον παππού γνωρίστηκαν στο Παρίσι, ήταν πολύ μικρότερή του. Ήταν πολύ έξυπνη και όμορφη, έτσι υποθέτω πως την ερωτεύτηκε τρελά. Υπήρξαν πολύ καλοί φίλοι για μεγάλο διάστημα, πριν παντρευτούν, και ο Takis ήταν περισσότερο μέντορας για τη Lilliane, κάπως έτσι μάλλον τη γοήτευσε κι εκείνος. Ο παππούς μου κατάλαβα ότι ήταν διάσημος όταν μετακόμισα στο Παρίσι και έβλεπα τη δουλειά του στο Μπομπιντού και στη Λα Ντεφάνς. Ήμουν 16 χρονών και πήγα για να εργαστώ ως μοντέλο. Ο Takis ερχόταν συχνά, κάποιες φορές έμενε για μερικούς μήνες, πάντα στο ξενοδοχείο Lutetia. Έτσι ξαφνικά εμφανιζόταν, μου τηλεφωνούσε και μου έλεγε: «Νίνα! Έλα τώρα στο ξενοδοχείο Lutetia». Ό,τι κι αν έκανα το παρατούσα, άρπαζα το ποδήλατο και πήγαινα να τον συναντήσω. Μου ζητούσε να φτάνω κάθε πρωί στις 6 ακριβώς, επειδή ήθελε να μου μάθει μια εξαιρετικά σημαντική μέθοδο περπατήματος που στη θεωρία σε δίδασκε να ελέγχεις την αναπνοή σου και να απελευθερώνεις ενέργεια. Έφτανα λοιπόν στο ξενοδοχείο στις 6 το πρωί, εκείνος κάπνιζε μερικά τσιγάρα και μετά βγαίναμε για να κάνουμε την «άσκηση». Περπατούσαμε σε απόλυτη ευθεία –κάποιες φορές ερχόταν μαζί και ένας βοηθός για εκείνον– και έπρεπε να κάνουμε ένα πολύ περίεργο, σχεδόν χορευτικό περπάτημα, σαν ταγκό που κλωτσάς κιόλας, στους δρόμους του Παρισιού. Οι περαστικοί έβαζαν τα γέλια στο θέαμα του εκκεντρικού τρίο αλλά ευτυχώς, τόσο νωρίς το πρωί, δεν υπήρχαν και πολλοί στους δρόμους. Στο τέλος, μπαίναμε σε ένα café και χαλαρώναμε, τρώγαμε κρουασάν, πίναμε καφέ και καπνίζαμε πολλά τσιγάρα για να συνέλθουμε από την εντατική άσκηση!

Σε εκείνον έκανε καλό πάντως! (έφυγε από τη ζωή τον περασμένο Αύγουστο, σε ηλικία 93 ετών) Ναι, πράγματι. Κάπνιζε ασταμάτητα, έπινε πολύ κρασί και ουίσκι κάθε μέρα, αλλά μην ξεχνάμε και τους μαγνήτες του. Πιστεύω πως τελικά ήταν ο ίδιος η απόδειξη πως οι θεραπευτικοί μαγνήτες είχαν αποτέλεσμα. Αν έβλεπες τα πόδια του στα 93 του χρόνια, ούτε μια φλέβα δεν φούσκωνε – κοιμόταν, βέβαια, με τους μαγνήτες περασμένους σε κάθε του δάχτυλο. Το πρόσωπό του δεν είχε ρυτίδες, έβαζε μια μαγνητική ταινία γύρω από το μέτωπό του κάθε μέρα για μισή ώρα. Οι γιατροί εντυπωσιάζονταν από την εξαιρετική υγεία του, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία του, τη μανία του με τα τσιγάρα, τις οινοποσίες, τα ουίσκι και τα υπνωτικά χάπια. Έκανε όμως και γιόγκα, έκανε τον «χορευτικό» του περίπατο, αγκάλιαζε τα δέντρα, και αφιέρωνε πολύ χρόνο στη μελέτη της χρήσης των μαγνητών στην ιατρική. Χρησιμοποιούσε τον εαυτό του σαν πειραματόζωο. Και όταν έβλεπε πως κάτι έχει αποτέλεσμα, ενθουσιαζόταν τόσο πολύ που μοίραζε μαγνήτες και οδηγίες σε όλους, φίλους, οικογένεια, γνωστούς. Ήθελε να μοιράζεται τις ανακαλύψεις του. Όταν αντιμετώπιζα κάποιο πρόβλημα υγείας, ακόμη και το πιο μικρό, μου έστελνε με το ταχυδρομείο μαγνήτες στην Αγγλία για να γίνω καλά, και πάντα «έπιανε». Γνώρισα γυναίκες που μου έλεγαν πως με τους μαγνήτες του θεράπευσαν την ακμή τους, προβλήματα βάρους, κόπωση ή στρες και πολλά ακόμη. Σήμερα, οι θεραπευτικοί μαγνήτες έχουν ευρεία χρήση στην ιατρική, εκείνος όμως μελετούσε τη δράση τους ήδη από τη δεκαετία του '60 και πίστευε στις θεραπευτικές τους ιδιότητες, όπως και οι αρχαίοι Αιγύπτιοι. Κάποια φορά που ήρθε στο Παρίσι, με κάλεσε σε ένα εστιατόριο. Είχε δώσει σε μένα αλλά και στις άλλες κυρίες που τον συνόδευαν –που δούλευαν μαζί του– διάφορα μπιχλιμπίδια με μαγνήτες, έτσι που ήμασταν όλες στολισμένες με εντυπωσιακά μαγνητικά δαχτυλίδια, μαγνητικές ζώνες, μαγνητικά κολιέ… Το εστιατόριο πολυτελές και φημισμένο. Όταν φτάσαμε, όλοι τον χαιρέτησαν ευγενικά «καλησπέρα σας, Μεσιέ Takis». Με το που καθίσαμε στο τραπέζι, όλα τα ασημικά των σερβίτσιων κόλλησαν πάνω στις ζώνες μας, στα κοσμήματά μας… δεν κάναμε άλλη δουλειά, καθ' όλη τη διάρκεια του γεύματος τραβούσαμε από πάνω μας μαχαίρια, πιρούνια και κουτάλια!

Έκανε γιόγκα, έκανε τον «χορευτικό» του περίπατο, αγκάλιαζε τα δέντρα, και αφιέρωνε πολύ χρόνο στη μελέτη της χρήσης των μαγνητών στην ιατρική. Χρησιμοποιούσε τον εαυτό του σαν πειραματόζωο.

Ακούγεται πολύ αστείο! Εκείνος δεν το βρήκε καθόλου αστείο. Εγώ σίγουρα. Εκείνος ήταν συνηθισμένος. Μου έλεγε βλοσυρά, «πού βρίσκεις το αστείο και γελάς;»

Τι σου έλεγε ο παππούς σου για τις μαριονέτες σου; Του άρεσαν; Ήμουν στο Παρίσι όταν έφτιαξα την πρώτη μου, τη σχεδίασα και την έφτιαξα από πεπιεσμένο χαρτί. Ο Takis έφτασε την ίδια μέρα που εγώ έβαζα τα σχοινιά στον Σερζ (έτσι ονόμασα την κούκλα). Τον έβαλα σε ένα κουτί που έδεσα στο ποδήλατό μου και πήγα κατευθείαν στο ξενοδοχείο Lutetia. Με ρώτησε τι κουβαλούσα στο κουτί, το άνοιξα και έβγαλα προσεκτικά έξω την κούκλα ώστε να μην μπερδευτούν τα σχοινιά της (ήταν η πρώτη μου μαριονέτα, δεν ήμουν σίγουρη αν την είχα κάνει σωστά – τώρα πια το κάνω μηχανικά) και ο Σερζ ξεκίνησε έναν τρελό χορό για τον Takis. Ξέσπασε σε γέλια μέχρι που τα μάτια του γέμισαν δάκρυα και μου είπε, «αυτό πρέπει να κάνεις, τώρα ξέρεις πώς να κάνεις κάτι που προορίζεται για όλους». Από τότε δεν έκανα τίποτε άλλο, δεν ζωγράφιζα απλά κούκλες. Ακολούθησα τη συμβουλή του και συνέχισα να φτιάχνω μαριονέτες και να παίζω κουκλοθέατρο. Χάρη σε εκείνον κάνω σήμερα μια δουλειά που λατρεύω (και η ▶

μαμά μου φυσικά τις αποτυπώνει στους πίνακές της). Κάθε φορά που τον επισκεπτόμουν στο Γεροβουνό, του πήγαινα και μια καινούργια μαριονέτα που έφτιαχνα για εκείνον, τις λάτρευε. Όταν πήγαινα να μείνω μαζί του, μου έλεγε, «πάω για τη μεσημεριανή μου σιέστα τώρα, πήγαινε να κάνεις κι εσύ τη δική σου», αλλά ποτέ δεν πήγαινα γιατί είμαι Εγγλέζα και οι Εγγλέζοι δεν κοιμούνται τα μεσημέρια. Αντίθετα, πήγαινα στο εργαστήρι του και χρησιμοποιώντας τα εργαλεία του έφτιαχνα κούκλες, και κάθε που τελείωνε το ταξίδι μου στην Ελλάδα είχα πάντα μια καινούργια μαριονέτα έτοιμη, του την έδειχνα και μου έλεγε: «Πότε την έφτιαξες αυτή, είσαι πολύ πονηρή, σου είπα να κοιμάσαι τα μεσημέρια».

Τι άνθρωπος ήταν, πώς ήταν ο χαρακτήρας του; Δεν έχω γνωρίσει όμοιό του. Είχε μια παράξενη αίσθηση του χιούμορ και γελούσε μέχρι δακρύων. Είχε μνήμη ελέφαντα και η φαντασία του σίγουρα δεν ήταν από αυτό τον πλανήτη. Έλεγε πως ήταν ένας Φαραώ από την Ατλαντίδα. Υπάρχουν φορές που ο γιος μου μού τον θυμίζει τόσο πολύ, έτσι όπως εξερευνά και περιεργάζεται το κάθε τι και ανακαλύπτει και δημιουργεί με τα πιο απίθανα πράγματα.
Ο Takis ήταν τόσο πολλά και διαφορετικά πράγματα μαζί. Έδινε όμως τον εαυτό του ολοκληρωτικά στους άλλους και αυτό το έκανε σε όλη του τη ζωή, μέχρι το τέλος. Δεν σταμάτησε ποτέ να δουλεύει και όταν δεν έφτιαχνε γλυπτά, έγραφε κείμενα για τα οφέλη των μαγνητών στην υγεία. Μια φορά που ήρθα στην Αθήνα, του είπα, θα παίξουμε το εξής παιχνίδι: «Βρίσκεσαι σε ένα λευκό δωμάτιο, φοράς μια λευκή ρόμπα, κάθεσαι σε ένα κρεβάτι και δεν υπάρχει τίποτε άλλο μέσα στο δωμάτιο, η πόρτα ανοίγει και μπαίνει μέσα ένα ζώο… τι ζώο είναι αυτό; Πρέπει να πεις το πρώτο ζώο που θα έρθει στο μυαλό σου». Στη συνέχεια επαναλαμβάνεις: «Είσαι σε ένα δωμάτιο, ένα λευκό δωμάτιο, κάθεσαι σε ένα κρεβάτι, το υπόλοιπο δωμάτιο είναι εντελώς άδειο, η πόρτα ανοίγει και μπαίνει μέσα ένα άλλο ζώο, τι ζώο είναι;» Την πρώτη φορά ο Takis απάντησε: ένας «σκύλος» και τη δεύτερη, «δυο γυμνές γυναίκες». Με ρώτησε, τι σημαίνουν αυτά; «Λοιπόν, ο σκύλος είναι πώς βλέπεις τον εαυτό σου και πώς θέλεις οι άλλοι να σε βλέπουν» του εξήγησα, «σαν ένα γλυκό, φιλικό, πιστό σκύλο, και το δεύτερο είναι τι πραγματικά είσαι – άρα, δεν είσαι ακριβώς ένας πιστός σκύλος, αλλά δυο ελκυστικές γυμνές γυναίκες». Άρχισε να γελάει, υπήρχαν κι άλλες γυναίκες στο δωμάτιο εκείνη την ώρα και άρχισε να φωνάζει, «είδες, στο έλεγα εγώ, οι γυναίκες είναι καλύτερες από τους άντρες, πάντα στο έλεγα, δεν στο έλεγα; οι γυναίκες είναι τελειότερες από τους άντρες, εγώ όμως είμαι ο καλύτερος από όλους σας, αφού είμαι δυο γυναίκες». Ύστερα με έβαλε να κάνω το ίδιο τεστ-παιχνίδι σε όσους ήξερε, για να καταλάβει τον πραγματικό χαρακτήρα του καθενός.

Από όσα σου έλεγε για την τέχνη, για τη ζωή γενικότερα, τι θυμάσαι πιο έντονα; «Τα πάντα είναι στο μυαλό μας», αυτό ήταν γραμμένο ακόμη και πάνω από το κρεβάτι του, το επαναλάμβανε συνέχεια μέχρι το τέλος της ζωής του. Και το «Que sera sera» των Abba ήταν το αγαπημένο του τραγούδι. Μου το σιγοτραγουδούσε κάθε φορά που με άκουγε να κάνω μεγάλα σχέδια για το μέλλον. Αυτά τα λόγια με ακολουθούν, ακόμη και τώρα ακούω τη φωνή του να μου τα τραγουδάει. Μου είχε πει μια φορά «για να είσαι ευτυχισμένη πρέπει να νιώθεις ελεύθερη και για να νιώθεις ελεύθερη πρέπει να έχεις θάρρος», κάτι το οποίο έχει επίσης χαραχθεί στη μνήμη μου και το επαναφέρω κάθε φορά που πρέπει να πάρω μια σημαντική απόφαση, ώστε να είμαι σίγουρη πως δεν θα είναι λανθασμένη λόγω φόβου. Έμενα μαζί του για μικρά διαστήματα, ήταν όμως πάντα πολύ τρυφερός και με φρόντιζε. Τον αγαπούσα πάρα πολύ. Και μου λείπει. Ξέρω, όμως, πως όταν στέκομαι δίπλα στα γλυπτά του βρίσκεται κι εκείνος εκεί κοντά, μου κλείνει το μάτι, χορεύει και γελάει.

Την Ελλάδα την επισκέπτεσαι συχνά; Από τα 14 μου επισκέπτομαι την Ελλάδα μια φορά τον χρόνο τουλάχιστον, αλλά κάθε φορά που ερχόμουν, ήταν για έναν λόγο και μόνο, να δω τον παππού μου. Δεν έχω λοιπόν εξερευνήσει την Ελλάδα, δεν έχω δει πολλά από τη χώρα, αλλά ακούω πολύ ρεμπέτικη μουσική και τα παιδιά μου χορεύουν τα ρεμπέτικα. Μεγαλώσαμε στο Λονδίνο ακούγοντας ελληνική μουσική, έτσι ήθελε ο πατέρας μου. Όταν ακούω ελληνική μουσική, είτε θα χορέψω ή θα κλάψω. Πάντα. Κάποιες φορές με τον πατέρα μου πηγαίναμε και στα νησιά. Έχω πολύ όμορφες αναμνήσεις. Ο πατέρας μου τώρα ζει στη Νέα Υόρκη με τη γυναίκα του τη Lydia Veneri και τις αδερφές μου. Η Lydia, μια επίσης καταξιωμένη καλλιτέχνις, διοργανώνει και την Μπιενάλε της Μυκόνου. Δεν μου έχει δοθεί ακόμα η ευκαιρία να πάω, αλλά πρέπει να είναι ένα καταπληκτικό φεστιβάλ τέχνης.

Όταν ήσουν μικρή ήθελες να γίνεις καλλιτέχνις, όπως οι παππούδες σου; Δεν τέθηκε ποτέ τέτοιο ερώτημα μέσα μου, τι ήθελα ή τι δεν ήθελα να γίνω, γιατί πάντα ζωγράφιζα και έφτιαχνα πράγματα. Δεν ήταν μια συνειδητή απόφαση, δεν είπα ποτέ «όταν μεγαλώσω, θα γίνω καλλιτέχνις». Ακόμα και τώρα δεν νιώθω ακριβώς «καλλιτέχνις», μάλλον λέω, «παίζω κουκλοθέατρο», είναι και αυτό μια πολυδιάστατη μορφή τέχνης που ενώνει διαφορετικά κομμάτια της, γλυπτική, κοστούμια, κατασκευή σκηνικών, μουσική, φωνές, ιστορίες που γίνονται σενάριο, αφίσες, ικανότητα να κουνάς τις μαριονέτες, σκηνοθεσία… δες πόσο πολλά. Πάντα με κάτι καταπιανόμουν, τα Χριστούγεννα όταν ήμουν μικρή, το σπίτι έμοιαζε με εργαστήρι, πάντα κάποιος έφτιαχνε κάτι να δωρίσει. Ήταν τρόπος ζωής. Παντού γύρω μου υπήρχαν αγαπημένα πρόσωπα που έφτιαχναν πράγματα, ζωγράφιζαν, σχεδίαζαν, έγραφαν, σκεπτόντουσαν, αντάλλασσαν ιδέες. Το ίδιο ζουν και τα παιδιά μου σήμερα. Η μητέρα μου έχει και εκείνη ταλέντο στη ζωγραφική. Οι γονείς της είναι επίσης ζωγράφοι, ο Dennis Gilbert, ο άλλος παππούς μου, 98 χρονών, ζωγραφίζει ακόμα. Ο Takis είχε και μια κόρη, την Anna Fell. Ήταν πολύ περήφανος για εκείνη. Η Anna είναι μια εξαιρετική μουσικός, με είχε μάλιστα μάθει να παίζω φλάουτο όταν ήμουν μικρή, καθώς ζούσε κι εκείνη στο Λονδίνο. Η μητέρα της ήταν κι αυτή αρκετά γνωστή ζωγράφος, η Sheila Fell.

> **Μου είχε πει μια φορά «*για να είσαι ευτυχισμένη πρέπει να νιώθεις ελεύθερη και για να νιώθεις ελεύθερη πρέπει να έχεις θάρρος*» κάτι το οποίο έχει χαραχθεί στη μνήμη μου**

Υπήρξε μια περίοδος της ζωής σου που είχες ασχοληθεί και με τη μόδα, ήσουν μοντέλο, έκανες εξώφυλλα περιοδικών… Ναι, όμως δεν ήταν και ιδιαίτερα μεγάλη. Ήμουν καλύτερο ζωγραφικό μοντέλο παρά μοντέλο μόδας. Ξεκίνησα στο Λονδίνο, όταν ήμουν 13 και μετά παράτησα το σχολείο και πήγα στο Παρίσι. Στα 16 μου. Έκανα εξώφυλλα για κάποια εφηβικά περιοδικά. Έκανα και κάποιες πασαρέλες, αλλά δεν ήμουν τόσο καλή εκεί. Ή περπατούσα με λάθος τρόπο ή θα έσπαζα ένα τακούνι λίγο πριν βγω, έχανα πάντα τη βούρτσα των μαλλιών μου, τα μαλλιά μου ήταν μονίμως μπερδεμένα, και ντρεπόμουν κιόλας πολύ! Άρα, όχι και ιδιαίτερα επιτυχημένη καριέρα. Ήμουν όμως πολύ καλή στο να ποζάρω και αρκετά δημοφιλής, γιατί μπορούσα να μείνω ακίνητη σαν άγαλμα για ώρες.

Σήμερα έχεις ένα κουκλοθέατρο μέσα σε ένα κόκκινο κλασικό εγγλέζικο λεωφορείο που πηγαίνει παντού… Την ιδέα την είχα από μικρό παιδί. Η Lilliane με είχε ρωτήσει όταν ήμουν 7 χρονών, θυμάμαι, «τι θέλεις να γίνεις όταν μεγαλώσεις», και της είχα πει, «θέλω να έχω ένα ιπτάμενο λεωφορείο-θέατρο με πολύ μεγάλα λευκά φτερά» και φυσικά μου είχε απαντήσει, «γιατί όχι! μπορείς να έχεις και να κάνεις τα πάντα, αρκεί να τα βάλεις στο μυαλό σου!» – δεν ξέχασα ποτέ την απάντησή της. Όταν γνώρισα τον σύζυγό μου Cesare Maschi, του είπα την ιδέα μου και εκείνος συμφώνησε αμέσως, «ας το κάνουμε». Αγόρασε λοιπόν ένα λεωφορείο και μαζί το μετατρέψαμε σε θέατρο (η ιδέα των φτερών βρίσκεται ακόμη στο στάδιο της επεξεργασίας!). Ήταν μια εξαιρετικά δύσκολη δουλειά. Το λεωφορείο ήταν εγκαταλειμμένο σε ένα χωράφι, χορταριασμένο και σκουριασμένο. Έπρεπε να ξηλώσουμε τα πάντα από μέσα, να το καθαρίσουμε, να το βάψουμε, να το διαμορφώσουμε, να κάνουμε τις απαραίτητες μετατροπές, να το κάνουμε όμορφο ξανά. Και τώρα περιοδεύουμε σε πλατείες, πάρκα, φεστιβάλ, σε καλλιτεχνικά events, σχολεία, και παίζουμε κουκλοθέατρο. Μέσα στα σχέδιά μας είναι να κάνουμε μια παγκόσμια περιοδεία κάποια στιγμή.

Τέλεια, σε περιμένουμε και στην Ελλάδα! Athena, κάτι τελευταίο, αν σε ρωτούσε κάποιος ποια δουλειά σού αρέσει περισσότερο, της Lilliane ή του Takis, τι θα απαντούσες; Το φως, η επιστήμη, η ενέργεια είναι άξονες βασικοί στη δουλειά και των δύο, τα έργα τους είναι γεμάτα ποίηση διαχρονική, είναι πηγή έμπνευσης για όλους εμάς τους υπόλοιπους. Η Lilliane δουλεύει ασταμάτητα και σκέφτεται πάντα καινούργιες όμορφες ιδέες για να κάνει το αδύνατο, δυνατό. Το ίδιο έκανε και ο Takis. Έκανε τον άνθρωπο να πετάξει! Όταν χρειάστηκε να πάω τον γιο μου στο νοσοκομείο St Thomas στο Λονδίνο κάποια στιγμή που αρρώστησε, η όλη εμπειρία ήταν, ας μου επιτραπεί, υπέροχη, καθώς στη μεγάλη αίθουσα αναμονής υπήρχε ένα μεγαλειώδες κοάν, ένα πανέμορφο, τεράστιο γλυπτό με μπλε και κόκκινα χρώματα που χρησίμευε και ως τσουλήθρα! Τι φανταστική ιδέα, όλα τα άρρωστα παιδάκια, χαμογελαστά και ευτυχισμένα, γλιστρούσαν στη μαγική τσουλήθρα της Lilliane. Στην Tate Modern, στην τελευταία έκθεση του Takis, ο κόσμος περπατούσε χαζεύοντας φώτα που αναβόσβηναν και χαμογελούσε, ευφραινόταν, γελούσε. Όταν βλέπω τους σηματοδότες των τρένων να αναβοσβήνουν, τους κλείνω κι εγώ το μάτι, αναγνωρίζοντας σε αυτούς κάτι όμορφο. Τα γλυπτά του Takis όχι μόνο χορεύουν, αλλά τραγουδούν κιόλας!
Όταν ο Takis αρρώστησε βαριά, με ρώτησε, κάποια στιγμή, αν πεθαίνει. Ποτέ δεν θα πεθάνεις, του απάντησα, θα ζήσεις για πάντα, θα ζεις μέσα από τα πανέμορφα έργα σου.
Σε ένα από τα τελευταία emails μου του έγραφα:
«Πολυαγαπημένε μου Takis,
Μαθαίνω ότι η υγεία σου καλυτερεύει και γίνεσαι κάθε μέρα πιο δυνατός. Φανταστικά νέα, με κάνουν πολύ χαρούμενη. Θα χτυπήσω στο μπράτσο μου στα ελληνικά τη φράση που μου έλεγες: "Όλα είναι στο μυαλό μας"»!
A

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Όπερα • Κύκλος Ελληνική Μουσική
Παραγγελία της ΕΛΣ για τα 80 χρόνια της • Πρώτη παγκόσμια παρουσίαση

8, 15, 22 · ΜΑΡ · 2020

ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ – ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ

Ποιητικό κείμενο: **Βαγγέλης Χατζηγιαννίδης**, βασισμένο στο ομώνυμο μυθιστόρημα του **Εμμανουήλ Ροΐδη** • Μουσική διεύθυνση: **Στάθης Σούλης** • Σκηνοθεσία: **Δημήτρης Καραντζάς** • Σκηνικά: **Εύα Μανιδάκη** • Κοστούμια: **Ιωάννα Τσάμη** • Φωτισμοί: **Αλέκος Αναστασίου** • Κινησιολογία: **Τάσος Καραχάλιος** • Διεύθυνση χορωδίας: **Αγαθάγγελος Γεωργακάτος** | Πάπισσα Ιωάννα: **Χρύσα Μαλιαμάνη** • Φρουμέντιος / Φλώρος: **Διονύσης Σούρμπης** | Με την **Ορχήστρα**, τη **Χορωδία** και **Μονωδούς** της **ΕΛΣ**

Ώρα έναρξης 18.30
Εισιτήρια από 15€ • Προπώληση: 213 0885 700

nationalopera.gr, ticketservices.gr, tickets.public.gr

STAVROS NIARCHOS FOUNDATION CULTURAL CENTER
ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ

ΜΕΓΑΣ ΔΩΡΗΤΗΣ ΕΛΣ / ΔΩΡΗΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ
ΙΣΝ/SNF ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ STAVROS NIARCHOS FOUNDATION

ΧΟΡΗΓΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΩΝ AEGEAN
CREATIVE PARTNER ZEUS·DIONE
ΠΑΓΙΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ Eurolife ERB INSURANCE GROUP
TECHNOLOGY PARTNER CENTIVA
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ
ΧΟΡΗΓΟΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ INGLOT L'ORÉAL
ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ο Θοδωρής Αναγνωστόπουλος κάνει την επιστήμη trendy

Το «Celebrity Science» είναι η φρέσκια εκπομπή στο YouTube με καταξιωμένους επιστήμονες, stand up comedians και celebrities να συνομιλούν για επιστημονικά θέματα

Του ΜΑΝΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ

Το βιογραφικό του είναι εντυπωσιακό. Σπούδασε Βιολογία και έχει διδακτορικό στη Γενετική από το Kings College London. Από το 2013 έως το 2017 ήταν ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Υποτρόφων Ωνάση, μεταξύ άλλων δραστηριοτήτων. Είναι πρόεδρος και συνιδρυτής της Κοινωνικής Επιχείρησης SciCo, στόχος της οποίας είναι η προώθηση της επιστήμης μέσω καινοτόμων τρόπων στο ευρύ κοινό, ενώ έχει και διεθνή δράση.

Ο Θοδωρής Αναγνωστόπουλος, μαζί με την ομάδα SciCo (από το Science και Communication), έναν οργανισμό με στόχο την εκλαΐκευση και προώθηση της επιστήμης στην κοινωνία, έχουν δώσει μεγάλο μέρος της ενέργειας και της καρδιάς τους τα τελευταία χρόνια με μια σειρά από projects, όπως ενδεικτικά το αγαπημένο σε πολλούς **Athens Science Festival**, το οποίο θα πραγματοποιηθεί για 7η συνεχή χρονιά στην Τεχνόπολη τον Απρίλιο του 2020, το Mind the Lab στο Βερολίνο, τη Μαδρίτη και το Εδιμβούργο, το Fireathon (το πρώτο στην Ελλάδα «Citizen Science» project για την πρόληψη και καταπολέμηση των πυρκαγιών) και την ενδυνάμωση των εφήβων μέσω των δύο προγραμμάτων STEM «Generation Next» και «STEM Stars Greece». Ακόμα το πιο νέο «Celebrity Science», την εκπομπή στο YouTube η οποία προσεγγίζει την επιστημονική γνώση με τρόπο ελκυστικό, κατανοητό και-εν τέλει απολαυστικό με καλεσμένους καταξιωμένους επιστήμονες, stand up comedians και celebrities -πρόσωπα γνωστά από την τηλεόραση, το διαδίκτυο και τον καλλιτεχνικό χώρο, οι οποίοι συνομιλούν για επιστημονικά θέματα και παίζουν ενδιαφέροντα παιχνίδια. Αλλά τρέχουν πολλά ακόμα.

Θοδωρή, πώς προέκυψε το «Celebrity Science»; Με την ομάδα SciCo, η οποία αν και μικρή διαθέτει ένα μεγάλο δίκτυο εξωτερικών συνεργατών, επιστήμονες, καλλιτέχνες, ηθοποιούς, ακαδημαϊκούς κ.ά. ασχολούμαστε με το πώς θα κάνουμε πιο προσιτή την επιστήμη στο ευρύ κοινό. Για να το πετύχουμε, έχουμε, μεταξύ άλλων, κάνει μία σειρά από φεστιβάλ επιστήμης όπως το Athens Science Festival, αλλά και τα αντίστοιχα στην Πάτρα, τη Λάρισα, τη Λεμεσό της Κύπρου και από φέτος και στα Ιωάννινα. Το βασικό συμπέρασμα από τη διοργάνωση των παραπάνω στο οποίο φτάσαμε κατά την αξιολόγησή τους, είναι ότι το 80% των επισκεπτών που προσελκύουμε είναι ήδη εξοικειωμένοι με τις επιστήμες. Άρα καταλάβαμε πως αν έχουμε ως στόχο την καλλιέργεια του επιστημονικού εγγραμματισμού ή έστω πιο απλά να κάνουμε φιλική την επιστήμη, τότε οι μέθοδοι που προανέφερα μάλλον δεν είναι οι πιο κατάλληλοι. Διότι προσκαλούμε κόσμο που την κάνει κέφι ήδη. Έτσι, σκεφτήκαμε μια ιδέα η οποία να στηρίζεται σε τρία στοιχεία: πρώτον να είναι ψηφιακή και άρα να διαχέεται σε πολύ περισσότερο κόσμο, δεύτερον να έχει στοιχεία κωμωδίας και άρα είναι προσιτή/διασκεδαστική και τρίτον να συμμετέχουν δημοφιλή άτομα (celebrities) που έχουν μεγάλο κοινό. Αυτό το τρίπτυχο είναι και το «DNA» του «Celebrity Science». Προσκαλώντας celebrities, γνωστά άτομα από τον καλλιτεχνικό χώρο, το χώρο του αθλητισμού ή και το χώρο του διαδικτύου, μπορούμε να προσελκύσουμε κόσμο στην επιστήμη, να τον ενημερώσουμε και να τον εκπαιδεύσουμε. Έτσι, λοιπόν, προέκυψε το «Celebrity Science» που συν-δημιουργήσαμε με το Γιάννη Σαρακατσάνη, σκηνοθέτη, ηθοποιό, καταξιωμένο στον χώρο της κωμωδίας και του body theater.

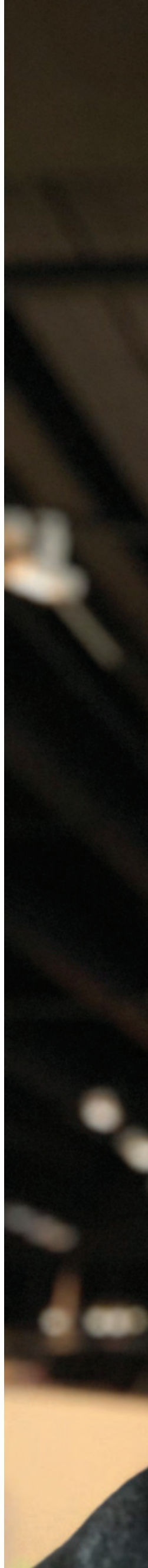
Πώς λειτουργεί το «Celebrity Science», η εκπομπή στο YouTube; Σε κάθε επεισόδιο έχουμε δύο καλεσμένους: έναν/μία celebrity και έναν/μια επιστήμονα. Κάθε φορά επιλέγουμε μία συγκεκριμένη θεματική, για παράδειγμα «η ζωή σε έναν διαστημικό σταθμό», «αστρονομία», «γενετική μηχανική», «artificial intelligence» κ.ά. Ανάλογα με το θέμα προσκαλούμε τον κατάλληλο επιστήμονα και βάζουμε τους celebrities να παίζουν παιχνίδια γνώσεων, όπως παιχνίδια πολλαπλών επιλογών, taboo λέξεων και διάφορα άλλα. Τις σωστές απαντήσεις αφού τελειώσει την προσπάθειά του ο celebrity, τις δίνει ο επιστήμονας. Σε όλα τα επεισόδια γελάμε πολύ κάνοντας την κάθε εκπομπή εκτός από επιμορφωτική και διασκεδαστική. Μέχρι στιγμής έχουμε ανεβάσει 8 επεισόδια με συμμετέχοντες τον Mikeius, τον Ζήση Ρούμπο, τον Λάμπρο Φισφή, τον Γιώργο Χατζηπαύλου, τη Λυδία Παπαϊωάννου, τον Βύρωνα Θεοδωρόπουλο, την Τζένη Μελιτά και τη Μαίρη Σινατσάκη. Από την πλευρά των επιστημόνων τον Clay Anderson, έναν αστροναύτη της NASA τον «Αστρόνιο», έναν YouTuber που μιλάει για την αστρονομία), τη Μυρτάνη Πιερρή, επίκουρο καθηγήτρια στο πανεπιστήμιο της Λευκωσίας, την Ελένη Κοντογιάννη γνωστή εμβρυολόγο και άλλους. Αυτά τα επεισόδια έχουν δεκάδες χιλιάδες views.

Θα κάνετε και νέα γυρίσματα για το «Celebrity Science» στο επερχόμενο Athens Science Festival; Ο κόσμος θα έχει την ευκαιρία να παρακολουθήσει ζωντανά τρία live shows τα οποία θα αναρτήσουμε στη συνέχεια και στο YouTube κανάλι μας. Το Athens Science Festival είναι το μεγάλο φεστιβάλ επιστήμης και τεχνολογίας και το πραγματοποιούμε για έβδομη διαδοχική χρονιά στην Τεχνόπολη, από την 1η ως την 5η Απριλίου 2020. Το συνδιοργανώνουμε με το British Council και την Τεχνόπολη του Δήμου Αθηναίων. Η φετινή θεματική μας είναι γύρω από την Τεχνητή Νοημοσύνη (Artificial Intelligence) και θα περιλαμβάνει τον ελληνικό τελικό του διαγωνισμού «STEM Stars Greece», ο οποίος θα αναδείξει τις δύο ομάδες που θα εκπροσωπήσουν την Ελλάδα στο International Science and Engineering Fair (ISEF) στην Αμερική τον Μάιο. Κάθε φεστιβάλ είναι μια «γιορτή γνώσης», έχει διαδραστικά εκθέματα, σεμινάρια για ενήλικες, εργαστήρια για παιδιά, stand up comedy, εκθέματα που αφορούν τη σύνδεση της τέχνης με την επιστήμη, προσκεκλημένους ομιλητές από όλο τον κόσμο κ.ά. Φέτος, αναμένουμε και πάλι περίπου 20.000 επισκέπτες εκ των οποίων 8.000 μαθητές σχολείων.

Ποιος είναι ο αντίκτυπος ενός φεστιβάλ επιστήμης; Αυτή είναι ωραία ερώτηση γιατί πάντα θέλεις σε ένα κοινωνικό εγχείρημα να αξιολογείς ποιος είναι ο λεγόμενος αντίκτυπος της δουλειάς σου. Αυτός συνήθως μετριέται με ερωτηματολόγια πριν ή αφού το επισκεφτεί κάποιος. Εν τούτοις, χωρίς να έχουμε ποσοτικά στοιχεία, μπορώ να κάνω την εξής διαπίστωση: είναι πραγματικά χαρμόσυνο να βλέπεις τον κόσμο να έρχεται και να διασκεδάζει, να ψυχαγωγείται σε ένα φεστιβάλ γνώσης και επιστήμης. Ο κόσμος κάθεται κατά μέσο όρο 2,5-3 ώρες. Δεν είναι κάτι εύκολο, δεν είναι φεστιβάλ μπέργκερ ή μουσικής. Είναι κάτι που του ζητάς του άλλου να εμπλακεί νοητικά με αυτό που του δίνεις. Και μόνο το γεγονός ότι έχεις εκεί 20 χιλιάδες κόσμο και κάθεται τόσες ώρες, είναι επιτυχία. Επίσης το γεγονός ότι ξεκινήσαμε από την Αθήνα και αυτή τη στιγμή έχουμε αιτήματα για τέτοιου είδους φεστιβάλ από 12 πόλεις και κωμοπόλεις της Ελλάδας δείχνει τον αντίκτυπο που έχει στην κοινωνία.

Έχετε φέρει και μεγάλη αλλαγή στο χώρο του STEM στην Ελλάδα. Πώς το πετύχατε αυτό; Τα οφέλη της βιωματικής εκπαίδευσης STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) είναι γνωστά από διεθνείς μελέτες εδώ και πολλά χρόνια. Προσπάθειες και στην Ελλάδα είχαν ήδη ξεκινήσει. Θέλαμε όμως και εμείς να δώσουμε το δικό μας στίγμα στο πεδίο αυτό. Πλέον υλοποιούμε μία σειρά από προγράμματα STEM εκτός και εντός σχολικών προγραμμάτων. Ξεκινήσαμε με το «STEMpowering Youth» το οποίο αργότερα μετονομάσθηκε σε «Generation Next». Το πρόγραμμα αυτό έχει στόχο να ενδυναμώσει εκπαιδευτικούς και εφήβους, κυρίως σε απομακρυσμένες περιοχές της Ελλάδας και μη προνομιούχες. Έχουμε πάει στη Θράκη, στα Δωδεκάνησα, στην Κρήτη, στην Ήπειρο και σε σημεία που δεν είναι εύκολη η πρόσβαση ιδίως το χειμώνα. Εκεί προσπαθούμε να δημιουργήσουμε εφήβους-εφευρέτες. Εφευρέτες, οι οποίοι δημιουργούν τεχνολογικές καινοτομίες που επιλύουν τοπικά κοινωνικά προβλήματα. Για παράδειγμα, ένα παιδί από την Ξάνθη είχε φτιάξει γυαλιά για την τυφλή γιαγιά του, με σένσορα που αντιλαμβάνεται τα εμπόδια και ενημερώνει τον χρήστη. Μια άλλη ομάδα στην Κάλυμνο κατασκεύασε ένα drone το οποίο είναι φορητό φαρμακείο για να πηγαίνει σε δυσπρόσιτες περιοχές. Πλέον το «Generation Next», μία ψηφιακή πλατφόρμα με δωρεάν πρόσβαση για όλους, δίνει τις παραπάνω δυνατότητες σε όλους τους νέους της Ελλάδας. Το έργο αυτό υποστηρίζεται από το Ίδρυμα Vodafone.
Ένα δεύτερο έργο που μόλις ξεκινήσαμε με την υποστήριξη της Αμερικανικής Πρεσβείας στην Ελλάδα είναι το «STEM Stars Greece». Εδώ οι καλύτερες μαθητικές ομάδες εφήβων έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν με τις εργασίες τους ή τα project τους στο μεγαλύτερο φεστιβάλ STEM του κόσμου, το ISEF (International Science and Engineering Fair) στις ΗΠΑ.
Αυτά τα προγράμματα πλέον τα έχει αγκαλιάσει όλη η Ελλάδα. Είμαστε πολύ υπερήφανοι που έχουμε συνεισφέρει, και μπορούν πράγματι να φέρουν μεγάλη αλλαγή στη χώρα μας. Εμείς στην πράξη με την εκπαίδευση STEM δεν προσπαθούμε να τους κάνουμε όλους επιστήμονες. Όλα τα επαγγέλματα είναι πολύ χρήσιμα. Προσπαθούμε όμως να βοηθήσουμε να ενισχυθεί στα νέα παιδιά ένας δημιουργικός τρόπος σκέψης, το πώς να επιλύουν προβλήματα και πώς να δουλεύουν συλλογικά. Η επόμενή μας πρόκληση στο χώρο είναι το ότι έχουμε κληθεί δύο μεγάλους οργανισμούς σε αναπτυσσόμενες χώρες να αναλάβουμε τη βιωματική εκπαίδευση STEM σε εθνικό επίπεδο. Αυτό εκτιμούμε ότι θα έχει μεγάλο κοινωνικό αντίκτυπο. A

www.athens voice.gr
Διαβάστε όλο το κείμενο

Μαζί με την ομάδα SciCo, έχει κάνει μια σειρά από projects, όπως ενδεικτικά το αγαπημένο Athens Science Festival, το οποίο θα πραγματοποιηθεί για 7η συνεχή χρονιά στην Τεχνόπολη

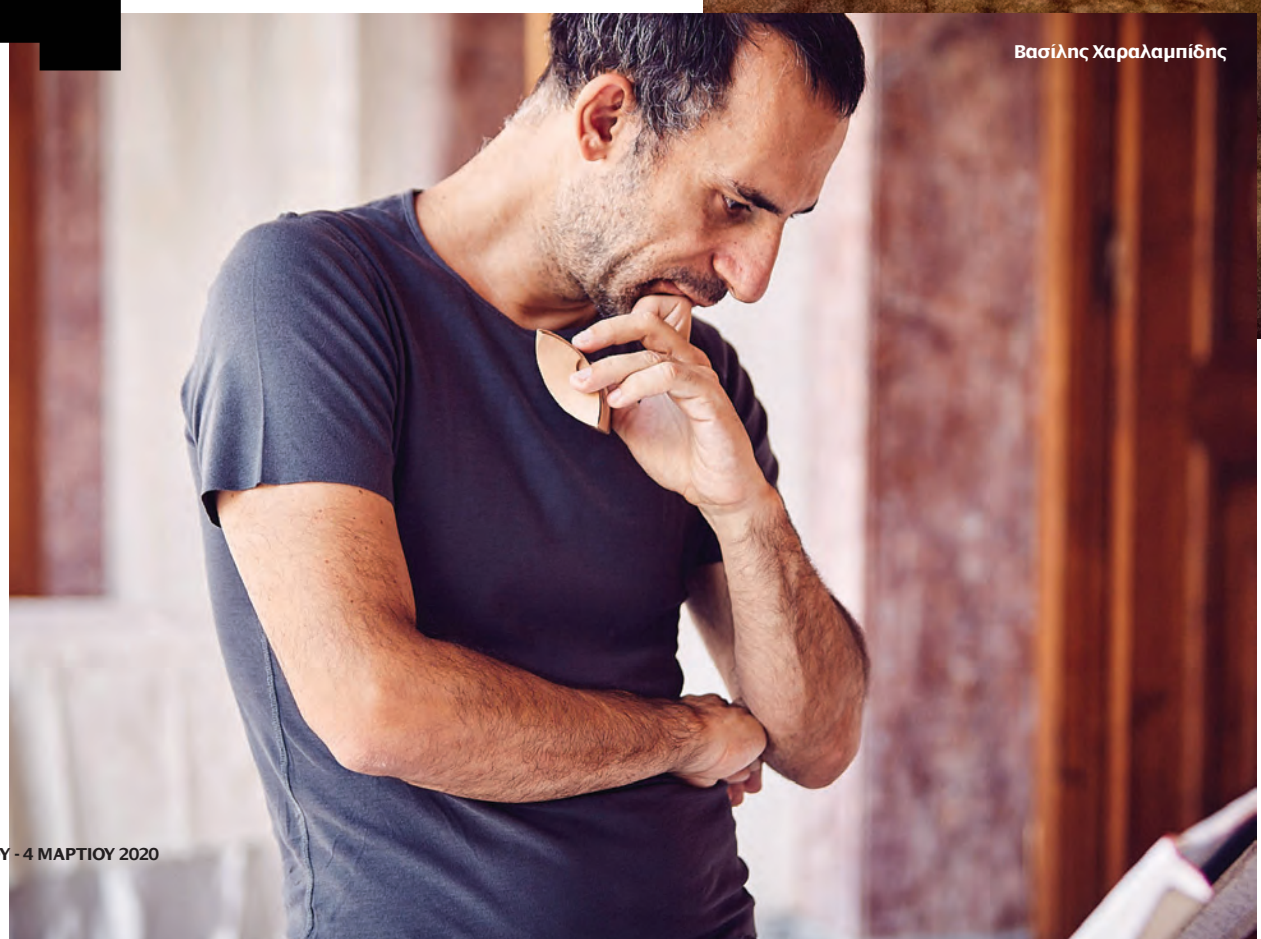
ΓΕΡΑΝΙ

Στη γειτονιά που θα τα δεις όλα

Συνηθισμένος τίτλος εφημερίδας το 2008: *«Άβατο το γκέτο της Γερανίου».* Τα ίδια γράφονται και σήμερα, απλώς το επίκεντρο μεταφέρθηκε παραπέρα, στη Μενάνδρου. Εκεί πραγματοποιείται και φέτος η δράση *«Γεράνι Δημιουργική Γειτονιά».* Με αφορμή αυτήν, ο διευθυντής του Bios, Βασίλης Χαραλαμπίδης, μιλάει στην ATHENS VOICE για τη γειτονιά, τα χαρακτηριστικά της και τους ανθρώπους της.

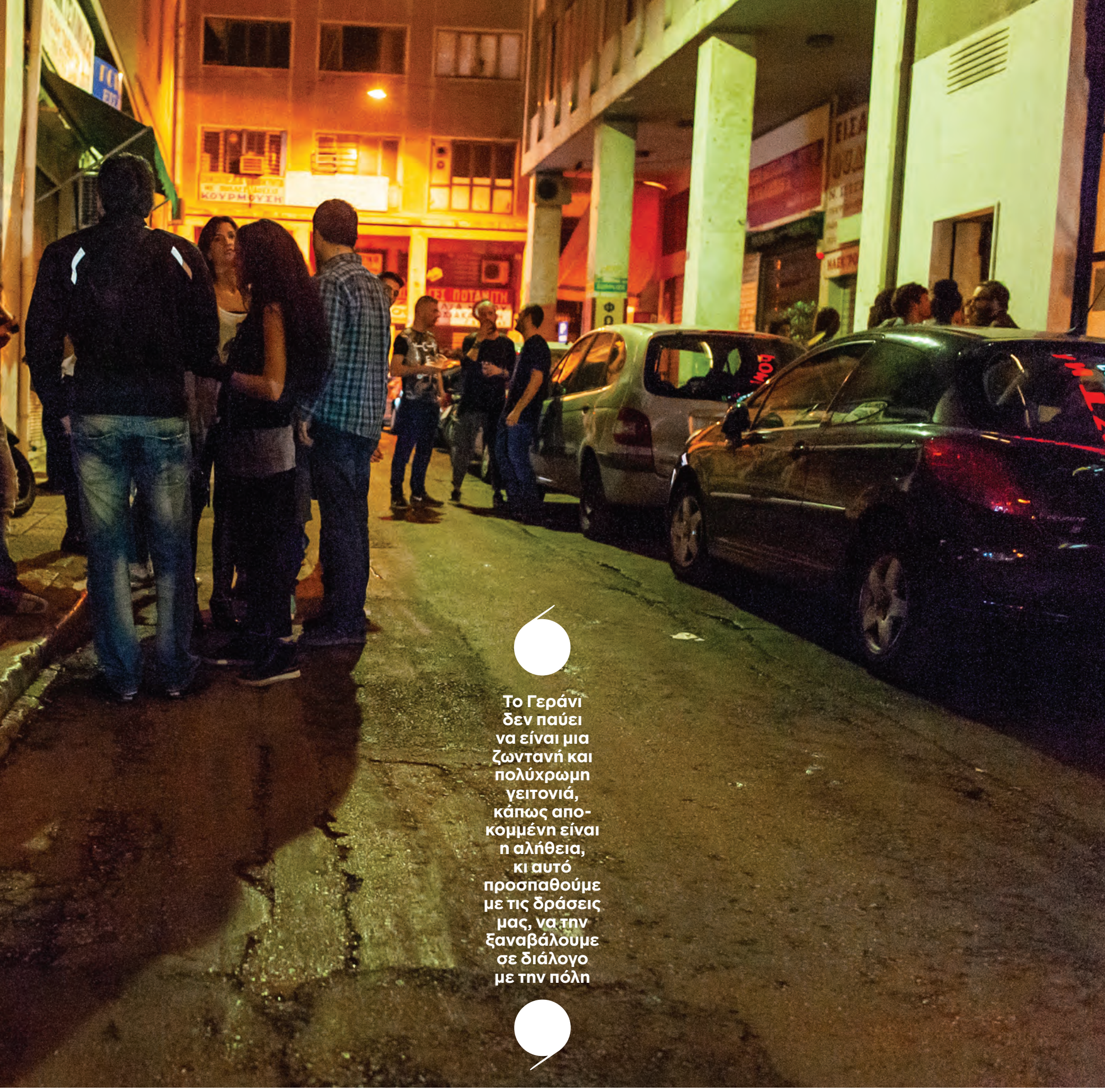
Του **ΤΑΚΗ ΣΚΡΙΒΑΝΟΥ**
Φωτό: **ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ**

Βασίλης Χαραλαμπίδης

Ο Βασίλης Χαραλαμπίδης ζει τα τελευταία χρόνια σε ένα δρόμο κάτω από το δημαρχείο της Αθήνας, στον όγδοο όροφο μιας πολυκατοικίας. Είναι ο ένας από τους δύο κατοίκους του κτιρίου, μαζί με άλλο ένα άτομο που μένει στον πρώτο. Τον ρωτάω αν είναι λιγάκι φοβιστικό και λέει όχι. Μάλλον έχει συνηθίσει τη γειτονιά, αφού έχει γεννηθεί στο κέντρο της πόλης και τους δρόμους κάτω από την Ομόνοια τους περπατάει εδώ και πολλά χρόνια. Από την ίδρυση του *Bios*,

Το Γεράνι δεν παύει να είναι μια ζωντανή και πολύχρωμη γειτονιά, κάπως αποκομμένη είναι η αλήθεια, κι αυτό προσπαθούμε με τις δράσεις μας, να την ξαναβάλουμε σε διάλογο με την πόλη

του οποίου είναι γενικός διευθυντής, το 2003, αλλά και πολύ περισσότερο του *Ρομάντσο*, που βρίσκεται εδώ, στην Αναξαγόρα 3, ένα στενάκι ανάμεσα στις οδούς Γερανίου και Σοφοκλέους. Εδώ τριγύρω μπορεί να τα δει κανείς όλα. Κάθε μέρα στήνεται μια άτυπη αγορά. Ένας ψαράς απλώνει κάτω στο πεζοδρόμιο της Αναξαγόρα ψάρια και τα πουλάει. Ένας άλλος παρκάρει στο πεζοδρόμιο και στο πορτ μπαγκάζ έχει μέσα χύμα κρέατα και αυτά προς πώληση. Κι ένας τρίτος έρχεται πότε-πότε με ζωντανά κοτόπουλα και τα σφάζει επιτόπου μπροστά σου. *«Στο Γεράνι θα δει κανείς εικόνες που δεν θα συναντήσει σε άλλες περιοχές της Αθήνας. Υπάρχει παραβατικότητα, μέσα από το εμπόριο ναρκωτικών, τσιγάρων κ.λπ., αλλά αυτή η παραβατικότητα δεν προέρχεται από τον πυρήνα της γειτονιάς, αλλά από ανθρώπους που έρχονται εδώ για αυτές τις δραστηριότητες. Το Γεράνι, όμως, δεν παύει να είναι μια ζωντανή και πολύχρωμη γειτονιά, κάπως αποκομμένη είναι η αλήθεια, κι αυτό προσπαθούμε με τις δράσεις μας, να την ξαναβάλουμε σε διάλογο με την πόλη»*, λέει ο Βασίλης.

Να προμηθευτείτε τον χάρτη με όλα τα tips της περιοχής

«Ήταν κάποια στιγμή στα 10 χρόνια του Bios, στην κορύφωση της κρίσης, όταν σκεφτήκαμε ότι θα έπρεπε να κάνουμε κάτι συμβολικό για την πόλη μας. Ψάχνοντας τι θα ήταν αυτό, έπεσε στα χέρια μου μια έρευνα του Υπουργείου Περιβάλλοντος που έλεγε ότι το Γεράνι ήταν το πρώτο άτυπο γκέτο της Αθήνας. Παράλληλα, εκείνη την εποχή υπήρχε μια αλλαγή για τους ανθρώπους που ασχολούνταν με τα δημιουργικά επαγγέλματα, γραφίστες, φωτογράφοι, αρχιτέκτονες κ.λπ., οι οποίοι ψάχνονταν πώς θα επιβιώσουν. Στο μεταξύ, περνώντας εγώ από την Αναξαγόρα αρκετές φορές για να πάω στο Bios και έχοντας το background του γραφίστα, είχα προσέξει την εντυπωσιακή επιγραφή του Ρομάντσο. Το κτίριο νοικιαζόταν και αποφασίσαμε να το πάρουμε, σε μια εποχή που όλοι μας έλεγαν ότι αυτό που θέλαμε να κάνουμε ήταν τελείως παράλογο. Σήμερα στο Ρομάντσο λειτουργούν 57 διαφορετικές δημιουργικές επιχειρήσεις. Οι άνθρωποι γνωρίζονται και συνεργάζονται. Για ▶

ΓΕΡΑΝΙ

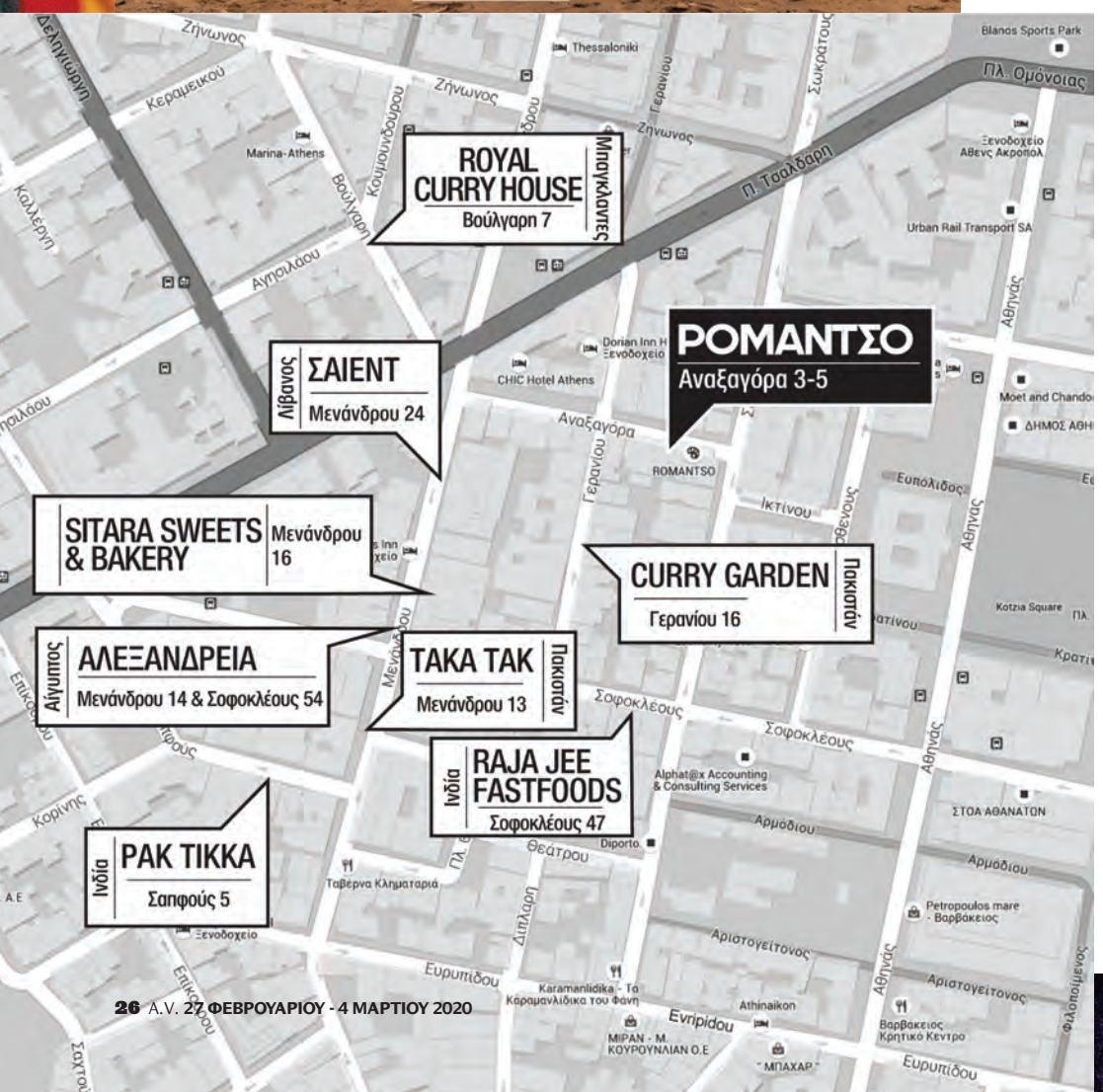

παράδειγμα, ένας δημοσιογράφος κάποια στιγμή θα χρειαστεί βοήθεια με τις φωτογραφίες, ένας γραφίστας θα θέλει ένα κείμενο. Εδώ, επίσης, γίνονται οι συνελεύσεις της γειτονιάς, από ανθρώπους που ζουν ή εργάζονται στην περιοχή, μετανάστες κάνουν τις γιορτές τους, είμαστε κάπως σαν ένας συνδετικός κρίκος».

Το αποκορύφωμα των φετινών εκδηλώσεων θα είναι το **We take the streets**, σε συνεργασία με την Generation 2.0 RED, την 1η Μαρτίου, με πολυεθνικές κουζίνες, μπαζάρ με πολύχρωμα υφάσματα και χειροποίητες δημιουργίες, μουσικές γύρω από το αφρικάνικο groove και ψυχεδέλειες, από το μεσημέρι έως αργά το βράδυ. Επίσης, θα μοιράζεται κι ένας χάρτης για το τι μπορεί να κάνει κανείς εδώ τριγύρω. *«Τα παλιά μπακαλομανάβικα, με τα βαρέλια γεμάτα ελιές, τώρα βγάζουν και φαγητό. Και κάποια παστουρματζίδικα, επίσης. Υπάρχουν εξωτικά εστιατόρια, πακιστανικά, μπαγκλαντεσιανά, κινέζικα, όπου μπορεί ο ιδιοκτήτης να μη μιλάει καν ελληνικά, αλλά και παραδοσιακές cult ελληνικές ταβέρνες, μικρά κουτούκια ξεχασμένα στο χρόνο. Οι γεύσεις είναι υπέροχες και το φαγητό πάμφθηνο. Όλα αυτά θα τα συμπεριλάβουμε στον χάρτη, μαζί με διάφορα άλλα tips»*, λέει ο Βασίλης Χαραλαμπίδης.

Τηλεφωνώντας στον δήμο, προσποιούμενος άλλον, για να ανάψουν τα φώτα του δρόμου

Το Γεράνι είναι η περιοχή που περικλείεται από τις οδούς Πειραιώς, Αθηνάς, Ευρυπίδου και Επικούρου. Τις δεκαετίες του '50 και του '60 ήταν το κέντρο της εσωτερικής μετανάστευσης και στη συνέχεια των χρόνων της εξωτερικής. Εδώ είχαν τα γραφεία τους οι εφημερίδες *Καθημερινή*, *Βραδυνή*, *Ριζοσπάστης*, *Αθηναϊκή*, τα περιοδικά *Πάνθεον*, *Βεντέτα*, το *Ρομάντσο* φυσικά. *«Όταν ήρθαμε, τίποτα δεν ήταν εύκολο, η Αναξαγόρα έμοιαζε με χωματερή. Έτσι, το πρώτο που έπρεπε να κάνουμε ήταν να φτιάξουμε τον δημόσιο φωτισμό, γιατί τη νύχτα παντού επικρατούσε ένα σκοτάδι, και να καθαρίσουμε τα σκουπίδια. Παίρναμε τηλέφωνο στις υπηρεσίες και δεν έδινε κανείς σημασία, έπρεπε να βρούμε άλλους ευφάνταστους τρόπους. Χρειάστηκε αρκετές φορές να προσποιηθώ ότι τηλεφωνώ εκ μέρους του γραφείου δημάρχου και να ζητήσω να λυθεί κάποιο πρόβλημα, για να υπάρξει αποτέλεσμα. Αφού φέραμε τα πράγματα σε ένα λογαριασμό, σκεφτήκαμε ότι ένα μεγάλο πρόβλημα της περιοχής ήταν ότι είχε ξεχαστεί το όνομά της, όλοι την αποκαλούσαν ως το κάτω ιστορικό εμπορικό κέντρο, αντί για Γεράνι. Θεωρήσαμε, λοιπόν, ότι το πρώτο πράγμα που θα έπρεπε να κάνουμε για να αποκτήσει ταυτότητα η γειτονιά και να ζωντανέψει ξανά, ήταν να θυμίσουμε το όνομά της. Έτσι ξεκίνησαν από το 2014 οι εκδηλώσεις "Γεράνι Δημιουργική Γειτονιά"».* Στις φετινές εκδηλώσεις συμμετέχουν καλλιτέχνες από τη Ρωσία, τη Γαλλία και το Ισραήλ, φιλοξενείται το Queer Festival, θα γίνει έκθεση νέων designers και πολλά ακόμη που μπορείτε να δείτε στην ιστοσελίδα ή στο Facebook του Ρομάντσο (*Romantso.gr*). Μέσα στα χρόνια έχουν γίνει διάφορα ευφάνταστα πράγματα. Καθώς υπάρχουν πολλά πακιστανικά μπαρμπέρικα και οι Πακιστανοί έχουν το κούρεμα και το ξύρισμα πολύ ενταγμένα στην κουλτούρα τους, χρησιμοποιώντας διάφορες εξεζητημένες τεχνικές, μια φορά καλέστηκαν trendy κομμωτές σε μια σύμπραξη με τους Πακιστανούς για ανταλλαγή τεχνογνωσίας. Μια άλλη φορά, στο *Ατενέ*, το διάσημο κουστουμάδικο των παλαιότερων δεκαετιών, στη συμβολή των οδών Λυκούργου και Αθηνάς, παρηκμασμένο πια, ήρθαν νέοι Έλληνες σχεδιαστές για να δώσουν μια πιο σύγχρονη άποψη, ενώ γίνονταν και ξεναγήσεις στο χώρο του πολυκαταστήματος που διαθέτει και σήμερα ένα μεγάλο στοκ από vintage ρούχα του '70. Ρωτάω τον Βασίλη πόσο «προσβάσιμη», πόσο ασφαλής είναι η περιοχή για να περάσει κανείς. Λέει ότι *«το καφέ μπαρ του Ρομάντσο λειτουργεί κάθε βράδυ έως τις 2.30 κι ο κόσμος είναι έξω στον δρόμο. Περπατώντας κανείς σήμερα στο Γεράνι θα έχει την αίσθηση ότι βρίσκεται σε μια χώρα της Ανατολής. Για κάποιον που δεν έχει συνηθίσει μια τέτοια εικόνα, ίσως του δημιουργηθεί μια αίσθηση ανασφάλειας, η οποία όμως δεν έχει καμία βάση.* Κι εκδηλώσεις σαν αυτές είναι *μια αφορμή συνάντησης και διαπολιτισμικής ανταλλαγής με στόχο την καλύτερη ενημέρωση, την ομαλή συνύπαρξη και φυσικά την εξομάλυνση και καλυτέρευση της σημερινής πραγματικότητας για όλες τις κοινωνικές ομάδες, όχι μόνο εδώ, αλλά σε όλη την πόλη».* A

We Take The Streets

Είναι το τρίτο *We Take The Streets* από το Ρομάντσο και το Generation 2.0 RED, ένα γιορτινό μπαζάρ που θέλει να φέρει κοντά όλες τις γωνιές του κόσμου, με φαγητά που δεν έχετε ξαναδοκιμάσει, παραδοσιακές φορεσιές που δεν έχετε ξαναδεί, πολύχρωμα υφάσματα, χειροποίητες δημιουργίες, χορό και επιτόπια εργαστήρια, δημιουργώντας ένα πολυπολιτισμικό γλέντι.

Δράσεις

Φαγητό
- Αιθιοπική κοινότητα
- Σενεγαλέζικη κοινότητα
- Ουκρανική κοινότητα
- The Syrian & Greek Youth Forum

Bazaar
- Mamadoo
- Σενεγαλέζικη κοινότητα
- Ουκρανική κοινότητα
- Syrian & Greek Youth Forum
- XENIOS

Workshops
- **Εργαστήριο παραδοσιακής ουκρανικής κούκλας**
- **Dabkeh performance** / 17.00. Θα πραγματοποιηθεί εργαστήριο Dabkeh, ενός παραδοσιακού χορού από τη Συρία.
- **AFROfitness** / 18.15. Το AFROfitness είναι ένα πρόγραμμα γυμναστικής που συνδυάζει παραδοσιακές αφρικανικές χορευτικές κινήσεις έντασης και διάρκειας με σύγχρονες χορευτικές κινήσεις.
- **Hip Hop Class** / 20.00. Ο Mikel (aka Chocolate Muffin) θα πραγματοποιήσει εργαστήριο Hip-Hop. Powered by Anasa Cultural Center/Πολιτιστικό Κέντρο Αφρικανικής Τέχνης και Πολιτισμού.

Την Κυριακή 1 Μαρτίου, 15.00-23.00, με ελεύθερη είσοδο. Χορηγός επικοινωνίας η **ATHENS VOICE**.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές: Δέσποινα Ξενάκη (Α.Μ. ΣΟΕΛ 14161)
Μιχάλης Καραβάς (Α.Μ. ΣΟΕΛ 13371)
Ελεγκτική Εταιρία: Deloitte Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών
Τύπος έκθεσης ελέγχου ελεγκτών: Με σύμφωνη γνώμη
Ημερομηνία έκδοσης έκθεσης ελέγχου: 17 Φεβρουαρίου 2020
Διεύθυνση Διαδικτύου: www.bankofgreece.gr

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019
ΕΤΟΣ ΕΝΕΝΗΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
(σε ευρώ)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	31.12.2019	31.12.2018
1. Χρυσός και απαιτήσεις σε χρυσό	**6.544.316.802**	**5.390.195.138**
2. Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ	**2.700.269.631**	**2.483.673.145**
2.1 Απαιτήσεις έναντι του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ)	720.713.956	702.267.928
2.2 Καταθέσεις σε τράπεζες, χρεόγραφα, δάνεια και λοιπές απαιτήσεις	1.979.555.675	1.781.405.220
3. Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ	**228.868.488**	**320.388.447**
3.1 Απαιτήσεις έναντι της γενικής κυβέρνησης	19.475.008	16.359.029
3.2 Λοιπές απαιτήσεις	209.393.480	304.029.418
4. Απαιτήσεις σε ευρώ έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ	**23.170**	**521.741**
4.1 Καταθέσεις σε τράπεζες, χρεόγραφα και δάνεια	23.170	521.741
4.2 Απαιτήσεις που απορρέουν από πιστωτικές διευκολύνσεις στο πλαίσιο του ΜΣΙ II	0	0
5. Δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα ζώνης ευρώ σχετιζόμενα με πράξεις νομισματικής πολιτικής	**7.661.000.000**	**10.123.400.000**
5.1 Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	51.000.000	958.400.000
5.2 Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	7.600.000.000	9.105.000.000
5.3 Αντιστρεπτές πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	0	0
5.4 Διορθωτικές αντιστρεπτές πράξεις	0	0
5.5 Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης	0	60.000.000
5.6 Πιστώσεις για την κάλυψη περιθωρίων	0	0
6. Λοιπές απαιτήσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ	**1.828.428**	**947.532.869**
7. Χρεόγραφα σε ευρώ κατοίκων ζώνης ευρώ	**75.075.229.320**	**76.536.148.136**
7.1 Χρεόγραφα που διακρατούνται για σκοπούς νομισματικής πολιτικής	63.909.382.552	64.908.555.192
7.2 Λοιπά χρεόγραφα σε ευρώ κατοίκων ζώνης ευρώ	11.165.846.768	11.627.592.944
8. Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις σε ευρώ έναντι της γενικής κυβέρνησης	**4.863.576.750**	**5.295.537.932**
9. Απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος	**9.978.878.494**	**5.963.874.072**
9.1 Συμμετοχή στο κεφάλαιο, τα αποθεματικά και τις προβλέψεις της ΕΚΤ	472.980.896	564.755.496
9.2 Απαιτήσεις από τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ	1.002.089.435	1.178.260.606
9.3 Καθαρές απαιτήσεις που απορρέουν από την κατανομή, εντός του Ευρωσυστήματος, των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ	8.456.772.990	4.133.664.050
9.4 Καθαρές απαιτήσεις που απορρέουν από τα υπόλοιπα του λογαριασμού δοσοληψιών με το ΣΣΚΤ (TARGET2)	0	0
9.5 Λοιπές απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος (καθαρές)	46.035.173	87.293.920
10. Στοιχεία ενεργητικού υπό τακτοποίηση	**0**	**0**
11. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	**2.110.926.323**	**2.101.918.610**
11.1 Κεφαλαιακά ζώνης ευρώ	51.696.946	56.780.853
11.2 Ενσώματα και ασώματα πάγια στοιχεία ενεργητικού	546.599.990	561.412.923
11.3 Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	104.832.057	101.614.906
11.4 Διαφορές αναπροσαρμογής της αξίας πράξεων εκτός ισολογισμού	2.040.409	62.905
11.5 Δεδουλευμένα έσοδα και προπληρωθέντα έξοδα	828.922.126	819.046.810
11.6 Λοιπά στοιχεία	577.034.785	563.000.213
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	**109.154.917.216**	**109.163.190.093**

ΠΑΘΗΤΙΚΟ	31.12.2019	31.12.2018
1. Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία	**29.539.154.700**	**32.717.386.050**
2. Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής	**9.108.199.191**	**6.942.079.203**
2.1 Τρεχούμενοι λογαριασμοί (περιλαμβανομένων των υποχρεωτικών καταθέσεων)	9.108.199.191	2.819.079.203
2.2 Διευκόλυνση απεριόριστης κατάθεσης	0	4.030.000.000
2.3 Καταθέσεις προθεσμίας	0	0
2.4 Αντιστρεπτές πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	0	0
2.5 Καταθέσεις για την κάλυψη περιθωρίων	0	93.000.000
3. Λοιπές υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ	**0**	**0**
4. Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι λοιπών κατοίκων ζώνης ευρώ	**27.421.848.711**	**24.953.984.581**
4.1 Γενική κυβέρνηση	25.930.712.804	23.516.798.954
4.2 Λοιπές υποχρεώσεις	1.491.135.907	1.435.185.607
5. Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ	**2.466.433.379**	**2.395.526.690**
6. Υποχρεώσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ	**741.439.347**	**714.999.931**
7. Υποχρεώσεις σε συνάλλαγμα έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ	**2.578**	**2.529**
7.1 Καταθέσεις και λοιπές υποχρεώσεις	2.578	2.529
7.2 Υποχρεώσεις που απορρέουν από πιστωτικές διευκολύνσεις στο πλαίσιο του ΜΣΙ II	0	0
8. Λογαριασμός ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων του ΔΝΤ	**0**	**0**
9. Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος	**25.658.087.094**	**28.596.286.346**
9.1 Υποχρεώσεις συνδεόμενες με την έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ	0	0
9.2 Καθαρές υποχρεώσεις που απορρέουν από την κατανομή, εντός του Ευρωσυστήματος, των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ	0	0
9.3 Καθαρές υποχρεώσεις που απορρέουν από τα υπόλοιπα του λογαριασμού δοσοληψιών με το ΣΣΚΤ (TARGET2)	25.658.087.094	28.596.286.346
9.4 Λοιπές υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος (καθαρές)	0	0
10. Στοιχεία παθητικού υπό τακτοποίηση	**548.823**	**1.985.586**
11. Λοιπές υποχρεώσεις	**931.257.299**	**770.434.515**
11.1 Διαφορές αναπροσαρμογής της αξίας πράξεων εκτός ισολογισμού	0	37.766
11.2 Δεδουλευμένα έξοδα και προεισπραχθέντα έσοδα	66.916.406	47.212.839
11.3 Λοιπά στοιχεία	864.340.893	723.183.910
12. Προβλέψεις	**7.797.365.401**	**7.805.756.379**
13. Λογαριασμοί αναπροσαρμογής	**4.847.400.108**	**3.671.010.783**
14. Μετοχικό κεφάλαιο και αποθεματικά	**643.180.585**	**593.735.514**
14.1 Μετοχικό κεφάλαιο	111.243.362	111.243.362
14.2 Τακτικό αποθεματικό	111.243.362	111.243.362
14.3 Έκτακτο αποθεματικό	134.500.000	84.500.000
14.4 Ειδικά αποθεματικά από την αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων	284.890.789	285.443.789
14.5 Λοιπά ειδικά αποθεματικά	1.303.072	1.305.001
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	**109.154.917.216**	**109.163.190.093**

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΚΤΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (ΤΑΞΕΩΣ)	31.12.2019	31.12.2018
1. Τίτλοι του Ελληνικού Δημοσίου από τη διαχείριση του "Κοινού Κεφαλαίου Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και Ασφαλιστικών Φορέων" σύμφωνα με τον ν. 2468/97	42.848.846.348	42.000.135.348
2. Τίτλοι του Ελληνικού Δημοσίου και λοιπά χρεόγραφα από τη διαχείριση και θεματοφυλαξία κεφαλαίων δημόσιων οργανισμών, ασφαλιστικών φορέων και ιδιωτών	4.488.903.130	4.340.621.093
3. Περιουσιακά στοιχεία αποδεκτά από το Ευρωσύστημα ως εξασφάλιση για πράξεις νομισματικής πολιτικής και παροχή ενδοημερήσιας ρευστότητας	17.332.193.717	13.768.457.281
4. Περιουσιακά στοιχεία αποδεκτά από την Τράπεζα της Ελλάδος ως εξασφάλιση για πράξεις έκτακτης παροχής ρευστότητας προς τα πιστωτικά ιδρύματα	0	11.788.827.794
5. Λοιποί λογαριασμοί τάξεως	10.405.850.542	15.328.728.889
ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΑΞΕΩΣ	**75.176.593.737**	**87.224.770.405**

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος καταρτίζονται, σύμφωνα με το άρθρο 54Α του Καταστατικού της, με βάση τους λογιστικούς κανόνες και τις λογιστικές μεθόδους, που ισχύουν κάθε φορά για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), όπως καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Για τα θέματα που τυχόν δεν καλύπτονται από τους κανόνες και τις οδηγίες της ΕΚΤ ή που η εφαρμογή τους δεν είναι υποχρεωτική αλλά συνιστώμενη, ακολουθούνται είτε οι διατάξεις της ΕΚΤ είτε οι διατάξεις του Καταστατικού της Τράπεζας σε συνδυασμό προς τον ν. 4548/2018 "Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών" και τον ν. 4308/2014 "Ελληνικό Λογιστικό Πρότυπο, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις" στο μέτρο που δεν αντιβαίνουν τις διατάξεις του Καταστατικού.
2. Η αξία του χρυσού έχει υπολογιστεί με βάση την τιμή σε ευρώ ανά ουγγιά χρυσού της 31ης Δεκεμβρίου 2019, όπως αυτή καθορίστηκε από την ΕΚΤ: 1.354,104 ευρώ ανά ουγγιά, έναντι 1.120,961 ευρώ της 31ης Δεκεμβρίου 2018.
3. Οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις σε συνάλλαγμα έχουν αποτιμηθεί με βάση τις ισοτιμίες του ευρώ έναντι των ξένων νομισμάτων της 31ης Δεκεμβρίου 2019, όπως αυτές καθορίστηκαν από την ΕΚΤ.
4. Η αξία των χρεογράφων (εκτός αυτών που προέκυπτε να διακρατηθούν μέχρι τη λήξη τους, των μη εμπορεύσιμων τίτλων και των χρεογράφων που διακρατούνται για σκοπούς νομισματικής πολιτικής) έχει υπολογιστεί με βάση τις μέσες αγοραίες τιμές της 31ης Δεκεμβρίου 2019. Τα εμπορεύσιμα χρεόγραφα που πρόκειται να διακρατηθούν μέχρι τη λήξη τους, οι μη εμπορεύσιμοι τίτλοι καθώς και τα χρεόγραφα που διακρατούνται για σκοπούς νομισματικής πολιτικής αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος και υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης της αξίας τους.
5. Στις προβλέψεις της Τράπεζας περιλαμβάνονται: πρόβλεψη έναντι χρηματοοικονομικών και λειτουργικών κινδύνων, πρόβλεψη για παροχές προς ασφαλισμένους, καθώς και ειδικές προβλέψεις για πιθανούς κινδύνους εκμετάλλευσης, έκτακτες ζημίες και επισφαλείς απαιτήσεις. Στις ειδικές προβλέψεις έχει σχηματιστεί επαρκής πρόβλεψη για την κάλυψη έκκρεμων αγωγών κατά της Τράπεζας σε περίπτωση ενδεχόμενης ήττας τους.
6. Στους λοιπούς λογαριασμούς τάξεως παρακολουθούνται: η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου προς το ΔΝΤ από κατανομές ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων, καθώς και η υπαναχωρητική εποταλή που έχει εκδοθεί από το Ελληνικό Δημόσιο προς το ΔΝΤ για το ανεξόφλητο μέρος των δανείων που έχει λάβει. Στις 31.12.2019 το ύψος της υπαναχωρητικής επιστολής ήταν 4,6 δισεκ. SDR, με ισόποσο 6,8 δισεκ. ευρώ.
7. Ορισμένα στοιχεία των αποτελεσμάτων της χρήσεως 2018 αναταξινομήθηκαν ώστε να είναι συγκρίσιμα με τα αντίστοιχα της χρήσεως 2019.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 2019

	2019	2018
	(σε ευρώ)	
1. Καθαροί τόκοι - έσοδα	**835.656.387**	**961.179.432**
1.1 Τόκοι - έσοδα	851.121.956	961.277.610
1.2 Τόκοι - έξοδα	-15.465.569	-98.178
2. Καθαρό αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις, ζημιές απομείωσης και προβλέψεις για κινδύνους	**56.819.536**	**29.524.438**
2.1 Πραγματοποιηθέντα κέρδη από χρηματοοικονομικές πράξεις	56.819.536	29.524.438
2.2 Ζημιές απομείωσης χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και θέσεων	-1.963.703	-7.346.535
2.3 Μεταφορά από πρόβλεψη έναντι χρηματοοικονομικών κινδύνων	1.963.703	7.346.535
3. Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	**103.550.649**	**88.075.677**
3.1 Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	107.203.411	91.810.322
3.2 Έξοδα για αμοιβές και προμήθειες	-3.652.762	-3.734.645
4. Έσοδα από μετοχές και συμμετοχές	**134.754.766**	**56.812.050**
5. Καθαρό αποτέλεσμα από τη συγκέντρωση και την αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος	**14.563.443**	**50.209.184**
6. Λοιπά έσοδα	**20.678.060**	**13.621.675**
Σύνολο καθαρών εσόδων	**1.166.022.841**	**1.199.422.456**
7. Δαπάνες προσωπικού και συντταξιοδοτικών παροχών	**-824.338.330**	**-264.085.640**
8. Λοιπές δαπάνες διαχείρισης	**-53.848.358**	**-67.838.799**
9. Αποσβέσεις ενσώματων και ασώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού	**-11.858.174**	**-12.541.221**
10. Δαπάνες για τον έλεγχο του χρηματοπιστωτικού συστήματος	**-1.720.177**	**-784.390**
11. Προβλέψεις	**568.055.696**	**-196.570.926**
Σύνολο εξόδων	**-323.709.343**	**-541.820.976**
ΚΕΡΔΗ ΧΡΗΣΕΩΣ	**842.313.498**	**657.601.480**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΚΕΡΔΩΝ
(Άρθρο 71 του Καταστατικού)

	2019	2018
	(σε ευρώ)	
Κέρδη χρήσεως	842.313.498	657.601.480
Μέρισμα προς καταβολή χρήσεως 2019 (0,6720 ευρώ ανά μετοχή σε 19.864.886 μετοχές)	-13.349.203	-9.477.934
Φόρος μερισμάτων (συντελεστής 29%, άρθρα 47 και 58 του ν. 4172/2013, όπως ισχύουν)	0	-3.871.269
Έκτακτο αποθεματικό	-50.000.000	0
Υπόλοιπο περιεχόμενο στο Ελληνικό Δημόσιο	-778.964.295	-644.252.277
	0	0
Επιστροφή φόρου (*)	18.955.869	-
Ποσά προς καταβολή χρήσεως 2018	-3.871.269	-
Ποσά προς καταβολή χρήσεων 2014-2017	-15.084.600	-
	0	-

(*) Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 116/2019 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Τμήμα Β'), η οποία έγινε αποδεκτή από την Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (εγκύκλιος Ε.2107/12.06.2019), το διανεμηθέντα μερίσματα συγκεκριμένων νομικών προσώπων, μεταξύ των οποίων και η Τράπεζα της Ελλάδος, πρέπει να φορολογούνται ως κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα και άρθρο 47 παρ. 1 του ν. 4172/2013 (ΦΕΚ Α' 167) αναλόγως από 1.1.2014. Κατόπιν τούτου, τα ποσά που, κατά συμμόρφωση προς προηγούμενες οδηγίες της Φορολογικής Διοίκησης (αγκλική Εγκύκλιος ΠΟΛ 1059/2015), είχαν καταβληθεί για φόρους κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα (άρθρα 47 παρ. 1 του ν. 4172/2013) χρήσεων 2014-2018, θα αποδοθούν στους δικαιούχους μετόχους.

Αθήνα, 17 Φεβρουαρίου 2020

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ — ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ — ΜΑΡΙΑ ΠΑΓΩΝΗ

Και πάλι live στην Αθήνα, μετά από 28 χρόνια!

Les Négresses Vertes

Les Négresses Vertes, το γαλλικό γκρουπ με τις πολυ-εθνικές επιρροές, επιστρέφει στην Αθήνα για μία «ακουστική πανκ» συναυλία

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ** *(panikoval500@gmail.com)*

Φωτό: *LUC MANAGO I HANSLUCAS*

Όταν πρωτογνωρίσαμε τις «Πρασινες Νεγρες» είχαμε ήδη ανοίξει διάπλατα τις πόρτες της μουσικής στις έθνικ επιρροές και θέλαμε κάτι καινούργιο αλλά με έναν, ας πούμε, παλιό τρόπο. Οι Négresses Vertes δημιούργησαν σχεδόν ένα δικό τους είδος, ένα ξέφρενο, κεφάτο πανκ παιγμένο α λα γαλλικά, σαν σε καμπαρέ, με τσιγγάνικη διάθεση, μεσογειακό ταπεραμέντο, αφρικανική σκόνη, τη συνείδηση των προαστίων και άψογο στιλ στα κοστούμια τους, ένα killer look με αέρα τζαζ κλαμπ.

Με ονομασία – αναφορά στο περιβόητο έργο «Η πράσινη κυρία» του Vladimir Grigoryevich Tretchikoff, ένα από τα πιο γνωστά και δημοφιλή έργα του 20ού αιώνα και δίνοντας μία αρτίστικη πλευρά στο προφίλ τους, έκαναν παράλληλα και ένα σχόλιο εναντίον του ρατσισμού. Κάτι που τους έκανε ακόμα πιο δημοφιλείς, ανατρεπτικούς και ζωηρούς. Στη συναυλία τους στο Ρόδον, πριν 28 χρόνια, έκαναν μία εκρηκτική εμφάνιση με κομμάτια όπως *Zobi la mouche, Voila l'été, Sous le soleil de bodega, Face à la mer,* που ακόμα παίζονται και ξεσηκώνουν ραδιόφωνα, πάρτι σε πόλεις και θάλασσες, το καινούργιο κοινό στις μεγάλες πόλεις που τους γνωρίζει σαν μία παρακαταθήκη από το παρελθόν που ποτέ δεν άλλαξε. Και τώρα, ενώ είμαστε έτοιμοι να ξαναζήσουμε εκείνη τη βραδιά του 1992, στείλαμε στον Stefane Mellino, κιθαρίστα και βασικό τραγουδιστή του γκρουπ, μερικές ερωτήσεις.

Είμαι σίγουρος ότι σας έχουν ρωτήσει πολλές φορές αλλά δεν μπορώ να αντισταθώ: Γιατί «Vertes»; Vertes σημαίνει πράσινο, και το πράσινο σημαίνει ελπίδα. Κρατήστε την ελπίδα με τη μουσική των Négresses Vertes. Δώσαμε στο γκρουπ το όνομα «Πράσινες Νέγρες» για να δείξουμε τη σουρεαλιστική άποψη της μπάντας σε θέματα όπως ο ρατσισμός.

Μπορείτε να μου δώσετε ένα τοπ-10 των πιο χαρακτηριστικών πραγμάτων που περιγράφουν τους Les Négresses Vertes; Οι Négresses Vertes θα μπορούσαν να είναι μία γέφυρα ανάμεσα στην Αλγερία, το Μέμφις, τη Σεβίλλη, το Παρίσι, με επιρροές από συγκροτήματα όπως οι Clash, οι The Beat, ο Khaled, ο Camaron, οι The meters, η Edith Piaf… ή πόλεις όπως το Λονδίνο και η Ρώμη…

Πώς ήταν η εναλλακτική μουσική σκηνή στο Παρίσι όταν σχηματίστηκαν οι Négresses Vertes, πίσω στο 1987, και πώς άλλαξε μέσα σε αυτά τα χρόνια; Η εναλλακτική μουσική σκηνή στο Παρίσι το 1987 ήταν η αρχή μιας νέας μουσικής ενέργειας, που ζούσε την ύπαρξή της χωρίς κανένα κόμπλεξ και υπερασπίζοντας το δικό της τρόπο στο να είσαι καλλιτέχνης ή να έχεις συγκρότημα. Μέσα σε αυτά τα χρόνια, αυτό το κίνημα εξαφανίστηκε εξαιτίας των δισκογραφικών εταιρειών που δεν τους ενδιαφέρει πλέον αυτό. Σήμερα έχουν διακόψει κάθε καλλιτεχνική εξέλιξη και το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι ο τρόπος να πλουτίσουν ακόμα πιο γρήγορα.

Εσείς πώς εξελιχθήκατε σαν γκρουπ από το 1987 μέχρι σήμερα; Είναι γνωστό ότι είχαμε μία διάρκεια από το 1987 μέχρι το 2001 οπότε και κάναμε μία διακοπή για 17 χρόνια. Τώρα έχουμε επανέλθει και γιορτάζουμε το πρώτο μας άλμπουμ, το *Mlah*. Στη διάρκεια όλων αυτών των χρόνων, ο καθένας μας ασχολήθηκε με τα δικά του, προσωπικά μουσικά πρότζεκτ ή δουλεύαμε για άλλους καλλιτέχνες. Όλες αυτές οι εμπειρίες έχουν κάνει την μπάντα ακόμα πιο δυνατή σήμερα.

Πώς επηρέασε το Παρίσι το μουσικό σας στιλ; Ζούσαμε όλοι στο Παρίσι και μερικοί από εμάς ήμασταν γέννημα θρέμμα Παριζιάνοι.

Είσαστε περισσότερο ethnic ή πανκ; Ίσως το πανκ να ήταν το χρώμα του Παρισιού εκείνη την περίοδο αλλά οι μουσικές επιρροές του κάθε μέλους του γκρουπ ήταν έθνικ. Δεν μπορούμε να διαλέξουμε απόλυτα ανάμεσα σε αυτά τα δύο. Είμαστε, ταυτόχρονα, ένα μιξ από ροκ, πάνκ, μεσογειακό μουσικό στιλ και γαλλικό τραγούδι chanson. Στο παρελθόν, ο βρετανικός τύπος μάς είχε χαρακτηρίσει «gitans du rock» (τσιγγάνους του ροκ), παγκόσμιο ροκ ή και ακουστικό πανκ, αυτά που πραγματικά είμαστε…

Πιστεύετε ότι η world music έχει κάποιο συγκεκριμένο μήνυμα έτσι όπως γίνεται σήμερα; Και είναι αυτό το μήνυμα το ίδιο που ήταν και πίσω στα 80ς; Είναι εντελώς το ίδιο πράγμα και σήμερα. World music είναι οτιδήποτε δεν προέρχεται από την Αγγλία ή την Αμερική ή αποτελείται από αρκετά διαφορετικά μουσικά στιλ.

Πιστεύετε ότι είστε πιο πολιτικοποιημένοι στη μουσική σας και ως γκρουπ σήμερα; Δεν είμαστε πολιτικοποιημένοι με την έννοια ότι τα μέλη του συγκροτήματος δεν έχουν συγκεκριμένη πολιτική ταυτότητα. Είμαστε ελεύθεροι, ανεξάρτητοι στις ιδέες μας. Το μόνο μήνυμα που περνάμε, βρίσκεται στα τραγούδια μας.

Ποιοι ακριβώς είναι οι οπαδοί σας; Το έχετε βρει ποτέ; Οι οπαδοί μας είναι κυρίως κόσμος που μας ήξερε από τις συναυλίες μας, τις περιοδείες μας, τα τραγούδια και τους δίσκους μας. Τώρα που είμαστε πάλι πίσω στη σκηνή, βλέπουμε τους ίδιους και μερικές φορές και τα παιδιά τους μαζί. Οι Négresses Vertes τώρα πια είναι μία multi-generation μπάντα.

Έχετε παίξει ποτέ σε αφρικανικές και αραβικές χώρες; Και ποιο ήταν το πιο ασυνήθιστο, παράξενο ή επικίνδυνο πράγμα που σας έχει συμβεί στις περιοδείες σας; Έχουμε παίξει μόνο μία φορά στη Βηρυτό το 1992, τρεις μήνες μετά τη λήξη του εμφυλίου πολέμου στο Λίβανο, στο αμερικάνικο πανεπιστήμιο εκεί. Παίξαμε με ένα παλιό ηχητικό σύστημα του 1975. Για εμάς ήταν καταπληκτικό να βλέπουμε και να νιώθουμε όλη εκείνη την ενέργεια του κόσμου εκεί που ποτέ δεν είχαν ζήσει την ειρήνη, ποτέ δεν είχαν δει συναυλία, ζώντας σε ερείπια και είχαν όλη αυτή την όρεξη να ξαναχτίσουν τη ζωή τους, να χαρούν τη ζωή και τη μουσική. Είναι κάτι που θα το θυμόμαστε για πάντα.

Σχεδιάζετε να κυκλοφορήσετε καινούργιο υλικό σύντομα; Δεν θα το έλεγα, για την ώρα. Είμαστε πολύ απασχολημένοι με την περιοδεία. Παίζουμε συνέχεια από τον Φεβρουάριο του 2018 και θα συνεχίσουμε μέχρι το 2021… Αλλά επειδή είμαστε και μουσικοί, νιώθουμε ότι είμαστε ανοιχτοί στην έμπνευση. Οπότε, θα δούμε…

Μια και είσαστε ένα πραγματικά «μεσογειακό» συγκρότημα, υπάρχουν καθόλου ελληνικά στοιχεία στη μουσική σας; Σαν μεσογειακό συγκρότημα έχουμε πολλές επιρροές και η ελληνική μουσική είναι μέρος αυτών, όπως και η ισπανική, η ιταλική και η γαλλική.

Πώς διατηρείτε αυτή τη δύναμη και την ενέργεια που χαρακτηρίζει τη μουσική και τα live σας; Υπάρχει κάποιο μυστικό; Νιώθετε την ίδια ενέργεια που είχατε και πίσω, στις αρχές σας; Το μυστικό μας είναι τα τραγούδια που είναι γεμάτα ατόφια ενέργεια. Αυτή η ενέργεια μάς έκανε να επιστρέψουμε στη σκηνή και να παίξουμε τα τραγούδια του άλμπουμ *Mlah* που είναι γεμάτα από το πνεύμα των Negresses Vertes, να παίζουμε πανκ μουσική με ακουστικές κιθάρες και ακορντεόν.

Η τωρινή σύνθεση των Négresses Vertes;
Jean-Marie Paulus: Μπάσο, κύρια φωνητικά
Stefane Mellino: Κιθάρα, κύρια φωνητικά
Iza Mellino: Κρουστά, backing vocal
Matthieu Paulus: μπόνι, κύρια φωνητικά
Mich Ochowiak: Τρομπέτα, backing vocal
François Cizzko Tousch: Ακορντεόν, backing vocal
Matthieu Rabaté: Ντραμς

Έχετε μετρήσει ποτέ πόσες διαφορετικές εθνικότητες έχουν υπάρξει μέλη των Négresses Vertes; Όχι, να σου πω την αλήθεια. Είμαστε όλοι Γάλλοι. Το να είσαι Γάλλος σημαίνει να έχεις καταγωγή ιταλική, πολωνική, γερμανική, αλγερινή, όλα μαζί ταυτόχρονα.

Τι να περιμένουμε στην εμφάνισή σας στην Αθήνα; Χαιρόμαστε πολύ που θα ξαναπαίξουμε στην Αθήνα, 28 χρόνια μετά. Θα δώσουμε τα πάντα σε αυτή τη συναυλία. A

INFO
Την Παρασκευή 6 Μαρτίου, οι **Les Négresses Vertes** επιστρέφουν στην Αθήνα για να γιορτάσουν στο Gagarin 205, την 30ή επέτειο του Mlah, με χορηγό επικοινωνίας τον ATHENS VOICE Radio 102.5. Συντονιστείτε καθημερινά στον σταθμό της Αθήνας για να κερδίσετε προσκλήσεις.

Οι πόλεις μέσα από τον φακό του ΑΝΘΙΜΟΥ ΝΤΆΓΚΑ

Ένας street φωτογράφος που μας δίνει απρόσμενες εικόνες

Του ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ *(panikoval500@gmail.com)*

ΕΔΩ ΚΑΙ 4-5 ΧΡΟΝΙΑ μας έχουν εντυπωσιάσει οι φωτογραφίες του που δείχνουν σκηνές (αρχικά της Αθήνας, τώρα και άλλων πόλεων), σαν να έχουν βγει από ταινία. Ένας κόσμος που είναι σαν να συνεννοείται για να δώσει μπροστά του μια εικόνα σουρεαλιστική, με χιούμορ, ένα παιχνίδι που μας ξαφνιάζει. *«Αυτό κάνω»*, παραδέχεται ο Άνθιμος Ντάγκας γελώντας. *«Για μένα είναι ένα παιχνίδι οι φωτογραφίες μου. Ήθελα να φτάσω τους 20 χιλιάδες followers στο Instagram και το έκανα. Τώρα μπορεί να βρω κάτι άλλο».*

Η αλήθεια είναι ότι οι φωτογραφίες του παίρνουν χιλιάδες likes και αναπαράγονται αστραπιαία (όπως η πρόσφατη, από τη Νέα Υόρκη, με την ηλικιωμένη γυναίκα στον δρόμο που μοιάζει να βγαίνει λευκός καπνός από τα λευκά της μαλλιά). Ανακηρύσσονται «φωτογραφία της ημέρας» σε διεθνή sites, χαρίζουν έκπληξη, χαμόγελο, απορία. Πώς το κάνει;

«Θέλω να υπάρχει μια εξέλιξη στις φωτογραφίες μου κι εγώ να είμαι μέρος της. Το street photography έχει πολλά παρακλάδια. Ένα από αυτά, που προσπαθώ να κάνω εγώ, επηρεαζόμενος κιόλας από άλλους σύγχρονους φωτογράφους που παρακολουθώ τη δουλειά τους, είναι το λεγόμενο juxtaposition, ο συνδυασμός μίας ή και περισσότερων νοητών εικόνων, ταυτόχρονα. Μια 3-D εικόνα χωρίς layers. Να έχουν συνδυαστεί στην τύχη. Άνθρωποι, καταστάσεις, αντικείμενα, κίνηση. Αυτός είναι ο αυτοσκοπός μου πια. Οι φωτογραφίες μου θέλω να έχουν πάντα μέσα το χιούμορ. Επίσης, αποφεύγω να βγάζω φωτογραφίες χωρίς ήλιο. Θέλω ήλιο και όχι κλειστούς χώρους».

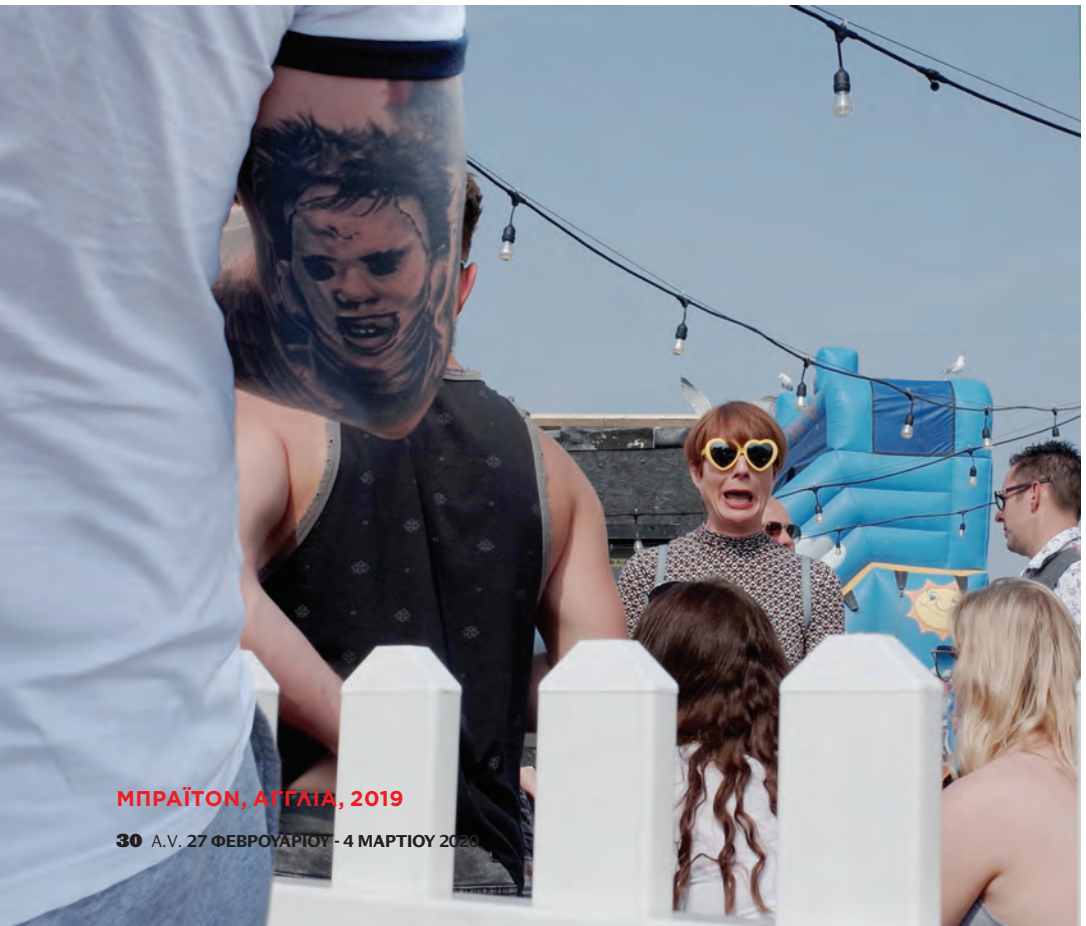
Οι πρώτες φωτογραφίες του Άνθιμου είχαν πιο σκοτεινά θέματα, πλανόδιους, ζητιάνους, άστεγους, ήταν ασπρόμαυρες σκηνές μιας σκληρής Αθήνας. *«Δεν ήταν αυτό που μου άρεσε»* λέει. *«Ήταν καθαρά μέχρι να συνειδητοποιήσω τι ψάχνω, τι θέλω. Ήταν το νηπιακό μου στάδιο».*
Τώρα, με νέα κάμερα και άλλο μάτι, βγαίνει τις φωτεινές μέρες και απαθανατίζει εικόνες ατόφιες και με απολαυστική «ιστορία», χωρίς μάλιστα να αντιμετωπίζει κανένα πρόβλημα από τους περίεργους περαστικούς. A

*Ακολουθήστε τον Άνθιμο Ντάγκα στο Instagram (@**daganth**). Οι φωτογραφίες του θα σας φτιάξουν τη μέρα.*

ΤΡΙΠΟΛΗ, 2019

ΠΑΡΓΑ, 2019

ΜΠΡΑΪΤΟΝ, ΑΓΓΛΙΑ, 2019

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, 2019

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2019

ΜΠΡΑΪΤΟΝ, ΑΓΓΛΙΑ, 2019

Ο Κωστής Νικηφοράκης παίζει το μουσικό «urban game» στα δάχτυλα

Του **ΜΑΝΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ** - Φωτό: **ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ**

Έχουμε φιλοξενήσει και σε άλλες περιπτώσεις τον Κωστή Νικηφοράκη και το DJ δίδυμο των Black Athena (Κωστής & Jo B) στις σελίδες της ATHENS VOICE. Πριν ένα χρόνο, μάλιστα, είχε δώσει το δικό του ID γράφοντας για τις αγαπημένες του αθηναϊκές γειτονιές. Από τότε μέχρι σήμερα ίσως κανείς δεν περίμενε την έκρηξη του trap ήχου και στην Ελλάδα. Μπορεί κάποιοι να ξινίσουν αλλά αυτή είναι η πραγματικότητα, με το τραπ –το πολύ ζωντανό αυτό κύτταρο του ραπ– να κυριαρχεί στα ελληνικά Youtube trends, digital streaming και πωλήσεις, με δεκάδες συναυλίες sold out και τους 15χρονους να ακούνε τα κομμάτια στο κινητό.

Τον Κωστή Νικηφοράκη τον γνωρίζουμε εδώ και χρόνια μέσα από το δίδυμο των Black Athena και μία σειρά από εκλεκτικά πάρτι, μετακλήσεις ξένων καλλιτεχνών που ποτέ δεν περίμενες ότι θα δεις στην Αθήνα και φυσικά μέσα από την ομώνυμη ραδιοφωνική εκπομπή που είναι «στον αέρα» για πάνω από 10 χρόνια (από πέρσι στον ATHENS VOICE Radio 102.5) και μας έχει μάθει ότι υπάρχει και κάτι πέρα από το παλιό ροκ της συντριπτικής πλειοψηφίας των ελληνικών ραδιοφώνων. Χιπ χοπ, future beats, trap, jungle, grime, electronic, όλα μέσα από το πρίσμα και γούστο των Black Athena. Τον τελευταίο χρόνο τον βρίσκουμε και πίσω από μια νέα προσπάθεια, τη νέα urban δισκογραφική με όνομα Jungle Juice.

Τι είναι το νεοσύστατο label Jungle Juice και πώς ξεκίνησε; Το Jungle Juice είναι ένα νέο label από την Cobalt Music το οποίο εστιάζει στο Rap, το RnB και το urban γενικότερα. Έχουμε ένα μικρό αλλά πολύ tight roster μέχρι στιγμής που περιλαμβάνει τον μοναδικο N.O.E., τον φοβερό και τρομερό iLLEOo, τον super ταλαντούχο Gio Melody, τον πολύ ανερχόμενο Moose και τον πολλά υποσχόμενο Koki από τη Θεσσαλονίκη. Πριν λίγες μέρες υπογράψαμε και με τον μυστηριώδη Nick The Villain - watch this space.

Τα beats και το trap κυριαρχούν «στο παιχνίδι» εντός και εκτός συνόρων. Πώς βλέπεις αυτό το φαινόμενο, ειδικά στην Ελλάδα; Ίσως ακουστεί κλισέ αλλά νομίζω πως ισχύει. Το beat αυτό μοιάζει σαν να είναι το νέο rock 'n' roll. Όπως το rock 'n' roll αποτέλεσε το βασικό συστατικό της pop μουσικής για περισσότερο από μισό αιώνα, έτσι και το trap νομίζω ότι αποτελεί και θα αποτελεί τη βάση για όλα τα ήδη μουσικής για κάποιο διάστημα. Είτε είναι pop, είτε είναι πιο dark, mainstream ή underground. Έχει να κάνει περισσότερο με το πώς η κουλτούρα αυτής της μουσικής έχει κατακλύσει τα πάντα, παρά με το beat ή το time signature αυτό καθαυτό. Μεγάλο ρόλο έχει παίξει το streaming, ο τρόπος δηλαδή με τον οποίο ακούμε πλέον μουσική, και βέβαια τα social και ιδιαίτερα το Instagram. Οι τελευταίες τάσεις, τα gang signs, ακόμα και το body language, διαδίδονται τη στιγμή που γεννιούνται. Ζούμε στην εποχή του live, έχω την αίσθηση ότι η μουσική κάποια στιγμή θα κυκλοφορεί μόνο live, τη στιγμή που γίνεται. Όπως λέγαμε με έναν φίλο πρόσφατα, «νιώθουμε σαν να ζούμε σε ένα παράλληλο σύμπαν, πότε δεν πιστεύαμε ότι αυτό που κάναμε τόσα χρόνια κάποια στιγμή θα γινόταν η ποπ μουσική του σήμερα».

Σε γνωρίζουμε εδώ και πολλά χρόνια μέσα από το δημιουργικό δίδυμο των Black Athena. Σε τι φάση βρίσκονται οι Black Athena αυτό το διάστημα; Όλη αυτή την εμπειρία που έχουμε αποκομίσει από το Black Athena, όλα αυτά τα χρόνια την επενδύουμε πλέον στο Jungle Juice. Εκατομμύρια ώρες πτήσης, εκατομμύρια tracks, δίσκοι... Είναι η φυσική εξέλιξη, νομίζω, και γίνεται πολύ οργανικά. «The Pain, The Love, The Clarity», που λέει και ο Skepta.

Ποιες οι στιγμές μέσα από αυτά τα χρόνια των Black Athena που έχετε να θυμόσαστε πιο πολύ; Εντάξει, είναι πολλές όλα αυτά τα χρόνια. Τα πάρτι, οι κυκλοφορίες, οι εκπομπές, οι συνεντεύξεις που έχουμε πάρει. Τι να πρωτοθυμηθώ από το garage set του Brackles live στην εκπομπή, τη συνέντευξη του Kool Keith, τον Jeru The Damaja, τον Floating Points... είναι πολλά. Νομίζω η στιγμή που βρέθηκαν ταυτόχρονα στο studio οι Mark Pritchard, Steve Spacek, Lovefingers και Lee Douglas ήταν μοναδική!

Ποιοι είναι οι αγαπημένοι σου Έλληνες καλλιτέχνες, πέραν αυτών με τους οποίους έχεις συνεργαστεί; Πέραν των δικών μας καλλιτεχνών στη Jungle Juice στους οποίους έχω τρελό respect, γι' αυτό και είμαστε στην ίδια ομάδα εξάλλου, μου αρέσει πολύ το vibe του Saske, το work ethic του Mad Clip, και έχω πολύ respect και για τον Skive. Τον γνώρισα πρόσφατα και ήταν σαν να γνωριζόμασταν χρόνια.

Ποια είναι τα συστατικά ενός καλού πάρτι μέσα από τη ματιά ενός DJ; Ένας ιδιαίτερος χώρος, ένα πολύ καλό ήχο σύστημα, ένας-μία πολύ καλός-ή DJ και, το κυριότερο, κόσμος που να διψάει για να περάσει καλά. Δεν το καταλαβαίνουν πολλοί το τελευταίο, είστε το βασικότερο στοιχείο του party. Όσο καλός και να είμαι εγώ, αν δεν είστε και εσείς μέσα μαζί μου, δεν πάμε πουθενά! Μπορείτε να ποζάρετε και να φλεξάρετε χορεύοντας, είναι πολύ πιο ελκυστικό.

Τι συμβουλή έχεις να δώσεις σε ένα νέο καλλιτέχνη ή μπάντα που θέλει «να την κάνει» στη μουσική βιομηχανία; Να δει πώς δουλεύει ο iLEEOo, ο N.O.E, ο Mad Clip, ο Gio Melody, οι τύποι είναι workaholics και δεν συμβιβάζονται με τίποτα λιγότερο από το καλύτερο. Αν και ο Kanye το χρησιμοποίησε σε μια από τις τρελές στιγμές του, μια από τις πολλές που δεν επικροτώ, θα του κλέψω τη φράση «dragon energy». Όταν βρίσκεσαι στο ίδιο δωμάτιο με αυτούς τους τύπους το νιώθεις, είναι νικητές και σε εμπνέουν να σπρώξεις τον εαυτό σου περισσότερο.

Τι να περιμένουμε από την Jungle Juice μέσα στο 2020; Θα αλλάξουμε το παιχνίδι, απλά... A

*Instagram @**junglejuicegr***

Πίσω από το label Jungle Juice και το δίδυμο Black Athena, ο ραδιοφωνικός παραγωγός του ATHENS VOICE Radio 102.5 μιλάει για την κυριαρχία του τραπ και του urban ήχου

102.5 ATHENS VOICE RADIO

Ακούμε την εκπομπή του Κωστή Νικηφοράκη, «Black Athena», κάθε Σάββατο και Κυριακή στον Athens Voice Radio 102.5 από τις 20.00 ως τις 22.00.

Η μουν ένα αγοροκόριτσο. Ψαχούλευα τα πάντα, είχα μεγάλη περιέργεια για τη ζωή, που δεν με έχει αφήσει μέχρι σήμερα. Αυτή με οδηγεί στο να ψάξω να διαβάσω το τάδε βιβλίο, να δοκιμάσω ένα νέο πιάτο στο εστιατόριο, μια καινούρια συνταγή, να γευτώ, να μυρίσω, να δω, να αντιληφθώ. Το είχα από πολύ μικρή και αυτό πλούτισε έναν ανήσυχο χαρακτήρα.

» Είχα μια πολύ καλή, ιδιαίτερη και πλούσια σε εμπειρίες παιδική ηλικία. Οι γονείς μου ήταν δάσκαλοι και έπαιρναν συχνά μεταθέσεις. Έζησα σε χωριά και κωμοπόλεις της Βόρειας Ελλάδας, μέσα στην ελευθερία, περιτριγυρισμένη από φύση, ζώα, χωράφια, αλάνες.

» Έγινα εσωτερική μετανάστρια, από Θεσσαλονίκη κατέβηκα στην Αθήνα, σε μια πόλη όπου άντε να ήξερα δυο-τρεις ανθρώπους, έχοντας την ενέργεια του ξένου, του πρόσφυγα, του ανθρώπου που έπρεπε να επιβιώσει. Συνάδελφοι Αθηναίοι ήταν πιο χαλαροί όντας αναγνωρίσιμοι, εγώ ήμουν ξένη και έπρεπε να βρω επειγόντως δουλειά. Είχα επιθυμία τεράστια να κάνω σινεμά. Άρχισα να ρωτάω πού γίνονται οντισιόν για ταινίες και μου δόθηκαν δύο ρόλοι που τελικά αποδείχθηκε ότι ήταν σε δύο σπουδαίες ταινίες, το "Ρεμπέτικο" και τα "Πέτρινα χρόνια", και μετά όλα είναι απλά ιστορία. Δεν ήταν μόνο καλοί οι ρόλοι, άλλα μέσα σε δύο χρόνια έφεραν και πολλά βραβεία για την ερμηνεία μου. Ήμουν από το σπάνιο είδος ηθοποιών που έγιναν διάσημοι από το σύγχρονο ελληνικό σινεμά. Αυτό δεν είναι καθόλου εύκολο, γίνεσαι γνωστός από την τηλεόραση. Ενώ όμως η αρχή ήταν πολύ εύκολη, μετά ήμουν χαρακτηρισμένη σαν ηθοποιός του σινεμά και δεν με φώναζαν στο θέατρο. Αγωνίστηκα να μπω στο θέατρο, από το '86 και μετά δεν είχα καμία θεατρική πρόταση και μου πήρε χρόνια για να παίξω σπουδαία κλασικά έργα, ήταν σαν η ρετσινιά του σινεμά να μην έφευγε από πάνω μου. Θυμάμαι κάποια κριτική που έλεγε "η κυρία Μπαζάκα να επιστρέψει στο σινεμά". Αυτές υπήρξαν οι δυσκολίες που έφερε η γρήγορη κινηματογραφική επιτυχία.

» Αγαπώ το σινεμά πολύ περισσότερο, οι κινηματογραφικές συνθήκες διαμόρφωσαν τον περιπετειώδη χαρακτήρα μου. Έζησα μέσα σε όλο αυτό το τσιγγάνικο την αίσθηση ελευθερίας που έχουν τα γυρίσματα, κάθε μέρα είσαι αλλού, έχεις άλλη σκηνή, αλλάζεις επιτόπου δίπλα στην εθνική οδό, παίρνεις μεσημεριανό στον δρόμο εντελώς χύμα. Έμαθα την Αθήνα από τα γυρίσματα, τη μία μέρα γυρίζαμε στα Πετράλωνα, την άλλη στον Μαραθώνα. Όταν πρωτοκλείστηκα σε καμαρίνι έψαχνα την έξοδο, ένα παράθυρο, κάτι. Δεν έχουμε εδώ παράθυρα με πληροφόρησαν, αν θες να βγεις πέρνα μέσα από τη σκηνή, "Θεέ μου" είπα!

» Στα είκοσί μου, το 1983, πήγα ένα μεγάλο ταξίδι στην Ινδία. Ήταν μια μαγική εμπειρία. Πήγα με τα χρήματα που κέρδισα από τη βράβευσή μου για το "Ρεμπέτικο", χωρίς εισιτήριο επιστροφής. Έμεινα τρεις μήνες και γύρισα άλλος άνθρωπος. Ήθελα να δω τον κόσμο. Δεν έψαχνα, ούτε γιόγκα, ούτε διαλογισμό, αυτά ήρθαν πολύ μετά, ήρθαν μαζί με δυσκολίες που έπρεπε να αντιμετωπίσω. Χάθηκα στο ταξίδι αυτό, έστελνα καμιά κάρτα στους γονείς μου που έφτανε μετά από καιρό, δεν υπήρχαν συνθήκες να τους πάρω ένα τηλέφωνο. Η Ινδία την δεκαετία του '80 υπήρξε πολύ hot προορισμός. Ήταν ταξίδι ζωής. Ανεβαίναμε τα βουνά, διασχίζαμε πεδιάδες, είδα πολλά, αναμετρήθηκα με τον εαυτό μου, σύγκρινα, φοβήθηκα. Ταξίδεψα πάνω στο κατάστρωμα ενός πλοίου για 24 ώρες για να πάω από τη Βομβάη στην Κόα, δίπλα στις ζουγκλοειδείς ακτές, μαζί με εικοσάχρονα παιδιά από όλο τον κόσμο, με υπόκρουση ινδικής μουσικής και έναν κατακόκκινο ήλιο να χάνεται μέσα στη θάλασσα και μετά, κάτω από έναν ουρανό γεμάτο αστέρια, όλοι μαζί να τραγουδάμε. Την ελευθερία εκείνου του ταξιδιού θα την αναζητώ γιατί ήταν η πρώτη φορά, ήταν η νιότη, υπήρχε άγνοια και αθωότητα μαζί. Τίποτα άλλο δεν αναπολώ από την ανεμελιά και την ελαφράδα εκείνου του ταξιδιού. Τότε δεν καταλάβαινα, απλώς περνούσα καλά, αλλά όλα αυτά τελικά καταλαμβάνουν ένα κομμάτι της καρδιάς σου που σε διαμορφώνουν υπόγεια ως προσωπικότητα, ούτε κι εσύ ξέρεις πώς.

» Ό,τι έχω ζήσει λειτουργεί παράλληλα, υποσυνείδητα, χωρίς να το καταλαβαίνω, δεν ανακαλώ για να ερμηνεύσω. Αυτό που με συγκινεί στον χρόνο είναι κάποιες στιγμές που σταματάει, ακόμα και πάνω στη σκηνή. Όταν έχεις παλέψει πολύ για κάτι και ξαφνικά το κατακτάς αυτόματα και ερήμην σου διαστέλλεται ο χρόνος.

» Δεν κάνω όνειρα που δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν. Πήγα στην Αμερική στα 28 μου και ήμουν έγκυος. Αναζήτησα δουλειά σαν ηθοποιός, πήγα σε μερικά casting, είχα κάποιες ατυχίες αλλά δεν πτοήθηκα. Σε εννέα μήνες θα είχα παιδί στην αγκαλιά. Πήρα μια απόφαση τότε, πολύ συνειδητή. Είπα εδώ είναι η χώρα μου, η γλώσσα μου, οι γονείς μου, η γιαγιά και ο παππούς του παιδιού μου, κι αυτό στοίχισε τον γάμο μου. Τι να έκανα στην Αμερική; Πόσους ρόλους να είχαν για μια Ελληνίδα; Ήμουν πραγματίστρια. Είχα ένα παιδί να μεγαλώσω, έπρεπε να βγάλω λεφτά, η χώρα μου ήταν σε τρομερό booming, ήθελα να κάνω ωραία πράγματα, μου προτάθηκαν δουλείες στην τηλεόραση. Έτσι έκανα 23 σίριαλ και 35 ταινίες. Γύρισε τότε μαζί μου κι ο άντρας μου, ο γιαπωνεζο-αμερικανός καλλιτέχνης Genji Ito, που ήταν μουσικός αλλά δεν μπόρεσε να προσαρμοστεί στη χώρα μου. Χωρίσαμε όταν η Σοφία ήταν τεσσάρων ετών. Έτρεχα να την προλάβω ξύπνια το βράδυ, να την πάω στο σχολείο, έστω και αν είχα κοιμηθεί το ξημέρωμα, δεν είχα να το μοιραστώ, ο πατέρας της έμενε σε άλλη ήπειρο, τη μεγάλωνα μόνη. Έκανα πολιτικό γάμο στην Αμερική και τον επικύρωσα εδώ.

» Υπήρξαμε μια γενιά πρωτοπόρων, αλλάξαμε κάποια δεδομένα για τη θέση της γυναίκας. Ήμασταν κάπως rock 'n roll με τις φίλες μου, κάπως δακτυλοδεικτούμενες. Θυμάμαι, κυκλοφορούσα με ένα λεοπαρδαλέ παντελόνι το '82 και με κοιτούσαν περίεργα.

» Σταρ στο Χόλιγουντ δεν ονειρεύτηκα ποτέ να γίνω, αυτό είναι ένα παραμύθιασμα και δεν βοηθά κανέναν. Θα ήθελα να συμμετέχω σε ξένες συμπαραγωγές. Τα τρία τελευταία χρόνια έχουν ανοίξει οι πόρτες για το ελληνικό σινεμά. Πλέον οι casting directors, όταν ψάχνουν ηθοποιό, τον ψάχνουν παντού. Δεν ονειρεύτηκα ποτέ ότι μπορεί να με θέλει ο τάδε διάσημος και δεν μετανιώνω για τις επιλογές μου. Θεωρώ ότι κάποτε ήρθε η τύχη να με επισκεφτεί κι εγώ ήμουν εκεί. Δεν ήθελα καν να γίνω ηθοποιός τότε. Μεγαλώνοντας, λίγες ηθοποιοί μπορούν να σταθούν. Έλεν Μίρεν, Τζούντι Ντεντς, Μέριλ Στριπ μπόρεσαν να μείνουν, πόσες ηθοποιοί περνώντας τα πενήντα χάθηκαν; Και αν υπάρχει ένας ρόλος, θα τον πάρει κάποια αν αρνηθεί η Μέριλ Στριπ. Στην Ελλάδα γίνονται πέντε - έξι ταινίες το χρόνο. Στην "Ευτυχία" π.χ. έτυχε να υπάρχει ένας ρόλος που τον κάνει καταπληκτικά η Καρυοφυλλιά, αλλά πόσο καιρό έχουμε να δούμε ρόλο για γυναίκα μεγαλύτερης ηλικίας; Θέλω να δουλέψω με γνωστούς σκηνοθέτες, το θέμα είναι αυτοί θέλουν; Ο Λάνθιμος έχει φύγει από την Ελλάδα και διαπραγματεύεται με πολύ μεγάλους σταρ. Όπως οι ηθοποιοί ονειρεύονται να συνεργαστούν με πολύ μεγάλους σκηνοθέτες έτσι και οι σκηνοθέτες θέλουν να έχουν μια Κέιτ Μπλάνσετ, μια Τζούλιαν Μουρ.

» Είμαι σχεδόν δέκα χρόνια μόνη. Δεν υπάρχει πια ένας άνδρας να μου κινήσει το ενδιαφέρον. Άλλο μόνη, όμως, κι άλλο μοναξιά, είναι επιλογή μου να είμαι μόνη μου, για να 'μαι με κάποιον πρέπει να είμαι καλύτερα απ' ό,τι είμαι τώρα. Μου αρέσουν τα ρούχα, μου αρέσουν τα κρασιά, τα κεριά, τα δάση, η θάλασσα, ο ουρανός, αγαπώ τη ζωή. Ποτέ δεν είχα πολλά χρήματα, ούτε πρόκειται να βγάλω τώρα πια. Μπορώ όμως να κάνω μια σπατάλη όταν το έχω ανάγκη, σαν ανάσα. Διαβάζω πολύ, από αστυνομικά έως κλασική λογοτεχνία, από δοκίμια έως εξειδικευμένα βιβλία για το θέατρο και το σινεμά.

» Οι ρόλοι που ερμηνεύω δεν είναι η ιδιοσυγκρασία μου, δεν είμαι έτσι εγώ. Οι άνθρωποι έχουν πράγματα μέσα τους που κάποιοι τα αντιλαμβάνονται, άλλοι τα παραβλέπουν και λίγοι τα διαχειρίζονται. Στον "Βυσσινόκηπο" η Λιουμπόφ ήταν κάτι εντελώς διαφορετικό, παρ' όλα αυτά κι αυτή είχε ένα κούνημα. Κάποια στιγμή ρώτησα τον Γιώργο Παπαγεωργίου, τον σκηνοθέτη μας στο "Ξαφνικά πέρσι το καλοκαίρι", όταν μου είπε "ε καλά αυτή είναι τρελή", "είναι αυτή τρελή ή εγώ βγάζω όλους τους ρόλους τρελούς, γιατί είναι σοβαρό αυτό". Δύσκολοι ρόλοι, τώρα είμαι μελανιασμένη, πονάει το σώμα μου από τα χτυπήματα. Μερικές φόρες επιθυμώ να μου δώσουν κάτι πιο ανάλαφρο, αλλά αυτά μου δίνουν, αυτά κάνω. Οι πιο ελκυστικοί ρόλοι έχουν δύσκολη ψυχοσύνθεση, όμως σου δίνουν υλικό να ερμηνεύσεις, να αναμετρηθείς με δύσκολους ψυχισμούς, με προσωπικότητες πολυδιάστατες και πολυσύνθετες. Η ζωή είναι δύσκολη και οι άνθρωποι έχουν να αντιμετωπίσουν πολλά.

» Υπάρχει μια θετική αγωνία που φέρνει υπερδιέγερση ώσπου να βρεις τη σωστή ενέργεια για να βγεις στη σκηνή. Κάποιες στιγμές πάνω στη σκηνή ο χρόνος διαστέλλεται ερήμην σου. Τότε όλα γίνονται απολύτως κατανοητά και διάφανα και νιώθεις ότι βρίσκεσαι δύο εκατοστά πάνω από τη γη και απολύτως παρών στο τώρα. Αυτές τις μαγικές στιγμές τις επιδιώκουμε και θέλουμε να μας συμβαίνουν.

» Είναι ο δεύτερος Ουίλιαμς που κάνω και δεν το φανταζόμουν πόσο θα μου άρεσε, με έχει συνεπάρει, είναι μεγάλος ποιητής και σπουδαίος καλλιτέχνης με υπέροχους ρόλους για να αναμετρηθείς. Αυτοί είναι ρόλοι για να κάνεις ερμηνείες. Έχουν πολλή κούραση αλλά η δουλειά μας δεν είναι εύκολη στο θέατρο, απαιτεί σωματική και ψυχική δύναμη.

» Αυτό που απαιτεί η εποχή μας είναι η νεότητα που διατηρείται με οποιοδήποτε τρόπο, επιβάλλεται με όλες τις θυσίες. Δεν το ακολουθώ και δεν μ' αρέσει. Δεν έχω καμία πρόθεση να κρύψω τις ρυτίδες μου. Μου είναι πολύ δύσκολο να αντικρίσω ένα πρόσωπο που είναι πειραγμένο, δεν μπορώ να το κοιτάξω στα μάτια, νιώθω ότι κάτι λείπει από την αλήθεια και είμαι μανιώδης της αλήθειας. Άλλωστε η ομορφιά ξεκινά από μέσα. Είναι ωραίο να μεγαλώνεις με χάρη. Άλλωστε εγώ έχω ένα πρόσωπο που πολλές γυναίκες μπορούν να ταυτιστούν. Ήμουν περισσότερο το κορίτσι της διπλανής πόρτας. Δεν υπήρξα ποτέ η ενζενί του εξωφύλλου.

» Αλλιώς φανταζόμουν την ηλικία που είμαι τώρα, να μπορώ να κάνω πράγματα πολύ πιο άνετα, πιο ελεύθερα. Φέτος κατάφερα και πήγα ένα ταξίδι στο Σαν Φραντσίσκο. Είχα δέκα χρόνια να πάω στην Αμερική γιατί δεν είναι εύκολα πια τόσο μεγάλα ταξίδια. Σε αυτό το ταξίδι κατάλαβα γιατί έφυγα από την Αμερική κάποτε και δικαίωσα απόλυτα την τότε επιλογή μου. Είναι τόσο μεγάλο το ψέμα, από πάνω περνάνε οι λευκοί μη καπνιστές με τα organics και την άψογη ζωή και κάτω από τις γέφυρες οι άνθρωποι τρώνε σκουπίδια, καπνίζουν, πίνουν... Από τη μια στιγμή στην άλλη, λόγω μιας κακής διαχείρισης, ενός στραβοπατήματος, από πάνω βρίσκονται κάτω από τη γέφυρα. Επειδή η πολιτεία της Καλιφόρνια στα πλαίσια της ελευθερίας και της ανοχής δεν τους κυνηγάει και λόγω ιδανικού κλίματος μαζεύονται εκεί από παντού. Ήταν λοιπόν και λόγω μεγέθους πολύ ορατό όλο αυτό και εγώ δεν το αντέχω. Λόγω της Silicon Valley οι κάτοικοι αναγκαστικά αφήνουν τα σπίτια που είναι πλέον πανάκριβα, φεύγουν μακριά για τη διαβίωση και μετά θέλουν μιάμιση ώρα για να φτάσουν στη δουλειά τους. Και μέσα σε όλες αυτές τις αντιξοότητες, λίγο πιο εκεί κάποιοι θεόγυμνοι με καπελάκια και walkman να κάνουν τζόκινγκ. Παραξενεύτηκα αλλά μου εξήγησαν ότι είναι ένας νόμος από το 1960 που επιτρέπει σε γυμνιστές να περπατούν στη συγκεκριμένη λωρίδα κατά μήκος του δρόμου.

» Η κόρη μου ζει και εργάζεται στο Βερολίνο, γι' αυτό την επισκέπτομαι συχνά. Νιώθω ελεύθερη στο Βερολίνο, ανακαλύπτω γωνίες, vintage αρχιτεκτονική, τέχνη, πάρκα. Μου αρέσει η τάξη, η ησυχία και η καθαριότητα της πόλης. Θα ήθελα και η Αθήνα να είχε τέτοια εικόνα.

» Περνάω ώρες στον Εθνικό Κήπο, εκεί μαθαίνω τους ρόλους μου. Παρατηρώ ότι τον επισκέπτονται ως επί το πλείστον τουρίστες και ελάχιστοι είναι οι Έλληνες που τον χαίρονται, ο λαός μας προτιμά τα καφέ. Μου αρέσει να μπαίνω στη σκοτεινή αίθουσα των κινηματογράφων του κέντρου και να χάνομαι μέσα σε μια άλλη πραγματικότητα. Επιδιώκω να ξυπνάω νωρίς το πρωί στην απόλυτη ησυχία, πριν η Αθήνα ξυπνήσει. A

INFO

«Ξαφνικά πέρσι το καλοκαίρι» του Τενεσί Ουίλιαμς, στο Θέατρο του Νέου Κόσμου. Ως 12/4. Σκην.: Γιώργος Παπαγεωργίου Παίζουν: Θέμις Μπαζάκα, Μαίρη Μηνά, Παναγιώτης Εξαρχέας, Αθηνά Αλεξοπούλου, Γιάννης Λατουσάκης. Τετ. & Σάβ.18.30, Παρ. 21.15, Κυρ. 21.30

ΘΕΜΙΣ ΜΠΑΖΑΚΑ

ΕΝΑ ΑΓΟΡΟΚΟΡΙΤΣΟ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΝΕΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ένας γάμος και ένα παιδί στην Αμερική, ένα ταξίδι στην Ινδία, η μεγάλη αγάπη ο κινηματογράφος, το θέατρο και άλλες ιστορίες. Η πρωταγωνίστρια της παράστασης «Ξαφνικά πέρσι το καλοκαίρι» εξομολογείται.

Επιμέλεια - Φωτό: ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΜΑΣΟΥΡΗ

Δεν έχω καμία πρόθεση να κρύψω τις ρυτίδες μου. Μου είναι πολύ δύσκολο να αντικρίσω ένα πρόσωπο που είναι πειραγμένο, δεν μπορώ να το κοιτάξω στα μάτια, νιώθω ότι κάτι λείπει από την αλήθεια και είμαι μανιώδης της αλήθειας.

intimissimi
Italian lingerie

ΚΟΥΚΑΚΙ

Τι έχει αυτή η γειτονιά και δεν ξεκολλάμε; Πεζόδρομους, καλή καρδιά, μα και γκρίνια

Του **ΒΑΓΓΕΛΗ ΠΕΡΡΗ**
Φωτό: **ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ**
Φωτό καταστημάτων: **ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΤΑΤΣΗΣ**

Το όνομα «Κουκάκι» δεν ηχούσε ευχάριστα στα αυτιά μου. Όταν ήμουν πιτσιρικάς στη Σύρο, ο μεγάλος αδερφός μου για άγνωστους λόγους συνοδευόταν από το παρατσούκλι «Κούκος», οπότε σε εμένα έπεσε ο κλήρος να με φωνάζουν «Κουκάκι» το οποίο δεν ένιωθα σαν τίτλο τιμής. Όταν με το καλό τελείωσα με τις βασικές σπουδές και ήρθα στην Αθήνα για εισαγωγικές στο Πανεπιστήμιο, το εξεταστικό κέντρο ήταν σε σχολείο του Κουκακίου γεγονός που θεώρησα ως προσωπική προσβολή, οπότε για να τους τιμωρήσω δεν έγραψα τα αναμενόμενα. Το κακό ολοκληρώθηκε λίγους μήνες αργότερα. Επιλέγοντας να ταξιδέψω στην Ιταλία για να γίνω επιστήμων, γρήγορα αντικατέστησα την κοσμοπολίτικη χλιδή του αεροπλάνου με ένα πούλμαν με το οποίο έπρεπε να περάσω από Θεσσαλονίκη, να διασχίσω τους καρόδρομους της Γιουγκοσλαβίας και μετά από μόλις δύο μέρες να φτάσω στη Βενετία. Το πούλμαν στεκόταν στο ύψος του ταξιδιού, ήταν παλιό, βρωμούσε τσιγαρίλα, οι θέσεις ήταν στριμωγμένες και δεν λειτουργούσε το ερκοντίσιον. Φυσικά, η αφετηρία βρισκόταν στην παιδική χαρά του Κουκακίου.

Πέρασαν τα χρόνια, κάναμε το πείραμα να ζήσουμε ως οικογένεια στο νησί, δεν μας βγήκε, και μια βραδιά αποφασίσαμε να πάρουμε το στεφάνι μας, το γεράνι μας, τα δυο παιδιά και τη συλλογή από βάζα που μας είχαν δωρίσει στον γάμο και να αναζητήσουμε το μέλλον στην Αθήνα. «Θα μείνουμε για λίγο στο Κουκάκι» ήταν η απόφαση, κι αυτό το «λίγο» ήθελα να το προσδιορίσουμε με ακρίβεια. «Μέχρι τα επόμενα Χριστούγεννα». Πέρασαν τα Χριστούγεννα φιλοξενούμενοι στη Δημητρακοπούλου, τα επόμενα μάς βρήκαν σε νοικιασμένο διαμέρισμα στη Γαληνού, τα μεθεπόμενα πήραμε δάνειο για να φτιάξουμε το δικό μας σπίτι λίγο πιο πέρα. Από τότε έχουν περάσει περίπου 30 χρόνια και η αρχική επιθυμία να εγκαταλείψουμε την περιοχή κατέχει σημαντική θέση στο μακρύ κατάλογο των νεανικών ανοησιών.

Η ευθύνη ανήκει αποκλειστικά στο Κουκάκι. Χωρίς πολλά ταρατατζούμ μάς υποδέχθηκε χαρίζοντάς μας μια σειρά από χαλαρές βόλτες που είχαμε ανάγκη. Οι δρόμοι μπορεί να είναι γεμάτοι λακκούβες, η άσφαλτος να έχει φθαρεί, τα πλακάκια στο πεζοδρόμιο να έχουν διαλυθεί, αλλά δίπλα τους ορθώνονται σπίτια παλιά, αθηναϊκά, με αυλές, κήπους και μπαλκόνια, ακόμη κι αν βρίσκεσαι στις κεντρικές λεωφόρους νιώθεις βολικά και ο λόγος είναι απλός. Υπόστεγα κάτω από τις πολυκατοικίες. Υπόστεγα με μαγαζιά όπου ο ιδιοκτήτης τους στέκεται μπροστά στην πόρτα, κόβεις φάτσες και κάνεις τις επιλογές σου. Αυτές οι φάτσες δεν έχουν εθνική ταυτότητα. Ο ράφτης ήρθε από την Αρμενία και προφέρει σωστά μόνο το όνομα «ΑΕΚ», η Ειρήνη που τυχαία βρίσκεις στην τράπεζα και ξέρει τα πάντα για τα ΑΤΜ είναι Ουκρανή, ο Αμπντάλα που υποδύθηκε τον βοσκό στη χριστουγεννιάτικη παράσταση του νηπιαγωγείου είναι από την Αίγυπτο, «buongiorno professore» φωνάζει σαν πρόσταγμα ένας γλωσσομαθής πρώην αξιωματικός του Χότζα, «buongiorno generale» του απαντώ και πάντα η συζήτηση πηγαίνει στα παιδιά. Εδώ και 20 χρόνια με ρωτάει αν πηγαίνουν σχολείο.

Τα σχολεία! Τα παιδιά πήγαν σε δημοτικό που είχε θέα στην Ακρόπολη. Έπαιξαν έξω από το Ηρώδειο, ενίοτε και μέσα. Για το ▶

«Η Ελλάδα είναι πανέτοιμη και πανίσχυρη να αντιμετωπίσει οποιονδήποτε καταπατητή στην ξηρά, στη θάλασσα, στον αέρα, και με λίγη καλή θέληση και στο Κουκάκι...»
-ΚΥΡ

γυμνάσιο περπάτησαν μέχρι την Πλάκα όπου βρήκαν τους ίδιους συμμαθητές και την ίδια σκιά από αρχαίες κολόνες. Πήγαν εκδρομή στου Φιλοπάππου, ντύθηκαν παρανυφάκια στο Λουμπαρδιάρη, έκαναν πικνίκ στην Πνύκα, μέτρησαν τα άστρα μέσα από το Αστεροσκοπείο. Φοβάμαι ότι ελλοχεύει λαϊκισμός, αλλά όλα αυτά αν ήθελες να τα αγοράσεις πόσο θα στοίχιζαν και πού θα τα έβρισκες;

Στο Κουκάκι βρίσκεις γενικά τα πάντα, όμως ελαφρώς αλλιώτικα. Ο φούρνος δεν προσφέρει μόνο τα προϊόντα του είδους. Είναι stand up comedy, οι ιδιοκτήτες απευθύνουν πειράγματα, οι πελάτες αντιδρούν, τις περισσότερες φορές επιστρέφω στο σπίτι και ανακαλύπτω ότι στις σακούλες βρίσκονται μικρά δωράκια «έτσι, για να μας πεις τη γνώμη σου». Στο κουρείο πίνεις καφέ, ακούς Athens Voice Radio και διαβάζεις ξένα περιοδικά, έρχεται η ώρα να κουρευτείς και σχεδόν λυπάσαι. Ο περιπτεράς ανησυχεί όταν δεν έχεις περάσει να αγοράσεις το Μίκυ Μάους, «ρώτησα ένα γείτονα και μου είπε ότι είσαστε διακοπές και ησύχασα». Οι πεζόδρομοι έχουν μεταμορφωθεί μπροστά στα μάτια μας, εκεί που ήταν σκοτεινοί γέμισαν με πολύχρωμα ρούχα, διεθνείς μυρωδιές και παράξενες γεύσεις.

Δηλαδή το Κουκάκι είναι ο επίγειος παράδεισος; Όχι, απλώς θεωρείται η 5η πιο όμορφη γειτονιά του κόσμου. Αυτό έφερε πολύ κόσμο που αναζητούσε αέρα, κρεβάτι και μπάνιο, δηλαδή Airbnb. Η γειτονιά άλλαξε χρήση, κάτι που δεν δέχτηκαν με ευχαρίστηση οι υπερσυντηρητικοί και οι υπερεπαναστάτες. Η ανακαίνιση των κτιρίων δεν τους συγκίνησε, η τόνωση της αγοράς τους κάνει εχθρικούς, οι πρώτοι ξινίζουν όταν βλέπουν άλλα χρώματα επιδερμίδας, οι δεύτεροι γράφουν έξω από τα σπίτια ότι οι ξένοι πρέπει να πάρουν δρόμο και τυπώνουν αφίσες όπου μια περήφανη ελληνική μπότα κλωτσάει τους επισκέπτες και τους διώχνει με το σύνθημα «tourists go home».
Το κίνημα είχε κι άλλες παρεμβάσεις πέρα από τις αφισοκολλήσεις και το σπρέι. Καθαίρεσε την εσωτερική περίφραξη της Πνύκας, προχώρησε σε δενδροφύτευση πάνω στις λαξευμένες κατασκευές στον λόφο των Νυμφών, το ίδιο έγινε και με την «πράσινη παρέμβαση» στο λατομείο Κωνσταντέλου εντός του αρχαιολογικού χώρου, ενώ ό,τι περίσσεψε από μπογιά διακόσμησε με συνθήματα την «πόλη των βράχων».
Μικρά τραύματα που συνήθως επουλώνονται σε αντίθεση με αυτά που πρόσφατα προκάλεσαν τον θάνατο πολλών σκύλων στου Φιλοπάππου. Δολοφόνοι έσπειραν στα δρομάκια του λόφου απίστευτο αριθμό από φόλες, η περιοχή ερήμωσε από ζώα που έχασαν το τρέξιμο και τις παρέες τους.

Δηλαδή το Κουκάκι είναι κόλαση; Δεν είναι ούτε κόλαση, ούτε παράδεισος. Βρίσκεται στον προθάλαμο και των δύο, αλλά μέχρι να ανοίξει η πόρτα περνάμε φίνα.

Ο Αρτέμης Παπαδόπουλος
από τον θρυλικό φούρνο του Τάκη (Αρτοποιότης) μιλάει για το δικό του Κουκάκι

Της ΚΡΙΣΤΥΣ ΠΕΡΡΗ

Βρίσκεται στην οδό Μισαραλιώτου από το 1971 και προσφέρει πάνω από 30 είδη ψωμιού, φρέσκα και πεντανόστιμα. Συνάντησα τον Αρτέμη Παπαδόπουλο, γιο του διάσημου αρτοποιού και πλέον επικεφαλής της επιχείρησης, στο επίσης δικό του Drupes and Drips, μία ξύλινη και χαλαρή Spritzeria ακριβώς απέναντι.

Έχεις μεγαλώσει στο Κουκάκι; Ο πατέρας μου ήρθε στην Αθήνα από τη Θεσσαλονίκη το '60 και, ενώ στην αρχή έφτιαχνε μόνο κουλούρια, το '70 άνοιξε τον φούρνο και από τότε δεν έχουμε αλλάξει πόστο. Στο Κουκάκι έμαθα να περπατάω, να οδηγώ ποδήλατο, να οδηγώ μηχανάκι.
Τι πιστεύεις ότι συνετέλεσε σε αυτό το τεράστιο «μπαμ» που έκανε το Κουκάκι τα τελευταία χρόνια;
Σίγουρα η άνοδος του AirBnb έβαλε το Κουκάκι στον χάρτη, σε συνδυασμό με την τρομερά βολική τοποθεσία του. Παρόλα αυτά δεν θα μπορούσε να κρατήσει αυτό το στάτους αν δεν άνοιγαν και αξιόλογα μαγαζιά. Πλέον είναι μια «φωλιά» διασκέδασης, η οποία συνδυάζει εξαιρετικό street food και εξειδικευμένες ιδέες. Μου αρέσει ότι στο Κουκάκι επικρατεί μια φιλοσοφία ότι είμαστε όλοι «citizens of the world», δηλαδή πολίτες του κόσμου. Με μια βόλτα έρχεσαι σε επαφή με διαφορετικές κουλτούρες και την τεράστια ποικιλία με την οποία οι άνθρωποι διασκεδάζουν. Οι Ιταλοί γελάνε αλέγκρα και είναι μεγάλοι γευσιγνώστες. Οι Ασιάτες έχουν ιεροτελεστίες, από τον τρόπο που πίνουν το τσάι τους μέχρι το πώς σου συστήνονται. Οι Ινδοί μοιράζονται το φαγητό και τρώνε με τα χέρια. Η γειτονιά προσφέρει ανεπανάληπτη «μούλτι κούλτι» εμπειρία.
Βγαίνεις στο Κουκάκι για να διασκεδάσεις; Ο χρόνος μου είναι αρκετά περιορισμένος με τα δύο μαγαζιά και ένα μικρό παιδί στο σπίτι. Για να τα πω όπως είναι, κάνω ό,τι θέλει ο μικρός. Μπορεί να θέλει να πάμε στο «Σπιρτόκουτο», επομένως ναι, θα βγω στη γειτονιά και θα περάσω ωραία. Πρόσφατα έφαγα για πρώτη φορά μεζεδάκια από τον «Λόλο» και έπαθα την πλάκα μου. Φίλοι με πήγαν για ασιατικό στο νέο Umami Panda, με γεύσεις που μου θύμισαν το ιστορικό Inbi στο Κολωνάκι. Τελικά ο σεφ όντως δούλευε κάποτε εκεί.
Υπάρχει και το παλιό Κουκάκι. Το θυμάσαι; Μεγάλωσα με σουβλάκι από τις κυρίες στη Δράκου. Όπως και με σουβλάκι από τον κυρ-Νίκο, δίπλα στο ζαχαροπλαστείο με τις καραμέλες στη Δημητρακοπούλου. Τα πρώτα μου παιχνίδια ήταν ξύλινα, από τον Δαμίγο, ο οποίος παραμένει εκεί παρά την κρίση. Ο κυρ-Γιάννης του Guarantee, με τα απίστευτα σάντουιτς, εξακολουθεί να δουλεύει το ίδιο σκληρά όσο όταν πρωτοάνοιξε.
Αναμνήσεις από τον φούρνο; Έντονη ημέρα ήταν πάντα η Καθαρά Δευτέρα. Ξεκινάμε από την Κυριακή και δεν σταματάμε μέχρι να τελειώσουν οι προμήθειες και το προσωπικό να χρειαστεί ξεκούραση. Κάθε χρόνο αισθάνομαι τεράστια τιμή και υπερηφάνεια για τη ζήτηση. Όμως δεν μου αρέσει καθόλου να βλέπω άτομα που τα ξέρω και με ξέρουν όλη μου τη ζωή να περιμένουν στην ουρά και να ταλαιπωρούνται. Παρόλα αυτά, είμαστε απόλυτα δίκαιοι. Κανείς δεν έχει «ειδική μεταχείριση». Παλαιότερα μου άρεσε πολύ και η Μεγάλη Παρασκευή, όταν δυστυχώς δεν προλαβαίναμε να πάμε στην εκκλησία και ο παπάς της ενορίας περνούσε μπροστά από τον φούρνο, για να δει η μητέρα μου τον επιτάφιο. Σταματούσαμε τη δουλειά και κλείναμε τα φώτα και αυτή ήταν η δική μας λειτουργία.
Τι θυμάσαι από το Κουκάκι της παιδικής σου ηλικίας; Στην οδό Μητσαίων τα παιδιά παίζαμε «Αμπάριζα» και βλέπαμε τους μεγαλύτερους να κάνουν ποδήλατο πάνω-κάτω. Στο πεζοδρόμιο του φούρνου παίζαμε Χαλασμένο Τηλέφωνο. Τα καλοκαίρια ζητούσαμε κουβάδες με νερό από το βενζινάδικο δίπλα, που δεν υπάρχει πια, για να παίξουμε μπουγέλο. Και το αγαπημένο μας γεγονός, που περιμέναμε σαν να ήταν γιορτή, ήταν το Ράλι Ακρόπολις. Έκλεινε η Διονυσίου Αρεοπαγίτου (που ήταν ακόμα δρόμος) μία Κυριακή, εμείς βγάζαμε φωτογραφίες και έπειτα ερχόμασταν στον φούρνο και περιμέναμε να δούμε τα αυτοκίνητα να περνάνε.
Κάπως έτσι θα σε φέρω στο παρόν και το Drupes and Drips, το δικό σου μαγαζί ακριβώς απέναντι από τον φούρνο. Ξεκίνησε σαν ένα μέρος για να παίρνεις ωραίο καφέ ή χυμό και να συνοδεύεις ό,τι αγοράζεις από τον φούρνο. Στην αρχή είχα σκεφτεί ένα μηχανάκι να προσφέρει εσπρέσο ακριβώς απ' έξω, όμως οι άδειες ήταν πολύ δύσκολες. Κάποια στιγμή, μετά την Πρωτοχρονιά του '16, έφερα φίλους να φάμε αλλαντικά (που έκοβα με μια οικιακή συσκευή), γραβιέρα και να πιούμε κρασάκι. Βρέθηκε στην παρέα και ο κύριος Δημήτρης Βαμβακάρης, ο «Mr Spritzman» που έγινε viral την εποχή του δημοψηφίσματος, όταν ο φακός τον πέτυχε να παρακολουθεί διαδηλώσεις υπέρ του «ΝΑΙ» με ένα κολονάτο ποτήρι στο χέρι. Έφυγε αμέσως να αγοράσει τα σωστά συστατικά και ξεκίνησε να μας φτιάχνει εορταστικά σπριτσάκια. Από τον Φεβρουάριο εκείνης της χρονιάς, γίναμε η πρώτη spritzeria της πόλης.

GARGARETTA

Ένα all day bistro στην γειτονιά της Ακρόπολης

Το νέο all day bistro με το γαργαριστό όνομα βρίσκεται στην καρδιά της πόλης και σε καλεί να γνωρίσεις τον αρχιτεκτονικά ξεχωριστό χώρο του, το πλούσιο πρωινό του, το ευφάνταστο μενού του και τη μεγάλη λίστα των κρασιών του. Κάθεσαι πίσω από την τεράστια τζαμαρία που σου χαρίζει θέα στην πιο γραφική γειτονιά της Αθήνας και απολαμβάνεις ένα θρεπτικό πρωινό συνδυασμένο με Gran Caffè Italiano. Εναλλακτικά μπορείς να αράξεις με την παρέα σου και να δοκιμάσετε μερικά από τα προσεγμένα πιάτα που έχουν επιμεληθεί οι Μανώλης Μαυριγιαννάκης και Μάριος Πιρπιρίδης, όπως το spicy σουβλάκι κοτόπουλο με σάλτσα tinga και γιαούρτι, τον καβουρμά Θράκης με μαγιονέζα γλυκοπατάτας, αυγό και τραγανό ψωμί ή λουκουμάδες με αβοκάντο, αυγά ποσέ, βολάκι Άνδρου και μαγιονέζα λιαστής ντομάτας. Αν είσαι λάτρης του καλού κρασιού, θα ενθουσιαστείς με τις βραδιές οινογευσίας που διοργανώνει κάθε μήνα με διαφορετικούς κάθε φορά έλληνες παραγωγούς – μπορείς να μάθεις περισσότερα στη σελίδα του στο Facebook.

● ***Ροβέρτου Γκάλλι 1, Ακρόπολη, 2109228713, www.gargaretta.gr, FB: gargaretta, Insta: gargaretta***

UMAMI PANDA

Μία μοναδική, πολυασιατική εμπειρία

Ένα ταξίδι στα βάθη της Ασίας, από την άνεση και την υπέροχη ατμόσφαιρα ενός κουκακιώτικου πεζοδρόμου. Το Umami Panda άνοιξε το προηγούμενο καλοκαίρι στην πολυσύχναστη Γεωργάκη Ολυμπίου, με όνομα που σημαίνει «καλή γεύση» και μενού που το επιβεβαιώνει. Χωρίς υπερβολή, κάθε μπουκιά και μυρωδιά προκαλεί μια έκρηξη γεύσεων, αρωμάτων και αισθήσεων, όμοια της οποίας δύσκολα θα συναντήσεις αλλού. Πεντανόστιμο sushi, τρυφερά bao buns, άκρως αρωματικές σούπες και όλα σερβιρισμένα με δημιουργικότητα και εξυπνάδα. Μία επιλογή σε ασιατική κουζίνα που σίγουρα θα θέλεις να επαναλάβεις.

● ***Γ. Ολυμπίου 8, Κουκάκι, 210 9218522, FB: @Umamipanda, Insta: umamipanda***

24ΩΡΟ

Το εστιατόριο που δεν μας άφησε να πεινάσουμε ποτέ

Αγαπημένο εστιατόριο για χίλιους δυο λόγους: Γιατί οι άνθρωποί του εδώ και 36 χρόνια προσπαθούν να μας προσφέρουν πάντα τα καλύτερα, γιατί λειτουργεί όλη μέρα κι όλη νύχτα όλο το χρόνο, γιατί τα φαγητά του είναι πεντανόστιμα, σπιτικά, φτιαγμένα με άριστες πρώτες ύλες. Στο ανακαινισμένο 24ωρο θα βρείτε δεκάδες υπέροχες γεύσεις, από brunch, ψητά, σουβλάκια, πίτσα, μαγειρευτά, ζυμαρικά, ψάρια, γλυκά, παγωτό, φυσικά καφέ, και πάντα, κάθε μέρα, αγαπημένο πατσά, μαγειρίτσα, αλλά και 5 σούπες για να φτιάχνει το στομάχι, όπως λένε κι αυτοί που ξέρουν. Οι άνθρωποι του 24ωρου είναι φιλικοί και ευγενέστατοι, να τους ρωτήσετε και για τις προσφορές του εστιατορίου και να γνωρίζετε επίσης ότι με παραγγελίες online θα έχετε έκπτωση. Στα μεγάλα συν και το ευρύ ωράριο λειτουργίας του delivery, από τις 11 το πρωί έως και τις 2.30 τη νύχτα.

● ***Λεωφόρος Συγγρού 44, Κουκάκι, 2109221159, www.24oro.com***

VOVA BAR

Έχει κάτι ωραίο στην ατμόσφαιρα που θα σε φέρει ξανά

Τίποτα δεν αφήνει στην τύχη το Vova Bar, γι' αυτό και αν λειτουργεί μόλις κάτι περισσότερο από ένα χρόνο, έχει καταφέρει να κάνει πάρα πολλούς καλούς φίλους. Θα σας ξυπνήσει από τις 7 το πρωί με καλοφτιαγμένο καφέ και θα σας προτείνει ένα πεντανόστιμο και χορταστικό πρωινό, με ιδιαίτερα σάντουιτς με μοτσαρέλα, σολομό, παστράμι και άλλα ωραία, με healthy σαλάτες, ομελέτες, σπιτικά κέικ, τυρόπιτα και χορτόπιτα, λαχταριστά κρουασάν και cookies, smoothies και χυμούς detox, αλλά και με πολλές vegan και vegetarian επιλογές. Ιδανικό και για ένα κρασί, από την προσεκτικά επιλεγμένη λίστα του, μία μπίρα ή ένα κοκτέιλ το απόγευμα μετά τη δουλειά, συνοδεία με ένα πλατό τυριών ή αλλαντικών, το Vova μοιάζει λίγο με τη γειτονιά του: Κι εκείνο, όπως και το Κουκάκι, έχει την αύρα που δείχνει ότι κάτι ωραίο συμβαίνει εδώ πέρα. Γι' αυτό και οι φίλοι γίνονται όλο και περισσότεροι, γι' αυτό και όλα τα ωραία που προαναφέρθηκαν προτιμούνται πολύ και με το delivery, όπως και τα κοκτέιλ, από το μεσημέρι μάλιστα, αλλά και διαδίδονται από στόμα σε στόμα τα πετυχημένα events που όλο και πιο συχνά διοργανώνει, από dj set με soul και funky μουσικές ή οι live βραδιές με gipsy jazzt από τους dumb & dumber. Εσείς, βέβαια, μην περιμένετε να ακούσετε από κάποιο στόμα για το επόμενο, να γίνετε φίλοι στο Facebook γιατί τα καλύτερα έρχονται.

● ***Βεΐκου 8, Κουκάκι, 2110130537, fb: Vova Bar***

TUK TUK

Η μικρή (και πεντανόστιμη!) Ταϊλάνδη της Βεΐκου

Τι είναι μικρό, ροζ και κάνει όλο το Κουκάκι να μοσχοβολάει; Εννοείται το Tuk Tuk με την τρομερή ταϊλανδέζικη κουζίνα του! Εδώ όπου νιώθεις σαν να ανοίγεις την πόρτα στην εξωτική Ταϊλάνδη. Σημαίες, βεντάλιες, λουλουδάτες ταπετσαρίες, δεκάδες κάδρα με χρυσές κορνίζες, ούτε μισό εκατοστό τοίχου δεν έχει μείνει ανεκμετάλλευτο. Όλα είναι εκεί αποτυπώνοντας την κουλτούρα της πολύχρωμης αυτής χώρας. Ως κύριο μεταφορικό μέσο, όμως, για την άλλη άκρη της Γης έχεις τη γεύση. Αν θέλεις όχι μόνο να δοκιμάσεις αυθεντική ταϊλανδέζικη κουζίνα, αλλά και να γνωρίσεις όλα τα μυστικά της, δεν έχεις παρά να κάτσεις στα σκαμπό μπροστά στην ανοιχτή κουζίνα και να παρακολουθήσεις (με το στόμα ανοιχτό) όλα όσα μαγειρεύει η Ταϊλανδή σεφ. Μέχρι να φτάσει η παραγγελία σου, οι μυρωδιές σου έχουν ήδη πάρει το μυαλό. Τι να δοκιμάσεις; Με το χέρι στην καρδιά λέμε «ΤΑ ΠΑΝΤΑ!» (αν και έχουμε μια μικρή αδυναμία στη σούπα Tom Ka Khai, την ωραιότερη σούπα που έφτιαξε ποτέ άνθρωπος).

● *Βεΐκου 40, Κουκάκι, 2114051947, Fb: Tuk Tuk Thai Street Food*

MONSIEUR BARBU

Το ατμοσφαιρικό all day στέκι του Κουκακίου

Το πολύ ζεστό και όμορφα διακοσμημένο Monsieur Barbu, με τις vintage πινελιές και τον ψηλοτάβανο άνετο χώρο του, αποτελεί μια πολύ καλή επιλογή για όλες τις ώρες της ημέρας. Θα βρεις ποιοτικό καφέ από το πρωί και νόστιμες προτάσεις για brunch, όπως 5 διαφορετικά πιάτα με αυγά, pancakes και χειροποίητα γλυκά, προσεγμένο all day μενού που από τις 6 το απόγευμα εμπλουτίζεται περισσότερο, vegetarian επιλογές, ενδιαφέρουσα λίστα κρασιών αλλά και καλοφτιαγμένα κοκτέιλ. Κι ακόμη, ευγενικούς και φιλόξενους ανθρώπους και αυτή την όμορφη lounge ατμόσφαιρα που θα σε κάνει να χαλαρώσεις, να τα πεις με την ησυχία σου, να αφήσεις το βλέμμα σου να χαθεί από τις μεγάλες τζαμαρίες ολόγυρα. Μπορεί εύκολα να γίνει το επόμενο στέκι σου.

● *Φαλήρου 59, 2109247555, fb: Monsieur Barbu*

F BY Φ CONCEPT STORE

Ένας ροζ παράδεισος με γλυκά και στιλ

Παραμυθένιο ντεκόρ (και πλήρως φωτογραφίσιμο) με ροζ αισθητική και μία αμυγδαλιά που μοιάζει σαν όνειρο. «Ταξιδιάρικες» και vintage λεπτομέρειες που αρμόζουν στην ειρηνική φιλοσοφία των συντελεστών και ένα ακαταμάχητα cozy περιβάλλον. Εδώ μπορείς να χαλαρώσεις, να διαβάσεις, να κάνεις brainstorming ή να απολαύσεις πεντανόστιμα σνακ και ροφήματα (μη φύγεις χωρίς μία κούπα κολασμένης ζεστής σοκολάτας ή εξαιρετικού βιολογικού fairtrade καφέ). Και αν όλα αυτά δεν είναι αρκετά, αγοράζεις στιλάτα αξεσουάρ, ρούχα και μοναδικά design αντικείμενα από Έλληνες αλλά και ξένους δημιουργούς, που μπορείς να δεις και στο eshop. Το F BY Φ διοργανώνει συχνά bazaar και άλλα υπέροχα events, pop ups, workshops, εκθέσεις και παρουσιάσεις, αλλά και afternoon tea κάθε Παρασκευή, Σαββάτο και Κυριακή. Το νέο μας χουχουλιάρικο στέκι στο Κουκάκι.

● *Δημητρακοπούλου 65-67, Κουκάκι, 2114124217, www.f-by-f.com*

WOK BOX

Αυθεντικό ασιατικό street food στις παρυφές της Ακρόπολης

Αυθεντικό ασιατικό Street Food; Δεν χρειάζεται να πάτε σε άλλη ήπειρο, αλλά μέχρι την πλατεία Τσώκρη, 50 μέτρα από το μετρό της Ακρόπολης. Εκεί θα βρείτε το **WOK BOX**. Ρίχνοντας φρέσκα ελληνικά λαχανικά και κρέατα με noodles ή ρύζι στο wok μαζί με χειροποίητες σάλτσες, μας μεταφέρει στις υπαίθριες ασιατικές αγορές. Το φαγητό είναι γευστικό και ιδιαίτερα οικονομικό. Με €3,90 απολαμβάνουμε ένα πιάτο με νουντλς ή ρύζι μπασμάτι, ενώ μεταξύ 17.00 με 19.30 έχει happy hour και με μία παραγγελία μάς χαρίζει ακόμα μία. Αν δεν μπορείς να πας μέχρι εκεί, κάνει delivery σε Νέο Κόσμο, Παγκράτι, Καλλιθέα, Κουκάκι, Κολωνάκι, Πετράλωνα και στο ιστορικό κέντρο. Θες βοήθεια να επιλέξεις; Σου προτείνουμε την πικάντικη black hoisin pepper sauce του Ντέιβιντ, που δεν θα βρεις πουθενά αλλού.

● *Λεμπέση 9, Κουκάκι, 2109227722, www.wokbox.com.gr, FB: wokbox.com.gr*

ΑΥΛΗ

Ένα χρωματιστό καφενείο που σεγεμίζει χαρά

Όταν κάποιος σου μιλάει για το Κουκάκι, ένα από τα πρώτα μαγαζιά στα οποία θα αναφερθεί είναι σίγουρα η Αυλή. Και συνήθως ο λόγος του θα συνοδεύεται από πλατύ χαμόγελο! Γιατί το καφέ με τις πολύχρωμες καρέκλες στον πεζόδρομο της Ολυμπίου σε προσκαλεί να περάσεις όλη σου την ημέρα εκεί, απολαμβάνοντας εξαιρετικό καφέ, ρακομελοκαταστάσεις, υπέροχα εποχιακά κοκτέιλ και πολύ (μα πολύ) νόστιμους μεζέδες. Η παρεΐστικη ατμόσφαιρα και οι γλυκές στιγμές θα σε παρασύρουν να περάσεις το πρωί και να φύγεις αργά το βράδυ.

● *Γ. Ολυμπίου 4, Κουκάκι, 2114051412*

NERATZIA

Το νεοκλασικό της γεύσης

Στον αριθμό 6 της οδού Ζαν Μωρεάς στο Κουκάκι θα συναντήσεις ένα εντυπωσιακό νεοκλασικό κτίριο του 1930 που κρύβει πολλές εκπλήξεις στο εσωτερικό του. Πλήρως ανακαινισμένο, διατηρεί κάτι από την αίγλη του παρελθόντος με χαρακτηριστικά όπως η μαρμάρινη μπάρα, οι πέτρινοι τοίχοι, το ψηλό ταβάνι και τα κλασικά πλακάκια. Ανοιχτό από τις 8 το πρωί με καφέ, πρωινό και ονειρεμένο brunch, είναι το ιδανικό στέκι για κάθε στιγμή της ημέρας. Η αγαπημένη μου ώρα είναι αργά το απόγευμα για ένα light dinner με ένα ποτήρι κρασί και κάποιο από τα λαχταριστά του πιάτα με φρέσκα, χειροποίητα ζυμαρικά.

● *Ζαν Μωρεάς 6 & Βείκου, Κουκάκι, 2109243025, www.neratzia.gr, FB: Neratzia*

Επιμέλεια:
ΤΑΝΙΑ ΔΕΛΗ

Style

Converse "LoveFearlessly"

Ένα like χρειάζεσαι μόνο. Το δικό σου.

Όταν τα αγαπημένα μας brands κυκλοφορούν καμπάνιες που αγγίζουν ευαίσθητα κοινωνικά θέματα, ενθουσιαζόμαστε λίγο παραπάνω. Σε έναν κόσμο που προβάλλει ακόμα άφταστα γυναικεία πρότυπα ομορφιάς και χτίζει την ευτυχία σε likes στο Instagram, η **Converse** μας καλεί να αγαπήσουμε πρώτα τον εαυτό μας και τη μοναδικότητά μας μέσα από την καμπάνια **"LoveFearlessly".** Κάθε σχέδιο αποτελεί ένα μοναδικό mix από graphic prints, γραμμένα μηνύματα και λεπτομέρειες από υπογραφές – μια ωδή για την ατέλεια.

Κεντρική διάθεση: Sport & Fashion Freedom S.A, 2120003710.
Διαθέσιμη στα επιλεγμένα Converse σημεία πώλησης σε Ελλάδα και Κύπρο.
Ακολουθήστε την Converse στο instagram @converse.greece

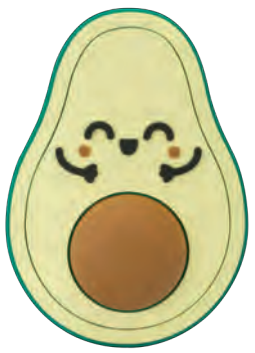
Style

KALOGIROU
Τσαντάκι Jacquemus €300

ADIDAS
Γυναικεία παπούτσια Superstar €99,95

PLAISIO
Powerbank αβοκάντο €19,90

PEPE JEANS
Γυναικείο λευκό τζιν €74

CATRICE
Lip balm με μέντα και έλαιο κάνναβης για όγκο στα χείλη €5,69

ΟΠΤΙΚΑ ΒΑΪΡΑΜΟΓΛΟΥ
Γυαλιά ηλίου Christian Lacroix

KALOGIROU
Παπούτσια Tory Burch

SISLEY
Πουά πουκάμισο €59,95

MIZUNO
Γυναικείο αθλητικό Wave Lightning €155

Βγήκα για shopping Δεκέμβριο του 2019 και γύρισα σπίτι

Καθαρά Δευτέρα 2020

SWATCH
Ρολόι Dr.No 1962, από τη συλλογή Swatch x 007 €90

VANS
Καπέλο, συλλογή Vans x Sandy Liang

FJALLRAVEN
Σακίδιο πλάτης Kanken €94,99

INTIMISSIMI
Σουτιέν €32,90

THE BODY SHOP
Αφρός καθαρισμού προσώπου, ειδικά σχεδιασμένος για την επιδερμίδα με σπυράκια, εμπλουτισμένος με καθαριστικό έλαιο τεϊόδενδρου. Απομακρύνει ακαθαρσίες και περιττή λιπαρότητα, αφήνοντάς την επιδερμίδα αναζωογονημένη, με ματ όψη. €9

KIEHL'S
Καθαριστικό προσώπου με έλαιο σπόρων κάνναβης

BENETTON
Φούστα €49,95

PEDRO GARCIA
Sneaker €450

GLAMAZON

Exhibition(niste)

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Καλημέρα! Ονομάζομαι Κριστιάν Λουμπουτέν, είμαι ο σχεδιαστής των παπουτσιών με την κόκκινη σόλα και θα γίνω ο ξεναγός σου.

Το «ολόγραμμα» του διάσημου Γάλλου σχεδιαστή υποδημάτων που στο όνομά του πίνουν σαμπάνια οι πιο κομψές κυρίες διεθνώς, από διασημότητες, ηθοποιούς και μοντέλα έως influencers και κοσμικές, εμφανίζεται στην ηλεκτρονική έκδοση των ΝΥΤ και ξεναγεί κοινό και κριτικούς στη σέξι έκθεσή του με τίτλο *«Exhibion (iste)».* Ένα παιχνίδι με την «έκθεση» και τον «επιδειξία» με την προσθήκη της κατάληξης «iste». Η μίνι παρουσίαση είναι διαδραστική και τα εκθέματα είναι (τι άλλο;) παπούτσια. Γόβες στιλέτο και πανύψηλα, περίτεχνα και σχεδόν φετιχιστικά μποτίνια που σκίζουν τις μοκέτες.

Ο μάγος των ψηλοτάκουνων έβαλε κόκκινο στη σόλα το 1992 και έδωσε στις γυναίκες, κατά κύριο λόγο, την ευκαιρία να τονίσουν και να τονώσουν τη θηλυκότητά τους, έστω κι αν είναι ανυπόφορο να βαδίζεις σε πολύ ψηλά τακούνια. Σκέψου να θέλεις να βάλεις τις λουμπουτέν γόβες σου και να θέλεις να περπατήσεις λίγα μέτρα σε αθηναϊκό πεζοδρόμιο; Έχει πονέσει ο αστράγαλός μου να λέω ότι τα αθηναϊκά πεζοδρόμια μισούν τα γυναικεία παπούτσια. Οι γυναίκες με τους έρωτες και τα ψηλά τακούνια καλύτερα να κάτσουν στα αυγά τους και στο αλμοδοβαρικό σελιλόιντ.

Εάν είσαι από εκείνες που ρισκάρουν και συνδυάζουν Λουμπουτέν και Αθήνα τότε η διαδρομή σου θα πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής στάδια: από το αυτοκίνητο κατευθείαν στην κοινωνική εκδήλωση, ή δείπνο ή ραντεβού, και μετά ξανά στο αυτοκίνητο που θα σε περιμένει στην έξοδο. Ιδανικά οι Λουμπουτέν γόβες σετάρονται με ένα Met Gala, με μια απονομή των Όσκαρ, δεν είναι για κάθε μέρα. Είναι για μια στο τόσο. Αν αντέχει η τσέπη σου, αλλά και τα πόδια σου.

Αν δε αντέχουν και τα δύο, ιδού τα τακούνια ιδού και το Παρίσι. Αν «και ο θεός έπλασε τη γυναίκα», ο Λουμπουτέν ήρθε και έφτιαξε τις γόβες της. Από 26 Φεβρουαρίου έως 26 Ιουλίου εμβληματικές δημιουργίες του διάσημου σχεδιαστή υποδημάτων θα εκτίθενται στο εντυπωσιακό, αναπαλαιωμένο, αρ ντεκό Palais de la Porte Dorée. Μια από αυτές τις δημιουργίες είναι τα μποτίνια *Corset d' Amour.* Θυμίζουν κορσέ με κορδόνια και αντί για λουλούδια έχουν σχεδιασμένα πάνω τους γυμνά σώματα που γλιστρούν πάνω στα κατακόκκινα πέλματα. Ένα ζευγάρι μποτίνια που με εντυπωσίασε είναι το ζευγάρι *Entre ciel est terre.* Είναι φτιαγμένα από σατέν, μέταλλο και σκαλιστό ξύλο. Εμπνευσμένα από το Μπουτάν, τα βλέπεις και ταξιδεύεις στη χώρα. Δεν πιστεύω ότι μπορούν να φορεθούν. Βρίσκονται ανάμεσα στον «ουρανό και τη γη». Άλλωστε και ο ίδιος ο σχεδιαστής έχει πει πως του αρέσει η εικόνα των ποδιών με τα παπούτσια του, αλλά όχι σε ό,τι αφορά το περπάτημα. Δεν τον ενδιαφέρει καθόλου η άνεση. Μόνο η εικόνα.

CITY GUIDE

Ποια είναι τέλος πάντων η Χίλντεγκαρντ φον Μπίνγκεν;

Της ΛΕΝΑΣ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

Splendidissima gemma - Recomposing Hildegard. Το μουσικοθεατρικό θέαμα που ανεβαίνει σε λίγες μέρες στο Μέγαρο Μουσικής, σε μουσική Constantine Skourlis και σκηνοθεσία Θέμελη Γλυνάτση κάνει ένα άλμα στους αιώνες, ενώνει το παλιό με το νέο, τους μεσαιωνικούς ύμνους με τη σύγχρονη ηλεκτρονική σύνθεση και μας συστήνει μία από τις σημαντικότερες συνθέτριες όλων των εποχών. Την Χίλντεγκαρντ φον Μπίνγκεν.

Από τον 12ο στον 21ο αιώνα

Μια άδεια σκηνή. Τέσσερις γυναίκες περιμένουν υπομονετικά το αναπόφευκτο τέλος μιας πέμπτης γυναίκας, ένα τέλος που σηματοδοτεί τη μετάβαση σε μια μυστηριακή αιωνιότητα. Ο χώρος γεμίζει σταδιακά από εικόνες-οράματα, ενώ ο ηλεκτρονικός ήχος αρχίζει να δίνει τη θέση του στην επί σκηνής έμπνευση, για τη σύνθεση του αυθεντικού *Avegenerosa* της Hildegard von Bingen.

Η ρηξικέλευθη παράσταση *«Splendidissima gemma - Recomposing Hildegard»*, που έστησε ο **Θέμελης Γλυνάτσης**, είναι μια σκηνική εγκατάσταση που μιλά με μια σύγχρονη εικαστική γλώσσα, βασισμένη στο βίντεο και στο φως. Ένας ύμνος στη γυναικεία δημιουργικότητα μέσα από τη μεταφυσική ανάταση του ήχου, μιας νέας ηλεκτρονικής σύνθεσης, εμπνευσμένης από τους κατανυκτικούς θρησκευτικούς ύμνους της Χίλντεγκαρντ φον Μπίνγκεν που υπογράφει ο διεθνούς φήμης συνθέτης **Constantine Skourlis**. Μαζί τους συμπράττει και το γυναικείο φωνητικό σύνολο **CantoSoave** που ειδικεύεται στη φωνητική μουσική του Μεσαίωνα, της Αναγέννησης και του Μπαρόκ και αποτελείται από τις σοπράνο **Μάιρα Μηλολιδάκη** και **Νατάσα Αγγελοπούλου**, τη μετζοσοπράνο **Έφη Μηνακούλη** και από την **Κατερίνα Κτώνα** (ψαλτήρι, οργανέτο, τροχοβιέλα).
Η άκρως ενδιαφέρουσα μουσική παράσταση του Μεγάρου μάς κίνησε το ενδιαφέρον να μάθουμε περισσότερα γι' αυτή τη σπουδαία συνθέτρια.

Βίος και πολιτεία. Η Αγία –με τη βούλα πλέον του Πάπα, από το 2012– Χίλντεγκαρντ έζησε σχεδόν όλη τη ζωή της σαν μοναχή. Άφησε πίσω της ένα θησαυρό ποιημάτων, επιστημονικών πραγματειών, εικονογραφημένων χειρογράφων και θρησκευτικών ύμνων απαράμιλλης ομορφιάς, που χρειάστηκε να περάσουν 900 χρόνια για να «ανακαλυφθούν». Σήμερα υπάρχουν δεκάδες ηχογραφήσεις των ύμνων της, έχουν γραφτεί βιογραφίες, έχουν γυριστεί ντοκιμαντέρ και ταινίες για τη ζωή της, έχει γίνει ηρωίδα μυθιστορημάτων, ενώ πολλοί τη θεωρούν πρώιμη φεμινίστρια και γκουρού του New Age…

Μια επαναστάτρια ηγουμένη. Η Χίλντεγκαρντ φον Μπίνγκεν γεννήθηκε γύρω στο 1098. Ήταν το δέκατο παιδί ενός Γερμανού ευγενούς και από την ηλικία των 8 ετών μέχρι τον θάνατό της αφιερώθηκε στο μοναστικό βίο. Αν και ασθενική –μικρή, περπατούσε με δυσκολία ενώ ως ενήλικη έμενε για μέρες, παραλυμένη στο κρεβάτι, πιθανότατα λόγω οξύτατων ημικρανιών–, κατόρθωσε να φτάσει τα 81 χρόνια. Στα 38 της έγινε magistra (ηγουμένη) και λίγα χρόνια αργότερα πήρε μαζί της 50 μοναχές και ίδρυσε το δικό της μοναστήρι στην περιοχή της Ρηνανίας. Οι μοναχές της απολάμβαναν ελευθερίες αδιανόητες για εκείνη την εποχή. Γυμνάζονταν, έκαναν ζεστά λουτρά, έπιναν μπίρα αντί για νερό, κυκλοφορούσαν ακάλυπτες, στεφάνωναν με λουλούδια τα λυτά μακριά μαλλιά τους και έψελναν θρησκευτικούς ύμνους συνοδεία μουσικών οργάνων, κάτι αυστηρά απαγορευμένο από την Καθολική εκκλησία της εποχής. Τα καινά δαιμόνια που εισήγαγε την έφερναν συχνά σε σύγκρουση με τους άνδρες ανώτερούς της, όμως η Χίλντεγκαρντ –έχοντας βέβαια και τη στήριξη του Πάπα–, έκανε πάντα το δικό της…

Πολιτικός και σύμβουλος. Θεωρείτο σπουδαία προσωπικότητα για τον μεσαιωνικό κόσμο. Επίσκοποι, ευγενείς, βασιλείς, ακόμα και ο Πάπας προσέτρεχαν σ' εκείνη για πνευματική και πολιτική καθοδήγηση, όπως αποδεικνύεται από τον τεράστιο όγκο αλληλογραφίας που έχει διασωθεί.

Μουσικός και ποιήτρια. Ανέπτυξε ένα ιδιαίτερο μουσικό ύφος με συνθέσεις που δύσκολα κατατάσσονται στην τυπική λειτουργική μουσική. Οι μελωδίες της είναι πιο ελεύθερες, σχεδόν αυτοσχεδιαστικές, ενώ για να υμνήσει τον Θεό χρησιμοποιεί ένα ερωτικό λεξιλόγιο – κάτι ασεβές και ανεπίτρεπτο για θρησκευτικό έργο. Το *«Ordo virtutum»*, το μουσικό δράμα που συνέθεσε, με θέμα τη διαμάχη της ανθρώπινης αρετής και του πειρασμού του διαβόλου, δεν είναι λίγοι οι μουσικολόγοι που θεωρούν πως είναι η πρώτη όπερα που γράφτηκε ποτέ.

Η Σίβυλλα του Ρήνου. Το όνομα της φιγουράρει συχνά στη μακρά λίστα των μαγισσών της ιστορίας –ως μάγισσα αναφέρεται και στη σειρά τρόμου του Netflix *«Chilling Adventures of Sabrina»*. Λέγεται ότι έβλεπε θρησκευτικά οράματα, άκουγε φωνές και έπεφτε σε έκσταση. Ο Θεός, έλεγε, της είχε πει «κάνε γνωστά τα θαύματα που ζεις, γράψε όσα βλέπεις και ακούς». Κι εκείνη, ακολουθώντας την ουράνια εντολή έγραψε 9 βιβλία, ποιήματα και την περίφημη Symphonia Armonie Celestium Revelationum, μια συλλογή από 77 θρησκευτικούς ύμνους και ένα μουσικό δράμα.

Βοτανολόγος και θεραπεύτρια. Η εύθραυστη υγεία της την οδήγησε να αναζητήσει νέες θεραπείες σε βότανα, βάμματα και λίθους. Τα ευρήματά της βρίσκονται συγκεντρωμένα στο *«Book of Divine Works»*, ένα βιβλίο πρακτικής ιατρικής, το οποίο μελετήθηκε τον 20ό αιώνα και τα οφέλη πολλών από τις συνταγές της επιβεβαιώθηκαν επιστημονικά. Τα τελευταία μάλιστα χρόνια τα λεγόμενα «Χιλντεγκαρντιανά ινστιτούτα» έχουν αποκτήσει πολυάριθμους New Age followers.

Μια φεμινίστρια στην καρδιά του Μεσαίωνα. Υποστήριξε με πάθος το δικαίωμα των γυναικών να μορφώνονται και να είναι ανεξάρτητες. Στο έργο της εντυπωσιάζει η απενοχοποιημένη ενασχόλησή της με το γυναικείο σώμα και τη γυναικεία σεξουαλικότητα.

INFO *www.megaron.gr*

www.
athens voice.gr
Διαβάστε όλο το κείμενο

ΚΑΘΑΡΗ ΔΕΥΤΕΡΑ και Σαρακοστή

Όσα πρέπει να ξέρεις για την πιο νοστιμη νηστεία

Της **ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΒΝΑΤΣΙΟΥ**

Παρά τη λιτότητα που τη χαρακτηρίζει, η Καθαρά Δευτέρα είναι από τις πιο νόστιμες γιορτές της παράδοσης. Ποιος να αντισταθεί στη φρεσκοψημένη λαγάνα (ειδικά όταν έχει ένα στρώμα από βελούδινη ταραμοσαλάτα πάνω της); Γίνεται να κάνεις τον αδιάφορο μπροστά σε ένα τηγανητό καλαμαράκι ή σε ζουμερές γαρίδες σαγανάκι;

Για να μη μιλήσουμε για τον χαλβά...

Η Καθαρά Δευτέρα είναι μόνο η αρχή της νόστιμης περιόδου. Θα ακολουθήσουν 40 μέρες γεμάτες θάλασσα. Είτε νηστεύεις είτε όχι, αξίζει να βάλεις στο μενού σου περισσότερα ψάρια, θαλασσινά και μαλάκια. Και εδώ που τα λέμε, τώρα έχεις την τέλεια αφορμή για να βρεθείς με φίλους καλούς γύρω από το τραπέζι κάποιου μεζεδοπωλείου, φημισμένου για τα ωραία ψαρικά του... (εντάξει, και τα πολλά αποστάγματά του). Καλή και νόστιμη Σαρακοστή!

8+1 αχτύπητα πιάτα *αυτής της Σαρακοστής*

Η ταραμοσαλάτα του Bluefish Athens

Αν έχεις βαρεθεί κάθε χρόνο την ίδια ταραμοσαλάτα, φέτος είναι η ώρα να δοκιμάσεις την πολύ διαφορετική πρόταση του Bluefish Athens. Με λαχανικά τουρσί (φινόκιο, αγγούρι, ραπανάκι) και... χαλβά! ***Καλογριώνη 6, Πλάκα, 2130364214***

Η ποικιλία ψαρικών του Φοιτητή

All time classic ποικιλία: γαύρος τηγανητός, γαύρος ξιδάτος, γαριδάκι, καλαμαράκι, μικρό σαλατικό και μία από τις καλύτερες ταραμοσαλάτες της πόλης... αυτό είναι ένα πιάτο για μερακλήδες. ***Κωστή Παλαμά 28, Ν. Ψυχικό, 2106748505***

Η ασιατική σούπα του Fish Market

Ψαράδικο φημισμένο για τα φρέσκα ψάρια του, από το καλοκαίρι λειτουργεί και ως εστιατόριο με πολύ πρωτότυπες προτάσεις. Εκτός από το σούσι από ελληνικά ψάρια, να δοκιμάσετε και την ασιατική σούπα με φιλέτο λευκού ψαριού, curry, γάλα καρύδας, lemongrass και κόλιανδρο. ***Δορυλαίου 7, πλατεία Μαβίλη, 2106926991***

Το πικάντικο μπουρδέτο του It

Στον κατάλογό του έτσι κι αλλιώς βρίσκεις πάντα νηστίσιμες επιλογές. Τη Σαρακοστή οι προτάσεις εμπλουτίζονται με πολλά πιάτα ημέρας. Ανάμεσά τους και το υπέροχο μπουρδέτο με γαρίδες, μύδια και χταπόδι σε bisque θαλασσινών, που σερβίρεται μαζί με sticks πατάτας. ***Σκουφά 29, Κολωνάκι, 2103635773***

Η φάβα στο Μπαλκόνι στις Κυκλάδες

Όχι ότι η τηγανητή καραβιδόψυχα δεν είναι μια νοστιμότατη σαρακοστιανή πρόταση, απλά εμείς έχουμε αδυναμία μεγάλη σε αυτή τη φάβα. Έρχεται από τη Σχοινούσα (μικρή πατρίδα του ιδιοκτήτη) και δεν μοιάζει με καμία άλλη. ***Παύλου Μελά 13, Καρέας, 2107640240***

Οι σουπιές κρασάτες της Κυβέλης

Η Κυβέλη είναι ένα μεζεδοπωλείο-εστιατόριο που δεν σε απογοητεύει ποτέ. Πάνω ακριβώς στη γραφική πλατεία Αγίου Γεωργίου σερβίρει δεκάδες μεζεδάκια της στεριάς και της θάλασσας. Η Σαρακοστή είναι μια καλή ευκαιρία για να τους δοκιμάσεις, και όταν το κάνεις μην ξεχάσεις να παραγγείλεις τις (ολόσωστες!) σουπιές κρασάτες. ***Επτανήσου 15, Κυψέλη, 2108219406***

Το τηγανητό χταπόδι στο Ταξιδεύοντας

Ο Νώντας ήταν ένας ευρηματικός καπετάνιος από τη Σύρο. Και καθώς έβγαινε με την ψαρόβαρκά του στα ανοιχτά και έμενε εκεί ολόκληρα μερόνυχτα, έπρεπε να βρει έναν τρόπο να μαγειρέψει τα δεκάδες χταπόδια που έπιανε. Το μόνο που είχε μαζί του ήταν ένα τηγάνι. Κι έτσι εφηύρε το τηγανητό χταπόδι, τη συνταγή που δοξάζεται καθημερινά στο Ταξιδεύοντας. Δεν φαντάζεσαι νοστιμιά! ***Πλάτωνος 72, Κερατσίνι, 2104324368/ Ευαγγελιστρίας 36, Ν. Ερυθραία, 2106201572***

Τα μύδια αχνιστά στην Παλιά ταβέρνα του Ψαρά

Ταβέρνα παλιά και ξακουστή, υπάρχει εδώ και χρόνια σε ένα από τα πιο προνομιούχα σημεία της Αθήνας. Θα βρεις πολλούς μεζέδες θαλασσινούς και μη, για τη Σαρακοστή αξίζει να δοκιμάσεις τα μύδια αχνιστά. Για όσους δεν νηστεύουν μαγειρεύονται και με φέτα. ***Ερωτόκριτου 12& Ερεχθέως, Πλάκα, 2103218734***

Το σπανακόρυζο με σουπιά στον Θαλασσινό

Τόσα και τόσα χρόνια έχουν περάσει, και ο Θαλασσινός κρατάει ακόμα τη φήμη του για τους αχτύπητους ψαρομεζέδες του. Ανάμεσά τους και το τρομερό σπανακόρυζο με σουπιά μαγειρεμένη στο μελάνι της, με σαφράν και πορτοκάλι. Εντάξει, ποτέ δεν λέμε όχι και στην πατατοσαλάτα με παστουρμά ψαριών. ***Ηρακλέους& Λυσικράτους 32, Τζιτζιφιές, 2109404518*** ▶

Η μόνη Δευτέρα που αγαπάμε είναι εδώ

Και αξίζει να τη μοιραστούμε με τα άτομα που αγαπάμε! Για αυτό, μπες στην πλατφόρμα *www.agapamedeftera.gr* του Μακεδονικού Χαλβά και στείλε πρόσκληση στα πρόσωπα που θες να περάσεις μαζί τους την Καθαρά Δευτέρα. Με κάθε πρόσκληση που στέλνεις, βοηθάς τον Μακεδονικό Χαλβά να στηρίξει το έργο του Σωματείου ΠΝΟΗ, Φίλοι Εντατικής Θεραπείας Παιδιού και ταυτόχρονα παίρνεις μέρος στον διαγωνισμό για να κερδίσεις αγαπημένα προϊόντα του Μακεδονικού Χαλβά!

ΚΑΛΗ ΣΑΡΑΚΟΣΤΗ

ΣΑΡΑΚΟΣΤΙΑΝΕΣ ΣΥΝΤΑΓΕΣ | ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ ΚΑΙ ΟΣΠΡΙΑ | **VEGAN BURGER** | ΠΑΣΤΕΛΙΑ ΚΑΙ ΧΑΛΒΑΔΕΣ

Ανακαλύψτε στα καταστήματα Lidl τα προϊόντα που φέρουν την ειδική σήμανση «Ν», για να κάνετε το σαρακοστιανό σας τραπέζι ξεχωριστό.

Για όλη τη Σαρακοστή, η παράδοση συναντά τη γεύση στα καταστήματά μας.

Γιατί σε κάθε τραπέζι της Σαρακοστής η νοστιμιά ξεκινάει από «Ν»!

www.lidl-hellas.gr

LIDL Ελλάς

ΦΟΙΤΗΤΗΣ

Ολόφρεσκα και σπιτικά πιάτα σε χαμηλές τιμές

Ο Φοιτητής έχει τον τρόπο του να σε κάνει θαμώνα στο μαγαζί του – κάτι η φιλόξενη ατμόσφαιρα, κάτι τα λαχταριστά ολόφρεσκα πιάτα του, κάτι που σε προσέχουν σαν να σε γνωρίζουν χρόνια, έναν έρωτα τον παθαίνεις. Ο Ανδρέας Σφήκας το άνοιξε πριν 10 χρόνια σαν παραδοσιακό καφενείο, με όραμα να προσφέρει στον κόσμο γευστικούς μεζέδες και να μοιραστεί τη φιλοσοφία του φρέσκου ψαριού. Αξίζει να δοκιμάσεις τη σαρδέλα και το γαύρο που έρχονται στο τραπέζι σου ψητοί και φιλεταρισμένοι, αλλά και την υπέροχη ψαρόσουπα. Ανοιχτά από νωρίς το πρωί με αρωματικό καφέ και τα τραπεζάκια δίπλα στην καταπράσινη πλατεία είναι τέλεια τώρα που ανοίγει κι ο καιρός.

● ***Κωστή Παλαμά 28, Νέο Ψυχικό, 2106748505, FB: Φοιτητής***

Θαλασσινά,

συμβουλές φρεσκάδας και νοστιμιάς

Τα περισσότερα όστρακα (κυδώνια, γυαλιστερές, καλόγνωμες, στρείδια, φούσκες) τρώγονται ωμά με λεμονάκι, προσοχή να τα δούμε να κουνιούνται όταν βάζουμε το λεμόνι. Τα χτένια ψητά στο γκριλ, οι πετροσωλήνες μαγειρεμένοι. Όσα δεν ανοίξουν στο ψήσιμο, τα πετάμε.

Η ψιλή γαριδούλα, που κοστίζει πολύ φτηνότερα από τις μεγάλες, είναι ελληνική και πεντανόστιμη. Τη βάζουμε σε δυνατή φωτιά στο τηγάνι, σκέτη με χοντρό αλάτι και μπόλικο πιπεράκι ή σκόρδο, και τη σερβίρουμε με λεμόνι και μαϊντανό. Την τρως ολόκληρη με μια χαψιά!

Τα Θαλασσινά θέλουν πολύ λίγο μαγείρεμα για να κρατήσουν χυμούς και γεύση. Τα όστρακα θέλουν ελάχιστο χρόνο, τα βγάζουμε μόλις ακριβώς ανοίξει το κέλυφος. Οι γαρίδες, τα καβούρια, οι καραβίδες θέλουν 6-10 λεπτά. Τα καλαμάρια το ίδιο, αλλιώς σκληραίνουν.

Με τα όστρακα ταιριάζει πολύ το λευκό κρασί, αρκεί να μην έχει δυνατά αρώματα φρούτων. Ιδανικό είναι ένα Ασύρτικο.

Τα μικρά χταποδάκια, οι γνωστοί μοσχιοί, είναι πολύ φτηνά και εξίσου νόστιμα με τα μεγάλα. Τα βάζουμε στην κατσαρόλα σε χαμηλή φωτιά και τα αφήνουμε να βράσουν μόνο με το ζουμί τους. Στο τέλος προσθέτουμε λάδι και ξύδι, και τα αφήνουμε να πάρουν άλλη μια βράση. Απλά συγκλονιστικά!

Η Καθαρά Δευτέρα

θέλει τσίπουρο

Με όλες αυτές τις νοστιμιές που θα φάμε την Καθαρά Δευτέρα, η αλήθεια είναι ότι το χρειαζόμαστε ένα τσιπουράκι! Και ως γνωστόν, πατρίδα του τσίπουρο είναι ο Βόλος... Όταν οι μικρασιάτες πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν στη Νέα Ιωνία της Μαγνησίας έφεραν μαζί τους την ιστορία απόσταξης του τσίπουρου. Με τον καιρό δημιουργήθηκαν τα πρώτα τσιπουράδικα του Βόλου και σιγά-σιγά και οι πρώτες οικογένειες αποσταγματοποιών. Από τις πιο παλιές η οικογένεια Αποστολάκη, που από το 1954 συνεχίζει την παράδοση στην καλλιέργεια των μοναδικών αμπελοοινικών ποικιλιών της περιοχής και δημιουργεί το τσίπουρό της ακολουθώντας την παράδοση και τις παλιές συνταγές. Η αποκλειστικά φυσική απόσταξη του Τσίπουρου της Οικογένειας Αποστολάκη γίνεται με τέχνη, υπομονή και εμπειρία τριών γενιών. Θα το βρείτε αρωματισμένο με γλυκάνισο ή σκέτο για τους μερακλήδες.

IT

Η πιο λαχταριστή Καθαρά Δευτέρα είναι στο στέκι της Σκουφά

Από τη στιγμή που άνοιξε –πριν αρκετά χρόνια– φάνηκε ότι θα ήταν ένα διαφορετικό εστιατόριο. Έδωσε έμφαση στις αγνές και βιολογικές πρώτες ύλες, σε μια εποχή που το συγκεκριμένο food trend δεν ήταν ακόμα must. Από εκείνη την πρώτη στιγμή μέχρι σήμερα το IT έχει παραμείνει πιστό στη φιλοσοφία του και έχει μαγειρέψει χιλιάδες πιάτα αποδεικνύοντας ότι το υγιεινό μπορεί ταυτόχρονα να είναι και απίστευτα νόστιμο. Σε αυτή τη λογική η κουζίνα του IT ετοιμάζει για αυτή την Καθαρά Δευτέρα όλες τις παραδοσιακές γεύσεις που αγαπάμε. Με μία μικρή διαφορά: τη μαγειρική δημιουργικότητα που ποτέ δεν λείπει από τα πιάτα του IT. Έτσι, λαγάνα και βελούδινος ταραμάς, πεντανόστιμη φάβα και τραγανό καλαμάρι, γαρίδες, όστρακα, σουπιές και χαλβάς, όλα μαγειρεύονται με ένα δημιουργικό twist και σε αφήνουν άφωνο.

Ακολουθήστε το IT σε Facebook (@ITkolonaki) & Instagram (@it_restaurant) για να μείνετε συντονισμένοι και να μάθετε πρώτοι τις εκπλήξεις που έρχονται στο στέκι της Σκουφά...

● ***Σκουφά 29, Κολωνάκι, 2103635773***

ΜΠΑΛΚΟΝΙ ΣΤΙΣ ΚΥΚΛΑΔΕΣ

Τα καλύτερα του Αιγαίου στο πιο όμορφο μπαλκόνι της πόλης

Το υπέροχο μπαλκόνι της Αθήνας με θέα σε όλη την πόλη και καταγωγή από την πανέμορφη Σχοινούσα των Κυκλάδων, θα σας εντυπωσιάσει με την ανεπιτήδευτη κομψότητά του, τη φιλοξενία των ανθρώπων του, αλλά και με τις αξεπέραστες γεύσεις του. Η κουζίνα ακολουθεί την κυκλαδίτικη γαστρονομική κουλτούρα στη σύγχρονη εκδοχή της, τα ολόφρεσκα προϊόντα έρχονται από μικρούς παραγωγούς, τα δικά του καΐκια φέρνουν καθημερινά τα καλύτερα του Αιγαίου και τα τραπέζια γεμίζουν με τις καλύτερες γεύσεις και τα αρώματα της ελληνικής παράδοσης. Το μενού ισορροπεί σε κρέας και ψάρι αλλά μιας και οι μέρες απαιτούν τη θαλασσινή αύρα, σας προτείνουμε αξεπέραστα πιάτα όπως αστακομακαρονάδα, φρέσκο πετρόψαρο στη γάστρα, καραβιδόψυχα τηγανητή, στρείδια ψητά στη σχάρα και μύδια αχνιστά, κυκλαδίτικη κακαβιά, φιλέτο τόνου, μπαρμπούνια, τσιπούρες, μπακαλιάρους, σκορπίνες και άλλα πολλά. Να θυμάστε ακόμη ότι το Μπαλκόνι στις Κυκλάδες μπορεί να επιμεληθεί τις κοινωνικές σας εκδηλώσεις, με τρόπο που θα σας μείνουν αξέχαστες.

● ***Παύλου Μελά 13, Καρέας, Βύρωνας, 2107640240, www.balconycyclades.com***

ΚΥΒΕΛΗ

Πεντανόστιμοι σαρακοστιανοί μεζέδες στην πλατεία Αγίου Γεωργίου

Η Σαρακοστή είναι η εποχή της παρέας. Είναι εκείνα τα πλιόλουστα μεσημέρια που θα βρεθούμε με φίλους για να τσουγκρίσουμε ποτήρια με ούζο ή τσίπουρο. Είναι το τραπέζι σε μια πλακόστρωτη πλατεία, γεμάτο λιχουδιές του βυθού και τη νόστιμη απλότητα των μεζέδων. Όλα αυτά, τα απλά, αλλά σημαντικά που μας γεμίζουν χαρά. Όλα αυτά που ξέρει τόσο καλά να προσφέρει η θρυλική –πια– Κυβέλη. Το αγαπημένο εστιατόριο-μεζεδοπωλείο της πλατείας Αγίου Γεωργίου, τη Σαρακοστή νοστιμεύει λίγο παραπάνω. Βγάζει από τα τηγάνια του τραγανά καλαμαράκια και από τις κατσαρόλες του σουπιές κρασάτες, σερβίρει θράψαλο σχάρας με ζυμαρικά ολικής άλεσης και στη μέση του τραπεζιού βάζει όλα αυτά που με φίλους θα μοιραστούμε: μελιτζανοσαλάτα, φάβα και ταραμοσαλάτα (ή και τσιροσαλάτα!), γαρίδες σαγανάκι και τόσα άλλα. Με την ευκαιρία, ρίξτε μια ματιά στο καινούργιο μενού που έχει εμπλουτιστεί με πολλές καινούργιες λιχουδιές… οι πένες με μανιτάρια και μετσοβόνες, ο καγιανάς με σύγκλινο Μάνης, τα υπέροχα παστουρμαδοπιτάκια και το ψαρονέφρι σοτέ σε σάλτσα μελιού είναι μόνο μερικά παραδείγματα. Είτε νηστεύετε, είτε όχι (είπαμε, δεν είναι λίγοι οι μεζέδες της στεριάς, ούτε αμελητέοι), καθίστε σε μια από τις λίγες πλατείες αυτής της πόλης που παραμένουν γραφικές και δοκιμάστε όλους αυτούς τους μερακλίδικους μεζέδες μαζί με εξαιρετικά αποστάγματα επιλεγμένων αποσταγματοποιών που θα βρείτε στον κατάλογο. Έτσι, οι άνθρωποι έρχονται πιο κοντά και η ζωή γίνεται όλο και πιο νόστιμη. Και delivery.

● ***Επτανήσου 15, Κυψέλη, 2108219406, Fb: @kivelirest, insta: @kyveli_kypseli***

ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΑ ΒΟΡΕΙΑ

Τα αμέσως πιο φρέσκα... κολυμπάνε στη θάλασσα

Το Ε/Γ Ταξιδεύοντας μπήκε στις ζωές μας το 2002 με το κατάστημά του στο Κερατσίνι, ενώ το 2014 απέκτησε το «αδερφάκι» του στη Νέα Ερυθραία, το Ε/Γ Ταξιδεύοντας στα Βόρεια. Με βασικό μότο «Τα αμέσως πιο φρέσκα... κολυμπάνε στη θάλασσα» και με ένα άκρως φιλικό περιβάλλον έχει καταφέρει να αγαπηθεί από τον κόσμο και κάθε πελάτης να το προτείνει στον επόμενο χωρίς κανέναν ενδοιασμό.
Μυστικό του όπλο είναι η μεγάλη προσοχή που δίνεται στην πρώτη ύλη. Όλα τα ψαρικά και οι θαλασσινοί μεζέδες του καταλόγου έχουν ως κύριο χαρακτηριστικό τους την εξαιρετική ποιότητα, αποτέλεσμα της καλής σχέσης του Ε/Γ Ταξιδεύοντας με τους ψαράδες. Η γεύση εδώ είναι εγγυημένη, αφού οι μάγειρες έχουν ως γνώμονα την ατόφια ελληνική θαλασσινή κουζίνα, όπως αυτή γινότανε παλιά. Αν φτάσετε σε ένα από τα δύο καταστήματα και δεν μπορείτε να επιλέξετε ανάμεσα στις επιλογές του καταλόγου, μη διστάσετε να εμπιστευτείτε τον σερβιτόρο και να ακούσετε τι έχει να σας προτείνει.

● ***Ε/Γ Ταξιδεύοντας, Πλάτωνος 72, Κερατσίνι, 2104324368 / – Ε/Γ Ταξιδεύοντας στα Βόρεια, Ευαγγελιστρίας 36, Νέα Ερυθραία, 2106201572 / www.taxidevontas.com, FB: Ε/Γ Ταξιδεύοντας, IG: taxidevontas_***

FISH MARKET

Η αγάπη για το φρέσκο ψάρι στο κέντρο της πόλης

Να, λοιπόν, που γίνεται η αύρα και τα αρώματα του Αιγαίου να βρεθούν στο κέντρο της πόλης, στην πλατεία Μαβίλη, εδώ στο Fish Market, στο χώρο που ήδη από το 2005 μας έχει κάνει να αγαπήσουμε τις θαλασσινές γεύσεις ακόμα περισσότερο. Το Fish Market ήταν ένα ψαράδικο φημισμένο για τα φρέσκα ψάρια του και παραμένει τέτοιο έως τη μία μετά το μεσημέρι. Τα καλά νέα, όμως, είναι ότι ήδη από το καλοκαίρι λειτουργεί και ως ένα μοντέρνο και καλαίσθητο εστιατόριο. Εδώ τα πάντα είναι ολόφρεσκα και εποχιακά. Τα ψάρια ψήνονται επιτόπου, οι συνταγές είναι πειραγμένες σε μια fusion κατεύθυνση, αλλά πάμε σε μερικά σημεία του μενού για να καταλάβετε τι σημαίνει αγάπη για το ψάρι. Πρώτα απ' όλα εδώ θα απολαύσετε υπέροχο σούσι από ελληνικά ψάρια, πολύ διαφορετικό από ό,τι έχετε δοκιμάσει μέχρι τώρα, αν και όλες οι προτάσεις είναι ιδιαίτερες. Η ασιατική σούπα με φιλέτο λευκού ψαριού, curry, γάλα καρύδας, lemongrass και κόλιανδρο είναι απλώς αξεπέραστη, τα κρύα και ζεστά ορεκτικά, σαν τα στρείδια με 4 σάλτσες και τα μύδια σωτέ με ούζο, τσίλι και λάδι κόλιανδρου, αντίστοιχα, είναι όνομα και πράγμα, τα κυρίως σαν τα φρέσκα ζυμαρικά με σολομό και ελαφριά σάλτσα βουτύρου με άνηθο θα σας φέρουν εδώ ξανά και ξανά. Να θυμηθείτε να ρωτήσετε τους ευγενέστατους ανθρώπους του Fish Market για τα ψάρια ημέρας αλλά και για το πιάτο ημέρας, αυτή την περίοδο εννοείται ότι θα βρείτε και νόστιμα σαρακοστιανά και να τσεκάρετε την επιλεγμένη λίστα κρασιών για να συνοδεύσετε ιδανικά το γεύμα σας. Το εστιατόριο λειτουργεί με το που κλείνει το ψαράδικο, δηλαδή από τις 13.00 έως τις 23.00 και όλα αυτά τα ωραία μπορείτε να τα χαρείτε και με delivery ή take away.

● ***Δορυλαίου 7, πλατεία Μαβίλη, 2106926991, www.fish-market.gr, fb: Fish-Market***

BLUEFISH ATHENS

Μοντέρνα ψαροφαγία με έθνικ πινελιές

Η φήμη του ξεκίνησε το 2015, όταν ο ιδιοκτήτης του και σεφ Γιώργος Οικονομίδης τάραξε τα γαστρονομικά νερά, ανοίγοντας το πρώτο Bluefish στη Νάουσα της Πάρου. Η επιτυχημένη συνέχεια ήρθε στη Βουλιαγμένη και το τρίτο αδερφάκι σε ένα ακόμη εμβληματικό σημείο, στην Πλάκα. Πλέον, το Bluefish μπορεί να υπερηφανεύεται ότι αποτελεί ένα brand name, προτείνοντας μοντέρνα ψαροφαγία με έθνικ πινελιές. Απολαυστικές δημιουργίες, λοιπόν, με ολόφρεσκα ψάρια και θαλασσινά, σε έναν ιδιαίτερα καλαίσθητο και φιλόξενο χώρο, με επαγγελματική εξυπηρέτηση. Εξαιρετική και η λίστα κρασιών, από τον ελληνικό αμπελώνα κατά κύριο λόγο, με τις ετικέτες να έχουν επιλεγεί από τον Γιάννη Καρακάση, έναν από τους master of wine στην Ελλάδα. Σπουδαία και η cocktail list την οποία έχει επιμεληθεί ο Νίκος Δεληβοριάς, όπως και η επιλογή να απολαύσετε ένα από αυτά στο μπαρ του Bluefish μαζί με ένα tapas, ψαριού φυσικά. Ένα εστιατόριο που πραγματικά έλειπε από το κέντρο της πόλης, ταξιδεύοντάς μας γευστικά στις θάλασσες του κόσμου.

Καλογριώνη 6, Πλάκα, 2130364214, Fb: Bluefish Athens

Η ΠΑΛΙΑ ΤΑΒΕΡΝΑ ΤΟΥ ΨΑΡΑ

Το ιστορικό εστιατόριο στην Πλάκα με ιστορία από το 1898

Σε ένα από τα πιο όμορφα σημεία της Αθήνας, στα σκαλοπάτια της Πλάκας λίγο πριν τα Αναφιώτικα, Η παλιά ταβέρνα του Ψαρά έχει γράψει τη δική της μεγάλη ιστορία ήδη από το 1898. Σε ένα υπέροχο νεοκλασικό, που ανακαινίστηκε το 1998, γεμάτο με δέντρα, λουλούδια, βουκαμβίλες και την αίσθηση της φροντίδας να βρίσκεται παντού στο χώρο, θα απολαύσετε καθημερινά ολόφρεσκα ψάρια ανάλογα με την εποχή –τώρα, για παράδειγμα, θα βρείτε τσιπούρες, σφυρίδες, φαγκρί, σολομό, λαβράκια και άλλα πολλά– μαγειρεμένα με μεράκι και τις παραδόσεις της μεσογειακής κουζίνας. Όλα αυτά τα ωραία της ελληνικής θάλασσας μπορείτε να τα συνοδεύσετε με ουζάκι αλλά και κάποια ετικέτα από την εξαιρετική λίστα κρασιών, κυρίως από τον ελληνικό αμπελώνα. Ένα σημαντικό κομμάτι της ελληνικής γαστρονομίας σε ένα φανταστικό περιβάλλον, πρέπει να τη ζήσετε αυτή την εμπειρία. Καθημερινά από τις 11.30 έως τη 01.00. Extra tip: Στο μενού θα βρείτε και αρκετές εξίσου ενδιαφέρουσες προτάσεις και σε κρέας.

● ***Ερωτόκριτου 12 & Ερεχθέως, Πλάκα, 2103218734, www.psaras-taverna.gr***

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΤΣΟΥΛΗ***

Μινιατούρες σε κύκλο αίματος

Philippe Minyana **«Η μικρή μέσα στο σκοτεινό δάσος»** σε σκηνοθεσία **Παντελή Δεντάκη** από την Ομάδα **Black Forest**, στο Κέντρο Ελέγχου Τηλεοράσεων

Ο Φιλίπ Μινυανά (Μπεζανσόν, 1946) δεν μας είναι παντελώς άγνωστος στην Ελλάδα. Την περίοδο 1999-2000 ο Ηλίας Κουντής ανέβασε στην τότε Πειραματική Σκηνή του Εθνικού Θεάτρου το έργο του «Οι πολεμιστές» («Les Guerriers», εd. Théâtrales, 1993), που συνοδεύτηκε με άφιξη του ιδίου στην Αθήνα, προσκεκλημένου της Γαλλική Πρεσβείας. Είναι ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους Γάλλους συγγραφείς, με περισσότερα από σαράντα θεατρικά έργα και λιμπρέτα, ενώ το 2010 τιμήθηκε με το Μέγα Βραβείο Θεάτρου της Γαλλικής Ακαδημίας.

Είναι, επομένως, ευτύχημα που ο **Παντελής Δεντάκης** επέλεξε φέτος δικό του έργο να σκηνοθετήσει, σε μετάφραση της έμπειρης στη γαλλική δραματουργία **Δήμητρας Κονδυλάκη**. Το έργο «*Η μικρή μέσα στο σκοτεινό δάσος*» προέκυψε κατόπιν παραγγελίας, από την Κομεντί Φρανσαίζ και το Théâtre de Gennevilliers, το 2008, ενός έργου που να στηρίζεται στις «*Μεταμορφώσεις*» του Οβίδιου, αποβλέποντας στην έναρξη ενός κύκλου επανεπίσκεψης των κλασικών.

Ο Μινυανά επέλεξε να πραγματευτεί στο έργο του, με τον δικό του τρόπο, τον μύθο της Πρόκνης και της Φιλομήλας, μύθος που συναντάται και στη χαμένη τραγωδία του Σοφοκλή «*Τηρεύς*» (περίπου 414 π. Χ.), από την οποία σώζονται μόνο 57 στίχοι. Στον ίδιο μύθο έχουν, άμεσα ή έμμεσα, στηριχτεί και άλλοι σύγχρονοι συγγραφείς, με γνωστό παράδειγμα και στην Ελλάδα το έργο της Τζοάννα Λώρενς «*Τα πουλιά*» (εκδ. Ergo, 2004), σε μετάφραση Χριστίνας Μπάμπου-Παγκουρέλη, που ανέβηκε από τον Θ.Ο. «Πρώτες Ύλες», με τις Ελισάβετ Μουτάφη και Φανή Γέμτου στους βασικούς ρόλους.

Πρόκειται για τη μυθική ιστορία του βασιλιά της Θράκης Τηρέα (αυτόν που αργότερα συναντάμε ως Έποπα στους «*Ορνιθες*» του Αριστοφάνη), ο οποίος παντρεύεται την Πρόκνη, κόρη του βασιλιά της Αθήνας Πανδίωνα, ως επισφράγιση της συμμαχίας τους μετά τον πόλεμο ενάντια σε εχθρούς. Η Πρόκνη, δεμένη με τη μικρότερη αδελφή της Φιλομήλα, ζώντας πλέον στη μακρινή Θράκη, την επιθυμεί, και ο Τηρέας αποφασίζει να τη φέρει για λίγο κοντά της. Στον δρόμο της επιστροφής παρασύρεται από την ομορφιά της και τη βιάζει, εγκαταλείποντας την σε μια καλύβα στο δάσος και λέγοντας στην Πρόκνη ότι σκοτώθηκε. Για να μη μαρτυρήσει δε η Φιλομήλα σε κανέναν το έγκλημά του, της κόβει τη γλώσσα. Η Φιλομήλα, βουβή, θα κεντήσει τον βιασμό της και τον δρόμο προς την καλύβα και μια γριά θα φέρει το εργόχειρο στην Πρόκνη. Όταν οι δύο αδελφές συναντηθούν και πάλι, σχεδιάζουν την εκδίκησή τους: σφάζουν τον Ίτυ, γιο της Πρόκνης και του Τηρέα, και του τον προσφέρουν σε γεύμα. Όταν αυτός το ανακαλύπτει, τις κυνηγά να τις σκοτώσει, αλλά ο θεοί τους λυπούνται, μεταμορφώνοντάς τους σε πουλιά: τον Τηρέα σε τσαλαπετεινό, τη Φιλομήλα σε χελιδόνι και την Πρόκνη σε αηδόνι.

Ένας από τους βιαιότερους αρχαιοελληνικούς μύθους ακολουθείται σχετικά πιστά από τον Μινυανά ως προς την ιστορία του, αποκτά όμως μια ενδιαφέρουσα δόμηση και γλωσσική ποιητικότητα. Επομένως, δεν είναι ο γνωστός μύθος το ζητούμενο, αλλά ο τρόπος που εκφέρεται μέσα από το κείμενο του συγγραφέα και εικονοποιείται από τον εκάστοτε σκηνοθέτη του.

Ο Παντελής Δεντάκης χειρίστηκε το εν μέρει αφηγηματικό και εν μέρει διαλογικό κείμενο με έναν ευφυή σκηνικά τρόπο, προτείνοντας για τη σκηνική του εγκατάσταση μια διακαλλιτεχνική συνεργασία. Η βασική ιδέα έγκειται στο να δημιουργηθούν μικρά γλυπτά-κούκλες που αναπαριστούν τους βασικούς ήρωες του έργου. Πράγματι, η **Κλειώ Γκιζελή** δημιούργησε άψογα πλασμένα μικρογλυπτά του Βασιλιά Τηρέα, της Πρόκνης, του γιου τους Ίτυ, της Φιλομήλας, της Γριάς, αλλά και λιλιπούτεια έπιπλα ή αντικείμενα. Όλα αυτά, βρίσκονται τοποθετημένα σε ένα τραπέζι που αποτελεί την κυρίως σκηνή, με μια οθόνη προβολής πίσω να ορίζει τους εκάστοτε σκηνικούς χώρους. Ταυτόχρονα, μια μεγάλη οθόνη στο βάθος (video-art του **Αποστόλη Κουτσιανικούλη**) προβάλλει μεγεθυσμένα τα πρόσωπα-κούκλες ή τα τοποθετεί στο ευρύτερο περιβάλλον τους, αντίστοιχο τις περισσότερες φορές εκείνου που προβάλλεται στην επιτραπέζια οθόνη. Το όλο αποτέλεσμα είναι άρτιο αισθητικά.

Ωστόσο, θα με ενδιέφερε να βλέπω επί της μεγάλης οθόνης τη δράση, έτσι όπως εξελίσσεται στη μικρή σκηνή, ακόμη και τα χέρια των ηθοποιών να κινούν τις κούκλες και τα σκηνικά αντικείμενα. Πράγματι, τα λιλιπούτεια πρόσωπα κινούν ή τους δίνουν λόγο δύο ηθοποιοί, οι **Πολύδωρος Βογιατζής** και **Κατερίνα Λούβαρη-Φασόη**, οι οποίοι αναλαμβάνουν ρόλο αφηγητή και προσώπων ταυτόχρονα. Όμως, εδώ εντοπίζω και το βασικό πρόβλημα της παράστασης: η συνεκφορά αφηγηματικού και ευθέως λόγου από το ίδιο πρόσωπο οφείλει να κάνει ορατά τα δύο αυτά επίπεδα λόγου. Ο αφηγητής μιλά αποστασιοποιημένα, καθώς διηγείται, ενώ το πρόσωπο πάσχει ποικιλοτρόπως. Επομένως, ο αφηγητής δεν μπορεί να πάσχει, να σπάζει τη φωνή του, να υποφέρει όταν, στην ουσία, εκφέρει απλώς σκηνική οδηγία που περιγράφει μια κατάσταση, πριν ακόμα το πρόσωπο τη βιώσει. Δεν λες, για παράδειγμα, ότι «το πρόσωπο κλαίει», κλαίγοντας ήδη εσύ – αφηγητής. Εδώ, δυστυχώς, υπήρχαν σκηνές όπου οι δύο ηθοποιοί, και ειδικά ο Βογιατζής, βίωναν, ως αφηγητές, συναισθήματα ίδια ή εντονότερα και από το εκάστοτε πρόσωπο που ερμήνευαν στη συνέχεια. Κάποτε, θα πρέπει να μάθουν οι ηθοποιοί να διαχωρίζουν τα επίπεδα λόγου που έχουν να εκφέρουν.

Από την άλλη, είναι λάθος, σε μια τέτοιου είδους αισθητικής στόχευσης παράσταση, να υπεισέρχεται τόση ρεαλιστική ένταση, η οποία δεν συνάδει με τους όρους της μικρογλυπτικής. Ήδη, η μουσική του **Σταύρου Γασπαράτου** σε συνεργασία με τον **Γιώργο Μιζήθρα** δημιουργούσε τις κατάλληλες εντάσεις, μουσική που οι φωνές των ηθοποιών συχνά έμοιαζε να ανταγωνίζονται. Με δυο λόγια, ο ποιητικός λόγος, χαρακτηριστικό της γραφής του Μινυανά, που απέδιδε και η μετάφραση, είχε εκλείψει.

Εξαιρετικά λειτουργικοί και ατμοσφαιρικοί οι φωτισμοί του **Σάκη Μπιρμπίλη**. Τα κοστούμια ήταν της **Κικής Γραμματικοπούλου**.

Ο Παντελής Δεντάκης έστησε μια παράσταση πρωτότυπη, εμπνευσμένης σύλληψης, την οποία, όμως, πρόδωσε η εκφορά λόγου των ηθοποιών του.

Οι φωτογραφίες είναι της **Δομνίκης Μητροπούλου**. A

*Καθηγητής Σημειωτικής του Θεάτρου και Θεωρίας της Επιτέλεσης στο Πανεπιστήμιο Πατρών

«Είπαν... Λεξικό του έξυπνου λόγου» *(εκδόσεις Καστανιώτης, 1999)*

«Τα έξυπνα τα λόγια τα μεγάλα» *(εκδόσεις Μεταίχμιο, Νοέμβριος 2019)*

www.athens voice.gr

Διαβάστε όλο το κείμενο στο site

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ / ΕΚΔΟΣΕΙΣ / ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ο ΠΑΣΧΟΣ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗΣ ΔΙΑΛΕΓΕΙ ΤΙΣ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΑΤΑΚΕΣ ΓΝΩΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΩΝ

Και τις κυκλοφορεί στο νέο του βιβλίο «Τα έξυπνα τα λόγια τα μεγάλα»

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ** *(panikoval500@gmail.com)*

Ο δημοσιογράφος Πάσχος Μανδραβέλης εκδίδει ξανά μια ανθολογία με έξυπνες ατάκες, αποφθέγματα, αφορισμούς και λόγια γεμάτα χιούμορ και σκέψη, από την τεράστια συλλογή του. Ένα βιβλίο που χαλαρώνει με την ευκολία, την ταχύτητα και την ευχαρίστηση που δίνει διαβάζοντάς το, ακόμα και τα πιο βιτριολικά quotes. Ή, μάλλον, κυρίως για αυτά.
Διαλέξαμε ενδεικτικά μερικά, και ρωτήσαμε τον Πάσχο για τις λεπτομέρειες.

Τι ήταν αυτό που σε ώθησε να αρχίσεις να συλλέγεις αποφθέγματα και φράσεις; Και ποιος είναι ο τρόπος που συλλέγεις; Γίνεται σαν σπορ ή πιο επισταμένα, σαν πρότζεκτ; Το χιούμορ είναι πολύτιμο. Ειδικώς όταν δεν το 'χεις. Από πολύ μικρός λοιπόν, όταν έπεφτα σε μια έξυπνη φράση, μια διασκεδαστική ατάκα, ακόμη και σε ανέκδοτα, άρχισα να τα καταγράφω. Στην αρχή, Π.Υ. (δηλαδή, προ υπολογιστών), τα κρατούσα σε καρτέλες και μετά σε μια μικρή βάση δεδομένων. Μου άρεσε το διάβασμα και σιγά-σιγά, κι όσο περισσότερο διάβαζα, τόσα περισσότερα έβρισκα κι έτσι το αρχείο άρχισε να μεγαλώνει. Έγινε το προσωπικό μου αρχείο που το κοίταζα πού και πού, για να ξεσκάσω, αλλά και να βάζω κάποια πινελιά χιούμορ στα γραπτά μου, ή και για να στηρίξω κάποιο επιχείρημα. Π.χ. χρησιμοποιώ συχνά αυτό που είπε ο Λίντον Τζόνσον «δεν πρέπει να εξετάζουμε τη νομοθεσία υπό το πρίσμα των καλών που θα επιφέρει αν εφαρμοστεί σωστά, αλλά υπό το πρίσμα των δεινών που θα επιφέρει αν εφαρμοστεί λάθος».
Το 1999 είχα ήδη 2.300 έξυπνα quotes, που είχα βρει σε βιβλία, εφημερίδες κ.λπ., συνθήματα που έβλεπα στους τοίχους –τότε που οι αναρχικοί είχαν περισσότερο χιούμορ από χουλιγκανική διάθεση– και αποφάσισα να το βγάλω σε βιβλίο. Ήταν το *«Είπαν... Το λεξικό του έξυπνου λόγου»* στις εκδόσεις Καστανιώτη που πήγε πολύ καλά· στα 20 χρόνια που κυκλοφορούσε πούλησε γύρω στα 40.000 αντίτυπα. Τα επόμενα είκοσι χρόνια η συλλογή συνεχιζόταν. Όχι συστηματικώς, αλλά ό,τι διάβαζα (ή κάποιες φορές άκουγα) το κατέγραφα. Οι 2.300 ρήσεις του 1999 έγιναν 4.500 το 2019 κι αποφάσισα να βγει το *«Τα έξυπνα τα λόγια τα μεγάλα»* (εκδόσεις Μεταίχμιο). Οπότε είναι σπορ που με κάνει να γελώ, που γίνεται πρότζεκτ έκδοσης με την ελπίδα ότι θα γελάσουν κι άλλοι.

Με τι γελάς πιο πολύ; Δεν υπάρχει κάτι συγκεκριμένο. Λατρεύω όμως εκείνο το λαμπύρισμα που κάνει το μυαλό, εκείνο το τσαφ των νευρώνων του εγκεφάλου, που αναποδογυρίζει τη λογική, αλλά παράγει κάτι απολύτως λογικό. Ένα από τα αγαπημένα μου αποφθέγματα, που δυστυχώς δεν μεταφράζεται, είναι το *«All isms are actually wasms»*. Πέντε λέξεις που περιγράφουν ολόκληρη την ιστορία των ιδεολογιών. Και τόσο έξυπνο! Ή, η πρώτη αράδα του *«Χρονικού της Τέχνης»*: *«Στην πραγματικότητα η τέχνη δεν υπάρχει. Υπάρχουν μόνο οι καλλιτέχνες»* (Ernst Hans Gombrich).

Τα social media έχουν αναπτύξει το ιερόσυλο χιούμορ. Πώς το βλέπεις αυτό σε σχέση με τη συλλογή έξυπνου λόγου; Αν παράφραζα τον Κίσιγκερ θα έλεγα ότι το 90% του περιεχομένου των social media βγάζει το κακό όνομα στο υπόλοιπο 10%. Στα σοβαρά τώρα: Τα social media, παρ' όλα τα στραβά τους φτιάχνουν μια νέα αγορά στην οποία δεν είχε παράδοση η Ελλάδα, αυτού που οι Αμερικάνοι λένε «oneliner» – θα το λέγαμε «ατάκα», αν και η μετάφραση δεν είναι ακριβής. Έχουμε μεγάλη παράδοση στο χιούμορ –απόδειξη ότι ακόμη γελάμε με τον ελληνικό κινηματογράφο του '60–, αλλά δεν είχαμε την παράδοση του quote, όπως *«το δικαίωμά σου να ομιλείς δεν σημαίνει και υποχρέωσή μας να σε πάρουμε στα σοβαρά»* (Χιούμπερτ Χάμφρεϊ). Γι' αυτό και δεν είχαμε standup comedy· πλην ελαχίστων εξαιρέσεων όπως ο Τζίμης Πανούσης και Οι Άγαμοι Θύται. Τώρα φτιάχνεται μια πολύ καλή σκηνή standup comedy στην Ελλάδα, τώρα ανθίζει και η τέχνη των oneliners κι έχω την εντύπωση πως το ένα τροφοδοτεί το άλλο. Ειδικώς στο Twitter παράγεται πολύ χιούμορ· μερικές φορές είναι βιτριολικό, αλλά είναι καλό. Δεν είμαι γλωσσολόγος και δεν ξέρω πώς μετρώνται αυτά, αλλά θα έλεγα ότι τα social media έχουν χτίσει τους νέους κώδικες –τις φράσεις, τα υπονοούμενα κ.λπ.– του νέου ελληνικού χιούμορ που είναι πολύ καλό.

Έχεις υπάρξει κι εσύ στόχος σχολίων, πικρόχολων, καυστικών, τα γνωστά. Έχεις γελάσει με κάποια από αυτά; Θυμάσαι κάποιο να μου πεις; Ναι, ήταν μια εποχή που έγραφα «καλημέρα» στο Twitter κι από κάτω καμιά σαρανταριά απαντούσαν «τον παίρνεις» κι άλλα τέτοια προοδευτικά. Τη θυμάμαι με νοσταλγία. Ήταν πολλά. Ένα από αυτά που έκανα fav (και συνεπώς κράτησα) ήταν του 2014, όταν κάποια οργάνωση κατέβασε όλα τα τζάμια του αυτοκινήτου μου, κάποιος έγραψε *«δεν έχει νόημα να σπας το αμάξι του @Mandravelis. Νόημα έχει να του σπάσεις τα αρχίδια, όπως κάνει και αυτός σε εμάς» (@Antidrasex).* Ή τώρα που έκανα μια υπενθύμιση για την παρουσίαση του βιβλίου γράφοντας *«Μην ξεχαστείτε, σήμερα στο Public είναι η εκδήλωση»* κάποιος απάντησε *«κι αν ξεχαστείτε θα ακολουθήσει βίαιη προσαγωγή. Νέα Δημοκρατία έχουμε»*. Το τελευταίο, δυστυχώς, τώρα δεν το βρίσκω. Μπορεί να το έσβησε.

Οι δημοσιογράφοι παράγουν τέτοιου είδους «έξυπνο λόγο»; Υπάρχουν πολλοί δημοσιογράφοι με χιούμορ και κάποιους τους ανθολογώ στο βιβλίο. Παράδοση oneliners όμως στον Τύπο δεν έχουμε ακόμη. Υπήρξε ο Γιάννης Παπαδόπουλος Τετράδης που έγραφε τον «Καιρό» της *Ελευθεροτυπίας*, ο Λέων Καραπαναγιώτης που έγραφε το «Κύριε Διευθυντά» στα *Νέα*, ο Θέμος Αναστασιάδης παλιά στην *Καθημερινή* και μετά στην Ελευθεροτυπία... και δεν θυμάμαι άλλους. Επειδή δεν έχουμε τη συγκεκριμένη παράδοση, αρκετές εφημερίδες καταφεύγουν στη μεγάλη αγορά αυτού του χιούμορ, δηλαδή αναδημοσιεύουν έξυπνα tweets.

Ποιος είναι ο αγαπημένος σου από όλους αυτούς τους ανθρώπους που έχεις κουοτάρει; Είναι σαν να με ρωτάς «ποιο από τα παιδιά μου αγαπώ περισσότερο» κι ελπίζω ότι αυτή η απόπειρα χιούμορ να βγαίνει στον γραπτό λόγο, αλλιώς βάλε ότι το είπε ένας ανώνυμος. Η σοβαρή απάντηση είναι Όχι. Υπάρχουν άνθρωποι που λατρεύω για την αυτοεποίθησή τους: *«Οποτε θέλω να διαβάσω ένα καλό βιβλίο, γράφω ένα»* (Ντισραέλι), ή το δηλητήριο κάποιων άλλων: *«Ένα άδειο ταξί έφτασε στην Ντάουνινγκ Στριτ και ο Κλέμεντ Άτλι βγήκε από αυτό»* (Τσόρτσιλ).

A

Αγορά Κάθε εμπόριο για καλό.
- Τζίμης Πανούσης
Αεροπλάνο Αν ο Θεός ήθελε να πετάμε, δεν θα μας έδινε ποτέ τον σιδηρόδρομο.
- Michael Flanders
Αθανασία Τυρί: το άλμα του γάλακτος προς την αθανασία.
- Clifton Fadiman
Αισιοδοξία Στο τέλος όλα θα πάνε καλά, κι αν δεν πάνε, θα είναι το τέλος. *-Ανώνυμος*

B

Βιβλίο Βγήκε ένα νέο λεξικό για μαζοχιστές. Έχει όλες τις λέξεις, αλλά όχι σε αλφαβητική σειρά. *-Frank Tyger*
Βρετανία Όταν είναι τρεις η ώρα στη Νέα Υόρκη, είναι ακόμα 1938 στο Λονδίνο.
-Bette Midler

Γ

Γάμος Το πρόβλημα με τις γυναίκες είναι ότι ενθουσιάζονται με το τίποτα και μετά το παντρεύονται. *-Cher*
Γηρατειά Όταν ήμουν παιδί, η Νεκρά Θάλασσα ήταν απλώς άρρωστη. *-George Burns*
Γλώσσα Αν οι Γάλλοι ήταν έξυπνοι, θα μιλούσαν αγγλικά.
-Wilfred Sheed

Δ

Δάσκαλος Ο Χριστός δίδαξε και πέθανε. Οι καθηγητές τι περιμένουν; *-Ανώνυμος (Γκράφιτι)*
Δημοσιογραφία Ποτέ μην ξεχνάς πως αν δεν ξαφνιάσεις τον αναγνώστη της εφημερίδας από την πρώτη αράδα, δεν υπάρχει ανάγκη να γράψεις δεύτερη. *-Arthur Brisbane*
Διανοούμενος Διανοούμενος είναι εκείνος που έχει βρει στη ζωή του κάτι πιο σημαντικό από το σεξ.
-Aldous Huxley
Διάστημα Στο Διάστημα μπορείς να κρεμάσεις τα ρούχα σου όπου θες. *-D.L. Dietz*

E

Εκλογές Θα τους μαυρίσω όλους. Θα ρίξω λευκό.
-Κώστας Μητρόπουλος
Εκτίμηση Σέβομαι τους νεκρούς, ακόμα κι όταν είναι ζωντανοί.
-Εμμανουήλ Ροΐδης

Z

Ζωγραφική Κάθε φορά που ζωγραφίζω ένα πορτρέτο χάνω ένα φίλο.
-John Singer Sargent
Ζωή Η ζωή δεν μιμείται την τέχνη, μιμείται την κακή τηλεόραση.
-Woody Allen

H

Ηθοποιός Το πιο σημαντικό στην ηθοποιία είναι να μπορείς να κλαις και να γελάς. Αν θέλω να κλάψω, σκέφτομαι την ερωτική μου ζωή. Αν θέλω να γελάσω, σκέφτομαι την ερωτική μου ζωή.
-Glenda Jackson
Ηλικία Όσο μεγαλώνουμε, γινόμαστε συνομήλικοι.
-Μάνος Χατζηδάκις

Θ

Θάνατος Όταν πέθανε ο τρίτος της άνδρας, τα μαλλιά της έγιναν ξανθά από τη θλίψη.
-Oscar Wilde
Θέατρο Ήταν ένα κακό έργο που σώθηκε από την κακή ερμηνεία των ηθοποιών.
-George Simon Kaufman
Θεός Ο Θεός είναι νεκρός: Νίτσε. Ο Νίτσε είναι νεκρός: Θεός. *-Ανώνυμος (γκράφιτι)*

I

Ιατρική Μόνο σαν είδα τον λογαριασμό της εγχείρησης κατάλαβα γιατί οι γιατροί φορούν μάσκες στο χειρουργείο. *-Sam Levenson*
Ιδιοκτησία Δεν μπορείς να έχεις τα πάντα. Πού θα τα βάλεις;
-Steven Wright

K

Καθαριότητα Διατηρείτε την Αθήνα καθαρή. Πετάξτε τα σκουπίδια σας στον Πειραιά. *-Ανώνυμος*
Καταναλωτισμός Στο εργοστάσιο παράγουμε καλλυντικά. Στα μαγαζιά πουλάμε ελπίδα. *-Cherles Haskell Revlon*
Κινηματογράφος Πώς να προχωρήσει ο ελληνικός κινηματογράφος, αφού κάθε ταινία του είναι «σταθμός»;
-Γιάννης Τσαρούχης

Λ

Λάθος Αυτό δεν είναι σωστό. Δεν είναι καν λάθος.
-Wolfgang Pauli
Λογοκλοπή Αντίγραψε από έναν κι έχεις λογοκλοπή. Αντίγραψε από δύο κι έχεις έρευνα. *-Wilson Mizner*
Λογοτεχνία Λογοτεχνικό κίνημα είναι μια ομάδα έξι επτά ανθρώπων που ζουν στην ίδια πόλη και μισούν ο ένας τον άλλο.
-George William Russell

M

Μαθηματικά Αριθμητική σημαίνει να μπορείς να μετράς μέχρι το είκοσι χωρίς να χρειαστεί να βγάλεις τα παπούτσια σου.
-Walt Disney

N

Νοικοκυρά Μισώ τις δουλειές του σπιτιού! Στρώνεις τα κρεβάτια, πλένεις τα πιάτα, κι έξι μήνες μετά άντε πάλι από την αρχή.
-Joan Rivers

Π

Προσβολές Η Μάργκαρετ Θάτσερ δεν μ' αρέσει ούτε σαν γυναίκα ούτε σαν άνδρας.
-François Mitterand

P

Ρατσισμός Αν γελάτε γιατί είμαι διαφορετικός, γελώ γιατί είστε όλοι ίδιοι.
-Ανώνυμος (γκράφιτι)

Σ

Σοσιαλισμός Ο σοσιαλισμός είναι ξυρισμένος Μπολσεβικισμός.
-Ανώνυμος

T

Τηλεόραση Δεν θέλουμε το σενάριο καλό. Το θέλουμε την Τρίτη.
-Dennis Norden

Y

Υπόσχεση Δεν θα ξεχάσουμε ποτέ τις υποσχέσεις μας. Θα τις θυμόμαστε πάντα με νοσταλγία.
-Γιάννης Ιωάννου

X

Χιούμορ Χιούμορ είναι λογική που τρελάθηκε.
-Groucho Marx

Ψ

Ψυχασθένεια Κάποτε ήμουν σχιζοφρενής. Τώρα είμαστε εντάξει.
-Ανώνυμος

Η Κική Τσιλεγγερίδου γεννήθηκε στην Τσεχία, όπου έζησε μέχρι τα έξι της χρόνια. Μεγάλωσε και σπούδασε στη Θεσσαλονίκη. Εργάστηκε ως δημοσιογράφος στην τηλεόραση, στο ραδιόφωνο και στον ημερήσιο Τύπο. Από το καλοκαίρι του 2017 ζει μόνιμα στην Πράγα. Το πρώτο της βιβλίο, «Βυθισμένος ουρανός» (εκδ. Bell), μια περιπέτεια με πρωίδα την αστυνόμο Στέλλα Άνταμς, κατέκτησε το αναγνωστικό κοινό. Και τώρα η «Πύρινη κόλαση», το δεύτερο μέρος της τριλογίας, σπάει ξανά τα ταμεία. Η συγγραφέας μίλησε στην Α.V. για την πρωίδα της, τη μόνιμη διαμονή της στην Πράγα και τι της λείπει από την Ελλάδα, το διαδικτυακό ραδιόφωνο Amagi, αλλά και τη μαγική συμβίωση με τους Αρσέν, Φαντομά και Άγκαθα.

ΚΙΚΗ ΤΣΙΛΙΓΓΕΡΙΔΟΥ, ΕΙΝΑΙ ΥΠΕΡΗΡΩΙΔΑ ΤΕΛΙΚΑ Η ΣΤΕΛΛΑ ΑΝΤΑΜΣ;

Η δημοσιογράφος και συγγραφέας αποκαλύπτει και αποκαλύπτεται στην Α.V.

Της **ΚΕΛΛΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ**

Θεσσαλονίκη, Πράγα και δύο καθηλωτικά μυθιστορήματα με φόντο την Αθήνα («Βυθισμένος ουρανός», «Πύρινη κόλαση»)... Η Θεσσαλονίκη είναι η πόλη μου, η Πράγα μάς φιλοξενεί σχεδόν τρία χρόνια και η Αθήνα είναι το πεδίο δράσης της Στέλλας Άνταμς. Η Θεσσαλονίκη, με όλα τα κακά της, που δεν είναι και λίγα, είναι πολύ αγαπημένη μου και την ξέρω απέξω κι ανακατωτά. Γι' αυτό δεν ήθελα τα βιβλία να διαδραματίζονται σ' αυτήν. Η Στέλλα Άνταμς δουλεύει τις υποθέσεις της στην Αθήνα, μια μεγαλούπολη σκοτεινή και γεμάτη μυστικά, που δεν την ξέρει καλά – όπως άλλωστε δεν την ξέρω κι εγώ, δεν έχω ζήσει εκεί, την επισκέπτομαι μόνο. Έτσι, τη μαθαίνουμε και οι δύο περπατώντας την. Εκείνη με τα πόδια ή με ταξί (στον πρώτο τόμο χάλασε το παλιό της αυτοκίνητο), και εγώ με τους χάρτες της Google, ειδικά όταν θέλω να μετρήσω αποστάσεις, διαδρομές, χρόνους κλπ. Στη Θεσσαλονίκη έχω ζήσει πολλά χρόνια και, μπορεί μεν να μας έδιωξε κατά κάποιο τρόπο, αλλά δεν παύει να είναι η πιο όμορφη. Όπως όμορφη είναι και η Πράγα – σαν καρτ-ποστάλ. Αν εξαιρέσεις τους χιλιάδες τουρίστες που κατακλύζουν το κέντρο της – και που σε κάνουν να θέλεις να κρυφτείς στα προάστια.

Η Στέλλα Άνταμς μοιάζει να ξεπήδησε από τα κινηματογραφικά στούντιο της Marvel. Πώς την εμπνεύστηκες και τι σε γοητεύει σε αυτήν; Έχει πολλά χαρακτηριστικά που σε κάποιους θυμίζουν υπερηρωίδα. Για παράδειγμα, είναι πολύ καλά εκπαιδευμένη, δυνατή, τρομερά σκληραγωγημένη, πολύ καλή με τα όπλα. Και είναι πολύ καλή στη δουλειά της. Μια ερευνήτρια που θα μπορούσε να έχει εξαιρετική καριέρα, αν δεν της είχε τύχει μια μεγάλη τραγωδία που άλλαξε εντελώς τη ζωή της, και την ίδια. Αλλά ναι, είναι δυνατή. Είχα γελάσει με έναν σχολιαστή στο Goodreads που έγραψε –περίπου– για μια σκηνή ότι αυτό θα το έκανε μόνο ο… Τσακ Νόρις. Μα η Στέλλα Άνταμς είναι όντως τρομερά εκπαιδευμένη, δεν έκανε τίποτε πραγματικά υπερβολικό. Προπονείται διαρκώς στο σπίτι της, μέχρις εξαντλήσεως. Δεν είναι υπεράνθρωπη. Για την ακρίβεια, είναι απίθανα ευάλωτη. Μπορεί να μην είναι και η πιο ευαίσθητη γυναίκα, και μάλλον είναι και κυνική, αλλά δεν θα τα καταφέρει να βγει αλώβητη από χίλιες δυο καταστάσεις. Αλλά μέχρι να λυγίσει θα πολεμάει και θα αντιστέκεται. Είναι και δυνατή, και αδύναμη: και τα δύο στον υπερθετικό βαθμό. Και, μολονότι έχει πολλά στοιχεία από αντίστοιχες λογοτεχνικές, αλλά κυρίως κινηματογραφικές και νουάρ κόμικς ηρωίδες, στην πραγματικότητα είναι γοητευτική επειδή έχει χαρακτηριστικά που διαθέτουν όλες οι γυναίκες, όπως εγώ κι εσείς. Δεν είναι υπερηρωίδα, λοιπόν. Είναι υπερ-γυναίκα. Ή γυναίκα σκέτο. Δηλαδή, κάτι πολύ δυνατό. Κάτι που μπορούμε να είμαστε όλες. Και βέβαια είναι και σέξι – και πάλι με τον τρόπο της, που είναι επίσης γοητευτικός και ιδιαίτερος.

Θα ήθελες να μας περιγράψεις ένα τυπικό 24ωρό σου; Δεν νομίζω πως έχει πολύ ενδιαφέρον! Της Στέλλας Άνταμς, παρά τους δολοφόνους που κυνηγάει στην Αθήνα, είναι πολύ καλύτερο. Θα ήθελα πάρα-πάρα πολύ να έλεγα πως ξυπνάω το πρωί, διαβάζω τις ειδήσεις από τα ξένα Μέσα ακούγοντας μουσική, παίρνω σούπερ υγιεινό πρωινό και πηγαίνω στο γραφείο μου για να γράψω δυο-τρεις ώρες, πριν συναντήσω φίλους για brunch στο όμορφο καφέ απέναντι και μετά τον personal trainer μου για να κάνουμε γυμναστική με βάρη, μποξ και Pilates –τα λατρεύω όλα αυτά–, για να φτάσει το βραδάκι οπότε θα πάρω ένα βιβλίο και θα διαβάσω τσιμπώντας φρούτα ή μία σαλάτα αφού πρώτα κάνω ένα ζεστό μπάνιο. Αντίθετα, ξυπνάω πολύ-πολύ πρωί, τρώω γρήγορα (αν και πάλι όσο πιο υγιεινά μπορώ), πηγαίνω στη δουλειά μου, από την οποία δεν σηκώνω κεφάλι πλην της ώρας του lunch-break, μέχρι το απόγευμα, οπότε επιστρέφω πτώμα στο σπίτι μας, με αντοχές για το πολύ μισή ώρα στον διάδρομο και για μία ταινία, ή ένα-δυο επεισόδια μιας σειράς στην τηλεόραση. Διαβάζω τα νέα πηγαίνοντας στη δουλειά, ακούγοντας podcast με true crime ιστορίες. Και τα σ/κ, τα περισσότερα, ξαπλώνω στον καναπέ για να βγάλω τουλάχιστον ένα βιβλίο, γιατί δεν γίνεται αλλιώς. Αλλά, ναι, στο μεσημεριανό διάλειμμα για φαγητό έχω την πολυτέλεια να κάνω μία μεγάλη βόλτα στο Κάστρο της Πράγας, στους πελώριους κήπους που έχει, κι αυτό είναι αναζωογονητικό. Την άνοιξη και το καλοκαίρι επιστρέφω σπίτι με τα πόδια, περνώντας μέσα από πάρκα, με τα ακουστικά πάντα στα αυτιά. Είναι ωραία.

Amagi radio. Γιατί να συντονιστώ σε αυτόν; Γιατί είναι ο #1 διαδικτυακός σταθμός, γιατί οι πολιτικές εκπομπές του δεν έχουν όμοιό τους σε άλλο σταθμό, γιατί είναι ένας πολιτιστικός σταθμός υψηλού επιπέδου, γιατί έχει πολλές εκπομπές λόγου – και βέβαια γιατί παίζει πολύ καλή μουσική. Ο Amagi είναι πια πολύ ώριμος σταθμός, και ταυτόχρονα μία πολύ μεγάλη «οικογένεια». Κάθε εκπομπή έχει και έναν δικό της πυρήνα ακροατών, που συγκροτούν μικρές-μικρές κοινότητες. Δεν έχει όμοιό του, σίγουρα όχι στην Ελλάδα. Είναι ένα φαινόμενο. Να μας ακούτε κι εμάς, παίζουμε κάθε Κυριακή, 10-12 το βράδυ – ώρα Ελλάδος!

Αρσέν, Φαντομά, Άγκαθα. Τρεις ισχυρές προσωπικότητες με το δικό τους φανατικό κοινό. Πώς είναι η συνύπαρξη μαζί τους; Πραγματική ευλογία. Όποιος έχει σκυλάκι ή γατάκι ξέρει πολύ καλά τι λέω. Εμείς έχουμε τρία συνολικά, είμαστε τριπλά τυχεροί. Μπορεί να έχουν διαφορετικές προσωπικότητες –ο Αρσέν είναι κάπως μελαγχολικός και κατσούφης, η Φαντομά πολύ αριστοκρατική και απόμακρη, αλλά όχι πάντα, και η μικρή Άγκαθα πειραχτήρι, σούπερ κοινωνική και… σατανάς–, αλλά και τα τρία είναι πολύ αγαπησιάρικα πλάσματα και σου δίνουν στο χιλιαπλάσιο ό,τι τούς προσφέρεις. Είναι πολύ καλά παιδιά, τα καλύτερα που μπορούσαμε να ονειρευτούμε. Και βέβαια γύρω τους υπάρχουν μερικές χιλιάδες άνθρωποι (η Σελίδα τους έχει 11.000 φαν) που παρακολουθούν τη ζωή, τις σκανδαλιές, τις αρρώστιες τους και πολλοί από αυτούς έγιναν με τον καιρό οι πιο καλοί μας φίλοι. Αυτό κι αν είναι όμορφο.

Κάτι που σε εκνευρίζει αφάνταστα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και κάτι που σε συναρπάζει; Κάτι που με συναρπάζει: όλα αυτά που είπα για τις κοινότητες φίλων, τις παρέες, μέσω του Αρσέν και των αδελφών του, και μέσω του Amagi και της εκπομπής μας. Η δυνατότητα, δηλαδή, να δικτυώνεσαι με ανθρώπους που, μάλιστα, ίσως δεν δεις ποτέ από κοντά στη ζωή σου! Όσο για το τι με εκνευρίζει… Νομίζω τίποτα πια, κι ας πιάνω καμιά φορά τον εαυτό μου να θυμώνει βλέποντας το timeline μου. Ουσιαστικά δεν συμμετέχω πια παρά ελάχιστα, σπανίως γράφω και σχολιάζω. Προσπαθώ να βλέπω μόνο τι ανεβάζουν οι φίλοι μου για να τους κάνω λάικ - καρδούλα. Οπότε δεν βλέπω πια τους καβγάδες, τις φαγωμάρες, τις βρισιές και όλα αυτά. Κάποτε το έκανα, αλλά στ' αλήθεια δεν μου λείπει καθόλου.

Τι σου λείπει από την Ελλάδα στην καθημερινότητά σου; Πρώτα-πρώτα η οικογένειά μου. Το τηλέφωνο, τα μηνύματα κι όλα αυτά είναι καλά, αλλά υποκατάστατα. Θα ήθελα να τους έβλεπα πιο συχνά. Στην Ελλάδα βρίσκομαι περίπου τρεις φορές τον χρόνο κι αυτό για ελάχιστες ημέρες, με τρομερά γεμάτο πρόγραμμα, που πρέπει να το ετοιμάσω με κάθε λεπτομέρεια –είμαι πολύ καλή σε αυτό– και να φροντίσω να το τηρήσω με το δευτερόλεπτο. Έπειτα, μου λείπει η Θεσσαλονίκη, οι δρόμοι που αγαπώ, ένα-δυο στέκια κ.λπ. Όμως, και ίσως φανεί παράξενο, περισσότερο μου λείπει η Αθήνα – ίσως γιατί με τον καιρό οι πιο πολλοί φίλοι μας είναι εκεί. Εκεί επίσης γίνονται και τόσο πολλά πράγματα, πολλά από τα οποία τα κάνουν άνθρωποι που είμαστε φίλοι και τους εκτιμώ. Όμως δεν μπορώ να συμμετάσχω, δεν θα πάω στην τάδε παρουσίαση βιβλίου, ας πούμε. Και, μιλώντας για βιβλία, να πω ότι μου λείπει αυτό που έχουν όλοι οι συγγραφείς που ζουν στην Ελλάδα, και κυρίως στην Αθήνα: η δυνατότητα να είναι κοντά στους αναγνώστες, κοντά στους άλλους συγγραφείς, κοντά στα βιβλία γενικώς – και στα βιβλιοπωλεία. Έκανα δύο παρουσιάσεις με τον «Βυθισμένο ουρανό», μία στην Αθήνα και μία στη Θεσσαλονίκη, και θα κάνω άλλες δύο, όπως είπα και πριν, για την «Πύρινη κόλαση». Ζηλεύω αυτούς που κάνουν δεκάδες. Δεν το κρύβω. Είμαι πια κομμάτι της διασποράς, όμως, και πρέπει να πορευτώ μ' αυτό. ●

www.
athens voice.gr
Διαβάστε όλο το κείμενο στο site

Φοίβος Δεληβοριάς

ΦΩΤΟ: DIMITRIS MAKRIS

Συναυλιακός Μάρτιος στο Κύτταρο

Παράταση στο Κύτταρο τόσο για τις sold out παραστάσεις του Φοίβου Δεληβοριά όσο και της επιτυχημένης 80s-90s σύμπραξης από τους Μπίγαλη, Μαντώ, Δάκη, Πωλίνα και για πρώτη φορά live ο Αλέξανδρος Κτιστάκης

Φοίβος Δεληβοριάς (όλα τα Σάββατα του Μαρτίου)

Ύστερα από τη μεγάλη επιτυχία και τα αλλεπάλληλα sold out μέσα στον Φεβρουάριο, η παράσταση «Μόνο ψέματα» του Φοίβου Δεληβοριά παρατείνεται για όλα τα Σάββατα του Μαρτίου. Τέσσερις τελευταίες εμφανίσεις με τα νέα του τραγούδια που ακούγονται για πρώτη φορά από το επερχόμενο άλμπουμ του στην Inner Ear, όλα τα γνωστά κομμάτια επιλογές από το σύνολο της δισκογραφίας του, μαζί με τραγούδια αγαπημένων φίλων. Μαζί του η τραγουδίστρια Νεφέλη Φασουλή και το κουαρτέτο των Σωτήρη Ντούβα, Κωστή Χριστοδούλου, Κώστα Παντέλη, Yoel Soto. *Έναρξη: 22.30. Είσοδος με μπίρα ή κρασί: €13, 15 (ταμείο). Καθιστ.: €120 φιάλη ποτού 4 άτομα, 60 φιάλη κρασί 2 άτομα.*

Μπίγαλης, Μαντώ, Δάκης, Πωλίνα (1, 6, 13, 20 & 27/3)

Η χημεία είναι μοναδική. Το ίδιο και τα τραγούδια τους. Οι εμφανίσεις τους sold out. Κώστας Μπίγαλης, Μαντώ, Δάκης και Πωλίνα συνεχίζουν με ένα μασκέ πάρτι την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς και κάθε Παρασκευή του Μαρτίου με τις διαχρονικές επιτυχίες τους. Pre-Party με όλα τα 80s και 90s hits. *Έναρξη: 22.00. Είσοδος: €10, 12 ταμείο.*

Αλέξανδρος Κτιστάκης (24/3)

Ο ανερχόμενος τραγουδοποιός Αλέξανδρος Κτιστάκης θα εμφανιστεί την Τρίτη 24 Μαρτίου για πρώτη φορά στη σκηνή του Κυττάρου, σε ένα πρόγραμμα με διασκευές από αγαπημένους δημιουργούς, παραδοσιακά τραγούδια καθώς και κομμάτια από τον πρώτο του προσωπικό δίσκο. Τον γνωρίσαμε στις συναυλίες του Θανάση Παπακωνσταντίνου με τον οποίο συνεργάζεται από το 2013. Έχει γράψει μουσική για το θέατρο σε παραστάσεις όπως η «Αντιγόνη» του Κ. Ντέλλα στη Μικρή Επίδαυρο το 2018.
Έναρξη: 21.30. Είσοδος με μπίρα ή κρασί €10.

Πέρα Πλάσματα & Doors Tribute

Τα Πέρα Πλάσματα θα παρουσιάσουν σε διπλή παράσταση στις 9 Μαρτίου (19.00 & 21.15/€6) το concept άλμπουμ τους «Το τραγούδι του εαυτού μας» βασισμένο στον αμερικανό ποιητή Walt Whitman με 10μελές σχήμα και 4μελή χορωδία. Οι Five To One από τη Θεσσαλονίκη θα αναβιώσουν στις 5 Μαρτίου (22.00/€8, 10) τη μουσική ιστορία των Doors παίζοντας τα σπουδαία τραγούδια του θρυλικού γκρουπ.

ΚΥΤΤΑΡΟ, Ηπείρου 48 & Αχαρνών. 2108224134, 6977 641373. Προπώληση viva.gr, Reload Stores, Seven Spot, 11876, Ευριπίδης, Viva Spot Τεχνόπολη, Yoleni's, Wind, kyttarolive.gr

ΦΩΤΟ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΑΛΑΣΙΔΗΣ

Μπίγαλης, Μαντώ, Δάκης, Πωλίνα

© JOHN HOLMES

ΜΙΛΑ ΜΟΥ ΒΡΩΜΙΚΑ

Της ΜΥΡΤΩΣ ΚΟΝΤΟΒΑ

Ο άνθρωπός μου, Μυρτούλα, πριν γίνει άνθρωπός μου, είχε μια πολύ κακή σχέση με τα ζώα και ειδικά με τα γατιά. Να σου δώσω να καταλάβεις, όταν βγήκαμε date πρώτη φορά σε ρομαντικό εστιατόριο downtown και πλησίασε το τραπέζι μας ένα ασπρόμαυρο γατσούνι να χαϊδευτεί, μόνο που δεν έκανε μήνυση στον υπεύθυνο του καταστήματος ο καλός μου. Πάρα πολύ κακή εντύπωση για πρώτη φορά. Μετά, όμως, λίγο η ευγένειά του, λίγο οι εξηγήσεις του για κάτι τραυματικές εμπειρίες με σκυλιά, λίγο τα μάτια του τα μπλε τα τσακίρικα, με έριξε. Κάπου ένα χρόνο μαζί, όλα ωραία και ελπιδοφόρα, βρήκα κι ένα κακορίζικο γατάκι (που σήμερα είναι ο μέγας και τρανός Μπάμπης) και του το κοτσάρισα σπίτι (οπότε τι να κάνει, σπίτι μου είναι, το ανέχεται), φτάσαμε όμως στο σημείο εκείνο της σχέσης που συζητάμε τη συγκατοίκηση. Έβαλε όρο λοιπόν ο κύριος, αν θέλω σπιτικό μαζί του, να στείλω τον Μπάμπη στην ευχή του Θεού. Και σε ρωτάω, Μυρτώ μου, πώς να διώξω τον γάτο μου που τον αγαπώ σαν αδερφάκι; Πώς να αποχωριστώ τα χουρχουρίσματα, τα πατουσάκια, τα νιαουρητά του; Από την άλλη μεριά, όμως, πώς να κλωτσήσω την πρώτη ευκαιρία μου να ζήσω με αυτόν που αγαπώ; Νιάου

Εγώ λέω να δώσετε μια κλωτσιά στον ίδιο. Έτσι αρχίζουν αυτά τα άτομα. Πρώτα θα διώξεις το γατί, μετά να μην έρχονται σπίτι οι φίλοι σου, μετά θα διώξεις τους φίλους, μετά θα τσεκάρει τα μηνύματα στο κινητό και μια μέρα θα ξυπνήσετε Τζούλια Ρόμπερτς στις Νύχτες με τον εχθρό μου. Σόρι, ο άνθρωπος δεν είναι στα συγκαλά του. Να ήταν ο Μπάμπης κανένα ροτβάιλερ να πεις, οκ, δείχνω λίγη κατανόηση, κάθομαι να του εξηγήσω ότι δεν θα τον φάει. Εδώ μιλάμε για ένα γατάκι. Αν και δεν συνηθίζω να δίνω κάθετες απαντήσεις, κακομοίρα μου έτσι και μάθω ότι διώξατε τον Μπάμπη, θα στέλνω κάθε βράδυ εφιάλτες με γατιά που κλαίνε σπαρακτικά.

Υ.Γ. 1 Αν έχει τραυματικές εμπειρίες με σκυλιά, να κόψει τα σκυλάδικα.
Υ.Γ. 2 Όπως καταλαβαίνετε, αντί να στήνει ένα σπιτικό με ηλιαχτίδες και αισιοδοξία, πάει να το κάνει Γιούρογκρουπ με τον εαυτό του σε ρόλο Σόιμπλε στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Και δεν πρόκειται για το γατί, πρόκειται για τον χαρακτήρα του τον εγωκεντρικό που νομίζει ότι μπορεί να παίζει τέτοια παιχνίδια εξουσίας λες και σας κάνει τη χάρη να συμβιώσει μαζί σας, λες και καίγεστε εσείς ενώ εκείνος είναι κουλ.
Υ.Γ. 3 Κι εμείς πλανευτήκαμε από γαλάζια μάτια που δεν την πολυπάλευαν με τα ζώα. Αλλά τουλάχιστον έβγαζε τον σκασμό.
Υ.Γ. 4 Babis we love you, blue eyes you suck.

Πάλι τράβα σκανδάλη, Μυρτώ μου. Και καλά εσύ, την τράβηξες και χάρισες σε όλο τον κόσμο ένα γαμάτο τραγούδι! Εμείς οι άλλοι που την τραβάμε και ανατιναζόμαστε μόνοι μας και χωρίς δόξα, τι να πούμε; Έρωτας! Είχα να το νιώσω πέντε χρόνια αυτό το πράγμα και σχεδόν ξέχασα πώς είναι αλλά ήρθε μαζί με τα «εργαλεία» του, την αγωνία, τις πεταλούδες στο στομάχι, τον φόβο για το μέλλον, την τρέλα που σε πιάνει όταν αργεί να στείλει ή να τηλεφωνήσει, όλα σου λέω. Οπότε ναι, φοβάμαι και τρέμω το κακό, όχι το μάτι, το κακό το αόρατο και βασανίζω τον εαυτό μου πώς να βρω τρόπο να μην πληγωθώ ή μάλλον να μη φοβάμαι πως θα πληγωθώ! Τρελάθηκα, Μυρτώ μου, πάει.

Η Προσεχώς Χάλια.

Όμως, όμως λέγω, αν κάτι μας μαθαίνει αυτή η ζωή είναι ότι κάθε φορά που ξαναπάμε προς τη φλόγα, μάλλον έχουμε τους λόγους μας. Μια γάτα (για να μην ξεφεύγουμε και από το πρώτο θέμα της στήλης) που έκαψε τα πατουσάκια της στο μάτι της κουζίνας, δεν πρόκειται ποτέ να ξαναπάει εκεί. Μόνο εμείς οι κουτοί και παράτολμοι ξαναπηγαίνουμε μόλις γιάνουν τα πατουσάκια μας. Άμα βρείτε άλλον τρόπο, πιο ασφαλή, να πάμε στον έρωτα χωρίς το ρίσκο και τον κίνδυνο να γίνουμε κομμάτια, χάλια, τραγωδία, να μας τον πείτε κι εμάς να κανονίσουμε την πορεία μας από δω και πέρα.

Μυρτώ, εκεί που δουλεύω, το αφεντικό έχει ένα παράξενο ύφος. Όχι πως με ενοχλεί φανερά ο άνθρωπος. Τα όλο υπονοούμενα, λίγο αστεία, λίγο σεξιστικά του σχόλια για τις γυναίκες, με φέρνουν σε δύσκολη θέση. Τα σχόλια αυτά τα κάνει πάντα όταν εγώ είμαι μπροστά. Π.χ. σε κουβέντα για τον κορονοϊό και τα μέτρα προστασίας, έλεγε ότι πρέπει να προσέχουμε μην μπαίνουμε σε χώρους με κόσμο και γενικά να προστατευόμαστε, ξαφνικά γυρίζει σε μένα και λέει «αν πας να κάνεις έρωτα με κάποιον δεν θα λάβεις μέτρα προστασίας; Ε, έτσι και με τα άλλα». Δεν ξέρω αν έχω δίκιο, μπορεί να υπερβάλλω κιόλας. Τι να πω...

Εννοείται πως είναι παρενόχληση αυτό που κάνει – ακόμα και αν δεν έχει τέτοια πρόθεση, από τη στιγμή που το νιώθετε, είναι. Και μην αμφισβητήσετε ποτέ ξανά αυτό που νιώθετε. Άντε, με τον γελοίο.

Στείλε το γράμμα σου ταχυδρομικά ή στο fax της A.V. ή στο **info@athensvoice.gr** για τη στήλη «Μίλα μου βρώμικα».

ATHENS VOICE RADIO 102.5

Ερωτικά αδιέξοδα, sexy απορίες, κρυμμένα μυστικά... και στα fm! Το «Μίλα μου βρώμικα» κάνει τα ερωτικά σας θέματα να ακούγονται σαν παθιάρικο τραγούδι στο **Athens Voice Radio 102.5**

Μικρές αγγελίες

*Για να καταχωρίσετε μια αγγελία επικοινωνήστε με το **210 3617.369** (11.00-18.00)*
***Χρεώσεις:** € 34 οι 20 πρώτες λέξεις και € 0,35 κάθε επιπλέον. Αγγελία σε πλαίσιο: € 45.*

Σε γνωρίζω... **Αβαντάζ.** Καλλονή 34χρονη, Φιλόλογος, ξανθιά, 1,75, με θηλυκότητα, €3.000 μηνιαίως, 2 οροφοδιαμερίσματα, εξοχικό, οικόπεδα, αμάξι, επιθυμεί γνωριμία γάμου. «Πάππας», Ομήρου 38, Κολωνάκι, 2103620.147, www.pappas.gr

ΚΡΙΟΣ (20 Μαρτίου - 19 Απριλίου)

Αγνοείς επίτηδες όσα ενοχλούν και δυσκολεύουν νομίζοντας ότι προχωράς
Μπορεί να σου είναι τελείως ξεκάθαρο ότι χρειάζεσαι μία ή πολλές καινούργιες αρχές στην προσωπική κι επαγγελματική σου ζωή, όμως οι προσπάθειές σου σε αυτή την κατεύθυνση είναι δύσκολο να αποδώσουν καθώς σκοντάφτουν επάνω σε συσσωρευμένη κούραση κι απογοητεύσεις από τη μία και σε προαπαιτούμενα από την άλλη. Θετική η διάθεσή σου να οργανωθείς και να βάλεις τρία πράγματα στη σειρά τόσο στην καριέρα όσο και στον γάμο σου. Όχι τόσο θετική η πάγια ανυπομονησία σου η οποία αναζητά να πηδήξει βήματα και να φτάσει από το ένα στο δεκαπέντε χωρίς να διανύσει τα ενδιάμεσα, ή ακόμη και μια κάπως παιδική εντύπωση ότι αφού το θέλεις αρκετά και το προσπαθείς θα συμβεί, ασχέτως αν δεν έχεις κάνει την κατάλληλη προετοιμασία ή δεν έχεις κλείσει ακόμη τα προηγούμενα επαρκώς. Καλό είναι να παραμείνεις συγκρατημένος γιατί επί του παρόντος υπάρχουν σωρός από εξελίξεις και παράγοντες που βαίνουν εν αγνοία σου κι αφορούν εξίσου την ερωτική σου ζωή, όπως και πολύ πρακτικά σου θέματα.

ΤΑΥΡΟΣ (20 Απριλίου - 19 Μαΐου)

Πας να εκβιάσεις τον εαυτό σου και καταστάσεις και καταλήγεις να πιέζεσαι
Εσύ περισσότερο από τον καθένα γνωρίζεις ότι τα πράγματα τελειώνουν, όταν είναι να τελειώσουν και ποτέ πριν. Εν προκειμένω όμως, ειδικά σε θέματα δουλειάς και πρακτικές υποθέσεις, σε έχει πιάσει ένας εσωτερικός σίφουνας που σε αναστατώνει και σε κάνει να ρέπεις στην τσαπατσουλιά. Έλα όμως που ό,τι κλείσεις όπως όπως, επαγγελματικό ή προσωπικό, το βρίσκεις μπροστά σου στον επόμενο τόνο να ζητάει ακριβώς αυτό που δεν έκανες αρχικά: ένα ωραίο τέλος. Κατά τα άλλα, όσον αφορά την προσωπική σου εξέλιξη και τις παρέες σου καλό είναι οι επιλογές σου να μη γίνονται βάσει φόβου κι ενοχών. Δηλαδή να μην ψάχνεις το κάτι άλλο, το καινούργιο, γιατί φοβάσαι να μείνεις μόνος, να μείνεις πίσω, ότι δεν θα βγεις ποτέ από μια κατάσταση. Και διάθεση έχεις να αναζητήσεις καινούργια εδάφη προς κατάκτηση και ιδέες υπάρχουν και άνθρωποι, φίλοι και ομοϊδεάτες, να πλαισιώσουν την αναζήτησή σου. Μπορεί να χρειάζονται κάποιες διορθωσούλες στις ισορροπίες ή στο πώς τα περίμενες τα πράγματα κι αυτό είναι όλο.

ΔΙΔΥΜΟΙ (20 Μαΐου - 20 Ιουνίου)

Οργανώνεσαι κι εστιάζεσαι, ίσως όμως το παρακάνεις και χάνεις την ουσία
Και στο κυνήγι των ονείρων, των χόμπι, του έρωτα χρειάζεται σε κάποια φάση να οργανωθείς και να δεις τι είναι αυτό που τελικώς σε κρατάει σε απόσταση από αυτά που έχεις συλλάβει ως δυνατά. Όσο παραμένεις συγκεκριμένος και εστιασμένος σε ένα-δυο απλά ζητούμενα στον καθένα από αυτούς τους τομείς, τόσο το καλύτερο. Έχεις τη ροπή να χωθείς ως τον λαιμό και να βάλεις πολλά στο πιάτο σου και μετά να ρομποτοποιηθείς μήπως και τα καταφέρεις. Αυτό ίσως είναι χρήσιμο μόνο υπό την έννοια ότι θα σου καταδείξει τη σύγχυσή σου σε σχέση με τους προσωπικούς κι επαγγελματικούς σου στόχους ή και θα σε απογοητεύσει όταν καταλάβεις ότι δεν γίνεται να κάνεις όλα και τα πάντα και μάλιστα όπως θέλεις. Σε κάθε περίπτωση, κράτα στο μυαλό σου ότι στον έρωτα και τα οικονομικά κερδισμένος βγαίνεις συνήθως όταν βγαίνει κερδισμένη κι η σχέση ή η συνεργασία. Επιτρέπεται να αλλάξεις κατεύθυνση εφόσον βλέπεις ότι μέσα σου, στο σπίτι, στο γραφείο, τα πράγματα δεν πηγαίνουν.

COSMIC TELEGRAM
Από την ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΣΑΒΔΑΡΗ
(panastron)

ΚΑΡΚΙΝΟΣ (21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου)

Θέλεις να περάσεις πράγματα στον απέναντι, έλα όμως που δεν γίνεται
Οι γνώσεις και οι συνειδητοποιήσεις σου δεν μεταγγίζονται δυστυχώς ούτε στον σύντροφό σου, ούτε στους συνεργάτες σου, ούτε σε οποιονδήποτε άλλον. Δεν σου δίνουν επίσης το δικαίωμα να το παίζεις καμπόσος, ούτε σε επιφορτίζουν με κάποια ευθύνη να «οδηγήσεις» τους άλλους σε αυτό που εσύ ήδη ξέρεις. Οπότε πάρε μια ανάσα και στρέψε τις προσπάθειές σου στις επαγγελματικές και προσωπικές σου σχέσεις στις ανάγκες της ίδιας της σχέσης, όχι στις δικές σου ή στου άλλου. Καθώς σχέσεις και συνεργασίες χρειάζονται δύο, αυτό σημαίνει να κάνεις αυτά που χρειάζεται εσύ και μετά να αφήνεις τον άλλον να κάνει το αντίστοιχο. Έχεις να μάθεις πολλά από τη διαδικασία, ειδικά για τους συγγενείς σου και γενικώς για όποιον κι ό,τι θεωρείς δεδομένο. Κατά τα άλλα, αν για κάποιον λόγο αισθάνεσαι πίεση να αναλάβεις πρωτοβουλίες εξαιτίας της κατάστασης στο σπίτι ή το γραφείο, αυτό αφορά μάλλον τη δική σου ανάγκη και τους δικούς σου στόχους κι ως τέτοιο χρειάζεται να το αντιμετωπίσεις.

ΛΕΩΝ (22Ιουλίου - 22 Αυγούστου)

Κάνε τα ανοίγματά σου αλλά όχι με αφέλεια, με συναίσθηση του ως πού σε παίρνει
Από τα αγαπημένα σου πράγματα το να προσθέτεις καινούργιες δεξιότητες στον εξοπλισμό σου, καινούργια άτομα στον κύκλο σου, καινούργιες περιφέρειες στη σφαίρα επιρροής σου. Να το κάνεις απλώς με έναν μικρό ρεαλισμό όσον αφορά το κατά πόσο έχεις χρόνο και δυνάμεις για όλα αυτά ή μήπως πρώτα χρειάζεται να βγει κάτι άλλο από τη μέση ώστε να μην τα βρεις σκούρα στο επόμενο βήμα. Μπορεί να έχεις βγάλει σένιο προγραμματάκι για δουλειά και προσωπική ζωή, όμως στο τέλος της ημέρας να αισθάνεσαι τελείως αποστραγγισμένος σωματικά, συναισθηματικά και ψυχολογικά. Εκεί κάτι πηγαίνει στραβά. Εάν ο προβληματισμός σου επεκτείνεται στο οικονομικό κομμάτι, καλό είναι να θυμάσαι ότι ίσως ο γνωστός τρόπος διαχείρισης να μην επαρκεί για κάτι τελείως καινούργιο ή απλώς ότι δεν φτάνουν τα χρήματα ή η ενέργειά σου για να κάνεις όλα όσα θα ήθελες. Αν τώρα έχεις εμπλακεί βαρύτερα και βαθύτερα ερωτικά και συναισθηματικά, ίσως είναι καλή στιγμή για να δεις αν αξίζει και πόσο αξίζει.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ (23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου)

Δράση με αποτελέσματα κι αμφιβολίες για το αν είναι τα σωστά αποτελέσματα
Δεν ξέρεις κι εσύ από πού να πιάσεις τα πράγματα στην ερωτική σου ζωή, καθώς από τη μία έχεις όρεξη για πολλά κι αισθάνεσαι πως ό,τι και να κάνεις κάτι σου διαφεύγει στο θέμα, από την άλλη όσο καταλαβαίνεις κάνεις ό,τι καλύτερο μπορείς. Ίσως το θέμα είναι τελικά πως αρχίζεις να αντιλαμβάνεσαι ότι ίσως οι προσπάθειές σου έχουν πάει σε κάπως λάθος κατεύθυνση, από την άποψη ότι οι εικόνες που νόμιζες ότι έψαχνες τώρα σου φαίνονται κάπως άσχετες. Σε επίπεδο χρημάτων, όποια επιτυχία έχεις πειράζοντας τον οικογενειακό προϋπολογισμό ή τις συνεργασίες σου, ανατροφοδοτεί τη δημιουργικότητα, την αποφασιστικότητα και τη διάθεσή σου για δουλειά και το αποτέλεσμα δεν είναι άσχημο. Αυτό που μπορεί να σε ρίξει γενικά είναι να σκέφτεσαι κάποιους απώτερους στόχους της καριέρας ή του γάμου σου, τους οποίους ίσως προσέγγισες κάπως επιφανειακά ή και χωρίς αρκετή εμπειρία ή αγνοώντας το ιστορικό σου. Βάλε λοιπόν όλα αυτά στο παιχνίδι και θα δεις ένα καινούργιο μονοπάτι μπροστά σου.

ΖΥΓΟΣ (22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου)

Έτοιμος να αντιδράσεις, ίσως όχι κομψά, σε όλες τις πιέσεις που σου φορτώνονται
Πόσο μπορεί κανείς να παραπονιέται για τα αποτελέσματα, όταν έχει κάνει το παν για να σε φέρει στο αμήν, είναι ίσως κάτι που θα διερωτηθείς συχνά τις μέρες που έρχονται. Το βασικό είναι να καταλάβεις κι εσύ ότι αυτή η παραφορά και ενίοτε η απερισκεψία στις προσωπικές κι επαγγελματικές σου σχέσεις έχει πάρα πολύ να κάνει με το κατά πόσο αισθάνεσαι ότι εκτιμάται η επένδυσή σου σε αμφότερες. Κι αν δεν εκτιμάται, ίσως δεν είναι τόσο αρνητικό το να τελειώσουν ορισμένα μοντελάκια στο σπίτι και το γραφείο, εδώ και τώρα. Άλλωστε δεν είναι ότι είσαι αφημένος στην ησυχία σου, όποιος μπορεί σε γκαζώνει. Πόσο λάθος είναι λοιπόν να πάρεις κι εσύ γκάζι και να κάνεις ορισμένες κινήσεις για να αποκαταστήσεις την τάξη; Καθόλου είναι η απάντηση, ωστόσο μη βιάζεσαι να τα βάλεις με τα θεριά, πριν βγάλεις άκρη με τα απλά της καθημερινότητάς σου. Ποιον βλέπεις και πόσο, τι κάνεις, γιατί το κάνεις, πού παραδώσαμε και καιρός να κλείσουμε και τέτοια...

ΣΚΟΡΠΙΟΣ (23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου)

Προσωπικές προσπάθειες, αποτελέσματα και συναισθηματική ρευστότητα
Αν αισθάνεσαι ότι όλα από τα χέρια σου περνάνε αυτές τις ημέρες δεν έχεις και πάρα πολύ άδικο, καθώς σε πρακτικό επίπεδο και στη δουλειά φαίνεται ότι αν δεν βάλεις το χεράκι σου δουλειά της προκοπής δεν γίνεται. Σε επαγγελματικό επίπεδο ίσως να 'ναι και καλό γιατί σε εστιάζει και σου δίνει μια αρκετά ξεκάθαρη εικόνα για το πώς να σταθείς, τι να πεις και ποιον να προσεγγίσεις. Και αυτό είναι καλό εφόσον καταφέρεις να μην παραπάρεις τον εαυτό σου στα σοβαρά. Σε προσωπικό επίπεδο, πραγματικά μην παίρνεις όλες τις κουβέντες τόσο τοις μετρητοίς, ακόμη κι αν φαινομενικά είναι κρίσιμες και καίριες. Διατήρησε κάποιου είδους ελαστικότητα καθώς οι άνεμοι της συναισθηματικής και ερωτικής σου ζωής είναι ιδιαίτερα επιρρεπείς στην αλλαγή. Δεν αποκλείεται και τα δικά σου συναισθήματα και στάση να θέλουν να αλλάξουν υπό το φως των τελικών σου στόχων. Επιτρέπεται. Υπό αυτό το πρίσμα αντιμετώπισε όλο το ερωτικό παιχνίδι των ημερών, όπως και τη σχέση με τα παιδιά σου. Δείξε ευλυγισία.

ΤΟΞΟΤΗΣ (22 Νοεμβρίου - 20Δεκεμβρίου)

Ετοιμάζεσαι για άστοχες κινήσεις λόγω βαρεμάρας και έλλειψης έξαψης
Παλιά γνώριμη για σένα η πλήξη και μεγάλο κίνητρο πίσω από πολλά πράγματα που κυνηγάς για να «περάσεις καλά» ή να απολαύσεις. Εν προκειμένω ο κλήρος πέφτει στην προσωπική σου ζωή όπου απ' ό,τι φαίνεται ψάχνεις μια καινούρια τοποθέτηση σαν τρελός. Το μυστικό είναι στην προθυμία σου να κάψεις την προηγούμενη τοποθέτηση ολοσχερώς και να θυσιάσεις καβάτζες, άνεση και συνήθειες στον βωμό αυτού που σε κάνει χαρούμενο. Κατά δεύτερο λόγο οι ίδιες επιρροές φύονται και σε ό,τι αφορά τη δημιουργικότητά σου και τα οικονομικά σου. Από τη μία θέλεις πραγματικά κάτι που θα σε ενθουσιάσει και θα σε συγκινήσει, από την άλλη σκέφτεσαι ίσως λίγο παραπάνω από ό,τι χρειάζεται σαν σαράφης, πράγμα το οποίο δεν σου ταιριάζει ιδιαίτερα. Το να βάζεις τα λεφτά σου στον εαυτό σου και σε αυτά που γνωρίζεις ότι είσαι σε θέση να καταφέρεις, όταν οργανώνεσαι και βάζεις σε μια σειρά τα ανάκατα στο μυαλό και την καρδιά σου, είναι κάτι πιο κοντά στον εαυτό σου.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ (21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου)

Έτοιμος να ξεχυθείς. Το ερώτημα είναι προς ποια κατεύθυνση.
Εάν είσαι έτοιμος να τα βάλεις με τα ντουβάρια υπό την έννοια «ανακαινίζω» έχει καλώς. Αν είσαι έτοιμος να τα βάλεις με τα ντουβάρια υπό την έννοια «χτυπάω το κεφάλι μου ή τα κεφάλια των άλλων στον τοίχο», καλύτερα να το αποφύγεις συνειδητοποιώντας ότι αν τα πράγματα στο σπίτι και το γραφείο δεν πάνε με τα νερά σου, ίσως χρειάζεται να πας εσύ με τα νερά τους για να διαφυλάξεις τον εαυτό σου. Ενέργεια έχεις να διαθέσεις κι αντί να τη διαθέτεις για να συγκρούεσαι, καλύτερα να τη διαθέσεις για να δοκιμάσεις και τον τρόπο που σου προτείνουν οι άλλοι. Μπορεί να εκπλαγείς. Μπορεί να απογοητευτείς. Το πιο πιθανό είναι ότι θα μπορέσεις να επικοινωνήσεις πιο ολοκληρωμένα, είτε προσωπικά, είτε επαγγελματικά κι ότι έτσι θα σου δοθεί η ευκαιρία να ανοίξεις θέματα, να προσεγγίσεις άτομα και να κάνεις διορθώσεις που ούτε καν είχες αντιληφθεί ότι υπάρχουν ως δυνατότητες στον ορίζοντα. Κινήσου έξυπνα, λοιπόν.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ (20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου)

Θέλεις να φύγεις, αλλά και πού να πας, αφού βασικά κουβαλάς τον εαυτό σου
Θύμα αυτού του ωραίου πράγματος που λέγεται «τάσεις φυγής» είσαι αυτές τις ημέρες και τα φυτίλια φύονται εξίσου στο οικογενειακό και συγγενικό σου περιβάλλον, στην κατάσταση στο γραφείο, ακόμη και σε ωραία καινούρια πράγματα που βλέπεις στον ορίζοντα και προγραμματίζεις. Καλό είναι να έχεις κατά νου το κλισεδάκι που λέει ότι και να φύγεις, τις «βαλίτσες» σου τις παίρνεις μαζί κι ακριβώς με αυτές τις βαλίτσες, πες το εκκρεμότητες, πες το φοβίες, πες το τραύματα, πες το φασίνα, πες το μπλεγμένες καταστάσεις και συνεννοήσεις, τα βάζεις αυτό τον καιρό. Η λογική και η προσπάθεια να οργανωθείς θα σε πάει ως ένα σημείο, όπως και κάθε κίνηση για γνωριμίες και καινούριες διασυνδέσεις. Καλό είναι να μην εξαντληθείς σε αυτή τη διαδικασία, είναι εύκολο να συμβεί. Για να πας παρακάτω χρειάζεται μια παραδοχή των πραγμάτων ως έχουν στις σχέσεις σου, επαγγελματικές και προσωπικές και ίσως μια επανατοποθέτηση όσον αφορά το ερωτικό και οικονομικό κομμάτι για να αποδεσμεύσεις τα υποψήφια «κέρδη» σου.

ΙΧΘΥΕΣ (18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου)

Κάνεις ένα βήμα μπρος, δύο πίσω, καθώς αρνείσαι να δεις το αυτονόητο
Ίσως να άραζες λιγάκι με το θέμα των χρημάτων και του νομίσματος της συναισθηματικής ή ερωτικής ικανοποίησης αυτές τις ημέρες γιατί τείνουν αμφότερα να σου γίνουν έμμονες ιδέες. Ναι, υπάρχουν και στις δύο κατευθύνσεις ωραίες πιθανότητες. Όχι, δεν μπορείς να τις αξιοποιήσεις βάσει του τρόπου που αντιλαμβάνεσαι τώρα τα πράγματα. Με αυτό το σκεπτικό που έχεις, με τα άτομα που σχετίζεσαι, με το σχέδιο που έχεις κάνει δεν ταιριάζει το κάτι παραπάνω, ταιριάζει αυτό που έχεις τώρα. Πράγμα που είναι κρίμα γιατί την προσπάθειά σου την κάνεις για νέες παρέες, νέες δραστηριότητες, για να υλοποιήσεις σχέδια. Αυτό που ίσως δεν λαμβάνεις επαρκώς υπόψη σου όμως είναι ο καθοριστικότερος παράγοντας και είναι ο εαυτός σου ως έχει, οι απόψεις σου για τις βάσεις, τη σχέση και την οικογένειά σου, οι οποίες θέλουν αναθεώρηση. Τελικά η ζωή σου δείχνει με μεγάλη σαφήνεια αυτό που πρακτικά πρέπει να γίνει, όμως επιμένεις να το μεταφράζεις σε χίλια δύο άλλα πράγματα. Έτσι αυτοπεριορίζεσαι. A

**Για πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αστρολογικών σου τάσεων θα πρέπει να διαβάζεις και τον ωροσκόπο σου*